

ΟΜΑΔΑ G20

5 τρις. δολ. για επιπτώσεις της πανδημίας

Στη μόχη κατά των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας προσχωρεί και η ομάδα των 20 μεγαλύτερων οικονομιών του πλανήτη, το G20, δεσμεύοντας το ποσό των 5 τρις. δολαρίων. Στόχος των δαπανών που υπόσχονται είναι να περιορίσουν τις απώλειες θέσεων εργασίας και εισοδήματος, αλλά και να ενισχύσουν τα συστήματα υγείας όσων χωρών βάλλονται. **Σελ. 10**

ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΕΛΛΑΔΑΣ

Τζίρος 500 εκατ. σε 20 ημέρες

Χρειάστηκαν μόνο 20 ημέρες για να κάνουν τζίρο περίπου μισού δισεκατομμυρίου τα σούπερ μάρκετ. Τους πρώτους 2,5 μήνες του 2020 οι πωλήσεις τους έχουν αυξηθεί κατά 9,8%. Σύμφωνα όμως με τους επικεφαλής των αλυσίδων η ξαφνική άνοδος συνοδεύεται από πολύ υψηλό κόστος διαχείρισης και από μεγάλη και διαρκή μείωση των πωλήσεων στη συνέχεια. **Σελ. 14**

ΙΑΠΩΝΙΑ

Επίδομα 1700 δολαρίων στα νοικοκυριά

Η Ιαπωνία προετοιμάζει πακέτο αξίας 502 δισ. δολαρίων. Για τα νοικοκυριά, η κυβέρνηση εξετάζει την ενίσχυση των πληρεσιών οικογενειών με επιδόματα άνω των 1.700 δολαρίων. Επίσης, όσες επιχειρήσεις επιβαρυνθούν από την πανδημία αναμένεται πως θα δικαιούνται έμμεση οικονομική ενίσχυση με τη μορφή κουπονιών ή δανείων με ευνοϊκότερους όρους. **Σελ. 13**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

λύση ONE Μία λύση δανεισμού, για όλα!

www.hellenicbank.com/one

“ΣΗΜΕΡΑ ΘΕΛΩ ΝΑ ΜΠΩ ΣΤΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΣΠΙΤΙ.”

ΑΛΛΑ ΑΥΡΙΟ ΘΕΛΩ ΝΑ ΜΠΩΡΩ ΝΑ ΒΓΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΓΥΡΩ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.”

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χρηματοδότησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Μένουν σπίτι, κινούνται στο διαδίκτυο

Τεράστια είναι η αύξηση της κίνησης του Internet στην Ελλάδα κατά τις τελευταίες ημέρες που ισχύουν τα μέτρα περιορισμού της κίνησης λόγω της πανδημίας. Η αύξηση ανέρχεται σε τουλάχιστον 50% και είναι ανάλογη με εκείνη που καταγράφεται σε άλλες χώρες που πλανήτη που υιοθετούν αντίστοιχα μέτρα περιορισμού της κίνησης των πολιτών. **Σελ. 16**

Βαρύ πλήγμα και στα είδη πολυτελείας

Η ραγδαία εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού και τα αυστηρά μέτρα για την ανάσχεσή του δεν άφησαν ανεγγίχτη τη βιομηχανία της μόδας και των ειδών πολυτελείας. Οι πωλήσεις αναμένεται να μειωθούν φέτος κατά ένα τρίτο. Την πιο δραστηκή πώληση, κατά 85%-95%, αναμένεται να εμφανίσουν οι πωλήσεις στις χώρες της νότιας Ευρώπης. **Σελ. 9**

Δυνατό τεστ για τα δημόσια οικονομικά

Διαφαίνεται πως θα χρειαστεί περαιτέρω δανεισμός παρά τα πλεονάσματα που υπάρχουν, εάν συνεχιστεί η κρίση

Παράλληλα με τα μέτρα τα οποία άρχισαν να λαμβάνονται για διασφάλιση της δημόσιας υγείας και περιορισμού της εξάπλωσης του κορωνοϊού στην Κύπρο, η κυβέρνηση ανακοίνωσε και πακέτο δημοσιονομικής στήριξης των εργαζομένων και των επιχειρήσεων, για το οποίο

έχουν γίνει ήδη αιτήσεις. Το πακέτο στήριξης που ανακοινώθηκε στοχεύει στη διασφάλιση των θέσεων εργασίας, του επιπέδου των απολαβών των εργαζομένων που θα επηρεαστούν, σε μέτρα τα οποία θα ενισχύσουν τον επιχειρηματικό τομέα μέσω της ενίσχυσης της

ρευστότητας των επιχειρήσεων, αλλά και παροχής κρατικής ενίσχυσης στις περιπτώσεις που πλύνονται επιχειρήσεις. Ωστόσο, τα δημόσια οικονομικά βρίσκονται υπό δοκιμασία. Τα ρευστά διαθέσιμα που διέθεσε για στήριξη της οικονομίας είναι αντιληπτό πως, εάν

συνεχιστεί για ακόμα αρκετούς μήνες η ίδια «οικονομική απομόνωση», θα χρειαστεί περαιτέρω δανεισμός από τις αγορές. Το σίγουρο είναι πως το κράτος προϋπολογίζει την κάλυψη των αναγκών του, έχοντας να πληρώσει τους 60 – 70 χιλιάδες δημοσίου υπαλλήλους και όχι

τη στήριξη άλλων 260 χιλιάδων ιδιωτικών υπαλλήλων και 60 χιλιάδων επιχειρησίων. Υπολογισμοί της «Κ» θέλουν, αν το κράτος βγει για δανεισμό, να χρειαστεί 600 - 1 δισ. ευρώ. Οι εναπομείνανες χρηματοδοτικές ανάγκες για το 2020 ανέρχονται στα 900 εκατ. ευρώ. **Σελ. 3**

Στα 20 δολάρια υποχώρησε η τιμή του πετρελαίου

Καθώς συνεχίζεται η επέλαση της πανδημίας και οι βιομηχανίες κλείνουν μέχρι νεωτέρας, η ζήτηση για πετρέλαιο υποχωρεί και μαζί με αυτήν και οι τιμές. Η τιμή του βαρελιού τη Δευτέρα έπεσε έως και κάτω των 20 δολαρίων, στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 18 ετών. Σε σύγκριση με τον Μάρτιο 2018, η τιμή έχει υποχωρήσει κατά 65%. **Σελ. 13**

Ο ιός του προστατευτισμού επιστρέφει στην Ευρώπη

Φόβοι για έναν νέο οικονομικό εθνικισμό λόγω των σαρωτικών επιπτώσεων της πανδημίας – Το λάβαρο σηκώνουν Γερμανία και Γαλλία

Οι τόνοι του οικονομικού εθνικισμού ανεβαίνουν στην Ευρώπη. Το λάβαρο σηκώνουν η Γερμανία και η Γαλλία. Την αρχή έκανε ο Γάλλος πρόεδρος, καλώντας τον κόσμο «να αναθεωρήσει το αναπτυξιακό μοντέλο» που έχει υιοθετήσει και

το οποίο «αποκαλύπτει τώρα τα ψεγάδια του». Ο Γάλλος υπ. Οικονομικών τόνισε ότι «δεν μπορούμε να εξαρτώμεθα από την Κίνα για προϊόντα στρατηγικής σημασίας, είτε αυτά αφορούν την αεροδιαστημική είτε τον ιατρικό τομέα». Στη

Γερμανία το διακύβευμα είναι βιομηχανίες, συχνά στρατηγικής σημασίας, που έχουν γονατίσει. Το Βερολίνο θέτει σε απόλυτη προτεραιότητα την περιφρούρηση των επιχειρήσεων. Έχει, άλλωστε, στο πλευρό του την Κομισιόν και την πρόεδρο, Ούρ-

σουλα φον Ντερ Λάιεν, η οποία κάλεσε τις ευρωπαϊκές ηγεσίες να προστατεύσουν τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις από εξαγωγές ή από επηρεές «που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την ασφάλειά μας και τη δημόσια τάξη». **Σελ. 8**

Απομονώνονται σε ιδιωτικά νησιά και γιωτ

Εναλλακτικά και πολυτελή καταλύματα επιλέγει μία μικρή μερίδα του πληθυσμού σε όλο τον κόσμο, προκειμένου να περάσει εκεί την περίοδο απομόνωσης λόγω κορωνοϊού. Τον τελευταίο μήνα έχει αυξηθεί κατακόρυφα η ζήτηση για ιδιωτικά νησιά και για καταλύματα σε απομονωμένες περιοχές. Ορισμένοι απομαίσιζον να απομονωθούν στη θάλασσα και συνεχώς προχωρούν σε ενοικίαση σκαφών. **Σελ. 12**

Στην εντατική ο προϋπολογισμός της Ελλάδας

Ο κορωνοϊός θέτει τον προϋπολογισμό της Ελλάδας σε... μηχανική υποστήριξη. Η εκτίναξη των δαπανών για το χρηματοδοτικό των μέτρων στήριξης επιχειρήσεων και εργαζομένων, σε συνδυασμό με την κατάρρευση των εσόδων, προκαλεί ταμειακή ασφυξία. Στο Γενικό Λογιστήριο εκτιμούν ότι έως το τέλος Απριλίου προκύπτει «τρύπα» 5-6 δισ. ευρώ. **Σελ. 17**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Αυτές τις μέρες κρίνεται το οικονομικό μας μέλλον

Θα απαιτηθούν από 6 μέχρι 12 μήνες προτού επανέλθει η κατάσταση σε ρυθμούς κανονικότητας. Αυτές είναι οι εκτιμήσεις των αξιωματικών υγείας και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού. Λέγοντας αυτό, κάποιος δεν υπονοεί ότι θα παραμείνουμε σε καθεστώς εγκλεισμού για όλο αυτό το διάστημα, αλλά ότι τα διατάγματα θα χαλαρώνουν σταδιακά ώσπου να καταργηθούν πλήρως.

Οι πιο πάνω σημειώσεις γίνονται γιατί τα πολύ σωστά κυβερνητικά μέτρα για στήριξη της οικονομίας έχουν συγκεκριμένη χρονική αντοχή. Η στήριξη του εισοδήματος σε έναν πληθυσμό άνω των 250.000 εργαζομένων είναι προφανώς μια δαπανηρή άσκηση. Με τα σημερινά δεδομένα, τα μέτρα έχουν

αντοχή πολύ λίγους μήνες, μέχρι δηλαδή να εξαντληθεί η διαθέσιμη ρευστότητα. Συνεπώς, η εκτίμηση του χρόνου διάρκειας αυτής της κρίσης αποτελεί κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας. Είναι ξεκάθαρο ότι η επιτυχία και άμεση διακοπή της αλυσίδας εξάπλωσης του ιού θα κρίνει την πορεία των δημόσιων οικονομικών στο μέλλον. Όπως, ο βαθμός υπευθυνότητας του κάθε πολίτη ξεχωριστά θα καθορίσει σε μεγάλο βαθμό τη μελλοντική πορεία της οικονομίας μας κατόπιν.

Στην περίπτωση, όμως, που επαληθευτούν οι προβλέψεις για μια διάρκεια της κρίσης μεγαλύτερη από τις αντοχές της οικονομίας, τα δημόσια οικονομικά θα επιβαρυνθούν με νέο δανεισμό. Στο καλό σενάριο μιας τέτοιας εξέλιξης, η

ευρωπαϊκή αλληλεγγύη γίνεται πράξη μέσω ενός ευρωομολόγου, που θα εκδοθεί για την άντληση χρημάτων, για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας. Την αποπληρωμή θα εγγυηθούν όλα τα κράτη μέλη, αναλόγως του μεριδίου συνεισφοράς τους στο συνολικό ΑΕΠ της Ευρωζώνης. Το ευρωομολόγο θα έχει ένα πολύ χαμηλό επιτόκιο από το οποίο θα επωφεληθούν όλοι. Η εξέλιξη αξιολογείται ως θετική γιατί, πέραν του χαμηλού κόστους δανεισμού, πραγματοποιείται και ένα αποφασιστικό βήμα προς την περαιτέρω ενοποίηση και ολοκλήρωση του ευρωπαϊκού οράματος.

Αν, όμως, δεν καμφθούν οι αντιδράσεις των Γερμανών υπάρχει το σοβαρό ενδεχόμενο να πρέπει να προσφύγει

σε δανεισμό η κάθε χώρα ξεχωριστά. Η μεγάλη ανησυχία σε αυτήν την περίπτωση έγκειται στην απόδοση που θα απαιτήσουν οι επενδυτές από τις χώρες που έχουν πληγεί περισσότερο από την πανδημία, όσον αφορά τη δημόσια υγεία και τα δημόσια οικονομικά. Η Κύπρος είναι μια από αυτές τις χώρες λόγω της εξωστρέφειας του οικονομικού της μοντέλου και της συνεισφοράς της τουριστικής βιομηχανίας στο ΑΕΠ. Η έξοδος στις αγορές για νέο δανεισμό πιθανόν να απαιτήσει ένα υψηλό risk premium για την κυπριακή οικονομία. Άλλες χώρες που αναμένεται να πληγούν σημαντικά είναι η Ισπανία, η Ιταλία και η Ελλάδα. Αυτές οι χώρες θα πρέπει να επιδιώκουν να αποφύγουν τις αγορές και τους διεθνείς επενδυτές και να στρα-

φούν προς τον εγχώριο δανεισμό. Η σημαντική ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος προφέρει ευκαιρίες.

Οι τράπεζες πολύ πιθανόν να διέθεταν ευχαρίστως μέρος της ρευστότητας τους σε κυβερνητικά ομόλογα με θετικές αποδόσεις προκειμένου να αντιστρέψουν το αρνητικό 0,5% που πληρώνουν σήμερα έχοντας κατατεθειμένη τη ρευστότητά τους στην ΕΚΤ.

Πολύ πιθανόν να απαιτηθεί ο εφοδιασμός της οικονομίας με περισσότερα «χρήμα που πέφτει από το ελικόπτερο», αν συνεχιστεί το lockdown. Είναι εξίσου πιθανό να επιβαρυνθούν τα δημόσια οικονομικά για τη διάσωση της πραγματικής οικονομίας. Και αναμφίβολα σήμερα αυτή η επιβάρυνση φαντάζει ως η μόνη εφικτή λύση!

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Μέτρα άμεσης αντίδρασης και ανάσχεσης

Η απαίτηση είναι ξεκάθαρη. Αφενός προέχει η καταστολή του κορωνοϊού επειδή η ανθρώπινη υγεία είναι υπεράνω όλων, αφετέρου κορυφαία είναι η ανάγκη λήψης άμεσων οικονομικών μέτρων έτσι ώστε να μην εισέλθουμε σε βαθειά και ατέρμονη οικονομική ύφεση – ενδεχομένως και χειρότερη από αυτή στις αρχές του προηγούμενου αιώνα.

Σε αντίθεση με έναν συμβατικό πόλεμο, ο οποίος έχει εντελώς απροσδιόριστη διάρκεια, αυτός ο πόλεμος έχει μια (θετική) τουλάχιστον διαφορά. Μπορούμε να θέσουμε μια σχετική ασφαλή χρονική διάρκεια βάσει της οποίας να κάνουμε σχεδιασμούς. Παρόλο που η διάρκεια αυτή επιδέχεται μεγάλες συζητήσεις παγκοσμίως, πιστεύω πως αν τεθεί ένα ελάχιστο χρονικό όριο τριών μηνών και ένα μέγιστο χρονικό πλαίσιο δώδεκα μηνών, πολλά μπορούν να εφαρμοστούν έτσι ώστε να ελαχιστοποιήσουμε τις αρνητικές οικονομικές συνέπειες.

Η άλλη αρχή πλεύσης που πρέπει να ισχύσει είναι αυτή του καθορισμού προτεραιοτήτων. Πρώτιστη σημασία έχει η αποφυγή αύξησης της ανεργίας και η βιωσιμότητα όλων των επιχειρήσεων. Αυτό μπορεί να ακούεται και να είναι αντικρουόμενο, αλλά είναι μέγιστης σημασίας να ισχύσει έτσι ώστε η οικονομία να επανεκκινήσει με τις μικρότερες δυνατές απώλειες. Το δεύτερο, αλλά εξίσου σημαντικό, είναι να τεθούν οι δημοσιονομικοί περιορισμοί σε δεύτερη μοίρα, καθώς η άρση τους αποτελεί το κύριο όπλο κατά της οικονομικής κρίσης. Το τρίτο, που έχει να κάνει με το πλαίσιο πλεύσης των τραπεζών εν είδει έκτακτων ρυθμίσεων έχει ήδη γίνει –τουλάχιστον προς το παρόν– από θεσμούς όπως η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) και η ΕΚΤ που κατ’ επέκταση ψηφίστηκαν σε νόμους από τη Βουλή μας μετά από σχετικά νομοσχέδια της κυβέρνησης και διαλόγου μεταξύ των κομμάτων.

Ως Κύπρος, ούσα μέλος της Ε.Ε. και της Ευρωζώνης, δεν μπορούμε να ελπιούμε όσο ενδεχομένως θα θέλαμε – πόσο μάλλον δε όταν και τα εργαλεία νομισματικής πολιτικής δεν είναι δικά μας. Επιπλέον, δεν έχουμε σαν οικονομία αστέριστες οικονομικές δυνατότητες. Πιστεύω και εύχομαι η Ε.Ε. σε όλα τα θεσμικά της επίπεδα να δει αυτό το θέμα σαν ύψιστης ανάγκης και να χαλαρώσει όλους τους δημοσιονομικούς περιορισμούς αμέσως έτσι ώστε τα κράτη μέλη ελεύθερα να εκπονήσουν δικές τους όσο πιο ευέλικτες και στοχευμένες πολιτικές γίνεται που να βρίσκουν λύσεις στις δικές τους ειδικές συνθήκες. Από την άλλη, δεν μπορεί να μην αναφερθώ στο πόσο κρίνεται η Ε.Ε. ως θεσμός και αυτό θα φανεί στις επόμενες βδομάδες, επειδή η αλληλεγγύη προς όλα τα κράτη μέλη είναι σχεδόν ανύπαρκτη και ήδη βγαίνουν στην επιφάνεια έντονες φωνές για επάνοδο στην αρχή των κρατών εθνών, όπου βασικά εννοείται ο καθένας για τον εαυτό του. Ενώ ένα ειδικό Ευρωμολόγο θα έλυνε τα χέρια όλων.

Παρόλα αυτά, όταν είμαστε προ των πυλών μιας βαθιάς οικονομικής καταστροφής, το να ρισκάρουμε να μας δείξουν κάποιο θεσμοί το δάκτυλο ή να μας τιμωρήσουν επειδή δεν τηρήσαμε δημοσιονομικούς δείκτες, είναι θεμιτό μνν πιο αναγκαίο.

Εντός αυτών των πλαισίων, λοιπόν, πρώτη ανάγκη είναι να ενισχυθεί η δυνατότητα

κατανάλωσης. Η δυνατότητα κατανάλωσης είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το διαθέσιμο εισόδημα του καθενός μας. Γι’ αυτό φωνασκίες για μείωση μισθών στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα σε αυτό το στάδιο για χρηματοδότηση άλλων κυβερνητικών μέτρων είναι ατυχέστατες, καθώς η υιοθέτησή τους θα φέρει το αντίθετο αποτέλεσμα από αυτό που θέλουμε. Διατήρηση των μισθών μπορεί να επιτευχθεί, είτε μεμονωμένα ή σε συνδυασμό, με διάφορους τρόπους όπως, άμεσα εμβάσματα σε λογαριασμούς φυσικών και νομικών προσώπων, μείωση άμεσων φορολογίας, μείωση έμμεσων φορολογίας, αναστολή υποχρεώσεων προς πληρωμή φορολογιών με διασπορά τους σε μελλοντικό στάδιο και όχι συγκεντρωμένα, ανάλογη διευθέτηση σε περιπτώσεις δανείων κ.λπ.

Τα μέχρι τώρα μέτρα που έχουν υιοθετηθεί ή επίκειται η υιοθέτησή τους αγγίζουν μέρος των πιο πάνω. Σαν παραδείγματα αναφέρονται η συνεισφορά (επιδότηση) του κράτους στη μισθοδοσία υπαλλήλων επιχειρήσεων που επηρεάζονται εξαιτίας της κρίσης (που κυρίως στοχεύει στην αποφυγή αύξησης της ανεργίας), στην οικειοθελή αναστολή των δόσεων εξυπηρετούμενων δανείων για περίοδο μέχρι εννέα μηνών χωρίς πρακτική επιπλέον επιβάρυνση. Το θέμα της κρατικής εγγύησης για σύναψη νέων (κορωνο)δανείων για σκοπούς επιβίωσης κυρίως επιχειρήσεων για πληρωμή μισθών και εξόδων, θεωρώ πως είναι ημίμετρο και δεν θα έχει το ποθητό αποτέλεσμα.

Μείωση φόρου εισοδήματος, αν και πκει ώραία, δύσκολα μπορεί να έχει πρακτική εφαρμογή. Το 2019 πέρασε και το 2020 θα είναι χρονιά ζημιών. Σημαντικό εργαλείο, λοιπόν, σε ό,τι αφορά την ενίσχυση της κατανάλωσης είναι η σοβαρή οριζόντια μείωση του ποσοστού του ΦΠΑ. Εδώ χρειάζεται τόλμη και αποφασιστικότητα. Μια μείωση της τάξης του 50% στα ποσοστά του ΦΠΑ, λόγω των μεγεθών, είναι μεγάλο ωθητικό μέσο για αύξηση της κατανάλωσης, αλλά και των επενδύσεων. Το κράτος θα απολέσει σοβαρά θεωρητικά εισοδήματα, αλλά θα αυξηθεί σοβαρά η κατανάλωση με πρακτικό αποτέλεσμα το κράτος να εισπράττει σε πραγματικούς όρους σοβαρά ποσά εντός του 2020 από την αυξημένη κατανάλωση που διαφορετικά δεν θα γίνει. Ένα άλλο μέτρο που μπορεί να εφαρμοστεί σε ό,τι αφορά στις εταιρείες και στους μετόχους τους είναι η μείωση της εισφοράς για την Άμυνα κατά την παρακώρσηση μερισμάτων. Αυξημένα μερίσματα θα σημαίνει επιπλέον κατανάλωση και επενδύσεις μια και η αποταμίευση έχει κόστος. Σαν επόμενο μέτρο είναι η μείωση του κεφαλαιουχικού φόρου από 20% σε 10%. Αυτό θα ωθήσει τις συναλλαγές στην αγορά ακινήτων όταν τα περιοριστικά μέτρα αρθούν. Μπορεί τα μέτρα αυτά να είναι τολμηρά και αγκυλωτά για τους διαχειριστές του δημοσίου χρέους και για τον ΥΠΟΙΚ, αλλά ας μην ξεχνάμε ότι πρώτον είναι μέτρα μερικών μηνών και όχι μόνιμα και δεύτερον εξασφαλίζουν κατά το δυνατόν καλύτερα την αποφυγή βαθειάς ύφεσης που είναι παρατεταμένο φαινόμενο μα ασύλληπτες αρνητικές συνέπειες.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Ο ΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ

Η βόμβα του Νικόλα και η βόλτα του Αβέρωφ

Γράφει ο **ΟΝΑΣ ΑΓΟΡΑΣ**

Είχα τότε ανάγκη να σας συμπαρασταθώ που έσπασα ολόκληρη καραντίνα.

Μια βόμβα έριξε ο Νικόλας Παπαδόπουλος χθες. Και μάλιστα επίσημη. Με ανακοίνωση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗΚΟ εισιγείται αναβολή της συζήτησης και βεβαίως της έγκρισης του νομοσχεδίου των κρατικών εγγυήσεων που είναι προγραμματισμένο για την Παρασκευή. Όπως υποστηρίζει, χρειάζεται θεραπευτική επεξεργασία η στήριξη της ρευστότητας μέσω του δανεισμού από το τραπεζικό σύστημα. Στην ανακοίνωση του ΔΗΚΟ, μεταξύ άλλων, αναφέρεται: «Αυτή τη στιγμή προτεραιότητα του κράτους θα πρέπει να είναι ο δανεισμός ποσού ύψους 2 δισεκατομμυρίων ευρώ, τα οποία θα διοχετευθούν απευθείας στην οικονομία, μέσω επιδομάτων και χρηματοδότησης, προς κάλυψη μισθών, λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών. Αποτελεί πρώτιστη υποχρέωση του Κράτους, να παρέμβει προκειμένου να περιοριστεί τη διάρκεια και την ένταση του κύκλου της ύφεσης. Συμφωνούμε πως ο δανεισμός και η χρηματοδότηση της αγοράς είναι κινήσεις αναγκαίες για την επιβίωση της οικονομίας,

όμως η στήριξη της ρευστότητας μέσω του δανεισμού από το τραπεζικό σύστημα περαιτέρω επεξεργασία, χρειάζεται νόμιμας πως επρόκειτο για ανακοίνωση του ΑΚΕΛ...

«Αναμένονται συναρπαστικές εξελίξεις», έλεγε χθες στη Λευκωσία στέλεχος του ΔΗΚΟ που τις τελευταίες ημέρες μιλούσε για έντονες και πιεστικές κριτικές μελών και ψηφοφόρων προς το ΔΗΚΟ και τον ίδιο τον Νικόλα Παπαδόπουλο «για τη στήριξη στις τράπεζες».

Μποούμενανγκ γύρισε στον Φούλη η επίσκεψη στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας για να ευχαριστήσει από κοντά τους επαγγελματίες υγείας, σε μια στιγμή που η κυβέρνηση αποφάσισε να μπει και στα σπίτια μας για να ελέγχει ότι τηρούνται τα μέτρα κατ’ οίκον περιορισμού.

Κάποιοι θυμήθηκαν παλαιότερες δηλώσεις του Αβέρωφ με τις οποίες υποδείκνυε σε νοσηλεύτες που διεκδικούσαν

πανεπιστημιακή κλίμακα να αλλάζουν εργοδότη. Κάποιοι άλλοι, το ΑΚΕΛ και το ΔΗΚΟ συγκεκριμένα, τον επέκριναν για κίνηση εντυπωσιασμού, αλλά και για παραβίαση των διαταγμάτων της κυβέρνησης που ο ίδιος καλούσε όλους να σεβαστούν. Το ΑΚΕΛ, μάλιστα, έριξε τα βέλη του και προς τον ΟΚΥΝΥ, ο οποίος του επέτρεψε την επίσκεψη και ανάρτηση στη σελίδα του αποσπάσματα από τις δηλώσεις του Φούλη...

Αλλά και το ΔΗΚΟ δεν έμεινε πίσω, αφού έκρινε «αδιανόητο πρόεδρος του κυβερνώντος κόμματος να παραβιάζει τα περιοριστικά μέτρα, ενώ υπογράφει της κυβέρνησης ανακοινώνει αντισυνταγματικά μέτρα για έλεγχο των πολιτών στα σπίτια τους».

«Ουδείς είναι υπεράνω του νόμου και του Συντάγματος. Ούτε οι Αρχηγοί Κομμάτων, ούτε οι Υπουργοί ούτε βεβαίως η κυβέρνηση που εκπροσωπούν» καταλήγει η οργίλη ανακοίνωση του ΔΗΚΟ. Απ’ όσα ακούω η κίνηση του Φούλη ενό-

χλησε και ορισμένους στον ΔΗΣΥ αλλά και στον Λόφο. -Αληθεύει πως έσπευσε αυτόβουλα να δώσει κάποιες εξηγήσεις για την επίσκεψή του;

Στέλεχος της συναγερμικής παράταξης πάντως έλεγε χθες το απόγευμα πως «το τελευταίο που χρειάζονται αυτή την ώρα και ο ΔΗΣΥ και η κυβέρνηση είναι να τρέχουν να απολογούνται για τις παρεξηγημένες κινήσεις του Αβέρωφ ή οποιουδήποτε άλλου αξιωματούχου». Και συμπλήρωσε: «Χάθηκε ο κόσμος να κάτσει στο σπίτι του και στην ανάγκη, αν θέλει να φανεί, να διαβάσει παραμύθια, όπως ο Νικόλας ή να κάνει αναρτήσεις στο Twitter χωρίς να προκαλεί κανέναν»;

ΚΟΙΝΥΣ: Σε ποιο μεγάλο κόμμα υπάρχει σε εξέλιξη πόλεμος αλληλοεξόντωσης μεταξύ πρωτοκλασάτων στελεχών; Αληθεύει πως ο πόλεμος οφείλεται στις επόμενες βουλευτικές εκλογές και ότι η έντασή του ούτε με την επέλαση του κορωνοϊού δεν φαίνεται να έχει μειωθεί;

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α Ρ Ι Ο

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

#μένουμε σπίτι, κρατάμε τις παραδόσεις και δεν παραδινόμαστε!

Το Μουσείο Κυπριακών Τροφίμων και Διατροφής (ΜΚΤΔ) συμμετέχει ενεργά στην εκστρατεία Μένουμε Σπίτι, με το σύνθημα #Μένουμε Σπίτι. Κρατάμε τις Παραδόσεις και δεν Παραδινόμαστε!

Το μήνυμα της εκστρατείας του ΜΚΤΔ, το οποίο επενδύει στην αγάπη των Κυπρίων για την πατρίδα και τις παραδόσεις, φαίνεται να έχει μεγάλη απήχηση στο κοινό, εφόσον μετρά ήδη αρκετές χιλιάδες θεάσεις σε λίγες μόλις μέρες. Σημειώνεται ότι, το Μουσείο Κυπριακών Τροφίμων και Διατροφής προσφέρει ελεύθερη πρόσβαση σε όλο το υλικό του, το οποίο περιλαμβάνει και πέραν των 500 αυθεντικών παραδοσιακών συνταγών. Μέσα από το πλούσιο υλικό, που είναι καταχωρημένο στη διαδικτυακή διεύθυνση: <http://foodmuseum.cs.ucy.ac.cy>, μεταφέρονται αρώματα και γεύσεις των παιδικών χρόνων και προσφέρεται η ευκαιρία σε κάθε οικογένεια να μοιραστεί ιδιαίτερα αυτή την περίοδο που όλοι είναι σπίτι στιγμές δημιουργικές. Κάθε εβδομάδα, στα μέσα κοινωνικών δικτύων θα αναρτώνται νέες συνταγές και τρόποι παρασκευής από διαφορετικά μέρη της πατρίδας μας. Η εκστρατεία συνεχίζεται, δίνοντας σε όλους το μήνυμα ότι «Μένουμε Σπίτι και υποστηρίζουμε το μέλλον μας, των παιδιών μας, των συνανθρώπων μας και της κοινωνίας». Το ΜΚΤΔ καλεί το κοινό να διαδώσει το μήνυμα, συμβάλλοντας έτσι στη συλλογική προσπάθεια της αυστηρής προσήλωσης στα μέτρα της πολιτείας. Το ΜΚΤΔ θα βρίσκεται κοντά στο κοινό

της Κύπρου, προσφέροντας την ευκαιρία για ένα ταξίδι στον τόπο μας, στα ήδη και στα έθιμα μας μέσα από ξεχωρισμένες συνταγές, που θα αναρτώνται στα μέσα κοινωνικών δικτύων.

#ΜΕΝΟΥΜΕ ΣΠΙΤΙ και ΔΕΝ ΠΑΡΑΔΙΝΟΜΑΣΤΕ ΣΤΟΝ ΚΟΡΩΝΑΙΟ!

#ΜΕΝΟΥΜΕ ΣΠΙΤΙ και ΕΑΝΑΓΥΡΙΖΟΥΜΕ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΜΑΣ!

#ΜΕΝΟΥΜΕ ΣΠΙΤΙ και ΜΑΓΕΙΡΕΥΟΥΜΕ!

της Κύπρου, προσφέροντας την ευκαιρία για ένα ταξίδι στον τόπο μας, στα ήδη και στα έθιμα μας μέσα από ξεχωρισμένες συνταγές, που θα αναρτώνται στα μέσα κοινωνικών δικτύων.

#ΜΕΝΟΥΜΕ ΣΠΙΤΙ και ΔΕΝ ΠΑΡΑΔΙΝΟΜΑΣΤΕ ΣΤΟΝ ΚΟΡΩΝΑΙΟ!

#ΜΕΝΟΥΜΕ ΣΠΙΤΙ και ΕΑΝΑΓΥΡΙΖΟΥΜΕ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΜΑΣ!

#ΜΕΝΟΥΜΕ ΣΠΙΤΙ και ΜΑΓΕΙΡΕΥΟΥΜΕ!

Dot.on.the.map Industry Days

Το 1ο Dot.on.the.map Industry Days ανακοινώνει τα projects που έχουν επιλεγεί για τη φετινή, ειδική διαδικτυακή του έκδοση.

Η πλατφόρμα συμπαραγωγής, επιμόρφωσης και δικτύωσης, Dot.on.the.map Industry Days, μια πρωτοβουλία των καλλιτεχνικών διεκτιμών του Διεθνούς Φεστιβάλ «Κινηματογραφικές Μέρες – Κύπρος 2020», διεξάγεται για πρώτη φορά φέτος και μάλιστα διαδικτυακά, λόγω της ευρείας εξάπλωσης του κορωνοϊού στην Κύπρο και διεθνώς. Στη διάρκεια της διαδικτυακής αυτής συνάντησης, παραγωγοί, σκηνοθέτες και σεναριογράφοι από τις χώρες της Μεσογείου θα έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με επαγγελματίες του διεθνούς κινηματογραφικού χώρου, με στόχο τη συνεργασία σε επίπεδο χρηματοδότησης, ανάπτυξης και διανομής.

Το Dot.on.the.map Industry Days, διοργανώνουν οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του ΥΠΠΑΝ και το Θέατρο Ριάλτο. Το δράμα των διοργανωτών και της καλλιτεχνικής επιτροπής είναι αφενός η δημιουργία μιας πλατφόρμας για τη σύναψη καλλιτεχνικών και οι-

κονομικών συνεργασιών, και, αφετέρου, η ανάπτυξη της κινηματογραφικής τέχνης στην Κύπρο και στην ευρύτερη περιοχή.

Η 1η έκδοση του Dot.on.the.map Industry Days θα πραγματοποιηθεί εξ αποστάσεως σε διαδικτυακό περιβάλλον το διάστημα 9-11 Απριλίου 2020, σε συνεργασία με την Αγορά του Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. Επικεφαλής της διοργάνωσης είναι η σκηνοθέτρια Δανάη Στυλιανού.

Μεγάλος ήταν ο αριθμός υποβολών σε αυτή την πρώτη διοργάνωση, από σχεδόν όλες τις χώρες που βρέχονται από τη Μεσόγειο, όπως Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Μάλτα, Σλοβενία, Λίβανο, Αίγυπτο, Ελλάδα και άλλες. Η επιτροπή αξιολόγησης, η οποία αποτελούνταν από εκπροσώπους του Φεστιβάλ Κινηματογραφικές Μέρες και του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, έχει επιλέξει έξι (6) προτάσεις μυθοπλασίας μεγάλου μήκους, που βρίσκονται σε στάδιο ανάπτυξης και χρηματοδότησης, οι οποίες θα παρουσιαστούν σε επαγγελματίες από τον διεθνή κινηματογραφικό χώρο. Τα κινηματογραφικά

έργα (projects) που επιλέχθηκαν για το 2020 είναι:

- The First Cypriot Astronaut, Σενάριο - Σκηνοθεσία: Σταύρος Παπαλάης, Εταιρεία Παραγωγής: IRON BOX FILMS, Χώρα: Κύπρος, Η.Β.
- Four Days at the Sea, Σενάριο - Σκηνοθεσία: Ivana Krabal, Εταιρεία Παραγωγής: Dinaridi Film, Χώρα: Κροατία
- Seeking Haven for Mr. Rambo, Σενάριο - Σκηνοθεσία: Khaled Mansour, Εταιρεία Παραγωγής: PATCHWORK PRODUCTIONS, Χώρα: Αίγυπτος
- Souvenir, Σενάριο: Θάνας Ψυχολιός, Βασίλικη Πέτσα, Σκηνοθεσία: Θάνας Ψυχολιός, Εταιρεία Παραγωγής: BAD CROWD, Χώρα: Ελλάδα
- The Three of Us, Σενάριο - Σκηνοθεσία: Suela Bako, Εταιρεία Παραγωγής: ERAFILM, Χώρα: Αλβανία
- Visa, Σενάριο - Σκηνοθεσία: Dima AL-Joundi, Εταιρείες Παραγωγής: Cinetelefilms - Crystal Films, Χώρες: Λίβανος - Τυνησία

Τα βραβεία που θα απονεμηθούν είναι:

- Βραβείο Networking της Αγοράς του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεο-

σαλονίκης: Διανυκτέρευση και δωρεάν διαπίστευση Αγοράς στον παραγωγό ενός πρότζεκτ.

● Υπηρεσίες Colour correction και DCP Mastering Services αξίας €11,000.00, ευγενική χορηγία της εταιρείας Full Moon Productions (Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις)

● Βραβείο €1000 σε μετρητά, μια προσφορά της Ένωσης Σκηνοθετών Κύπρου στον/στη σκηνοθέτη του Καλύτερου Πρότζεκτ

Τα βραβεία θα ανακοινωθούν στην ιστοσελίδα dot.cyprusfilmdays.com

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
 e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
 Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: **Αλέξης Παπακώλας** • Διευθυνση συντάξεως: **Κώστας Φαφούτης - Νότης Παπαδοπούλος**

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Υπό δοκιμασία μπαίνουν τα δημόσια οικονομικά

Σε αχαρτογράφητα νερά λόγω του βάθους της κρίσης, ίσως χρειαστεί δανεισμός 1 δισ. με τις προβλέψεις να δείχνουν τουλάχιστον ύφεση 5%

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Τα δημόσια οικονομικά της Κύπρου δοκιμάζονται εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού. Αργά ή γρήγορα, θα γίνουν οι κατάλληλες κινήσεις από την επιστημονική και την ιατρική κοινότητα, όπως και από την πολιτεία και θα περιοριστεί η εξάπλωσή του. Ωστόσο, εκείνο που θα πρέπει να αντιμετωπίσει η Κύπρος θα πρέπει να είναι οι οικονομικές συνέπειες που θα αφήσει ο κορωνοϊός, με το 2020 να διαφαίνεται –τουλάχιστον με τα μέχρι τώρα δεδομένα– πως θα καταγράψει ύφεση. Ή αλλιώς, η Κύπρος αναμένεται να καταγράψει αρνητικό δείκτη ανάπτυξης για το τρέχον έτος. «Τουλάχιστον 5%», όπως ανέφερε χαρακτηριστικά εντός της εβδομάδας ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης. Κανείς δεν γνωρίζει πόσο χρονικό διάστημα θα λάβει αυτή η «οικονομική απομόνωση», εντούτοις η ζημιά έχει γίνει ήδη και η ανάκαμψη φαντάζει δύσκολη, εάν συνεχιστεί για ακόμα αρκετούς μήνες. Το κράτος «έριξε»

Άλλο πράγμα είναι τα μέτρα της οικονομίας που έχουν ήδη ανακοινωθεί για στήριξη της οικονομίας και για τα επόμενα βήματα θα πρέπει να φανεί ποια θα είναι η διάρκεια και το βάθος της δύσκολης κατάστασης.

τα περισσότερα οικονομικά πολεμοφόδια που είχε εξ αρχής, σε αυτά τα 800 εκατ. ευρώ στήριξης που ανακοίνωσε. Τα ρευστά διαθέσιμα που διέθεσε για στήριξη της οικονομίας μέσω των προγραμμάτων ειδικού ανεργιακού επιδόματος, μερικής αναστολής εργασιών της επιχείρησης και άλλα παρόμοια η κυβέρνηση, είναι αντιληπτό πως, εάν συνεχιστεί για ακόμα αρκετούς μήνες η ίδια «οικονομική απομόνωση», θα χρειαστεί περαιτέρω δανεισμός από τις αγορές. Το πακέτο που ανακοινώθηκε ήταν μεγάλο και ανακοι-

Τα ρευστά διαθέσιμα του κράτους αρχές Μαρτίου 2020 ήταν στα 1,4 δισεκατομμύρια ευρώ, με τις δανειακές υποχρεώσεις μέχρι το τέλος του χρόνου να είναι στα 900 εκατ. ευρώ. Τα 500 εκατ. ευρώ είναι «ρεζέρβα».

νώθηκε λόγω του μεγάλου δημοσιονομικού πλεονάσματος. Αν πράγματι η ύφεση φτάσει στο -5%, θα είναι 10 μονάδες κάτω από το 5% ανάπτυξης της περσινής σε σχέση με το ΑΕΠ. Άλλο πράγμα είναι τα μέτρα της οικονομίας που έχουν ήδη ανακοινωθεί για στήριξη της οικονομίας και για τα επόμενα βήματα θα πρέπει να φανεί ποια θα είναι η διάρκεια και το βάθος της δύσκολης κατάστασης. Υπολογισμοί της «Κ» θέλουν, αν το κράτος βγει για δανεισμό, να χρειαστεί 600 - 1 δισ. ευρώ. Τα περιθώρια της κυβέρνησης για

επόμενα πακέτα θεωρητικά θα ήταν απεριόριστα, δεδομένου πως υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι να δανείζουν το κράτος και εξίσου διατεθειμένο το κράτος να λαμβάνει δανεισμό. Τα επιπρόσθετα χρήματα είναι σχεδόν δεδομένο πως θα πρέπει να ληφθούν από το κράτος (δανεισμό), διότι με τα ταμειακά και τα δημοσιονομικά περιθώρια δεν νοείται να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες. Επιπρόσθετα χρήματα θα χρειαστούν για να μη φτάσουν σε όρια εξάντλησης τα κρατικά ταμεία.

Ο ΥΠΟΙΚ είχε αναφέρει σε συνέντευξη

του στην «Κ» την εβδομάδα που προετοιμάζονταν τα μέτρα πως, η οικονομία θα επιβληθεί, δίχως όμως να μπορεί να προβλεφθεί ακριβώς το βάθος και η διάρκεια της κρίσης. Την ίδια ώρα, δήλωσε στο κρατικό ραδιόφωνο πως, η Κύπρος θα χρειαστεί περαιτέρω δανεισμό και για να γίνει κατορθωτό να απορροφηθεί ο οικονομικός κραδασμός, έστω και ανατρέποντας τον δημοσιονομικό σχεδιασμό του κράτους, θα πρέπει να υπάρξει ένας μηχανισμός φθηνού δανεισμού της Ε.Ε. «Χρησιμοποιούμε ένα μεγάλο μέρος των

πολεμοφοδίων μας. Ευτυχώς, έχουμε κάποιο μαξιλαράκι λόγω του ότι έχουμε εφαρμόσει μια συνετή δημοσιονομική πολιτική τα περασμένα χρόνια. Θα χρειαστούμε, ωστόσο, επιπλέον δανεισμό. Κάνουμε τις ενδεδειγμένες ενέργειες υπό δύσκολες συνθήκες επειδή οι ευχέρειες δανεισμού τώρα δεν είναι οι ίδιες όπως ήταν πριν από δύο και τρεις μήνες. Σκοπός μας είναι να εξασφαλίσουμε αυτή την επιπλέον ρευστότητα ούτως ώστε να μπορούμε να παρέμβουμε στην αγορά για όσο διάστημα χρειαστεί έστω και με αναθεωρημένα σχέδια. Πάμε για ύφεση, αυτό είναι δεδομένο. Μιλάμε για μια ύφεση, η οποία θα είναι τουλάχιστον 5% του ΑΕΠ», ανέφερε χαρακτηριστικά.

Οι ανάγκες

Το σίγουρο είναι πως το κράτος προϋπολογίζει την κάλυψη των αναγκών του έχοντας να πληρώσει τους 60 – 70 χιλιάδες δημοσίων υπαλλήλους και ότι τη στήριξη άλλων 260 χιλιάδων ιδιωτικών υπαλλήλων και 60 χιλιάδων επιχειρήσεων. Πρέπει να πληρώνει τους μισθούς του δημοσίου, τις συντάξεις, τα επιδόματα και δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να φτάσει σε σημείο που θα κάνει περικοπές ανελαστικών δαπανών. Τα πρόσφατα δεδομένα έδειξαν πως το πλεόνασμα του διμήνου του 2020 είναι ήδη μειωμένο, με 48% μείωση σε ετήσια βάση συγκριτικά με το περσινό. 15% αύξηση οι δαπάνες και 2% μείωση των εσόδων, φτάνοντας τα 212 εκατ. ευρώ. Οι δυσκολίες, δηλαδή, φάνηκαν στα δημόσια οικονομικά πριν καν ακόμα φθάσει ο κορωνοϊός στη χώρα και έρθει το κλείσιμο των επιχειρήσεων στα μέσα του Μάρτη. Ακόμα και στο τέλος του χρόνου τα δεδομένα να αλλάξουν προς το καλό, δεν καλύπτεται το χαμένο έδαφος εύκολα, πόσω μάλλον αν υποθέσουμε πως το 12% του ΑΕΠ το 2019 προήλθε από τον τουρισμό. Φέτος που ο τουρισμός –όπως δείχνουν τα πράγματα– θα είναι περιορισμένος έως και μηδενικός, θα χαθεί ο στόχος να κλείσει με θετικό πρόσημο το 2020.

Μόλις επτά (7) ημέρες πριν αρχίσουν οι επιπτώσεις του κορωνοϊού στην Κύπρο, ο Standard and Poor's στην αξιολόγησή του για την κυπριακή οικονομία κατέγραφε πως η οικονομία του νησιού θα ε-

πεκταθεί με βραδύτερο, αλλά σταθερό ρυθμό, στο 2,5% κατά το 2020-2023. Η αγορά εργασίας θα είναι δυναμική, με συνεχή μείωση του ποσοστού ανεργίας μετά την κορυφή της το 2014. Προέβλεπε περαιτέρω μειώσεις σε περίπου 5,0% τα επόμενα χρόνια, από 7,1% το 2019 και περίπου 13,0% το 2016. Οι Οίκοι είναι επιμνηθείς και όχι προμνηθείς. Στο μόνο που προειδοποιούσε εμμέσως πλην σαφώς, ήταν ότι η Κύπρος έχει τεράστια εξάρτηση από τον τουρισμό. Και αυτό θα διαφανεί.

Όπως είχε καταγράψει η «Κ» οι εναπομείνουσες χρηματοδοτικές ανάγκες για το 2020, ανέρχονται στα 900 εκατ. ευρώ. Τον Μάιο το κράτος θα πρέπει να πληρώσει ένα δάνειο επί εποχής Χαρίλαου Σταυράκη του 2010, ύψους 4 εκατ. ευρώ, τον Δεκέμβριο του 2020 ένα δάνειο προς την Ελληνική Τράπεζα ύψους 750 εκατ. ευρώ, εγχώρια ομόλογα ύψους 20 εκατ. ευρώ και κάποια «άλλα δάνεια» όπως περιγράφεται στο χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής του χρέους της γενικής κυβέρνησης, ύψους 90 εκατ. ευρώ. Έτσι προκύπτουν τα περίπου 900 εκατ. ευρώ που θα χρειαστεί η Κ.Δ. να καταβάλει μέχρι το τέλος του έτους, στην περίπτωση που δεν χρειαστεί να διαφοροποιηθεί αυτό τον σχεδιασμό.

Μείωση στο δήμνο

Τα προκαταρκτικά δημοσιονομικά αποτελέσματα που ετοιμάστηκαν από τη Στατιστική Υπηρεσία για την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2020 καταδεικνύουν πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης της τάξης των €212,3 εκατ. (0,9% στο ΑΕΠ) σε σύγκριση με πλεόνασμα €410,8 εκατ. τον Ιανουάριο-Φεβρουάριο 2019 (1,9% στο ΑΕΠ). Οι συνολικές δαπάνες κατά την περίοδο αυτή του 2020 σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας σημείωσαν αύξηση ύψους €166,3 εκατ. σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019 και ανήλθαν στα €1.277,4 εκατ. από €1.111,1 εκ. (+15,0%). Τα συνολικά έσοδα μειώθηκαν κατά 2,1% (€32,2 εκατ. μείωση) και ανήλθαν στα €1.489,7 εκ. κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου του 2020 (από €1.521,9 εκατ. κατά την αντίστοιχη περίοδο του 2019).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Προτεραιότητά μας η ασφάλεια του προσωπικού και των πελατών μας

Προτεραιότητά μας στην Ελληνική Τράπεζα είναι η ασφάλεια των πελατών μας, του προσωπικού και της κοινότητάς μας, ως σύνολο που εξυπηρετούμε καθημερινά. Θέλουμε να σας παρέχουμε την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση ακολουθώντας ταυτόχρονα τις οδηγίες των αρμόδιων υπηρεσιών για τον περιορισμό της εξάπλωσης του κορωνοϊού στη χώρα μας. Γι' αυτό και σας προτρέπουμε να:

Αποφεύγετε επισκέψεις σε κλειστούς χώρους

Το προσωπικό μας ακολουθεί τις οδηγίες των αρμόδιων υπηρεσιών αλλά χρειάζονται και τη δική σας ενίσχυση. Προτιμήστε τα εναλλακτικά μας κανάλια εξυπηρέτησης όταν είναι εφικτό.

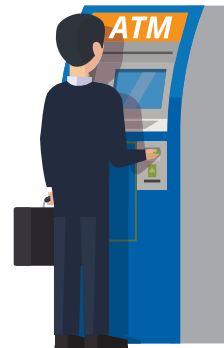
Προτιμήστε να κάνετε τις συναλλαγές σας online

Χρησιμοποιήστε το Hellenic Bank Web Banking και το Mobile App για καθημερινές τραπεζικές συναλλαγές όπως μεταφορές χρημάτων, πληρωμές λογαριασμών και ενημέρωση των υπολοίπων σας.

Πληρώστε ανέπαφα αντί με μετρητά

Με τις κάρτες ανέπαφων συναλλαγών της Ελληνικής Τράπεζας μπορείτε να πληρώσετε χωρίς να αγγίζετε χαρτονομίσματα ή κέρματα, τα οποία ως γνωστόν κουβαλούν μικρόβια.

Χρησιμοποιήστε τις ATM της Ελληνικής Τράπεζας 24/7

Μπορείτε να κάνετε αναλήψεις/καταθέσεις μετρητών και επιταγών καθώς επίσης και να ενημερωθείτε για το υπόλοιπό σας 24/7.

Χρησιμοποιώντας τα πιο πάνω εναλλακτικά κανάλια μειώνετε τις μετακινήσεις σας, προστατεύοντας τόσο τον εαυτό σας όσο και τους γύρω σας!

Είναι σημαντικό να πλένετε τα χέρια σας σωστά μαζί με τη χρήση αντισηπτικού κάθε φορά που έρχεστε σε επαφή με χαρτονομίσματα και κέρματα, POS τερματικά μηχανήματα και οθόνες των ATM.

www.hellenicbank.com/covid19

Ανακαλύψτε το
Hellenic Bank
Mobile App

Απειλεί την εγχώρια αγορά η απαγόρευση εξαγωγών

Προβληματισμός από το κλείσιμο των συνόρων χωρών, όπως η Ρωσία, το Καζαχστάν και η Ουκρανία, επαρκεί η τοπική παραγωγή

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Το πρόσφατο κλείσιμο των συνόρων και η απαγόρευση εξαγωγών από συγκεκριμένες χώρες έδειξαν για ακόμη μία φορά ότι οι επιπτώσεις του κορωνοϊού στην παραγωγή οικονομία είναι αλυσιδωτές και αναπόφευκτες. Τα προβλήματα που προκύπτουν από την έλλειψη εργατικού δυναμικού για συγκομιδή φρούτων και λαχανικών σε χώρες της Ευρώπης, αλλά και η τελευταία κίνηση τριών μέχρι στιγμής χωρών να σταματήσουν τις εξαγωγές τους, είναι στοιχεία που απειλούν να φέρουν κενά στην εφοδιαστική αλυσίδα τροφίμων άλλων κρατών. Σύμφωνα με τις τελευταίες ανακοινώσεις, ήδη Βιετνάμ, Καζαχστάν και Σερβία έχουν αποφασίσει τη διακοπή εξαγωγών συγκεκριμένων προϊόντων, ενώ δεν αποκλείεται να ακολουθήσει το παράδειγμα και η Ρωσία.

Συγκεκριμένα το Βιετνάμ έχει απαγορεύσει τις εξαγωγές ρυζιού, το Καζαχστάν δεν εξάγει πλέον καρότα, ζάχαρη και πατάτες, ενώ η Σερβία απαγόρευσε το ηλιέλαιο. Αν αποφασίσει να ακολουθήσει και η Ρωσία, εκ των μεγαλύτερων σιτοπαραγωγών παγκοσμίως, τότε ανοίγει το ενδεχόμενο απαγόρευσης σιτηρών.

Ρωσικός αποκλεισμός

Τι θα κοστίσει στην Κύπρο ενδεχόμενο ρωσικό εμπάργκο στις εξαγωγές; Σύμφωνα

Η Ρωσία είναι από τους κύριους μας προμηθευτές εκτός Ε.Ε. στο σιτάλευρο, στο καλαμποκάλευρο και στα δημητριακά.

με την ετήσια έκθεση των εμπορικών σχέσεων της Στατιστικής Υπηρεσίας, η Ρωσία είναι από τους κύριους προμηθευτές της χώρας εκτός Ε.Ε. στο σιτάλευρο με εισαγωγές 1,1 εκατομμυρίων ευρώ, στο καλαμποκάλευρο (482 χιλιάδες ευρώ) και στα δημητριακά. Ειδικότερα στο σιτάλευρο κύριος προμηθευτής είναι η Ελλάδα (59,496 εκατ. ευρώ) και ακολουθεί η Ουκρανία με 3,13 εκατ. ευρώ. Όσο αφορά το καλαμποκάλευρο, ο βασικότερος προμηθευτής μας είναι η Ουγγαρία (148,6 εκατ. ευρώ), η Ιταλία με 1,6 εκατ. ευρώ και ακολουθεί η Ρωσία με εισαγωγές 482 χιλιάδες ευρώ. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι ακόμα κι αν η Ρωσία αποφασίσει να κλείσει τα σύνορά της, δεν αναμένεται

Δεν τίθεται θέμα επάρκειας των κυπριακών αγροτικών προϊόντων στην αγορά, υπογραμμίζει ο υπουργός Γεωργίας Κώστας Καδής.

να υπάρξουν σοβαρά κενά στα ράφια των υπεραγορών. Η Κύπρος δεν επηρεάζεται ούτε από το κλείσιμο συνόρων της Σερβίας, αφού δεν εισάγουμε ηλιέλαιο από την χώρα, ενώ ελάχιστα εμπορικές σχέσεις διατηρούμε με το Καζαχστάν και καθόλου με Βιετνάμ. Ζήτημα θα προκύψει αν χώρες της Ε.Ε., οι οποίες είναι μεγαλύτερο προμηθευτές μας, αποφασίσουν να ακολουθήσουν το παράδειγμα των προαναφερόμενων.

Οι προμηθευτές

Σύμφωνα με την έκθεση για το εμπόριο εντός και εκτός Ε.Ε. για την περίοδο Ιανουαρίου- Δεκεμβρίου 2019, καταγράφονται ως κύριοι προμηθευτές της Κύπρου

οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα η Ελλάδα, η Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Ολλανδία, η Ισπανία, η Γαλλία και το Βέλγιο. Εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης οι περισσότερες εισαγωγές προήλθαν από τη Ρωσία, την Ελβετία και την Τουρκία. Ισχυρές εμπορικές σχέσεις διατηρεί η Κύπρος και με το Ισραήλ, την Κίνα, τη Νότια Κορέα, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ιαπωνία και την Ινδία.

Υπάρχει επάρκεια

«Δεν αναμένεται να αντιμετωπίσουμε ιδιαίτερα ζητήματα στην κυπριακή αγορά μέχρι το τέλος της καλοκαιρινής περιόδου» επισημαίνει από την πλευρά του ο υ-

πουργός Γεωργίας Κώστας Καδής, ενώ υπογραμμίζει ότι υπάρχει επάρκεια κυπριακών προϊόντων και εδεσμάτων. Σε περιπτώσεις δε, δεν πρόκειται απλώς για επάρκεια αλλά για περίσσεια προϊόντων. Όπως για παράδειγμα για την περίπτωση του κρέατος. Προβληματισμός επικρατεί πάντως στους παραγωγούς κρέατος για το πώς θα διοχετεύσουν τις μεγάλες ποσότητες στην αγορά, αφού φέτος σε αντίθεση με το τι συνέβαινε μέχρι σήμερα, η κατανάλωση κρέατος για το πασχαλινό τραπέζι, θα είναι περιορισμένη η κατανάλωση. Αυτό μεταφράζεται ζώα, τα οποία δεν θα διατεθούν στην αγορά, σε περισσότερο κόστος συντήρησης για τους παραγωγούς/ κτηνοτρόφους αλλά και κα-

Διαδικτυακό κανάλι για τις λαϊκές αγορές

Προβληματισμός επικρατεί και για το τι δέον γενεσθαι με όσους παραγωγούς/φθαρτέμπορους διοχέτευαν τα προϊόντα τους στις λαϊκές αγορές οι οποίες πλέον έχουν απαγορευτεί. Οι ίδιοι οι παραγωγοί προσπαθούν πλέον να βρουν εναλλακτικές λύσεις μέσω μεσαζόντων, ενώ σκέψεις γίνονται και από το Υπουργείο Γεωργίας. Σκέψεις οι οποίες συζητήθηκαν σε πρόσφατη συνάντηση του υπουργού με τις αγροτικές οργανώσεις και αφορούν μεταξύ άλλων τους εναλλακτικούς τρόπους με τους οποίους μπορούν να διατεθούν τα προϊόντα. Ένας από αυτούς τους τρόπους που μελετάται έχει να κάνει με την αξιοποίηση της τεχνολογίας. Μελετάται το σενάριο να γίνονται λαϊκές αγορές online, αν και θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο μπορεί να εφαρμοστεί. Ήδη έχει γίνεται προσπάθεια και βολιδοσκοπήση μέσα από πλατφόρμες τύπου Foody, ώστε να συμπεριληφθεί τμήμα που να ονομάζεται e-laiiki market, αλλά όλα αυτά είναι σε πολύ πρώιμο στάδιο. Πρόκειται για μέτρα που μελετώνται και οι συζητήσεις αγροτών και Υπουργείου είναι σε πρώιμο στάδιο, και οι αντιδράσεις είναι πολύ συγκρατημένες. Σύμφωνα με τον Υπουργό Γεωργίας, αποφάσεις και ανακοινώσεις αναμένονται τις επόμενες μέρες.

μπλότερες τιμές στο κρέας από τη στιγμή που θα υπάρχει μεγάλη προσφορά στην εφοδιαστική αλυσίδα και μικρή ζήτηση. Πρόκειται για εξέλιξη για την οποία υπάρχει μεγάλη ανησυχία από το σύνολο των αγροτών οι οποίοι σε επιστολή τους προς τον υπουργό Εμπορίου, αναμένεται να ζητήσει να μπει κατώτατο όριο και πλαφόν στις τιμές των προϊόντων.

Αν κλείσουν τα σύνορα

Τι θα γίνει όμως αν η Κύπρος αποφασίσει να ακολουθήσει το παράδειγμα χωρών που κλείνουν σύνορα; Ένα τέτοιο σενάριο θα ήταν καταστροφικό εξηγούν παράγοντες της αγοράς, αφού ήδη οι καθυστερήσεις σε εισαγωγές πρώτων υλών

άρχισαν να μεταφράζονται σε ελλείψεις κυρίως δε στα αναλώσιμα. Σε ό,τι αφορά τα τρόφιμα, ένα τέτοιο σενάριο θα είναι όλεθρος για τους Κύπριους παραγωγούς. Ειδικά για το γάλα και τις πατάτες. Μιλώντας στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος της γαλακτοβιομηχανίας «Αλάμπρα» Γιώργος Πέτρου ανέφερε στην «Κ» ότι από το σύνολο της παραγωγής χαλλουμιού το 90% διοχετεύεται για τις ανάγκες εξαγωγών, ενώ μόλις ένα 10% διοχετεύεται στην εγχώρια αγορά. Ενδεικτικό ότι στο σύνολο της παραγωγής 34 χιλιάδων τόνων χαλλουμιού ετησίως, η κυπριακή αγορά απορροφά περίπου τέσσερις χιλιάδες τόνους τον χρόνο. Τυχόν περιορισμός σε εξαγωγές θα αποτελέσει άλλο ένα κύττημα για τους παραγωγούς, μετά και τις ζημιές που έχουν υποστεί λόγω του λουκέτου σε ξενοδοχεία και εστιατόρια. Ήδη αναφέρουν κάθθηκε η μισή αγορά, αφού έκλεισαν τα ξενοδοχεία και τα εστιατόρια. Ως εκ τούτου τροφοδοτούνται περισσότερο οι υπεραγορές πλέον και οι εξαγωγές είναι πιο σημαντικές από ποτέ. Το χαλούμι και το γάλα είναι προϊόντα που σίγουρα δεν θα τελειώσουν από τα ράφια. Οι εξαγωγές συνεχίζονται στους ίδιους ρυθμούς, μέσω λιμανιών. Στην περίπτωση της γαλακτοβιομηχανίας Χαραλαμπίδης-Κρί-

Από το σύνολο της παραγωγής χαλλουμιού το 90% διοχετεύεται για τις ανάγκες εξαγωγών, ενώ μόλις ένα 10% διοχετεύεται στην εγχώρια αγορά.

στης, η εγχώρια αγορά απορροφά το 30% της παραγωγής χαλλουμιού, ενώ το 70% εξάγεται. Παρά το γεγονός ότι η υπερκατανάλωση των τελευταίων εβδομάδων έχει αυξήσει τις παρεχόμενες ποσότητες στην εγχώρια αγορά εντούτοις δεν μπορεί να αντισταθμίσει την απώλεια του κλάδου των ΗΟRΕCΑ (ξενοδοχεία, εστιατόρια, κatering).

Κανονικά συνεχίζεται η παραγωγή και διοχέτευση ποσοτήτων στην εγχώρια και ξένες αγορές και στις πατάτες. Ωστόσο, με τη μείωση του τουρισμού στην Κύπρο, οι εξαγωγές για τους πατατοπαραγωγούς είναι ζωτικής σημασίας. Ειδικότερα από την στιγμή που από το σύνολο της παραγωγής, το 70% απευθύνεται στην ξένη αγορά και περίπου το 30% στην εγχώρια.

Ζητούν πρωτόκολλα για προστασία από τον ιό οι γιατροί

Νουθεσίες των επαγγελματιών υγείας για τη διαχείριση αναλώσιμων υλικών για τον κορωνοϊό - Τι απάντηση δίνουν στον υπ. Υγείας

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η παραλαβή χιλίων προστατευτικών στολών καθώς και η αναμενόμενη άφιξη μεγάλης παρτίδας ιατρικών αναλωσίμων μέχρι το τέλος της εβδομάδας, εν πολλοίς αποσυμπίεσε την κατάσταση που είχε δημιουργηθεί με την επάρκεια του εξοπλισμού προστασίας από τον κορωνοϊό, ωστόσο δεν έχει κλείσει το θέμα που δημιουργήθηκε. Το ζήτημα διαχείρισης του εξοπλισμού προστασίας των επαγγελματιών υγείας, που ανέδειξε ο υπουργός Υγείας στη συνέντευξή του στην «Κ» της περασμένης Κυριακής, παραμένει και θα διαφανεί στην πράξη κατά πόσο οι αναφορές του Κωνσταντίνου Ιωάννου έπιασαν τόπο.

Ο υπουργός Υγείας ερωτηθείς αν το δημόσιο σύστημα υγείας αντιμετωπίζει προβλήματα με αναλώσιμα υλικά ή εξοπλισμό προστασίας από τον ιό, εκτός των άλλων με νόημα είχε αναφερθεί στο θέμα της διαχείρισης. «Δυστυχώς, λόγω και της έντονης ανησυχίας επαγγελματιών υγείας έγινε μια κατάχρηση στη χρήση προστατευτικού εξοπλισμού που μείωσε περισσότερο τα αποθέματά μας». Αναφορά που σαφέστατα είχε αποδέκτες τις διοικήσεις των κρατικών νοσηλευτηρίων, αλλά και τους ίδιους τους επαγγελματίες υγείας. Η πλευρά των κυβερνητικών γιατρών σπίκωσε το γάντι που έριξε ο υπουργός Υγείας, αποφεύγοντας όμως τη δημόσια αντιπαράθεση με τον Κωνσταντίνο Ιωάννου. Τα ζητήματα που γείρονται από πλευράς των επαγγελματιών υγείας που έχουν επιμνησθεί το βάρος καταπολέμησης του κορωνοϊού, εστιάζονται σε ζητήματα καθημερινότητας και λειτουργίας των δημοσίων νοσοκομείων, σε περιβάλλον πανδημίας.

Πρωτόκολλα

Εν αντιθέσει με τα όσα ανέφερε στη συνέντευξή του στην «Κ» ο υπουργός Υγείας, οι γιατροί των δημοσίων νοσηλευτηρίων υποστηρίζουν πως με βάση την πληρωφόρηση που είχαν, προφανώς από τον ΟΚΥΠΥ, σε μεγάλο βαθμό υπήρχε εξοπλισμός προστασίας γιατρών και νο-

σηλευτών. Από πλευράς ΠΑΣΥΚΙ το ζήτημα που αναδεικνύεται είναι η διαχείριση η οποία, όπως τονίζεται με νόημα, «γίνεται με σωστό συντονισμό και όχι με επιβριση ευθυνών». Επί της αρχής, οι γιατροί των δημοσίων νοσοκομείων εριστούν την προσοχή όλων, πως χωρίς τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί η πανδημία. Επί του θέματος που έχει προκύψει, πηγές από την ΠΑΣΥΚΙ έλεγαν στην «Κ» πως τη μεγαλύτερη ευθύνη στο κομμάτι διαχείρισης τη φέρουν, ο ΟΚΥΠΥ καθώς και οι διοικήσεις των κρατικών νοσοκομείων. Ωστόσο, οι ίδιες πηγές θεωρούν πως μερίδιο ευθύνης έχουν και όσοι χρησιμοποιούν τον εξοπλισμό προστασίας. «Για τη σωστή διαχείριση του εξοπλισμού σίγουρα δεν είναι υπεύθυνοι μόνο το προσωπικό, γιατροί, νοσηλεύτες και οι υπόλοιποι. Πολύ

Οι αναφορές του υπουργού Υγείας σε καταχρήσεις από πλευράς επαγγελματιών υγείας είχαν να κάνουν περισσότερο με τις προστατευτικές στολές όπου φαίνεται πως τα αποθέματα είχαν μειωθεί επικίνδυνα.

περισσότερο υπεύθυνοι είναι αυτοί που το διαχειρίζονται, οι διοικήσεις του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας οι οποίοι πρέπει να εκδώσουν συγκεκριμένα πρωτόκολλα, σε ένα βαθμό υπάρχουν το αντιλαμβάνομαι, αλλά πρέπει στην κάθε κατηγορία εργαζομένων να σταλεί το συγκεκριμένο πρωτόκολλο».

Οι δυσκολίες

Αποφεύγοντας του υψηλούς τόνους, οι γιατροί του Δημοσίου εξηγούν γιατί θεωρούν πως ακόμα και για τις περιπτώσεις που παρατηρήθηκε κατάχρηση ιατρικών υλικών, η ευθύνη βαρύνει τον

Από πλευράς ΠΑΣΥΚΙ το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης για τη μη ορθή διαχείριση του προστατευτικού εξοπλισμού επιρρίπτεται στις διοικήσεις των κρατικών νοσηλευτηρίων αλλά και στην απουσία εκπαίδευσης του προσωπικού, ιατρών και νοσηλευτών.

διαχειριστή των δημοσίων νοσοκομείων και όχι όσους χρησιμοποιούν τον εξοπλισμό. «Αν έγινε κατάχρηση ή όχι όλοι μας, οι επαγγελματίες υγείας δεν γνωρίζουμε πώς θα το χειριστούμε. Σημαίνει ότι η απαραίτητη εκπαίδευση που έπρεπε να γίνει δεν έγινε στον βαθμό που έπρεπε να γίνει. Δεν φαίνε οι εργαζόμενοι εάν δεν τους έχουμε εκπαιδεύσει», μας ανέφεραν οι ίδιες πηγές από τον χώρο των γιατρών του Δημοσίου. Η συντεχνία του κλάδου επιμένει πως ο προστατευτικός εξοπλισμός και η διαχείριση των αποθεμάτων, αφορά τους πάντες. Στο πνεύμα αυτό, όπως τονίζεται, θα πρέπει όλοι οι

εμπλεκόμενοι να γνωρίζουν για τα ποθέματα του προστατευτικού υλικού, την ποιότητά και την ποσότητά του.

Οι καταχρήσεις

Οι καταχρήσεις στις οποίες αναφέρθηκε ο υπουργός Υγείας έχουν να κάνουν περισσότερο με τις προστατευτικές στολές των επαγγελματιών υγείας παρά με άλλα αναλώσιμα υλικά, όπως γάντια ή μάσκες. Σύμφωνα με την εικόνα που υπάρχει στο Υπουργείο Υγείας, αλλά και τον ΟΚΥΠΥ, το προηγούμενο διάστημα παρατηρήθηκαν φαινόμενα υπερβολής χρήσης προστατευτικών στολών από επαγγελ-

ματίες υγείας, οι οποίοι δεν είχαν επαφή με περιστατικά μολύνσεων από τον κορωνοϊό. Εδώ λέγεται που εντοπίστηκαν περιπτώσεις χρήσης εξοπλισμού για λοιμώξεις, από προσωπικό το οποίο εργάζεται σε Παθολογικό Τμήμα συγκεκριμένου νοσοκομείου. Πηγές από την ΠΑΣΥΚΙ δεν απορρίπτουν την υπέρμετρη χρήση ιατρικών αναλωσίμων πλην όμως την αποδίδουν στην απουσία κατευθυντήριων γραμμών. «Τα πρωτόκολλα έχουν σταλεί σε ένα βαθμό. Από εκεί και πέρα αυτό που έχει σημασία είναι αν έφθασαν εγκαίρα. Την ίδια στιγμή δεν μπορούμε να πιστέψουμε πως ξαφνικά τόσοι γιατροί,

τόσοι νοσηλεύτες, ιδιαίτερα του νοσοκομείου Πάφου, απλώς φωνάζουν. Αυτό σημαίνει ότι δεν τους παραχωρήθηκε ο εξοπλισμός έγκαιρα».

Οι ιδιαιτερότητες

Ένα άλλο ζήτημα που τίθεται απ' όσους χρησιμοποιούν προστατευτικές στολές είναι οι αντικειμενικές, όπως λένε, δυσκολίες χρήσης του εξοπλισμού. Επί του προκειμένου η «Κ» ζήτησε την άποψη του προέδρου της ΠΑΣΥΚΙ Σωτήρη Κούμα. Όπως ο ίδιος μας είπε, το βασικό ζήτημα με την πανδημία του κορωνοϊού είναι πως η κλινική εικόνα ενός ασθενή μπορεί να αλλάξει εντός μισής ώρας από τότε που θα προσέλθει σε κάποιο δημόσιο νοσοκομείο. Όπως μας εξήγησε, ένας ασθενής προσέρχεται στις Πρώτες Βοήθειες απύρετος και σε διάστημα 40 λεπτά είναι εμπύρετος.

Σε μια τέτοια περίπτωση ο επαγγελματίας υγείας έχει έναν συγκεκριμένο εξοπλισμό και θα πρέπει να τον αλλάξει στη συνέχεια. «Αυτό το πρωτόκολλο θα πρέπει να το συγγράψουν οι αρμόδιες υπηρεσίες και να το μεταφέρουν στην πρώτη γραμμή, ώστε όλοι να έχουν γνώση. Τώρα υπάρχει ο θάλαμος ύπνου περιστατικών ή βραχείας νοσηλείας, όπου γίνεται η πρώτη διαλογή. Υπάρχουν τα ιατρεία δημόσιας υγείας με πλήρη εξοπλισμό, υπάρχει η μονάδα αυξημένης φροντίδας όπου και εκεί πρέπει να φέρεις ειδικό εξοπλισμό, υπάρχει και η Εντατική Θεραπεία όπου οι ιατροί φέρουν τις ολόσωμες προστατευτικές στολές. Αυτό είναι δύσκολο να το συνυπολογίσεις γιατί η κλινική εικόνα του ασθενεί μπορεί να αλλάξει, εντός μισής ώρας». Ο πρόεδρος της ΠΑΣΥΚΙ έφερε ως παράδειγμα το Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού όπου, όπως μας, είπε υπάρχουν τα κλειστά δωμάτια αρνητικής πίεσης, όπου νοσηλεύονται διασωληνωμένοι ασθενείς. Οι επαγγελματίες υγείες εδώ αναγκάζονται να αλλάζουν προστατευτικό εξοπλισμό συνεχώς. «Είναι κάποια ζητήματα που θα διορθωθούν στην πράξη αλλά κάποια συγκεκριμένα πρωτόκολλα έπρεπε να υπήρχαν» μας επισήμανε ο κ. Κούμας.

Αρχισε η χορήγηση της χλωροκίνης στην Κύπρο

Μεγάλες ποσότητες υπάρχουν στο νησί μας, καθώς και η επιστημοσύνη για τη δημιουργία των φαρμάκων

Στη διάθεση των γιατρών σε όλα τα νοσηλευτήρια είναι τα πρωτόκολλα θεραπείας, τα οποία καθορίστηκαν από τη συμβουλευτική επιτροπή του Υπουργού Υγείας. Στα εν λόγω πρωτόκολλα περιλαμβάνεται και η χρήση του φαρμάκου χλωροκίνη, το οποίο με βάση διεθνείς μελέτες και στοιχεία, επιδρά θετικά στην έκβαση της πορείας της υγείας ασθενών με κορωνοϊό. Στην Κύπρο το φάρμακο αυτό υπάρχει σε μεγάλες ποσότητες, όπως υπάρχει η γνώση και η επιστημονική κατάρτιση από τις τοπικές εταιρείες παρασκευής φαρμάκων για να το δημιουργήσουν. Όπως πληροφορείται η «Κ», ήδη η χλωροκίνη έχει αρχίσει να χορηγείται στους ασθενείς με τη νόσο COVID-19, με τα στοιχεία για την επίδρασή της σε αυτούς να αναμένονται σε μία περίπου εβδομάδα, ώστε να σχηματιστεί και πιο ξεκάθαρη εικόνα. Όπως ανέφερε στην «Κ» ο καθηγητής στο Τμήμα Βιολογικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου, Λεόντιος Κωστρίκκας, υπάρχουν δημοσιευμένα σε επιστημονικά έντυπα του εξωτερικού τα ευρήματα ενός καθηγητή του Πανεπιστημίου της Μασσαλίας, του Didier Raoult, ο οποίος χρησιμοποίησε την υδροχλωροκίνη (hydroxychloroquine) σε συνδυασμό με το αντι-

δόθηκε και σε βαριά ασθενείς. Ερωτηθείς κατά πόσον υπάρχουν κάποια στοιχεία διαθέσιμα σχετικά με την επίδραση του φαρμάκου στους ασθενείς οι οποίοι το έλαβαν, ο δρ Μάριος Λοΐζου είπε ότι για αυτούς που νοσηλεύονται στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας αναμένεται σύντομα να φανεί η επίδραση του φαρμάκου στον οργανισμό τους.

Ο δρ Λεόντιος Κωστρίκκας ανέφερε εξάλλου ότι βρίσκεται σε επαφή με τον διάσημο Κύπριο επιστήμονα στην Αμερική Κ. Νικολάου, ο οποίος είναι συνθετικός χημικός στο Τέξας. Όπως είπε ο δρ Κωστρίκκας, η άποψη του κ. Νικολάου συνηγορεί στο ότι ο συνδυασμός της αζιθρομικίνης και της χλωροκίνης είναι η κατ' εξοχήν φαρμακευτική αγωγή που χορηγείται σε ασθενείς με κορωνοϊό στις ΗΠΑ. Ο δρ Κωστρίκκας ευελπιστεί ότι το ε-

Η χλωροκίνη είχε αρχίσει να χορηγείται σε ασθενείς με κορωνοϊό, ενώ τα αποτελέσματα για την επίδρασή της στον οργανισμό τους αναμένεται ότι θα είναι πιο ξεκάθαρα τις επόμενες μέρες με μία βδομάδα.

Ο αριθμός των θυμάτων του κορωνοϊού, μέχρι στιγμής, είναι μεγαλύτερος απ' ό,τι ο δρ Λεόντιος Κωστρίκκας αρχικά υπολόγιζε για την Κύπρο, γι' αυτό αναμένει να δει τα αποτελέσματα της χορήγησης του φαρμάκου.

βιοτικό αζιθρομικίνη, σε περίπου χίλιους ασθενείς. Ο δρ Κωστρίκκας χαρακτήρισε τα ευρήματα του Γάλλου καθηγητή εντυπωσιακά, ενώ όπως λέει, φαίνεται ότι η χορήγηση στον ασθενή του συγκεκριμένου κοκτέιλ σε πρώιμο στάδιο της νόσου, έχει εντυπωσιακά αποτελέσματα. Οι ασθενείς, οι οποίοι υποβάλλονται σε θεραπευτική αγωγή, βάσει των συγκεκριμένων πρωτοκόλλων θεραπείας, εξήγησε ο δρ Κωστρίκκας, βάσει πάντα των ευρημάτων, εκδηλώνουν πολύ πιο ήπια συμπτώματα, τα οποία υποχωρούν σε πιο σύντομο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, τόνισε, υπάρχει και αριθμός άλλων επιστημονικών δημοσιεύσεων, οι οποίες αναφέρουν ότι τα φάρμακα αυτά συνδέονται και με κάποιες παρενέργειες, όπως παθήσεις του μυοκαρδίου και αρρυθμίες. Παρ' όλ' αυτά, εκφράζοντας την προσωπική του άποψη από την ανάγνωση των επιστημονικών μελετών, ο δρ Κωστρίκκας είπε ότι όλες συγκλίνουν προς τη θετική επίδραση των φαρμάκων σε ασθενείς με την νόσο COVID-19.

Στην Κύπρο

Η χλωροκίνη υπάρχει σε μεγάλες ποσότητες στην Κύπρο, λόγω της δυνατότητας των φαρμακευτικών εταιρειών της χώρας μας να παρασκευάζουν το φάρμακο κατά της ελονοσίας και να το εξάγουν στην Αφρική. Μάλιστα, η χλωροκίνη έχει ήδη χορηγηθεί σε ασθενείς, όπως ανέφερε στην «Κ» ο δρ Μάριος Λοΐζου, επιστημονικός διευθυντής του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας. Σύμφωνα με τα όσα είπε στην «Κ», οι κατευθυντήριες οδηγίες έχουν δοθεί, αλλά δεν έχει αποφασιστεί αν θα πρέπει να χορηγείται από τα πρώιμα στάδια της νόσου ή τους, όπως σε χώρες του εξωτερικού. Μάλιστα, έχει χορηγηθεί και προτού καθοριστούν τα πρωτόκολλα θεραπείας και, μάλιστα, ο φάρμακο

Apple Pay με κάρτες της Τράπεζας Κύπρου

Ασφαλείς και γρήγορες πληρωμές.

Απολαύστε τα οφέλη όλων των καρτών της Τράπεζας Κύπρου εύκολα και γρήγορα, χρησιμοποιώντας iPhone, Apple Watch, iPad και Mac.* Το Apple Pay είναι απλό στη χρήση και συμβατό με τις συσκευές που χρησιμοποιείτε καθημερινά. Τα στοιχεία της κάρτας σας προστατεύονται, αφού δεν αποθηκεύονται στη συσκευή σας ούτε και κοινοποιούνται όταν πληρώνετε.

* Για τη λίστα με τις συμβατές συσκευές με Apple Pay δείτε: support.apple.com/km207105

Τράπεζα Κύπρου

ΑΡΘΡΟ / Του **ΜΑΡΙΟΥ ΜΑΡΑΘΕΥΤΗ**

Η διάσωση χρειάζεται δημοσιονομικά μέτρα, και όχι μόνο ρευστότητα

Ακόμει συνεκώς στις οικονομικές συζητήσεις τη σημασία της ρευστότητας στη διάσωση της οικονομίας. Σε ένα βαθμό η έμφαση στη ρευστότητα και στις τράπεζες είναι κατανοητή. Η ρευστότητα είναι απαραίτητη, αλλά δεν είναι από μόνη της αρκετή. Η οικονομία χρειάζεται δημοσιονομική στήριξη και κυβερνητικές παροχές – όχι απαραίτητα και άλλη διανομή. Η διάσωση πρέπει να βασίζεται σε δημοσιονομικά μέτρα και όχι να εξαρτάται από νομισματικά μέτρα ρευστότητας. Η νομισματική πολιτική έχει ήδη χάσει την επιρροή της πάνω στην κυπριακή οικονομία, αλλά και παγκοσμίως. Ο κύριος λόγος που συμβαίνει αυτό στην Κύπρο είναι λόγω των υπερβολικά υψηλών επιπέδων ιδιωτικού χρέους. Εάν μία επιχείρηση ή ένας ιδιώτης έχουν ήδη υψηλό δανεισμό γιατί να δανειστούν ξανά; Πού θα επενδύσουν εν μέσω πανδημίας; Γιατί να δανειστούν οι επιχειρήσεις για να πληρώσουν μισθούς και άλλα έξοδα ενώ είναι κλειστές; Χωρίς εισοδήματα; Ήδη εδώ και χρόνια η ρυθμός ανάπτυξης του ιδιωτικού δανεισμού στην Κύπρο είναι χαμηλός.

Η νομισματική πολιτική πρέπει να εξασφαλίζει την απαραίτητη ρευστότητα

Αυξάνουμε τις κυβερνητικές δαπάνες εν μέσω παγκόσμιας κρίσης. Δεν είναι ανεύθυνο.

στο σύστημα. Και οι τράπεζες πρέπει να παρέχουν σε φερέγγυους πελάτες τους τη ρευστότητα που χρειάζονται για να παραμείνουν φερέγγυοι. Αυτό είναι απαραίτητο, αλλά όχι αρκετό για τη διάσωση της οικονομίας. Τα δημοσιονομικά μέτρα από την άλλη μπορούν και πρέπει να έχουν ως κύριο στόχο τη διατήρηση βιώσιμων επιχειρήσεων στη ζωή τους μίνες, με αντάλλαγμα τη διατήρηση θέσεων εργασίας. Και αυτό μόνο για επιχειρήσεις που έχουν επιπρεαστεί. Το δημόσιο χρέος θα αυξηθεί και θα αυξηθεί έτσι και αλλιώς ως ποσοστό του ΑΕΠ, εάν δεν κάνουμε αρκετά και έχουμε παρατεταμένη ύφεση. Μπορεί να έχουμε και υποβάθμιση της οικονομίας μας, όπως και οικονομιών άλλων χωρών, από τους οίκους αξιολόγησης. Αλλά αυτό μπορεί να συμβεί και χωρίς να αυξήσουμε

τις δημοσιονομικές δαπάνες. Εάν η οικονομία μας αφεθεί να πέσει σε παρατεταμένη ύφεση τα φορολογικά εισοδήματα θα στερέψουν, οι κοινωνικές παροχές θα αυξηθούν και μαζί τους τα δημοσιονομικά ελλείμματα και το χρέος θα ανέβουν.

Εξάκθαρα, πρέπει να μιλάμε για διάσωση και όχι για αναπτυξιακή πολιτική. Η διάσωση είναι βραχυπρόθεσμη, στοχευμένη και άμεση και αντιμετωπίζει μόνο τα αναγκαία. Το πλαίσιο διάσωσης και τα μέτρα πρέπει να διέπονται από ένα αυστηρό πλαίσιο διακυβέρνησης και από ξεκάθαρους κανόνες και διαφάνεια. Υψηλότερο χρέος δεν σημαίνει ότι θα γίνει μη βιώσιμο. Ούτε σημαίνει ότι ξεφεύγουμε από τη δημοσιονομική πειθαρχία, αν ακολουθήσουμε τους κανόνες που παρατέθηκαν πιο πάνω. Αυξάνουμε τις κυβερνητικές δαπάνες εν μέσω παγκόσμιας κρίσης. Δεν είναι ανεύθυνο. Τουναντίον είναι ο σωστός και συνετός ρόλος της σωστής οικονομικής πολιτικής. Παγκοσμίως τα επιτόκια είναι χαμηλά και δεν είναι τιμωρητικά για το κράτος να δανειστεί. Οι κυβερνητικές τράπεζες μπορούν να επενδύσουν σε κυπριακά ομόλογα. Το ιδανικό θα ήταν να υπάρξει

μία πανευρωπαϊκή πολιτική χρηματοδότησης. Ήδη ενέντα χώρες, συμπεριλαμβανομένων της Γαλλίας, της Ιταλίας και της Ισπανίας, είχαν ζητήσει την παρασμένη βδομάδα την έκδοση ενός ευρωπαϊκού ομολόγου, ενός κορωνο-ομολόγου, αλλά υπάρχει αντίδραση από τη Γερμανία και την Ολλανδία. Το μέλλον της Ενωμένης Ευρώπης μπορεί να εξαρτηθεί από τις απαντήσεις που θα έχει η Ένωση στα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλα τα μέλη της από τον κορωνοϊό.

Καταλήγοντας, είναι πολύ σημαντικό να αποφασίσουν οι αρχές ποιο είναι το οικονομικό ζήτημα που προσπαθούν να επιλύσουν. Εάν είναι η διατήρηση θέσεων εργασίας και η διατήρηση στη ζωή επιχειρήσεων που είναι προσωρινά κλειστές. Η ρευστότητα, όσο απαραίτητη και αν είναι, δεν θα είναι αρκετή ούτε σημαντικότερη ενός δημοσιονομικού προγράμματος στήριξης.

Ο κ. Μάριος Μαραθεύτης είναι οικονομολόγος και διέτελεσε επί σειρά ετών Chief Economist της βρετανικής τράπεζας Standard Chartered Bank. Οι απόψεις που εκφράζει είναι προσωπικές.

ΓΝΩΜΗ / Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Μία ιογενής πνευμονία

Τον Αύγουστο του 1981 ο Ζήσιμος Λορεντζάτος (1915-2004) ενώ παραθέριζε αμέριμνος στην Κεφαλονιά, αρρώστησε και υποχρεώθηκε να επιστρέψει στην Αθήνα. Η τελική διάγνωση ήταν ιογενής πνευμονία. Νοσηλεύθηκε από τις 18 έως τις 24 του μηνός στο «Σωτηρία» που σήμερα είναι ένα από τα νοσοκομεία αναφοράς για τον κορωνοϊό. Τη μικρή και άγνωστη αυτή λεπτομέρεια τη γνωρίζουμε χάρη στο ανέκδοτο χειρόγραφο του που εξέδωσε το MIET το 2016 με αυτόν ακριβώς τον τίτλο: «Ιογενής πνευμονία».

Το αξιοπερίεργο στην όλη υπόθεση δεν είναι η σύντομη ασθένεια του Λορεντζάτου αλλά η ημερομηνία εκδήλωσής της, καταμενός του Αυγούστου. Και σίγουρα ο διακεκριμένος ποιητής, κριτικός, μεταφραστής και δοκιμιογράφος δεν ήταν ο μοναδικός που ταλαιπωρήθηκε καλοκαιριάτικα στην ιστορία της ανθρωπότητας με ιώσεις ή άλλες σοβαρότερες παθήσεις του αναπνευστικού συστήματος. Αυτός είναι και ο λόγος που πολλοί σοβαροί επιστήμονες της Ιατρικής, αντιμετωπίζουν με σκεπτικισμό την ιδέα ότι το ελληνικό καλοκαίρι αρκεί από μόνο του για να μας απαλλάξει από την τρομακτική σκιά της νέας επιδημίας, που ήδη έχει καταστρέψει την κατά τεκμήριο πιο όμορφη εποχή του χρόνου.

Αξίζει όμως να αναζητήσετε το μικρό αυτό βιβλιαράκι (μεταγραφή: Σοφία Μπόρα,

Σημειώσεις – Υστερόγραφο: Σταύρος Ζουμπούλακας) γιατί ένας ασυνήθιστα εξομολογητικός Λορεντζάτος αφηγείται την περιπέτειά του σε πρώτο ενικό. Σε ένα από τα πιο απολαυστικά αποσπάσματα διαβάζουμε για το πώς ο συγγραφέας μιλάει για το λησμονημένο δώρο της υγείας: «Μέσα σε μια αδικαιολόγητη σιγουριά, κυβερνημένοι από το νόμο της αδράνειας, δεν προσέκομε εκεί που παίζουμε στην ακρογιαλιά το πινέμο με μαρμαρένιο κεφάλι της υγείας – όπως την οραματίστηκε ο Σκόπας– μισοσκεπασμένο από τους άμιους, απαραίτητο – στη μυθολογία των αρχαίων μια προσωποποίηση χωρίς κανένα ιδιαίτερο μύθο και ανακατωμένη μαζί με όλους τους άλλους στην ακολούθια του Ασκληπιού. Έτσι την μπερδεύουμε ολότελα και τη χάνουμε ανάμεσα στους άλλους».

Αλλά το σημείο όπου ο αναγνώστης αναγνωρίζει πραγματικά κάτι βαθιά δικό του είναι όταν ο Λορεντζάτος μοιράζεται την πανανθρώπινη εμπειρία της μοναξιάς του αρρώστου: «Το αίσθημα της γενικής σωματικής κακότητας που δοκίμαζε από τον εξακολουθητικό πυρετό τον έκανε να νιώθει τόσο παραμερισμένος μέσα στον κόσμο, τόσο απόλυτα ορφανεμένος από όλους και από όλα». Γι' αυτούς τους αρρώστους δίνεται σήμερα η μάχη. Κι όταν η φύση της αρρώστιας επιβάλλει την απόλυτη μοναξιά η αξία της μάχης γίνεται διπλή και τριπλή.

Προχώρησε σε διευκρινίσεις μετά τις αστοχίες το Προεδρικό

Γκάφες και ολισθήματα έστειλαν το μήνυμα ότι η κυβέρνηση οδηγείται στην αστυνομοκρατία

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Η ολιγόλεπτη παρουσία του υπουργού Εσωτερικών Νίκου Νουρή στο νυχτερινό δελτίο ειδήσεων του Αlpha, για να εξηγήσει τα επιπλέον μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση την περασμένη Δευτέρα κατά τις εξάπλωσps του κορωνοϊού ήταν αρκετή για να προκαλέσει θύελλα αντιδράσεων, όχι μόνο γιατί τα μέτρα κρίθηκαν από μεγάλη μερίδα πολιτών ως άδικη τιμωρία των πολλών έναντι των λίγων παρανομούντων, αλλά και για το όλο ύφος. Ήταν αφενός το λανθασμένο των πληροφοριών που έδιδε ο κ. Νουρής (ότι δηλαδή θα μπορούν οι παρατηρητές της γεπονιάς να μπαίνουν σε οικίες για έλεγχο τυχόν παράνομης συνάθροισης), και αφετέρου ότι ενώ ρωτήθηκε κατά πόσο κάτι τέτοιο είναι νόμιμο, ο ίδιος απάντησε πως «ο χρόνος θα το δείξει». Όλο αυτό, σε συνδυασμό με την ατυχή καμπάνια της αστυνομίας ήταν αρκετά για να θυμίσει σε κάποιους οργονωλικού τύπου κοινωνίες, ενώ σε συνδυασμό με άλλες κυβερνητικές αστοχίες έστειλε το μήνυμα πως ίσως η κυβέρνηση να έχει πλέον χάσει και το παιχνίδι επικοινωνιακά αλλά και το μέτρο. Καθόλου τυχαίο ότι την επόμενη μέρα, ολόκληρη η κυβέρνηση προχώρησε σε διευκρινίσεις και αλλαγές, φοβούμενη την αντίδραση της συντριπτικής πλειοψηφίας που φαίνεται να τη θρεί τα διατάγματα. Το ερώτημα, βεβαίως, που εγείρεται είναι πώς θα αντιμετωπιστεί το πρόβλημα, δεδομένου ότι παρά τα αυξημένα μέτρα, τα κρούσματα αυξάνονται.

Από το δεύτερο διάγγελμα

Οι προειδοποιήσεις για επιπρόσθετα μέτρα άρχισαν από την επόμενη μέρα του δεύτερου διαγγέλματος του προέδρου της Δημοκρατίας. Υπενθυμίζεται πως στον βηματισμό του Έλληνα πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, ο οποίος εξήγγειλε μέσω διαγγέλματος απαγόρευση στην άσκοπη μετακίνηση και απαγόρευσε τη λειτουργία, κινήθηκε και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας. Μέτρα τα οποία έτυχαν θερμής στήριξης από την πλειοψηφία της κοινωνίας –βάσει ερευνών– που πιέζε για επιπλέον μέτρα αλλά και από σύσσωμη την πολιτική ηγεσία. Η κατάρρευση του συστήματος sms για άδεια κατ' εξαίρεση κυκλοφορίας –τις πρώτες μόλις ώρες λειτουργίας– ήταν αρκετή για να προκαλέσει την έντονη δυσφορία του προέδρου. Όχι βεβαίως για την κακή ποιότητα του συστήματος, αλλά για το ενδεχόμενο ανυπακοής των πολιτών. Καθόλου τυχαίο ότι ο πρόεδρος προειδοποίησε πως τυχόν κατάχρηση των «προνομιών» θα έχει ως αποτέλεσμα την πλήρη απαγόρευση. Στα βήματα του προέδρου κινήθηκαν το περασμένο Σαββατοκύριακο και μέλη του

γού Κυριάκου Μητσοτάκη, ο οποίος εξήγγειλε μέσω διαγγέλματος απαγόρευση στην άσκοπη μετακίνηση και απαγόρευσε τη λειτουργία, κινήθηκε και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας. Μέτρα τα οποία έτυχαν θερμής στήριξης από την πλειοψηφία της κοινωνίας –βάσει ερευνών– που πιέζε για επιπλέον μέτρα αλλά και από σύσσωμη την πολιτική ηγεσία. Η κατάρρευση του συστήματος sms για άδεια κατ' εξαίρεση κυκλοφορίας –τις πρώτες μόλις ώρες λειτουργίας– ήταν αρκετή για να προκαλέσει την έντονη δυσφορία του προέδρου. Όχι βεβαίως για την κακή ποιότητα του συστήματος, αλλά για το ενδεχόμενο ανυπακοής των πολιτών. Καθόλου τυχαίο ότι ο πρόεδρος προειδοποίησε πως τυχόν κατάχρηση των «προνομιών» θα έχει ως αποτέλεσμα την πλήρη απαγόρευση. Στα βήματα του προέδρου κινήθηκαν το περασμένο Σαββατοκύριακο και μέλη του

Δυσφορία επικρατεί στο Προεδρικό για το γεγονός ότι ενώ η Αστυνομία Κύπρου είναι μία από τις πιο πολυπληθείς, δεν γίνονται επαρκείς, όπως λένε, έλεγχοι.

Υπουργικού Συμβουλίου όπως ο υπουργός Δικαιοσύνης Γιώργος Σαββίδης και ο υπουργός Εσωτερικών Νίκος Νουρής, οι οποίοι προετοίμασαν το έδαφος για αυστηρότερα μέτρα, καθώς όπως είπαν υπήρχε σωρεία καταχρήσεων, με τους Λευκοκύπριους να εκδράμουν σε Αγία Νάπα και Πρωταρά και οικογενειακά τραπέζια που δυσχεραίναν, όπως δήλωσαν, την κατάσταση, αυξάνοντας τον αριθμό των κρουσμάτων στα 35 την Κυριακή. Στο ίδιο πλαίσιο και ο υπουργός Υγείας, ο ο-

Μετά τη θύελλα αντιδράσεων για τιμωρία των πολλών εξαιτίας των λίγων που παρανομούν, η κυβέρνηση προχώρησε σε διευκρινίσεις και διαβεβαιώσεις πως δεν θα γίνει κατάχρηση εξουσίας.

Η παρέμβαση προέδρου Αναστασιάδη

Όμως και ο πρόεδρος φρόντισε να προχωρήσει σε διευκρινίσεις γύρω από τα νέα μέτρα, μετά τις αντιδράσεις και να διαβεβαιώσει πως δεν θα ανεχθεί κατάχρηση εξουσίας. Σε ανάρτησή του στο facebook ανέφερε πως συμμερίζεται τη δυσφορία που προκαλεί ο νέος τρόπος ζωής που έχει επιβληθεί. «Θα ήθελα να κατανοήσετε» σημείωσε «πως περνά μια έντονη κρίση συνείδησης και δοκιμασίας κάθε φορά που η κυβέρνηση υποχρεούται να πάρει αυστηρότερα μέτρα περιορισμού. Το δίλημμα όμως δεν είναι τι θα επιθυμούσα, αλλά τι επιβάλλεται να πράξω, κάτω από τις συνθήκες που βιώνουμε, ώστε να νιώθω πως δεν υστερώ των ευθυνών μου την ώρα των δύσκολων αποφάσεων». Όπως πρόσθεσε η ευθύνη του ίδιου και της κυβέρνησης είναι η προστασία της υγείας, της ζωής αλλά και της εργασιακής ασφάλειας του καθενός. «Τούτο πράττοντας, σας διαβεβαιώνω πως δεν θα ανεχτώ την όποια κατάχρηση εξουσίας που θα παραβιάζει άνευ λόγου το οικογενειακό άσυλο του κάθε πολίτη. Προτιμώ αυστηρά να κρίνομαι για τις σημαντικές μου αποφάσεις παρά να αντιμετωπίσω τον πόνο και την πικρία σας γιατί από την δική μου στολήια χάθηκαν ζωές αγαπημένων σας. Με την ίδια τόλμη που πήρα οδυνηρές αποφάσεις στο παρελθόν, το ίδιο θα πράξω και τώρα. Όπως τότε με τη συνεργασία όλων ξεπεράσαμε την κρίση, έτσι και τώρα θα κερδίσουμε και τούτη την μάχη. Θα τα καταφέρουμε», κατέληξε στην ανάρτησή του ο πρόεδρος της Δημοκρατίας.

ποιός εξήφραζε την αγανάκτησή του για την απειθαρχία του κόσμου, από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για την παρουσία τους σε υποκατάστημα της τράπεζας.

Η λογική και τα ερωτήματα

Όλα αυτά ήταν αρκετά για να οδηγήσουν στα επιπλέον μέτρα. Μέτρα που ήγεραν ερωτήματα για το κατά πόσο μπορούν να εφαρμοστούν και προκάλεσαν αντιδράσεις. Όπως υπογραμμίζουν συχνά κυβερνητικοί κύκλοι, στόχος της κυβέρ-

νσης είναι να μην γίνει η Κύπρος μία δεύτερη Ιταλία ή Ισπανία, έστω κι αν αυτό συνεπάγεται αυστηρά μέτρα. Το ενδεχόμενο απειθαρχίας ή ανυπακοής, όπως σημειώνεται, μπορεί να οδηγήσει εύκολα στην ταχεία εξάπλωση και αυτό είναι κάτι που θέλουν όπως λένε να αποφεύγουν με κάθε τρόπο. Αυτό, σε συνδυασμό με το εύθραστο σύστημα υγείας, είναι κάτι που ανησυχεί την κυβέρνηση στο σενάριο αύξησης των κρουσμάτων. Κι η αλήθεια είναι πως τα κρούσματα αυ-

ξάνονται παρά τα αυξημένα μέτρα της κυβέρνησης. Το ερώτημα βεβαίως που θα πρέπει να απαντήσει η κυβέρνηση είναι με ποιο τρόπο θα συντείνει το μικρό ποσοστό που εξακολουθεί να μην πειθαρχεί. Θα μπορούσε δηλαδή να τεθεί επιπρόσθετη τιμωρία σε εκείνους που παραβιάζουν τα διατάγματα ή ακόμη να υπάρξει περισσότερος έλεγχος, εκεί και όπου παρατηρείται παραβίαση των διαταγμάτων. Το ζήτημα αυτό έθεσε και ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού κατά την τοποθέτησή του το πρωί της Τρίτης. Αν και κάλεσε τον κόσμο να πειθαρχήσει στα μέτρα, καθώς τυχόν ανυπακοή θα στοιχίσει ακριβά, σημείωσε πως «τιμωρείται ολόκληρη η κοινωνία για την απειθαρχία μιας πολύ μικρής μερίδας. Γι' αυτή τη μικρή μερίδα δεν προνοούνται καθόλου χωριστά μέτρα. Είναι έντονη η άποψή μας ότι θα πρέπει να τους επιβληθεί πρόσθετη τιμωρία».

Η αστυνομία της σκέψης

Στο Προεδρικό, πάντως, υπήρξε ιδιαίτερη δυσφορία για τον ανεπαρκή έλεγχο από πλευράς της αστυνομίας, που όπως λένε κυβερνητικοί κύκλοι, από τη στιγμή που έχουμε τον μεγαλύτερο αριθμό αστυνομικών θα πρέπει να αυξηθούν οι έλεγχοι παραβάσεων. Αυτό σε συνδυασμό με την ατυχή καμπάνια της Αστυνομίας Κύπρου που έγινε viral την περασμένη Τρίτη, προκάλεσαν θύελλα αντιδράσεων για το γεγονός ότι το κράτος τείνει να ο-

δηγηθεί στον ολοκληρωτισμό και την αστυνομοκρατία. Το σκίτσο της αστυνομίας πάντως διαγράφηκε μετά τις αντιδράσεις, ενώ ο αρχηγός της Αστυνομίας φρόντισε να διορθώσει τα όσα ανέφερε ο υπουργός Εσωτερικών το βράδυ της Δευτέρας. «Η κατοικία ενός εκάστου είναι απαραβίαστη και αυτό το σεβόμαστε πλήρως. Η Αστυνομία δεν υπάρχει περίπτωση να παρεμβαίνει να κάμει την οποιαδήποτε παρατήρηση ή να χρησιμοποιήσει βία για να μπει σε κάποια κατοικία. Αλίμονο. Εκείνο που μπορεί να συμβεί είναι ότι μετά από μια πληροφορία που μπορεί να μας δώσει κάποιος ότι σε κάποιο σπίτι γίνεται μια εκδήλωση ή μια σύναξη, η οποία είναι επικίνδυνη, τότε η Αστυνομία μπορεί να πάει εκεί να τους πει έτσι με πολλή πειθώ και ευγένεια ότι αυτό το πράγμα που κάνουν στρέφεται κατά της υγείας πρωτίτως της δικής τους και κατ' επέκταση της υγείας των υπολοίπων που πιθανόν να συναναστραφούν μαζί σας» ανέφερε χαρακτηριστικά. Εκτός από τις διευκρινίσεις του αρχηγού αστυνομίας, την Τρίτη έτυχε διευθέτησης και το ζήτημα άδειας για βόλτα των κατοικίδιων, με τον υπουργό Γεωργίας να ξεκαθαρίζει πως δεν θα χρειάζεται αποστολή μηνύματος για βόλτα των κατοικίδιων. Σύμφωνα με τα μέτρα που ανακοινώθηκαν τη Δευτέρα, όσοι είχαν κατοικίδιο, θα μπορούσαν να τα παίρνουν βόλτα μία φορά την ημέρα, καθώς εφαρμόστηκε πλάφον μυνυμάτων σε κατ' εξαίρεση κυκλοφορία.

Κατεχόμενα και Αγκυρα βοηθούν τους κεφαλαιοκράτες

Ο Μ. Ακιντζι απευθύνεται σε Τουρκία, Βρυξέλες, Ε.Ε. και Παγκόσμια Τράπεζα για οικονομική βοήθεια

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Την ώρα που γραφόταν το συγκεκριμένο ρεπορτάζ η τιμή του αμερικανικού δολαρίου στην τουρκική αγορά έφτανε σε επίπεδα ρεκόρ. Το πρωί της Τρίτης ένα δολάριο άγγιζε τις 6.60 μονάδες. Το απόγευμα της ίδια ημέρας, η τιμή κυμαινόταν στα επίπεδα 6.55-6.57. Για τους προσεχτικούς αναλυτές και οικονομολόγους που προσεγγίζουν τη ρητορική της κυβέρνησης του Ερντογάν για την τουρκική οικονομία με σκεπτικισμό, η νέα εξέλιξη ήταν αναμενόμενη. Τα τελευταία δύο χρόνια στον ορίζοντα της τουρκικής οικονομίας έχουν εμφανιστεί μαύρα σύννεφα και σμαδιά ύφεσης που μας προϊδεάζουν για τη μεγάλη οικονομική κρίση που ακολουθεί. Η γρήγορη εξάπλωση του νέου ιού στην Τουρκία διογκώνει τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Άγκυρα στο πεδίο της οικονομίας. Τα εθνικά αποθέματα τα κοινόβια για έκτακτες περιστάσεις και οι οικονομικές δυνατότητες εξανερμίζονται μπροστά στην επέλαση του κορωνοϊού. Η Τουρκία πλέον μετρά εκατοντάδες νεκρούς και χιλιάδες κρούσματα.

Από τις δυσκολίες της τουρκικής οικονομίας επηρεάζονται άμεσα και τα Κατεχόμενα, τα οποία εξαρτώνται από την τουρκική οικονομία. Τα μέτρα που ανακοινώνουν η κυβέρνηση του Ερντογάν και η τουρκοκυπριακή ηγεσία δεν πείθουν μεγάλες μερίδες της κοινής γνώμης. Οι οικονομολόγοι ζητούν από την Άγκυρα να λάβει μια ώρα αρχύτερα δραστηκά μέτρα για να αντιμετωπιστεί η νέα οικονομική κρίση.

Χρήματα από ελικόπτερο

Ο νέος ιός του κορωνοϊού δεν πλήττει αποκλειστικά την τουρκική οικονομία. Η πανδημία έχει πυροδοτήσει αλυσίδες εξελίξεων σε πολλά μέτωπα της παγκόσμιας οικονομίας. Η τιμή του πετρελαίου οπισθοχωρεί σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα την ώρα που οι ξένες κυβερνήσεις ψάχνουν λύσεις στα νέα οικονομικά προβλή-

ματα που προκύπτουν. Στο πλαίσιο της νέας αναζήτησης ορισμένες δυτικές κυβερνήσεις επιστρατεύουν τη στρατηγική με τη χαρακτηριστική ονομασία «χρήματα από το ελικόπτερο». Οι ΗΠΑ και η Μεγάλη Βρετανία λ.χ. επιστρατεύουν όλους τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους για να παρέχουν χρηματική υποστήριξη σε διάφορες κοινωνικές τάξεις, τις οποίες επηρεάζει η πανδημία του κορωνοϊού και η νέα οικονομική κρίση. Η λογική αυτών των κυβερνήσεων είναι σχετικά απλή: Χρήματα περνούν αρκικά στο χέρι των πολιτών, οι οποίοι με τη σειρά τους τα διοχετεύουν στην αγορά και συμβάλλουν στην τόνωση της αγοράς και της οικονομίας. Στην Τουρκία, η στρατηγική που επιλέγει

Τα μέτρα που ανακοινώνουν η κυβέρνηση του Ερντογάν και η τουρκοκυπριακή ηγεσία δεν πείθουν μεγάλες μερίδες της κοινής γνώμης.

ο πρόεδρος Ερντογάν και η κυβέρνηση του είναι πολύ πιο διαφορετική από αυτήν που ακολουθούν οι κυβερνήσεις των ΗΠΑ και της Βρετανίας. Σε αντίθεση με τη λογική «των χρημάτων από το ελικόπτερο», η κυβέρνηση Ερντογάν επιλέγει να παρέχει βοήθεια και υποστήριξη μονάχα στο μεγάλο κεφάλαιο της χώρας, σε κεφαλαιοκράτες, οι οποίοι έχουν συνάψει πολιτικά και οικονομικά συμφωνία με τη συντηρητική και εθνικιστική κυβερνητική συμμαχία της χώρας. Ένα μέτρο, το οποίο ανακοινώθηκε πριν από λίγες ημέρες από τον ίδιον τον πρόεδρο Ερντογάν για την καταπολέμηση της κρίσης μιλάνε από μόνο του. Η κυβέρνηση ανακοίνωσε τη δραστηκή μείωση των φόρων στην τιμή των αεροπορικών εισιτηρίων εν μέσω ιστορικής κρίσης στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών. Σε μια στιγμή που καθυλώνονται στο

Σε αντίθεση με τη λογική «των χρημάτων από το ελικόπτερο», η κυβέρνηση Ερντογάν επιλέγει να παρέχει βοήθεια και υποστήριξη μονάχα στο μεγάλο κεφάλαιο της χώρας.

έδαφος οι στόλοι των μεγάλων αεροπορικών εταιριών, η παροχή υποστήριξης από την κυβέρνηση Ερντογάν στους εκπροσώπους αυτών των εταιριών είναι μια αξιοσημείωτη κίνηση. Η τουρκική κυβέρνηση επιλέγει τους Τούρκους επιχειρηματίες και όχι τον μέσο πολίτη για να παρέχει οικονομική κρίση απέναντι στις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού.

Στα χνάρια Ερντογάν

Τη στρατηγική της κυβέρνησης Ερντογάν ακολουθούν με υψηλή υποταχή και τα Κατεχόμενα. Πριν από λίγες ημέρες η «κυβέρνηση» Ερσίν Τατάρ ανακοίνωσε ένα οικονομικό πακέτο για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού. Όπως ήταν αναμενόμενο το νέο πακέτο της «κυβέρνησης» δεν ικανοποίησε μερίδες

της τ/κ κοινότητας. Το τ/κ οικονομικό πακέτο εμπεριέχει ρήτρες και πρόνοιες που αφορούν κυρίως τους Τ/κ κεφαλαιοκράτες. Όλα δείχνουν ότι το πακέτο δημιουργήθηκε για να υποστηριχθούν οι ιδιοκτήτες των καζίνο, τουριστικών επιχειρήσεων και άλλων στρατηγικής σημασίας δομών της τ/κ οικονομίας. Σε γενικές γραμμές, οι πρόνοιες για τις μεσαίες και οικονομικά ασθενέστερες τάξεις είναι ελάχιστες. Επίσης, στο πακέτο ξεχωρίζουν και ορισμένα μέτρα όπως λ.χ. η προσωρινή μείωση των μισθών των «υπουργών», τα οποία φέρουν το στίγμα του λαϊκισμού.

Εξαιτίας της κρισμότητας της συγκυρίας που διανύει η τ/κ κοινότητα και την ανεπάρκεια των μέτρων που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τις κοινωνικές τάξεις που θα φορτωθούν στην συνέχεια το βάρος της κρίσης στις πλάτες τους, ο ηγέτης της τουρκοκυπριακής κοινότητας έλαβε πρωτοβουλία και ξεκίνησε σειρά επαφών με ξένες πρωτεύουσες για την εξασφάλιση έκτακτης οικονομικής βοήθειας, έτσι ώστε να αποφευχθεί η συνολική κατάρρευση της τ/κ οικονομίας.

Ο κ. Ακιντζι απευθύνεται στην Άγκυρα, στις Βρυξέλες, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Παγκόσμια Τράπεζα και ζητάει έκτακτη οικονομική βοήθεια εξαιτίας της επιδείνωσης της κρίσης του κορωνοϊού στα Κατεχόμενα. Ο ίδιος ο κ. Ακιντζι και οι συνεργάτες του εκφράζουν συγκρατημένη αισιοδοξία για την ανταπόκριση των ξένων κυβερνήσεων και οργανισμών στο συγκεκριμένο κάλεσμα. «Αν καταρρεύσουμε οικονομικά αυτό θα πυροδοτήσει αλυσωδές εξελίξεις σε ολόκληρο το νησί και στην περιοχή. Οι φίλοι μας στο εξωτερικό πρέπει να συνειδητοποιήσουν την σοβαρότητα της κατάστασης», επισήμαναν πριν από λίγες ώρες κύκλοι του «Προεδρικού».

Ζητούν αλλαγή πλεύσης

Την στιγμή που Τουρκία και Κατεχόμενα αντιμετωπίζουν τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, η κυβέρνηση

Ερντογάν εκτός από την παροχή οικονομικής βοήθειας στο τουρκικό κεφάλαιο λαμβάνει και ακόμη μία πρωτοβουλία. Ο ίδιος ο Τούρκος πρόεδρος εμφανίστηκε το βράδυ της Δευτέρας ενώπιον των καμερών και ζήτησε από όλους τους πολίτες να συμβάλλουν οικονομικά στην εθνική προσπάθεια για την αντιμετώπιση της νέας οικονομικής κρίσης. Η κυβέρνηση ανακοίνωσε τραπεζικούς λογαριασμούς, στους οποίους οι Τούρκοι πολίτες θα μπορούσαν να καταθέσουν τη συνδρομή τους. Παράλληλα, ο πρόεδρος της χώρας και ορισμένοι πολιτικοί παραχώρησαν ένα κομμάτι του μισθού τους στο κράτος.

Σύμφωνα με έμπειρους Τούρκους οικονομολόγους τα μέτρα που ανακοινώνει η κυβέρνηση Ερντογάν και η τουρκοκυπριακή ηγεσία δεν πρόκειται να αποδώσουν μακροπρόθεσμα τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Λαϊκιστικό περιεχόμενο πρωτοβουλιών δεν πρόκειται να οδηγήσουν την τουρκική οικονομία σε διέξοδο από τα μεγάλα προβλήματα. Σύμφωνα με τον μαρξιστή καθηγητή και οικονομολόγο, Κορκούτ Μπόραταβ, στο σημείο που έχουν φθάσει σήμερα οι εξελίξεις, η τουρκική κυβέρνηση δεν έχει την πολυτέλεια να αναμένει «θαύματα» από τις σπασμωδικές κινήσεις της τουρκικής Κεντρικής Τράπεζας. Αυτό που χρειάζεται η τουρκική οικονομία είναι αποφασιστικές παρεμβάσεις και κινήσεις του κεντρικού κράτους στο πεδίο της οικονομίας.

Με την παραπάνω άποψη συμφωνεί και ένας άλλος οικονομολόγος, της φιλελεύθερης σχολής, ο Μαχρί Εγλμέζ. Σε μια στιγμή που οι διενδείς οικoi αξιολογούν προειδοποιούν ότι η τουρκική οικονομία οδεύει προς μια πρωτόγνωρη ύφεση, ο κ. Εγλμέζ ζητάει από την τουρκική κυβέρνηση να παρέχει άμεσα οικονομική υποστήριξη και βοήθεια σε κοινωνικές τάξεις που πλήττει η πανδημία του κορωνοϊού. Διαφορετικά η οικονομική κρίση θα μπορούσε να τροφοδοτήσει κοινωνικό αναβρασμό και πολιτική αστάθεια.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Deutschland über alles

Βρισκόμαστε ένα βήμα πριν από τον γκρεμό όσον αφορά το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μιας Ένωσης που τα τελευταία χρόνια έχει γίνει ο Δούρειος Ίππος της Γερμανίας για να προωθεί εγωιστικά το συμφέρον της και μόνο! Το ζήσαμε, άλλωστε, τα τελευταία δέκα χρόνια, την περίοδο της κρίσης για την Ελλάδα που οι Γερμανοί ήταν άκαμπτοι και «ηθικοί» απέναντι στους δικούς τους ψηφοφόρους μη δεχόμενοι να διαγραφεί κρατικό χρέος που είναι σχεδόν αδύνατο να αποπληρωθεί στο σύνολό του. Την ίδια απαράδεκτη συμπεριφορά έδειξαν και σε άλλες χώρες του Νότου. Κάποιος θα πει ότι δεν ευθύνεται για την οικονομική κρίση η Γερμανία, όμως έχω αντίθετη άποψη. Γερμανικές ήταν οι τράπεζες που ζήτησαν χρήμα από τη Ρωσία και γερμανικές ήταν οι εταιρίες που δωροδοκούσαν κρατικούς αξιωματούχους σε όλη την Ευρώπη και ειδικά στην Ελλάδα για να κερδίσουν τα παχυλά συμβόλαια εξοπλιστικών συστημάτων, αλλά και υποδομών που είχαν ως αποτέλεσμα να εκτιναχθεί στα ύψη το κρατικό χρέος των χωρών αυτών. Δηλαδή είμαστε κερατάδες και δαρμένοι από τους αδερφούς μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Έχουν φυσικά ξεχάσει την ανήλικη συνεισφορά τους στην ανθρωπότητα κατά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και τη δυστυχία που έφεραν σε ολόκληρο τον κόσμο. Ακόμα και τότε όμως οι λαοί του κόσμου τους λυπηθήκαν και το 1953 στο Λονδίνο απαλλάχθηκε η Γερμανία από τις πολυμεκείς αποζημιώσεις και διαγράφηκε το 50% του χρέους της ύψους 31 δισ. μαρκών. Φυσικά, η Ελλάδα ήταν ανάμεσα σε εκείνους που υπέγραψαν. Φτάνουμε, λοιπόν, στο σημείο που η Ιταλία και η Ισπανία κλαίει τους νεκρούς που και βρίσκονται στο χείλος της ανθρωπίνης καταστροφής, η Γαλλία να ακολουθεί και η Ελλάδα λόγω της κρίσης, βρίσκεται να έχει κάνει τεράστιες περικοπές από το σύστημα υγείας για να καταφέρει να αποπληρώσει τα χρέη για τα οποία μίλησα πιο πάνω, αλλά τουλάχιστον ο Έλληνας πρωθυπουργός έχει καταφέρει με τα λίγα μέσα που έχει να σταθεροποιήσει την κατάσταση. Η Γερμανία, όμως, για ακόμη μία φορά δείχνει το σαδιστικό της πρόσωπο αρνούμενη να δεχθεί ευρωπαϊκό ομόλογο για να καταφέρουν οι χώρες του Νότου να μη θρηνήσουν νεκρούς από την οικονομική κρίση που έρχεται με γοργά βήματα στη μετά κορωνοϊού εποχή. Για ακόμη μία φορά δείχνει γιατί τα πάει καλά με καθεστώς τα τύπου Ερντογάν (εκεί δίνει λεφτά). Ε, λοιπόν, φτάνει! Η Ευρωπαϊκή Ένωση μετά από αυτή την κρίση πρέπει να αλλάξει! Να αλλάξει προς το καλύτερο και να γίνει συμπονετική και αλληλέγγυα, χτίζοντας πάνω στο όραμα των ιδρυτών της. Αν δεν αρέσει στη Γερμανία τότε ας αφήσει εμάς να δουλέψουμε που έτσι κι αλλιώς έχουμε συνεισφέρει πραγματικά στην ανθρωπότητα και τον πολιτισμό. Όχι άλλο Deutschland über alles.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επικερρίσεων.

Ο ιδιωτικός τομέας χρειάζεται σοβαρή υποστήριξη

Της **ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΣΠΥΡΟΥ***

Σε αντίθεση με τον Μάρτιο του 2013 και την κατάρρευση του τραπεζικού μας συστήματος, σήμερα καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε εκτός του κορωνοϊού και τον οικονομικό αντίκτυπο ενός αόρατου εκθρού, έχοντας πολύ λίγη πληροφόρηση ή στοιχεία σχετικά με το πόσο σοβαρές θα είναι οι επιπτώσεις στην οικονομία μας. Οι επιστημονικές προβλέψεις δεν μπορούν να εκτιμήσουν τη διάρκεια της πανδημίας και κανένας δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει σε ποιο βαθμό θα επηρεαστεί η εγχώρια και παγκόσμια οικονομία, πόσο θα μειωθούν τα εισοδήματα, πόσες θέσεις εργασίας θα χαθούν και πόσες επιχειρήσεις θα μωρέσουν να επιβιώσουν και για πόσους μήνες. Η αντιπαράβολή με τον Μάρτιο του 2013 δεν είναι μη αναμενόμενη και πολύ περισσότερο ούτε τυχαία.

Τότε, το οικονομικό έλλειμμα ήταν γνωστό και με τα επιβαλλόμενα αναγκαστικά μνημόνια και τις πολιτικές περικοπών, αλλά και με τη στήριξη του ιδιωτικού τομέα, η κυπριακή οικονομία πήρε μπρος και κατάφερε να δημιουργήσει συνολική ανάπτυξη 8,4% μέχρι και το 2019, ενώ μετέπειτα συνέχισε να παρουσιάζει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης (όμως με τάσεις επιβράδυνσης). Αναμφίβολα, ο τομέας των υπηρεσιών αποτελεί την κινητήρια δύναμη της κυπριακής οικονομίας και είναι ο πλέον ραγδαία αναπτυσσόμενος τομέας με τη συνεισφορά του στο ΑΕΠ του 2017 να ξεπερνά το 80%. Το 2013 και παρά την αβεβαιότητα που κυριάρχησε στην κυπριακή οικονομία, εξαιτίας της κατάρρευσης του τραπεζικού συστήματος υπήρξε η κινητήριος δύναμη επανεκκίνησης και γρήγορης ανάκαμψης.

Σήμερα οι ΗΠΑ ανοίξαν τις στρόφιγγες για να αντιμετωπιστούν οι οικονομικές συνέπειες της πανδημίας του Covid-19. Ομόφωνα το Κογκρέσο πέρασε το μεγαλύτερο, στην παγκόσμια ιστορία, πακέτο στήριξης της οικονομίας αξίας 3 τρις. δολαρίων (2,70 τρις. ευρώ) για να αντιμετωπιστούν οι αναμενόμενες οικονομικές συνέπειες της πανδημίας. Επιπλέον αναμένεται ότι ακολουθεί πακέτο σοβαρών φορολογικών ελαφρύνσεων. Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο μια τέτοια κίνηση και τακτική είναι σωστή. Οι αγορές φαίνεται να συμπεριζονται την τακτική των μέτρων στήριξης του Κογκρέσου, σημειώνοντας ρεκόρ ανάκαμψης την εβδομάδα που πέρασε, κλείνοντας με αύξηση της τάξης του 12,84%, γεγονός που έχει να παρατηρηθεί από το

1933. Σήμερα, όπως και πολλές φορές στο παρελθόν ο ιδιωτικός τομέας σείεται συθέμελα και απειλείται με οικονομική καταστροφή. Σήμερα οπωσδήποτε ο ιδιωτικός τομέας χρειάζεται σοβαρή υποστήριξη με διάφορους τρόπους από την κυβέρνηση.

Έλαβε, όμως, την αναγκαία υποστήριξη ο ιδιωτικός τομέας μέσω των πρόσφατων μέτρων που προώθησε και προωθεί η κυβέρνηση στη Βουλή των Αντιπροσώπων; Επιπλέον τίθενται ακόμη και τα ακόλουθα λογικά ερωτήματα: Α) Μια επιχείρηση που έχασε το 90% του εισοδήματός της και αυτή που έχασε μόλις το 30% θα πρέπει να έχουν την ίδια αντιμετώπιση; Β) Τι θα συμβεί με τις πληρωμές των κοινωνικών ασφαλίσεων, του φόρου εισοδήματος και των άλλων λοιπών φόρων; Γ) Πόσο θα επηρεαστεί ο τομέας των ακινήτων με την αναστολή εργασιών του κατασκευαστικού τομέα και την μη καταβολή ενοικίων; Δ) Πώς θα επηρεαστούν οι ξένοι επενδυτές με την επιβολή φόρου παρακράτησης σε μερίσματα ύψους 15% από όλες τις θυγατρικές ρωσικών συμφερόντων μετά την ανακοίνωση του πρόεδρου Πούτιν; Ε) Πώς επιπρεάζονται τα παγκόσμια φορολογικά σκέδια και σχήματα με έδρα την Κύπρο, αφού η απαγόρευση μετακινήσεων επιρεάζει άμεσα τη φορολογική κατοικία ατόμων αλλά και εταιρειών με βάση το φορολογικό σύστημα της Κύπρου;

Θέλουμε να ελπίζουμε ότι το πακέτο στήριξης της κυβέρνησης που ψηφίστηκε θα είναι μόνο η αρχή, αφού περιλαμβάνει μέτρα που καλύπτουν μόνο συγκεκριμένη μερίδα εργαζομένων και αφήνει ακάλυπτες χιλιάδες επιχειρήσεις ή αυτοεργοδοτούμενους που δεν ανέστειλαν τις εργασίες τους με βάση τα διατάγματα του Υπουργείου Υγείας αλλά σαν αποτέλεσμα της αλυσιδωτή δράσης και συνέπειας των διαταγμάτων αυτών. Η έμπρακτη στήριξη στις επιχειρήσεις που συμπεριλαμβάνει και τους αυτοεργοδοτούμενους θα μπορούσε να υλοποιηθεί με πρακτικά βήματα που θα διασφαλίσουν το αίσθημα της κοινωνικής ασφάλειας και σταθερότητας σε μια περίοδο που ο δείκτης του φόβου και της αβεβαιότητας βρίσκεται στα ύψη. Δεν έχουμε προσέξει να αποφασίστηκε οποιεσδήποτε φορολογικές ελαφρύνσεις ή μειώσεις στον συντελεστή του εταιρικού φόρου στα μέτρα που έχουν ήδη ψηφιστεί που θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις να μη μειώσουν μισθούς ή ακόμα και να μην απολύσουν μέλη του προσωπικού τους. Τέτοια μέτρα θα μπορούσαν να συμπεριλά-

βουν φορολογική έκπτωση στο μηνιαίο έξοδο μισθοδοσίας κατά 200% του πραγματικού κόστους της εταιρείας, ως ελάκιστο, για τους μήνες που τα έσοδα θα επηρεαστούν άμεσα από την πανδημία Covid-19, νοουμένου ότι οι εταιρείες θα συμμορφωνταν με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Μη απολύσεις εργαζομένων, εκτός των περιπτώσεων που υπάρχει παράβαση των κανόνων της συνθήκης πολιτικής της εταιρείας, όπως είναι π.χ. η μη επαγγελματική και η μη ηθική συμπεριφορά ως επίσης και η χαμηλή επίδοσης κ.λπ. και

- Η αποφυγή μείωσης των μισθών των εργαζομένων.

Τα μέτρα στήριξης πρέπει επίσης να προβλέπουν παγοποίηση καταβολής του φόρου εισοδήματος για φυσικά πρόσωπα για τους μήνες της πανδημίας και πιο συγκεκριμένα εάν η πανδημία διαρκέσει 4 μήνες, στον υπολογισμό του φόρου εισο-

Πολλές χώρες παρατηρούμε ότι άρχισαν να γίνονται πολλές δωρεές χρηματικές και άλλες για την ενίσχυση του Συστήματος Υγείας. Αυτό οπωσδήποτε θα γίνει και στην Κύπρο και πρέπει να το ενθαρρύνουμε με πρακτικά και νομικά μέτρα.

δήματος, ο φορολογούμενος θα περιλαμβάνει εισόδημα 8 μηνών με τον αντίστοιχο φόρο εισοδήματος μόνο γι' αυτούς τους μήνες. Όσον αφορά τις συντάξεις, ούτε αυτές θα πρέπει να φορολογούνται για τους μήνες που θα διαρκέσει η πανδημία του κορωνοϊού ενώ οι πληρωμές στο Γενικό Σύστημα Υγείας (ΓΕΣΥ) θα πρέπει να ανασταλούν για τους συνταξιούχους (δηλ. γυναίκες άνω των 63 ετών και άνδρες άνω των 65 ετών). Οι εισφορές στις κοινωνικές ασφαλίσεις θα πρέπει να μειωθούν κατά 50% για τους εργοδότες, τους μισθωτούς και τους αυτοεργοδοτούμενους για τους σχετικούς μήνες όπως εξηγείται πιο πάνω. Με αυτό τον τρόπο θα δοθεί ανάσα αλλά και αίσθημα σταθερότητας στους ιδιώτες και στις επιχειρήσεις και ταυτόχρονα θα ενισχύσει τη ρευστότητα με αποτέλεσμα να μειωθεί η ανάγκη εκταμίευσης τραπεζικού δανεισμού με κίνδυνο την αλό-

γιστη χρησιμοποίησή του αλλά και την αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ). Το περιβάλλον είναι αρκετά άγνωστο και μεταβαλλόμενο και δύσκολα οι επιχειρήσεις θα είναι σε θέση να προβλέψουν τις εισροές τους και τις ανάγκες τους σε κεφάλαιο κίνησης με αυξημένη την πιθανότητα λάθους στις προβλέψεις και τον προϋπολογισμό, με κίνδυνο να οδηγηθούμε στα λάθη που οδήγησαν στην τραπεζική κρίση του 2008, όταν οι τράπεζες έδιναν δάνεια 120% της εξασφάλισής τους χωρίς καμία εκτίμηση της δυνατότητας αποπληρωμής.

Ο τομέας των ακινήτων

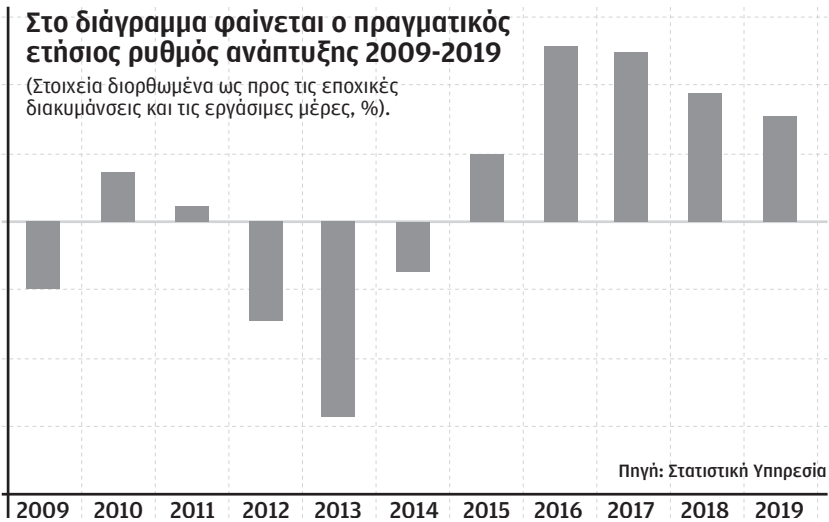
Ο τομέας των ακινήτων είναι ίσως ο πιο σοβαρός σήμα παραγωγικός τομέας της κυπριακής οικονομίας και πρέπει να αντιμετωπιστεί με ιδιαίτερη προσοχή και φροντίδα. Η αναστολή των εργασιών του οικοδομικού και κατασκευαστικού τομέα μπορεί και θα επιφέρει αλυσιδωτές δυσμενείς επιπτώσεις στον τομέα αυτό. Για τα υπό ανέγερση και ανεγειρόμενα οικοδομικά έργα έχουν γίνει πολλές συμφωνίες με τα εμπλεκόμενα μέρη, οι οποίες δυνατό να δημιουργήσουν σωρεία νομικών διαφορών και οικονομικών αξιώσεων στο μέλλον εκτός των άμεσων προβλημάτων και επιπτώσεων που θα δημιουργήσουν στην κυπριακή οικονομία. Πολλές από τις συμφωνίες αυτές σπρινχθήκαν σε ορισμένες δημόσιες εξαγγελίες της κυβέρνησης, οι οποίες φαίνεται ότι δεν τηρούνται, πράγμα το οποίο μπορεί να κλονίσει ανεπανόρθωτα και την αξιοπιστία της Δημοκρατίας. Ένα άλλο πρόβλημα το οποίο σίγουρα θα προκύψει είναι και το θέμα των ενοικίων, το οποίο δεν έχει αντιμετωπιστεί με τα μέτρα που έχουν εξαγγελθεί και ελπίζουμε να αντιμετωπιστεί στο μέλλον. Ένας έμπρακτος τρόπος θα ήταν η αναστολή της πληρωμής ενοικίου και η μερική επιδότηση του εξόδου αυτού σε επιχειρήσεις (εταιρείες και αυτοεργοδοτούμενους) που έχουν αναστείλει τις εργασίες τους, λόγω των διαταγμάτων του Υπουργείου Υγείας ή σε επιχειρήσεις που παρατηρείται περισσότερο από το 30% μείωση του εισοδήματός τους όπως επίσης και για προσωρινά απολυθέντες εργαζομένους για τους σχετικούς μήνες.

Ενθάρρυνση δωρεών

Η πανδημία του Covid-19 χτυπά πρώτα την υγεία μας και τη ζωή μας που είναι τα πρώτιστα για τον κάθε άνθρωπο αγαθά.

Για να μπορέσουμε να νικήσουμε την πανδημία πρέπει να διαφυλάξουμε και να ενισχύσουμε το Σύστημα Υγείας, τους γιατρούς και τους νοσηλευτές μας που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της μάχης. Σε πολλές χώρες παρατηρούμε ότι άρχισαν να γίνονται πολλές δωρεές χρηματικές και άλλες για την ενίσχυση του Συστήματος Υγείας. Αυτό οπωσδήποτε θα γίνει και στην Κύπρο και πρέπει να το ενθαρρύνουμε με πρακτικά και νομικά μέτρα. Είναι καιρό να προαχθούν πρωτοβουλίες δωρεάς ιατρικού εξοπλισμού, αλλά και οποιασδήποτε άλλης εισφοράς που θα βοηθούσε, είτε στην πρόληψη της εξάπλωσης της πανδημίας, είτε στη θεραπεία της και να δοθούν φορολογικές ελαφρύνσεις. Με τα σημερινά δεδομένα όχι μόνο δεν προάγονται τέτοιες ενέργειες, αλλά φορολογούνται, αφού δεν συγκαταλέγονται ανάμεσα στις εγκεκριμένες φιλανθρωπικές δωρεές. Απαιτείται η άμεση φορολογική μεταρρύθμιση που θα δίνει φορολογική έκπτωση και πιο συγκεκριμένα πρέπει να υπολογίζονται οι εισφορές εις διπλούν για φορολογικούς σκοπούς. Με πρακτικό τρόπο αυτό σημαίνει ότι ο φορολογούμενος θα μπορεί να αφαιρέσει το 200% της δωρεάς από το φορολογητέο εισόδημά του. Επιπλέον μέτρο θα ήταν η επιστροφή του ΦΠΑ που εφαρμόζεται σε αγορές ιατρικού εξοπλισμού και οτιδήποτε άλλα παρεμφερή υλικά για την καταπολέμηση του ιού. Με αυτό το τρόπο δείχνουμε έμπρακτα την ευγνωμοσύνη μας στους ανθρώπους που ενισχύουν οικονομικά την προσπάθεια για την καταπολέμηση της πανδημίας. Το μέλλον και η ανάπτυξη της χώρας ακροβατεί σε τεταμένο σκοινί και πρέπει να υπάρξει μια πιο ολοκληρωμένη και συλλογική προσπάθεια για τη στήριξη. Οι πιο πάνω εισγγελίες αποτελούν την αρχή μιας πρωτοβουλίας που θα πρέπει να ξεκινήσει για να προστατευθεί το οικονομικό γίγνεσθαι. Αναμφίβολα πρέπει επειγόντως οι αρμόδιοι να δουν το θέμα σοβαρά και τις επερχόμενες τεράστιες οικονομικές επιπτώσεις και να μη μετακινήσουν το βάρος της ευθύνης για ενίσχυση στον τραπεζικό τομέα. Διότι εάν δεν επιβιώσει οικονομικά ο ιδιωτικός τομέας ποιος τελικά θα καταβάλει τα τεράστια ιατρικά έξοδα που αναμένεται να καταβληθούν και ποιος θα πληρώσει το μισθολόγιο της δημόσιας υπηρεσίας;

* Η κα Αλεξάνδρα Σπύρου, Bsc, ACA, TEP είναι εκτελεστική οικονομική διευθύντρια στην Ηλία Νεοκλέους & Σια ΔΕΠΕ.

ANNA ΧΑΤΖΗΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

05/04

ΜΕ ΤΗΝ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

BE POSITIVE, BE HEALTHY

Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΜΕΙΝΟΥΜΕ ΥΓΙΕΙΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ, Η ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΕΙ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΜΑΣ ΚΑΙ 8 ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΟΥΜΕ ΤΗ ΣΙΛΟΥΕΤΑ ΜΑΣ

Η οδηγία

Απευθυνόμενη στις χώρες της Ε.Ε. η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, τις κάλεσε «να χρησιμοποιήσουν όσα μέσα διαθέτουν για να προστατεύσουν τις στρατηγικές σημασίες ευρωπαϊκές εταιρείες από ξένους που θέλουν να τις εξαγοράσουν ή να ασκήσουν επιρροή που θα μπορούσε να υπονομεύσει την ασφάλειά μας και τη δημόσια τάξη».

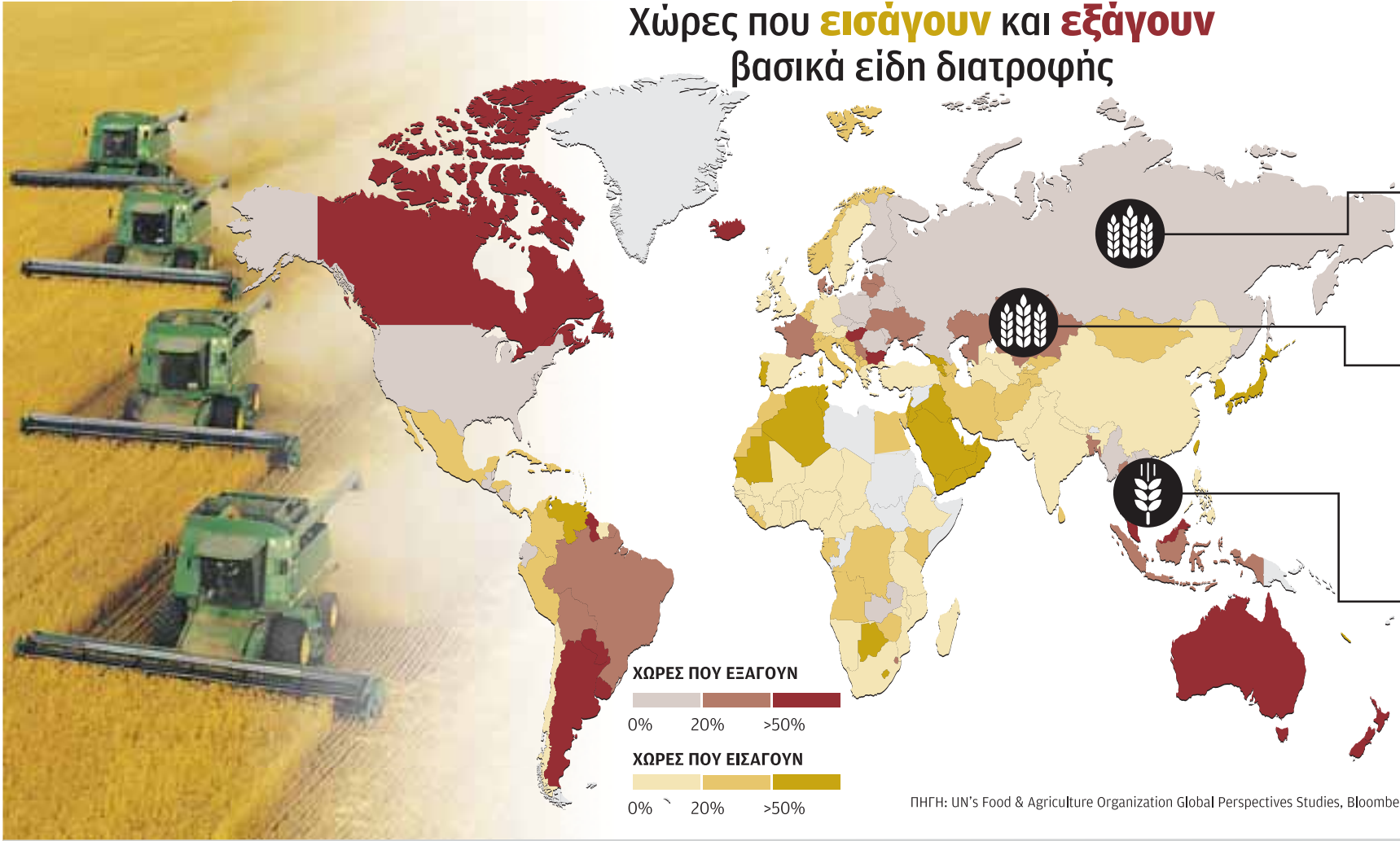
Η προειδοποίηση

Προειδοποιώντας όσα ξένα funds και ξένους επενδυτές εφοπλισμένους τις γερμανικές επιχειρήσεις που έχουν υποστεί πλήγμα λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού και εκτιμώντας πως τώρα είναι η κατάλληλη περίπτωση για να τις αγοράσουν σε τιμή ευκαιρίας, ο Γερμανός υπουργός Οικονομίας, Πέτερ Άλτμγιερ, υπογράμμισε: «Μην απαστάτε, είμαστε αποφοτισμένοι να σταθούμε στο πλευρό των επιχειρήσεών μας».

Το «φρένο»

Ο πρόεδρος της Ένωσης Γάλλων Βιομηχάνων (Medef) Ζεφρό Ρου ντε Μπεζιζέ ζήτησε προ ημερών από το γαλλικό κράτος να παρέμβει δυναμικά για να διασφαλιστεί ότι θα παραμείνουν οι επιχειρήσεις σε γαλλικά χέρια και τόνισε πως «δεν πρέπει να έχουμε κανένα ταμπού στο θέμα, το κράτος πρέπει οπωσδήποτε να σώσει όσες επιχειρήσεις έχουν δεχθεί πλήγμα».

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΕΠΕΒΑΛΑΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΕΙΔΩΝ

Ανησυχούν μήπως αντιμετωπίσουν ελλείψεις εξαιτίας της πανδημίας

ΡΩΣΙΑ

Η παραγωγή **σιτηρών** της Ρωσίας αναμένεται να φτάσει συνολικά τα **121 εκατ. τόνους** τη διετία 2019-2020, από τα οποία προορίζονται για εξαγωγές τα **47 εκατ. τόνου**.

ΚΑΖΑΧΣΤΑΝ

Εξήγαγε συνολικά **9 εκατ. τόνους σιτηρά** και **άλευρα** το 2019 σε Φινλανδία, Νορβηγία, Λετονία, Ισπανία, Τυνησία, Αίγυπτο, Ουκρανία, Ισραήλ και **560.000 τόνους σιτηρών** στην Κίνα. Προγραμματίζει να εξαγάγει **1 εκατ. τόνους** μόνο στην Κίνα το 2020.

ΒΙΕΤΝΑΜ

Το 2019 εξήγαγε **6,37 εκατ. τόνους ρύζι** σε Φιλιππίνες, Ακτή Ελεφαντοστού, Μαλαισία, Μοζαμβίκη, Αγκόλα και Κίνα. Τους πρώτους δύο μήνες της πανδημίας αύξησε δραματικά τις εξαγωγές του σε **895.000 τόνους**, μέχρι που αποφάσισε να τις διακόψει για λόγους εσωτερικής επάρκειας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο «ιός» του προστατευτισμού επιστρέφει

Φόβοι για έναν νέο οικονομικό εθνικισμό λόγω των σαρωτικών επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού

Το 1990 η Ευρώπη και μαζί της ένα μεγάλο μέρος του πλανήτη δδευαν προς το τέλος του ταραχώδους εικοστού αιώνα με την αισιοδοξία ότι η πτώση του Τείχους του Βερολίνου θα συμπαρέσυρε κάθε άλλο φράγμα στην επαφή ανθρώπων, κοινωνιών και οικονομιών. Οι αντιπαλότητες ανάμεσα στις ευρωπαϊκές δυνάμεις έμοιαζαν με απολιθωμά μιας εποχής χαμένων στην ιστορική λήθη, ενώ στους κόλπους της Ε.Ε. κυφορείτο η δημιουργία κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος που θα έδινε σάρκα και οστά σε μια αδιάφορη ως τότε λογιστική μονάδα με το όνομα ecu. Θα την αντικαθιστούσε, φέρνοντας μαζί του μια κοινή κεντρική τράπεζα των ευρωπαϊκών χωρών, αλλά και ένα σύμφωνο που έμελλε να επηρεάσει αργότερα τη ζωή μας. Οι εξελίξεις στην τεχνολογία, στον χρηματοπιστωτικό

Η αρχή είχε γίνει με τον εμπορικό πόλεμο που κήρυξε ο Ντόναλντ Τραμπ στην Κίνα.

τομέα, στις επιχειρήσεις, ακόμη και στην επικρατούσα πολιτική ιδεολογία, συνέκλιναν στην ανεπιτρεπτή κατάργηση κάθε συνόρου. Μεσολαβητής των εξελίξεων, η καταλυτική δύναμη του Ιντερνετ άρχιζε να καταργεί φυσικά και τεχνητά σύνορα, έστω κι αν θα προσέκρουε στα νέα «σινικά τείχη» που θα ύψωναν αυταρχικές εξουσίες. Εμπορικές, οικονομικές, επενδυτικές και επιχειρηματικές συμφωνίες εκκωρόνισαν εθνική κυριαρχία σε πολυμερή όργανα και αποδυνάμωναν τον ρόλο των εθνικών κρα-

τών και των πολιτικών ηγεσιών απελευθερώνοντας πλήρως τις κινήσεις του κεφαλαίου. Με την εκπνοή της προηγούμενης χιλιετίας και την αυγή της νέας, αναδιδόταν ο νέος κόσμος στο τοπίο του παγκόσμιου χωριού που φαινόταν να εξοστρακίζει κάθε ίκνος εθνικής αντίληψης για την οικονομία, την πολιτική ή ακόμη και για την ίδια τη ζωή, και να θέτει εκβιαστικά στη λάθος πλευρά της Ιστορίας ακόμη και τα ανώτερα αιτήματα υγιούς πατριωτισμού. Μέχρι που ο εθνικισμός άρχισε να επιστρέφει ως διαμαρτυρία, προτού ακόμη φτάσει στο τέλος της η πρώτη δεκαετία του νέου αιώνα. Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και η συνεπακόλουθη ύφεση του 2008-2009 έφεραν στην επιφάνεια τη δυσφορία μεγάλων μεριδών του παγκόσμιου πληθυσμού που δεν καρπώθηκαν τα οφέλη της παγκοσμιο-

ποίησης, αλλά είδαν το βιοτικό τους επίπεδο να υποβαθμίζεται και τις επιλογές τους να εξανεμίζονται, και τη θέωρησαν υπεύθυνη για την περιθωριοποίησή τους. Με την κρίση κρέχους της Ευρωζώνης οι Ευρωπαίοι γνώρισαν την έλευση του ΔΝΤ και πολιτικών συνυφασμένων με τις ταλαιπωρίες του αναπτυσσόμενου κόσμου. Κατά πολλούς οικονομολόγους, η κρίση ήταν, όμως, απότοκος ελλειπούς σχεδιασμού του ευρώ, που ενοχοποιήθηκε έτσι για όσα δεινά ακολούθησαν. Την ολική επαναφορά σε ένα είδος οικονομικού εθνικισμού, υπό τη μορφή του προστατευτισμού και των δασμών, επισφράγισε στη συνέχεια ο εμπορικός πόλεμος που κήρυξε ο Ντόναλντ Τραμπ στην Κίνα, για να τον επεκτείνει αργότερα και σε άλλους εταίρους της υπερδύναμης. Τώρα, παίρνει τη σκυτάλη η λαίλαπα της πανδημίας του

κορωνοϊού, που αναλαμβάνει να ολοκληρώσει το έργο της προηγούμενης κρίσης. Τα σύνορα κλείνουν για να αναγκασθεί η επέλαση του κορωνοϊού, ενώ η οικονομική δραστηριότητα αναστέλλεται και μαζί με αυτήν περιορίζονται δραματικά οι μεταφορές εμπορευμάτων. Η ανασφάλεια για την επάρκεια τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης νομιμοποιεί την απαγόρευση εξαγωγών εμπορευμάτων ζωτικής σημασίας, που αποφασιζούν τις τελευταίες ημέρες ορισμένες χώρες αιρίας σημασίας για την παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα. Αν παγιωθεί και πολλά δε μάλλον αν επεκταθεί σε περισσότερες χώρες, η πρακτική εγκυμονεί τον κίνδυνο βαθύτατων ρηνγμάτων στο παγκόσμιο εμπόριο και ελλείψεων βασικών ειδών διατροφής, με μοιραίες επιπτώσεις για τον πληθυσμό ανά τον κόσμο.

Απαγορεύουν τις εξαγωγές βασικών ειδών διατροφής

Τις τελευταίες ημέρες, μια είδηση ολοκλήρωσε την αίσθηση που έχει καλλιεργήσει η μετάδοση της πανδημίας του κορωνοϊού στην Ευρώπη ότι η ανθρωπότητα βρίσκεται σε εμπόλεμη κατάσταση. Ένας από τους σημαντικότερους προμηθευτές σιτάλευρων στον κόσμο, το Καζακστάν, εγκαίνιασε ένα κύμα «διατροφικού εθνικισμού», με μια απόφαση που συνθώς λαμβάνεται σε καιρό πολέμου ή τουλάχιστον σε περιόδους φυσικών καταστροφών και ακραίων καιρικών συνθηκών, καταστρεπτικών για την αγροτική παραγωγή: απαγόρευσε τις εξαγωγές σιτάλευρων και άρχισε να συγκεντρώνει απόθεμα προκειμένου να εξασφαλιστεί την επάρκεια

στην εγχώρια αγορά του. Λίγες ημέρες νωρίτερα είχε κάνει το ίδιο με πολλά άλλα βασικά είδη διατροφής, όπως τα καρότα, οι πατάτες, τα κρεμμυδιά και η ζάχαρη. Η έλλειψη των σιτάλευρων του Καζακστάν στην παγκόσμια αγορά συνεπάγεται μεγάλες ελλείψεις της βασικής πρώτης ύλης για πολλές εταιρείες που εξαρτώνται από αυτή για την παραγωγή ψωμιού. Εξίσου μεγάλους κινδύνους εγκυμονεί για την κάλυψη βασικών αναγκών διατροφής πολλών χωρών η απόφαση που έλαβε λίγο αργότερα ο μεγαλύτερος σιτοβολώνας της Ευρώπης και πρώτης στον κόσμο χώρα σε εξαγωγές σιτηρών, η Ρωσία. Απαγόρευσε τις εξαγωγές σιτηρών προκειμένου να κρα-

τήσει μεγάλα αποθέματα για την εγχώρια αγορά. Και ο κατάλογος των χωρών που αποφασίζουν να αποθηκεύσουν την παραγωγή τους για να διασφαλίσουν τη διατροφή του πληθυσμού τους δεν τελειώνει εδώ. Το ίδιο κάνουν χώρες όπως το Βιετνάμ, τρίτο στον κόσμο σε εξαγωγές ρυζιού, αλλά και η Σερβία, που διέκοψε τις εξαγωγές πολλών ειδών διατροφής, μεταξύ των οποίων και το ηλιέλαιο.

Παράγοντες της παγκόσμιας αγοράς και οικονομικοί αναλυτές σπεύδουν να επισμανούν πως η παρούσα συγκυρία δεν δικαιολογεί αυτή τη μορφή προστατευτισμού. Σε αντίθεση με τη διατροφική κρίση του 2011, που οδήγησε στις εξε-

γέρσεις των χωρών της βόρειας Αφρικής, στην παγκόσμια αγορά υπάρχει επάρκεια τροφίμων. Διεθνείς οργανισμοί επαναλαμβάνουν σε όλους τους τόνους ότι κάθε μέτρο για την αντιμετώπιση τόσο της πανδημίας όσο και των συνεπακολουθών της στην οικονομία, στο εμπόριο και στην εφοδιαστική αλυσίδα πρέπει να είναι αποτέλεσμα διεθνούς συνεργασίας και συντονισμένων κινήσεων.

Τα κλειστά σύνορα, όμως, και γενικότερα τα μέτρα που λαμβάνονται για να ανακοπεί η επέλαση του κορωνοϊού εμποδίζουν την έγκαιρη μεταφορά των τροφίμων από εκεί όπου παράγονται εκεί όπου είναι απαραίτητα. Και την ίδια ώρα η αγροτική παρα-

γωγή γίνεται παράπλευρος απώλεια του κατ'οίκον περιορισμού που έχουν επιβάλει πολλές χώρες στους πληθυσμούς τους για να περιορίσουν τη μετάδοση της πανδημίας. Η απαγόρευση των ταξιδιών έχει εμποδίσει τους εργάτες να βρεθούν στους αγρούς του ευρωπαϊκού Νότου, της Ιταλίας, της Ισπανίας και της Γαλλίας, για τη συγκομιδή φρούτων και ζαρζαβατικών. Στην Κένυα, τη χώρα που τροφοδοτεί την Ευρώπη με πράσινα φασόλια, οι μισοί εργάτες αναγκάζονται να μείνουν στο σπίτι τους επειδή οι βιομηχανίες δεν μπορούν να εκτελέσουν τις παραγγελίες και να μεταφέρουν τα προϊόντα στην Ευρώπη, παρά την αυξανόμενη ζήτηση.

Το λάβαρο του οικονομικού εθνικισμού σηκώνουν Γερμανία και Γαλλία

Οι τόνοι του οικονομικού εθνικισμού ανεβαίνουν στην Ευρώπη τις τελευταίες εβδομάδες με τις δύο μεγαλύτερες ευρωπαϊκές οικονομίες, Γερμανία και Γαλλία, να σηκώνουν το λάβαρο του εθνικισμού. Την αρχή έκανε ο Γάλλος πρόεδρος, Εμανουέλ Μακρόν, καλώντας τον κόσμο «να αναθεωρήσει το αναπτυξιακό μοντέλο» που έχει υιοθετήσει τις τελευταίες δεκαετίες και το οποίο «αποκαλύπτει τώρα τα ψεγάδια του». Μέσα στο κλίμα της ανησυχίας για την επιδημία, άλλωστε, ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών, Μπρούνο Λε Μερ, τόνισε ότι «δεν μπορούμε να εξαρτώμεθα από την Κίνα για προϊόντα στρατηγικής σημασίας, είτε αυτά αφορούν την αεροδιαστημική είτε τον ιατρικό τομέα». Στη Γερ-

μανία το διακύβευμα είναι βιομηχανίες, συχνά στρατηγικής σημασίας, που έχουν κυριολεκτικά γονατίσει με την αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας και τη ραγδαία πτώση της ζήτησης, συνεπακόλουθα των μέτρων κατά της μετάδοσης του κορωνοϊού. Το Βερολίνο επέδειξε ασυγκώρητη αδράνεια όταν οι γερμανικές βιομηχανίες έπεφταν στα χέρια κινεζικών ομίλων. Τώρα, όμως, θέτει σε απόλυτη προτεραιότητα την περιφρούρηση των γερμανικών επιχειρήσεων από όποιον ξένο της επιβουλεύεται.

Εχει, άλλωστε, στο πλευρό της την Κομισιόν και την πρόεδρο, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, που μέσα στην εβδομάδα χρησιμοποίησε ορολογία παρόμοια με

Το Βερολίνο στο παρελθόν επέδειξε αδράνεια όταν γερμανικές βιομηχανίες έπεφταν στα χέρια των κινέζων.

εκείνη του Αμερικανού προέδρου. Κάλεσε τις ευρωπαϊκές ηγεσίες να χρησιμοποιήσουν όποια δυνατότητα έχουν για να προστατεύσουν τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις από εξαγορές ή από επιρροές «που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την ασφάλειά μας και τη δημόσια τάξη». Τους συνέστησε μάλιστα να εξετάζουν ενδελεχώς τις επενδύσεις που επιχειρούν

ξένοι φορείς στο έδαφός τους ή στις επιχειρήσεις τους και ιδιαίτερα σε κρίσιμους τομείς όπως τα συστήματα υγείας, η ιατρική έρευνα και οι κρίσιμες υποδομές.

Στο ίδιο πνεύμα, ο Γερμανός υπουργός Οικονομίας, Π. Άλτμγιερ, προειδοποίησε τους ξένους επενδυτές ότι το γερμανικό κράτος δεν θα αφήσει τις επιχειρήσεις του να γίνουν βορά των ξένων funds, τονίζοντάς τους «μην απατάσθε, είμαστε αποφασισμένοι να σταθούμε στο πλευρό των επιχειρήσεών μας».

Και βέβαια ο Γερμανός υπουργός θέσπισε ταμείο στήριξης επιχειρήσεων με κεφάλαια ύψους 100 δισ. ευρώ που αναλαμβάνει να εξαγοράζει μερίδια σε όσες γερμανικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν

δυσχέρεια. Η πρωτοβουλία θα χρηματοδοτηθεί από τον καινούργιο δανεισμό ύψους 150 δισ. ευρώ που αποφάσισε το Βερολίνο για την τόνωση της γερμανικής οικονομίας με το δυσθεώρητο ποσό των 460 δισ. ευρώ.

Όσοι έχουν παρακολουθήσει τα πεπραγμένα του Βερολίνου αντιλαμβάνονται ότι πρόκειται για σημαντική απόκλιση από τη δέσμευσή του στον ανταγωνισμό και στην ελεύθερη αγορά. Ορισμένα στελέχη του ευρωπαϊκού επιχειρηματικού κόσμου, πάντως, ζητούν πιο αποφασιστικές κινήσεις από πλευράς των κυβερνήσεων. Ανάμεσά τους ο Τζεφρό ρου ντε Μπεζιζέ, επικεφαλής της ένωσης Γάλλων βιομηχάνων, της γνωστής ως Medef, που

κάλεσε την κυβέρνηση Μακρόν να εθνικοποιήσει όσες εταιρείες έχουν πληγεί από τις επιπτώσεις της επιδημίας. Μιλώντας στον γαλλικό όμιλο MME Franceinfo, τόνισε πως «δεν πρέπει να έχουμε ταμπού στο θέμα αυτό» και υπογράμμισε πως το γαλλικό κράτος «πρέπει να είναι εκεί ώστε αν χρειαστεί να σώσει όσες επιχειρήσεις έχουν πληγεί». Η κινήση αυτή στην Γερμανία φαίνεται δικαιολογημένη, καθώς ορισμένες στρατηγικές σημασίες επιχειρήσεις της όπως εκείνες του τομέα υγείας κινδύνευαν να βρεθούν σε ξένα χέρια, όπως με την περίπτωση της εταιρείας βιο-τεχνολογίας CureVac που διεξάγει έρευνες αναζήτησης εμβόλιου κατά του κορωνοϊού.

Λάρνακα →
Αθήνα • Θεσσαλονίκη
Βουκουρέστι

Ταξιδέψτε περισσότερο, απολαύστε περισσότερα

LIGHT CLASSIC PREMIUM

Light: 23°C, Classic: 23°C, Premium: 32°C

www.flyblueair.com

Orthodoxou Aviation
+357 22 755 300

Ο κορωνοϊός ανέδειξε τον ρόλο της Κίνας στη διεθνή οικονομία

Η καθοριστική εμπλοκή της στον παγκόσμιο κύκλο εφοδιασμού τρομάζει τη Δύση

Η πανδημία του κορωνοϊού αποκάλυψε μια «ανεύθυνη και παράλογη» οικονομική εξάρτηση από την Κίνα, τόνισε πρόσφατα ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών Μπρινόν Λε Μερ. Μέχρι σήμερα κανένας Γερμανός πολιτικός δεν έχει προχωρήσει σε παρόμοια δέλωση, προφανώς επειδή το 47% των γερμανικών εξαγωγών πηγαίνει στην Κίνα, ενώ το γαλλικό ποσοστό ανέρχεται «μόλις» στο 18%. Μόνο όσον αφορά τα φάρμακα ο Γερμανός υπουργός Υγείας Γενς Σπαν θεωρεί ότι η Γερμανία, η οποία εισάγει σήμερα το 40% από τη Κίνα, θα πρέπει να περιορίσει την εξάρτησή της, διότι, όπως τονίζει ο υπουργός, εδώ καθοριστική δεν είναι η τιμή, αλλά η διαθεσιμότητα.

Λόγω του κορωνοϊού, έχει διακοπεί παγκοσμίως το 80% των εφοδιαστικών αλυσίδων. Προς το παρόν ο μόνος τρόπος αντιμετώπισης είναι η μεταφορά προϊόντων διά αέρος. Όμως δεν έχουν όλες οι επιχειρήσεις την οικονομική δυνατότητα να το πράξουν.

Το πρόβλημα είναι ότι ο ρόλος της Κίνας σήμερα στην παγκόσμια οικονομία είναι πολύ πιο σημαντικός από την εποχή της πανδημίας SARS το 2002 και το 2003. Ο φόβος επανάληψης τέτοιων προβλημάτων είναι ωστόσο διάχυτος. Προφανώς γι' αυτό το αμερικανικό περιοδικό Forbes χαρακτηρίζει την πανδημία του κορωνοϊού «κύκνειο άσμα της Κίνας ως τόπου

Σε προϊόντα με πολύπλοκη εφοδιαστική αλυσίδα, όπως τα τεχνολογικά, η κινεζική παρουσία αποκτά ακόμα μεγαλύτερη βαρύτητα.

παραγωγής αγαθών για ολόκληρο τον πλανήτη». Σύμφωνα με το περιοδικό, μετά το τέλος της κρίσης αυτής, καείς δεν θα εμπιστευθεί ξανά την Κίνα. Ενδεχομένως όμως το Forbes να υποτιμά τις ισχυρές και πολύπλοκες εξαρτήσεις της παγκόσμιας οικονομίας από την Κίνα, που δεν είναι τόσο εύκολο να διακοπούν, όπως ίσως φαίνεται με μια πρώτη ματιά. Η παραγωγή πολλών προϊόντων, όπως t-shirts ή παπουτσιών, έχει ήδη μεταφερθεί σε γειτονικές χώρες της Κίνας. Ως προς τα προϊόντα υψηλής τεχνολογίας όμως, των οποίων οι εφοδιαστικές αλυσίδες είναι πιο πολύπλοκες, η Κίνα παίζει διεθνώς ολόένα και πιο

Το ζήτημα είναι ότι ο ρόλος της Κίνας σήμερα στην παγκόσμια οικονομία είναι πολύ πιο σημαντικός από την εποχή της επιδημίας SARS το 2002 και το 2003. Ωστόσο, ο φόβος επανάληψης τέτοιων προβλημάτων είναι διάχυτος.

σημαντικό ρόλο. Για τις μεγάλες εταιρείες δεν συντρέχει κανένας λόγος να συγκεντρώσουν την παραγωγή τους σε μία και μόνο περιοχή. Αρκεί να αναλογιστούμε ότι μόνο για τη δημιουργία αποθεμάτων θα πρέπει να δαπανηθούν μεγάλα, αν και όχι υπέρογκα, ποσά τα οποία θα έχουν εντέλει αντίκτυπο στην τελική τιμή του προϊόντος. Οι πελάτες όμως θα ξεχάσουν πολύ γρήγορα την πανδημία μόλις ξεπεραστεί η κρίση του κορωνοϊού και δεν θα θελήσουν να πληρώσουν περισσότερα για το προϊόν. Ο παράγων κόστος ήταν και θα είναι καθοριστικός. Και εδώ η Κίνα διαθέτει ένα ισχυρό συγκριτικό πλεονέκτημα.

Η σημασία της Κίνας ως τόπου παραγωγής, αλλά και ως αγοράς διάθεσης προϊόντων, αναμένεται να αυξηθεί τα επόμενα χρόνια. Δεν αποκλείεται να περιοριστεί στην Κίνα η παραγωγή για την ευρωπαϊκή αγορά, σίγουρα όμως θα αυξηθεί η παραγωγή για την ίδια την κινεζική και την ασιατική αγορά. Εκτός αυτού, δεν θα πρέπει να λησμονούμε ότι σε τομείς όπως η αυτοκινητοβιομηχανία και η κατασκευή βιομηχανικών ή χημικών προϊόντων η Κίνα είναι πολύ πιο μπροστά από πολλές άλλες χώρες, κυρίως όσον αφορά τις μονάδες παραγωγής και τις εφοδιαστικές αλυσίδες.

Όσο κι αν κάποιοι σκληροπυρηνικοί Αμερικανοί πολιτικοί μιλούν πλέον για «αποπαγκοσμιοποίηση», οι εξελίξεις στην παγκόσμια αγορά παραπέμπουν πολύ περισσότερο σε μια ακόμα μεγαλύτερη σύσφιγξη των παγκόσμιων οικονομικών σχέσεων και εξαρτήσεων. Οι δεσμοί αυτοί όμως θα μπορούσαν να περάσουν μια διαδικασία... εξορθολογισμού. Θα αποτελούσε, για παράδειγμα, πρόοδο αν επιτυχάναμε να μην κάνουν εξαρτήματα τον γύρο του κόσμου για να συναρμολογηθούν κάπου και στη συνέχεια να ταξιδέψουν και πάλι εκεί από όπου ξεκίνησαν.

DEUTSCHE WELLE

Εκκληση για στήριξη προς το G20 από τουριστικό κλάδο

Εκκληση προς τους ηγέτες του G20 να λάβουν μέτρα για τη διάσωση του κλάδου απευθύνει το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ταξιδιών και Τουρισμού (WTTC), προειδοποιώντας ότι οι περιορισμοί λόγω της πανδημίας COVID-19 θέτουν σε κίνδυνο έως και 75 εκατ. θέσεις εργασίας, ενώ υπολογίζει σε πάνω από 2 τρις. δολάρια το κόστος για την παγκόσμια τουριστική βιομηχανία.

Σύμφωνα με το WTTC, θα πρέπει να ληφθούν άμεσα τολμηρά μέτρα για τη διάσωση του κλάδου τουρισμού και ταξιδιών, ώστε να αποφευχθεί μια καταστροφική κατάρρευσή του, γι' αυτό και κάλεσε τους ηγέτες του G20 να προβούν σε συντονισμένες προσπάθειες για τη στήριξη ταξιδιωτικών επιχειρήσεων, αεροπορικών, εταιρειών θαλάσσιου τουρισμού, ξενοδοχείων, τεχνολογικών αλλά και μικρομεσαίων επιχειρήσεων όπως τουριστικούς πράκτορες, tour operators, εστιατόρια και ολόκληρη την εφοδιαστική αλυσίδα, ώστε να διαφυλαχθούν οι θέσεις 330 εκατ. εργαζομένων που απασχολούνται παγκοσμίως σε τουριστικές και ταξιδιωτικές υπηρεσίες.

«Η πανδημία του κορωνοϊού έχει θέσει τον κλάδο σε κίνδυνο κατάρρευσης, κάτι

που θεωρείται ιδιαίτερα πιθανό, εκτός κι αν συμφωνηθεί ένα πακέτο διάσωσης σε παγκόσμιο επίπεδο, για την ενίσχυση ενός τομέα ζωτικής σημασίας για την παγκόσμια οικονομία», υπογραμμίζει η πρόεδρος και διευθύνουσα σύμβουλος του WTTC, Γκλόρια Γκεβάρρα. «Η έκθεση του Συμβουλίου για το 2020 αποκαλύπτει ότι αυτός ο κλάδος ήταν υπεύθυνος για τη δημιουργία μιας στις τέσσερις θέσεις εργασίας παγκοσμίως το 2019 και θα δια-

Απειλούνται άμεσα 75 εκατ. θέσεις εργασίας, προειδοποιεί το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ταξιδιών και Τουρισμού.

δραματίζει μείζονα ρόλο στην παγκόσμια ανάκαμψη. Γι' αυτό και είναι ζωτικής σημασίας για τους G20 να αναλάβουν δράση για τη διαφύλαξη των 75 εκατ. θέσεων που είναι σε κίνδυνο, αντιπροσωπεύοντας απώλειες έως και 2,1 τρις. δολαρίων μόνο για φέτος και να προβούν σε αποφασιστικές ενέργειες που θα μπορούσαν να τον αποτρέψουν αυτό», επισημαίνει.

Δάνεια με επιτόκιο έως 12% στο πακέτο μέτρων της βρετανικής κυβέρνησης

Θύελλα αντιδράσεων έχουν ξεσπάσει οι αυστριοί όροι και τα τσουκερά επιτόκια που επιβάλλουν οι βρετανικές τράπεζες στο πρόγραμμα χορήγησης δανείων που έχει ενεργοποιήσει η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, ώστε να διασφαλίσει την επιβίωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων όσο διαρκεί το χάος που έχει προκαλέσει ο κορωνοϊός. Η Barclays προσφέρει επιτόκιο έως και 12%, όπως δηλώνει στο BBG ο Πάτρικ Μακναμάρα, πρώην trader της City και νυν επιχειρηματίας στο Λονδίνο. Εν μέσω κατακραυγής, η τράπεζα το μείωσε μεταξύ 2% και 5%, σύμφωνα με τον κ. Μακναμάρα.

Πέραν των απαγορευτικών επιτοκίων, η Lloyds Banking Group και η θυγατρική της Banco Santander στη Βρετανία ζητούν προσωπικές εγγυήσεις για δάνεια που υπερβαίνουν τις 250.000 στερλίνες (305.000 δολάρια), ανέφεραν στο BBG έγκυρες πηγές. Εκπρόσωπος της Barclays ανέφερε ότι καταργήθηκε ο όρος των

προσωπικών εγγυήσεων, ενώ περιέγραψε το αρχικό επιτόκιο που ανέφερε ο κ. Μακναμάρα ως λάθος τιμολόγηση. Η Royal Bank of Scotland ανακοίνωσε χθες ότι δεν ζητεί εγγυήσεις με προσωπικά περυσιακά στοιχεία για τα δάνεια εκτός αν ανάγκη που κορηνγεί. Το πρόγραμμα διακοπής επιχειρηματικών δραστηριοτήτων λόγω κορωνοϊού της βρετανικής κυβέρνησης (CBILS) έχει δεχθεί κριτική ότι βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στις τράπεζες για τη χορήγηση ρευστότητας στις επιχειρήσεις. Το πρόγραμμα προβλέπει έκτακτα δάνεια προς τις επιχειρήσεις με ετήσιο τζίρο κάτω των 45 εκατ. στερλινών και με κρατική εγγύηση έως και 80% του χρέους. Οι δανειολήπτες δεν θα χρειασθεί να καταβάλουν τόκο ή προμήθεια για 12 μήνες και τα δάνεια έχουν πλαφόν 5 εκατ. στερλίνες και εξαετή διάρκεια. Περίπου 40 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα συμμετέχουν στην πρωτοβουλία.

Βαρύ πλήγμα και στα είδη πολυτελείας

Η ραγδαία εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού σε όλον τον κόσμο και τα αυστηρά μέτρα για την ανάσχεσή του, με απαγορεύσεις κυκλοφορίας και καραντίνες σχεδόν παντού, δεν άφησαν ανέγγιχτη τη βιομηχανία της μόδας και των ειδών πολυτελείας. Σύμφωνα με σχετικό άρθρο στη βρετανική εφημερίδα Financial Times, οι πωλήσεις συνολικά αναμένεται να μειωθούν φέτος κατά ένα τρίτο, δηλαδή πολύ περισσότερο από όσο αρχικά είχε εκτιμηθεί. Την πιο δραστική πτώση, κατά 85%-95%, αναμένεται να εμφανίσουν οι πωλήσεις στις χώρες της νότιας Ευρώπης από τον Μάρτιο έως τον Μάιο, ενόσω στην Κίνα παρατηρείται ταχεία ανάκαμψη, διότι η έξαρση της πανδημίας έχει πλέον περάσει. Τον Φεβρουάριο, όταν η ασθένεια είχε κλιμακωθεί, οι πωλήσεις είχαν ελαττωθεί 75%-85% στη χώρα.

Δυσοιώνες οι προβλέψεις

Εχει προηγηθεί μία δεκαετία δυναμικής ανάπτυξης του κλάδου και τώρα όλα όσα σωρευθηκαν φαίνεται να διαλύονται. Τα έσοδα των εταιρειών που τον απαρτίζουν αναμένεται να συρρικνωθούν από 25% έως και 35% το τρέχον έτος, κυρίως εξαιτίας των άμεσων επιπτώσεων από το κλείσιμό του αντίστοιχων καταστημάτων τους. Τα σχετικά αναφέρουν αναλυτές της εταιρείας συμβούλων Boston Consulting Group. Υπενθυμίζεται ότι στον κλάδο συμπεριλαμβάνονται οικoi μόδας και υψηλής ραπτικής, αξεσουάρ και υποδημάτων, ρολογιών και κοσμημάτων, καθώς αρωμάτων και καλλυντικών. Αναμένεται ότι το 2020 για τις εν λόγω δραστηριότητες θα αποβεί πολύ πιο επώδυνο από ό,τι η περίοδος της ύφεσης πριν από δέκα χρόνια (ως απότοκο της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008-2009). Τα έσοδα από τις συνολικές κλαδικές πωλήσεις αναμένεται να είναι κατά 450-650 δισεκατομμύρια δολάρια λιγότερα από τα αντίστοιχα του 2019.

Όπως αναφέρεται στο δημοσίευμα των Financial Times, οι προοπτικές είναι πολύ πιο απογοητευτικές από εκείνες που είχε περιγράψει η Boston Consulting Group στα τέλη Φεβρουαρίου, με εκτιμήσεις για μείωση πωλήσεων κατά σχεδόν 15%. Αλλάστε, η

Η ιταλική οικονομία αναμένεται να δεχθεί βαρύ πλήγμα, καθώς η οικονομία πολλών περιοχών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις αγορές ειδών πολυτελείας και υψηλής ραπτικής.

Η συνολική μείωση των πωλήσεων για όλα τα είδη των προϊόντων αναμένεται ότι θα φτάσει το 35%.

πρόβλεψη έγινε προτού σαρώσει η ασθένεια του κορωνοϊού την Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες και χαρακτηριστεί πανδημία από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας. Χαρακτηριστικά επισημαίνει η Σάρα Γουίλερσοντορφ, υπεύθυνη του τμήματος ειδών πολυτελείας της Boston Consulting Group, «η σημερινή κρίση είναι χειρότερη από την αντίστοιχη του 2008 και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα σημειωθεί πολύ δραματική κάμψη στις δραστηριότητες του κλάδου. Μετά, δεν γνωρίζουμε εάν θα

εμφανιστεί μια ομαλή ανάκαμψη ή στασιμότητα». Αφότου ξέσπασε η χρηματοπιστωτική κρίση, το αίσθημα των καταναλωτών και η συνειδητότητα στην αγορά για τη σημερινή κατάσταση, το ότι η μη λειτουργία των καταστημάτων παρατείνεται, κάτι που δεν είχε συμβεί το 2008, και ότι η παραγωγική διαδικασία διακόπηκε. Επιπροσθέτως, σε ορισμένες περιφέρειες το κτύπημα θα είναι πιο βαρύ, αναλόγως της ισχύος της εκάστοτε οικονομίας αλλά και της πανδημίας, καθώς και τον πόσο πολύ βασίζονται στις αγορές ειδών πολυτελείας και υψηλής ραπτικής που κάνουν οι τουρίστες.

Οι μεγάλες κρίσεις του παρελθόντος

Με τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο το 1914, η Μπελ Επώκ σταμάτησε αιφνιδιαστικά και βάνανσα. Εκατομμύρια στρατιώτες μεγάλων στρατών εγκλωβίστηκαν σε πολυτελείς μάχες, ενώ οι εμπλεκόμενες χώρες πίστευαν στην αρχή πως θα ήταν ένας σύντομος πόλεμος. Οι οικονομίες είχαν αναλάβει να χρηματοδοτούν την πολεμική μηχανή και ήταν τότε, που ο Χένρι Φορντ ξεκινούσε την πρώτη γραμμή μαζικής παραγωγής αμαζών (1913). Η μέθοδος του αυτή αντιγράφτηκε, ώστε να κατασκευάζονται πυρομαχικά και φορτηγά για τις ανάγκες του στρατού. Η Ρωσία βρέθηκε να έχει τόσο πολύ εξαντλήσει εαυτόν, ώστε παραδόθηκε στην επανάσταση των Μπολσεβίκων, ενώ η οικονομία της Γερμανίας, υπό το βάρος των πολεμικών αποζημιώσεων, άνοιξε τον δρόμο στην άνοδο των ναζιστών.

Στην εποχή του Μεγάλου Κραχ, το 1929, το χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης κατέρρευσε, πυροδοτώντας την πιο μακρά και βαθιά κάμψη της παγκόσμιας οικονομίας στη διάρκεια του 20ού αιώνα. Ο,τι άρχισε ως μία αμερικανική κρίση μετατράπηκε σε παγκόσμια και επδενιώθηκε λόγω των εξασθενημένων τραπεζών, των χαμηλών τιμών στα αγροτικά προϊόντα και κατόπιν εξαιτίας των εμποδίων στις εμπορικές συναλλαγές. Η κρίση σύρθηκε σε όλη τη δεκαετία του 1930, γιατί οι κυβερνήσεις και καθυστέρησαν και δεν τολήσαν. Το 1933 η ανεργία στις ΗΠΑ είχε φτάσει το 25%. Η Νέα Συμφωνία (Νιου Ντίλ) του τότε προέδρου των ΗΠΑ, Φραγκλίνου Ρούζβελτ, ήταν που διοχέτευσε ρευστό στην οικονομία, ενώ σε συνδυασμό και με την πολεμική κινητοποίηση δόθηκε τέλος στην Μεγάλη Ύφεση.

Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, προκάλεσε ποικίλες επιπτώσεις στην οικονομία, οι οποίες ανά χώρα ήταν διαφορετικές. Η Αμερική θριάμβευσε και επεβλήθη ως η κυρίαρχη οικονομική δύναμη, ενώ η Βρετανία κατόρθωσε μεν να αποφύγει την εισβολή των Γερμανών, αλλά γονάτισε από το χρέος της. Οι δε υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης είχαν ισοπεδωθεί, όπως και η Ιαπωνία. Οι οικονομίες είχαν ολοκληρωτικά αναπροσανατολιστεί για να ικανοποιήσουν τους σκοπούς του πολέμου, οπότε οι γραμμές παραγωγής αυτοκινήτων, παραδείγματος χάριν, χρησιμοποιούνταν κατά τη διάρκεια της σύρραξης για τανκς.

Το μεγάλο κραχ του 1929, στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, οδήγησε την ανεργία στις Ηνωμένες Πολιτείες στο 25%.

Η πορεία της διεθνούς οικονομίας από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο έως τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008.

Όταν ο πόλεμος έληξε, αυτή η βιομηχανική δραστηριότητα έπαυσε και κατά συνέπεια και οι αντίστοιχες δημόσιες δαπάνες αιφνιδίως περιορίστηκαν. Ως εκ τούτου, χρειάστηκαν δεκαετίες ολόκληρες για να γίνει ανοικοδόμηση της οικονομίας.

Όσο για την πετρελαϊκή κρίση, που διήρκεσε από τον Οκτώβριο του 1973 έως τον Μάρτιο του 1974, τότε η τιμή του πετρελαίου είχε τετραπλασιαστεί στις ΗΠΑ. Ο κλάδος της μεταποίησης υπέστη σοβαρό πλήγμα, διότι, προϊόντος του χρόνου, είχε εξαρτηθεί από τις ει-

σαγωγές «μαύρου χρυσού». Οι επιχειρήσεις αναγκάστηκαν να αυξήσουν τους μισθούς, ούτως ώστε να αντεπεξέλθουν στην εκτίναξη του πληθωρισμού, ενώ η οικονομία εξασθενούσε. Ο συνδυασμός αυτός έγινε γνωστός ως στασιμοπληθωρισμός. Ανάλογα φαινόμενα επαναλαμβάνονταν με τρόπο ανομοιόμορφο σε όλον τον κόσμο. Στη Βρετανία, όπου οι απεργίες διαδέχονταν η μία την άλλη, χρειάστηκε η τότε κυβέρνηση να ζητήσει βοήθεια από το ΔΝΤ. Τέλος, η χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2009 προκλήθηκε από τη διάλυση της «φούσκας» στην αγορά στεγαστικών δανείων στις ΗΠΑ, είχε ως συνέπεια να εμφανιστεί σοβαρή ύφεση στην Ευρώπη, τη Βόρεια και Νότια Αμερική, ενώ το έργο αποκατάστασης του τραπεζικού συστήματος διεθνώς παραμένει ημιτελές.

BLOOMBERG

Η ομάδα του G20 δίνει 5 τρισ. δολ. για αντιμετώπιση της πανδημίας

Τα κεφάλαια θα ενισχύσουν την αγορά εργασίας και τα συστήματα υγείας

Στη μάχη κατά των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας προσχωρεί τώρα, μετά τις ΗΠΑ και την Ευρωζώνη, και η ομάδα των 20 μεγαλύτερων οικονομιών του πλανήτη, το G20, δεσμεύοντας το ποσό των 5 τρισ. δολαρίων. Στόχος των δαπανών που υπόσχονται, είναι κατά κύριο λόγο να περιορίσουν τις απώλειες θέσεων εργασίας και εισοδήματος αλλά και να ενισχύσουν τα συστήματα υγείας όσων χωρών βάλλονται. Οι 20 χώρες υπόσχονται, άλλωστε, να κάνουν και αυτές «ό,τι κι αν χρειαστεί για να αντιμετωπισθεί η πανδημία» και ο καταστρεπτικός αντίκτυπος της στην παγκόσμια οικονομία. Οι σχετικές αποφάσεις ελήφθησαν σε τηλεδιάσκεψη που συγκάλεσε η Σαουδική Αραβία, προεδρεύουσα της ομάδας των 20 μεγαλύτερων οικονομιών του πλανήτη, εν μέσω επικρίσεων για την ολιγωρία της στην αντιμετώπιση της πανδημίας. Στο σχετικό ανακοινωθέν, οι ηγέτες των 20 χωρών δηλώνουν αποφασισμένοι να εφαρμόσουν και να χρηματοδοτήσουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την προστασία της δημόσιας υγείας και για να ανακόψουν τη διάδοση του κορωνοϊού. Αναφέρονται ειδικότερα σε δαπάνες για «στοχευμένα δημοσιονομικά μέτρα αλλά και σχήματα εγγυήσεων» που θα μετριάσουν τις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας.

Όπως επισημαίνει σε σχετικό του ρεπορτάζ το Reuters, η ομάδα των 20 μεγαλύτερων οικονομιών του πλανήτη επιδεικνύει τη μεγαλύτερη ομοφωνία και ενόπτια από τη χρηματοπιστωτική κρίση της διετίας 2008-2009, οπότε και δημιουργήθηκε. Μιλώντας στο αμερικανικό ειδησεογραφικό πρακτορείο, παρατηρήτης με γνώση της κατάστασης τόνισε ότι έχουν προς το παρόν παρακαμφθεί

αντιπαραθέσεις ανάμεσα στις χώρες-μέλη του G20, όπως ο πόλεμος τιμών του πετρελαίου που έχει εκδηλωθεί ανάμεσα στη Ρωσία και τη Σαουδική Αραβία.

Σχολιάζοντας λίγο αργότερα τα αποτελέσματα της τηλεδιάσκεψης, ο Αμερικανός πρόεδρος δήλωσε ότι επικρατεί ομοφωνία ως προς την ανάγκη να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα και τόνισε πως οι χώρες «έχουν διαφορετικές προσεγγίσεις αλλά γενικά επικρατεί σε μεγάλο βαθμό η ίδια κατεύθυνση».

Είναι ενδεικτικό ότι οι 20 χώρες δηλώνουν αποφασισμένες «να εφαρμόσουν και να χρηματοδοτήσουν κάθε αναγκαίο μέτρο» για την προστασία της δημόσιας υγείας και για να ανακόψουν τη διάδοση του κορωνοϊού. Όπως επισημαίνει πάντως το Reuters, οι χώρες-μέλη του G20 διαθέτουν ακριβώς το ίδιο ποσό που διοχέτευσαν στην παγκόσμια οικονομία το 2009, μολονότι η παρούσα κρίση δείχνει να έχει πολύ πιο άμεσο και ισοπεδωτικό αντίκτυπο. Την ίδια στιγμή, άλλωστε, η Ουάσινγκτον έχει αποφασίσει δαπάνες άνω των 2 τρισ. δολαρίων, ποσό υπερδιπλάσιο εκείνου που δέσμευσε στην προηγούμενη κρίση. Ομοίως, η ΕΚΤ προχωράει σε πολύ πιο αποφασιστικά μέτρα για να θωρακίσει την Ευρωζώνη, η μεγαλύτερη οικονομία της οποίας, η Γερμανία, έχει ανακοινώσει δέσμη μέτρων ύψους 460 δισ. ευρώ.

Στο σχετικό ανακοινωθέν τους οι 20 χώρες υπογράμμισαν, άλλωστε, πως θα συνεργασθούν με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και άλλους διεθνείς οργανισμούς. Δεσμεύθηκαν, επίσης, πως θα επιστρατεύσουν επείγοντα προσωρινά μέτρα «αναλογικά με τις ανάγκες αλλά και με διαφάνεια». Απέφυγαν, πάντως,

Στο σχετικό ανακοινωθέν οι ηγέτες των 20 χωρών αναφέρονται σε δαπάνες για «στοχευμένα δημοσιονομικά μέτρα αλλά και σχήματα εγγυήσεων» που θα μετριάσουν τις οικονομικές επιπτώσεις που προκαλεί η πανδημία.

Το G20 διαθέτει το ίδιο ποσό που διοχέτευσε στην παγκόσμια οικονομία το 2009.

να απευθύνουν έκκληση για να ανασταλούν οι απαγορεύσεις στις εξαγωγές ιατρικού εξοπλισμού και φαρμάκων που έχουν αποφασίσει πολλές χώρες. Τόνισαν μάλιστα πως οι κινήσεις τους θα συντονιστούν έτσι ώστε να αποφευχθούν «περιττές παρεμβάσεις». Είχε, ωστόσο, προηγηθεί η έκκληση που απυθύνε στην εισαγωγική ομιλία του ο Σαουδάραβας μονάρχης Μπιν Σαλμάν, να αρχίσουν και πάλι οι εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών καθώς και ειδών ιατρικού εξοπλισμού το συντομότερο δυνατόν, προκειμένου να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στη διεθνή οικονομία και στο διεθνές εμπόριο.

Αιτία του προβληματισμού είναι η απόφαση ορισμένων χωρών που εξαгон

βατικά είδη διατροφής και εμπορεύματα να αναστείλουν με σχετική απαγόρευση τις εξαγωγές αυτών των ειδών εν μέσω ανησυχίας για το ενδεχόμενο ελλείψεων στην εγχώρια αγορά τους. Προπαντός, όμως, έχει προηγηθεί διακοπή των εξαγωγών σε χειρουργικές μάσκες από διάφορες χώρες που, ωστόσο, τώρα ανακαλείται σταδιακά.

Απικλώντας σχετική ανακοίνωση του ΔΝΤ που ζητούσε την αρωγή των μελών για τη στήριξη των πλέον ευάλωτων που είναι οι αναδυόμενες αγορές και οι φτωχότερες από τις αναπτυσσόμενες χώρες, οι ηγέτες του G20 εξέφρασαν παράλληλα την ανησυχία τους για τις επιπτώσεις της πανδημίας σε ευάλωτες χώρες, ιδιαίτερα της αφρικανικής ηπείρου, και σε ευάλωτους πληθυσμούς όπως οι πρόσφυγες. Τόνισαν, επίσης, την ανάγκη να ενισχυθεί το δίκτυ ασφαλείας του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς και τα εθνικά συστήματα υγείας όλων των χωρών.

Μείωση της παραγωγής πετρελαίου ζητεί η Ρωσία

Μια νέα συμφωνία με τον ΟΠΕΚ και τους συμμάχους του, καθώς και με τη συμμετοχή –εάν είναι δυνατόν– και άλλων χωρών, προτείνει η Ρωσία, ώστε να αντιμετωπιστούν από κοινού την πτώση των τιμών του πετρελαίου αλλά και την κρίση που μπορεί να επιφέρει στην αγορά το ξέσπασμα του κορωνοϊού.

Σύμφωνα με ρεπορτάζ του Reuters, ο Κίριλ Ντιμίτριεβ, επικεφαλής του ρωσικού ταμείου άμεσων επενδύσεων (RDIF), ο οποίος μαζί με τον υπουργό Ενέργειας Αλεξάντερ Νόβακ ηγούνται των διαπραγματεύσεων με τις χώρες του ΟΠΕΚ για τη μείωση της παραγωγής και τη στήριξη των τιμών του «μαύρου χρυσού», επισήμανε ότι είναι απαραίτητη η κοινή δράση για την ανασύσταση της παγκόσμιας οικονομίας. «Αυτές οι κοινές δράσεις είναι επίσης δυνατό να επιτευχθούν στο πλαίσιο της συμφωνίας του ΟΠΕΚ και των συμμάχων του», ανέφερε.

Ο ίδιος, μιλώντας αποκλειστικά στο Reuters, τόνισε ότι «βρισκόμαστε σε επικοινωνία με τη Σαουδική Αραβία και με πλήθος άλλων χωρών. Βασίζομενοι στις επαφές που ήδη κάνουμε, διαπιστώνουμε ότι εάν ο αριθμός των χωρών που συμμετέχουν στην ομάδα του ΟΠΕΚ αυξηθεί με τη συμμετοχή και άλλων χωρών, τότε είναι πιθανό να υπάρξει μια ενιαία συμφωνία για τη σταθεροποίηση της αγοράς πετρελαίου». Πάντως, αρνήθηκε να αποκαλύψει ποια μέλη θα συμπεριλαμβάνονται ή θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στη νέα αυτή συμφωνία. Σημειώνεται μάλιστα ότι ο πρό-

εδρος Ντόναλντ Τραμπ δήλωσε την προηγούμενη εβδομάδα ότι θα αναμειχθεί σε αυτόν τον πόλεμο τιμών μεταξύ Ρωσίας και Σαουδικής Αραβίας την κατάλληλη ώρα.

Μεγάλη πτώση

Να σημειωθεί ότι, νωρίτερα αυτόν τον μήνα, η αποτυχία του ΟΠΕΚ και άλλων πετρελαιοπαραγωγών χωρών, συμπεριλαμβανομένης και της Ρωσίας, να έρθουν σε συμφωνία για τον περιορισμό της παραγωγής, ώστε να σταθεροποιη-

Για τον σκοπό αυτό βρίσκονται σε διαπραγματεύσεις με τις χώρες-μέλη του ΟΠΕΚ.

θούν οι αγορές πετρελαίου, οδήγησε στην κατακόρυφη πτώση των τιμών του «μαύρου χρυσού». Ο κ. Ντιμίτριεβ πρόσθεσε επίσης ότι μια παγκόσμια οικονομική κρίση είναι αναπόφευκτη. Αυτό γιατί το χρέος σε αναλογία με το ΑΕΠ σε παγκόσμιο επίπεδο έχει αυξηθεί μέχρι στιγμής στο 323%, από 230% την περίοδο που χρηματοπιστωτικές κρίσεις του 2008. Τόνισε δε ότι την αύξηση αυτή προκαλέσει η εξάπλωση του κορωνοϊού. «Οι προσπάθειες για την ανανέωση των σχέσεων μεταξύ της Ρωσίας και των ΗΠΑ είναι τώρα πιο σημαντικές από ποτέ. Εμείς θα προσαρμόσουμε και ευελπιστούμε ότι οι ΗΠΑ θα κατανοήσουν ότι αυτό είναι απαραίτητο», κατέληξε.

Πιθανές ελλείψεις σε φρούτα και λαχανικά στην Ευρώπη

Πληθαίνουν οι εκκλήσεις για βοήθεια από τους αγρότες σε όλη την Ευρώπη, καθώς το κλείσιμο των συνόρων και τα μέτρα περιορισμού έχουν αποκλείσει χιλιάδες ξένους εργάτες που θα προχωρούσαν στη συγκομιδή των φρέσκων φρούτων και λαχανικών.

Ηδη ορισμένα αγροτικά προϊόντα σε χωράφια της Ιταλίας, της Ισπανίας και της νότιας Γαλλίας που ήταν έτοιμα για συγκομιδή τον περασμένο μήνα, έχουν αφηθεί ανεκμετάλλευτα. Παράλληλα, αυξάνεται η ανησυχία των παραγωγών, καθώς τους επόμενους μήνες ακόμη περισσότερα αγροτικά προϊόντα θα είναι έτοιμα προς συγκομιδή. «Μπορεί κανείς να αντισταθμίσει τη ζημία μιας κακής σοδειάς,

Σε Γερμανία, Γαλλία και Ιταλία δεν θα καταφέ-ρουν να φθάσουν ξένοι εργάτες για συγκομιδή.

αλλά όταν έχεις έτοιμο για συγκομιδή το 80% της παραγωγής σου και δεν υπάρχει κανείς να το μαζέψει, νιώθεις αδύναμος», σχολίασε στο Bloomberg Ιταλός αγρότης.

Η Γαλλία προβλέπει πως περίπου 200.000 εργάτες από την Ανατολική Ευρώπη και τη Βόρεια Αφρική δεν θα καταφέρουν να φτάσουν εγκαίρως στη χώρα, προκειμένου να δουλέψουν στα χωράφια. Η Ιταλία ανέμενε περίπου 100.000 ξένους εργάτες, σύμφωνα με πληροφορίες του Bloomberg, ενώ η Γερμανία που συνήθως συγκεντρώνει 30.000 ξένους ερ-

«Η εργασία σε ολόκληρη την εφοδιαστική αλυσίδα τροφίμων αντιμετωπίζει προβλήματα. Ο αριθμός των εργαζομένων από γειτονικές χώρες μειώνεται ραγδαία», δήλωσε η Γερμανίδα υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης Τζούλια Κλένκερ.

γάτες τον Μάρτιο και 80.000 τον Μάιο προβλέπει πως θα εμφανιστεί ένα πολύ μικρό μέρος αυτών. «Η εργασία σε ολόκληρη την εφοδιαστική αλυσίδα τροφίμων αντιμετωπίζει μεγάλα προβλήματα. Ο αριθμός των εργαζομένων από γειτονικές χώρες μειώνεται ραγδαία», δήλωσε την Πέμπτη η Γερμανίδα υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης Τζούλια Κλένκερ.

Όταν οι Ιταλοί και οι Ισπανοί παραγωγοί μπορούν να προχωρήσουν σε συγκομιδή, ένα μεγάλο μέρος της σοδειάς θα έχει σαπίσει, ενώ στη Βόρεια Ευρώπη οι αγρότες ανησυχούν ότι θα αντιμετω-

πίσουν την ίδια κατάσταση στις αρχές του καλοκαιριού. Ως αποτέλεσμα, πολλοί φοβούνται ότι σε λίγους μήνες θα υπάρχει έλλειψη ορισμένων αγροτικών προϊόντων στην ευρωπαϊκή αγορά. Ωστόσο, εντονότερη είναι η ανησυχία ότι ακόμη και αν οι αγρότες καταφέρουν να προχωρήσουν στη συγκομιδή, οι καταναλωτές δεν θα μπορούν να αγοράσουν φρέσκα προϊόντα από τις ανοικτές αγορές και ότι θα επικρατεί ακόμη αναταραχή στις μεταφορές των προϊόντων αυτών. «Οι πόλεις ενδέχεται να αντιμετωπίσουν έλλειψη σε φρέσκα φρούτα

και λαχανικά. Ακόμη και όσοι μπορούσαμε να προχωρήσουμε σε συγκομιδή, θα δυσκολευτούμε να τα πουλήσουμε», δήλωσε στο Bloomberg Γάλλος παραγωγός.

Ορισμένες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις προσπαθούν να αναπληρώσουν την έλλειψη ξένων εργατών, καλώντας τους ντόπιους να δουλέψουν στα χωράφια. Ο Ντιντιέ Γκιγιόμ, υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης της Γαλλίας, ζήτησε αυτή την εβδομάδα από όποιον δεν εργάζεται αυτή την περίοδο να βοηθήσει στη συγκομιδή των αγροτικών προϊόντων, «ώστε να μπορούμε όλοι να τρώμε». Αντίστοιχα, η Γερμανία δημιούργησε ιστοσελίδα, όπου αναρτά σχετικές αγγελίες για τις ανάγκες των παραγωγών στη χώρα. Στην Αυστρία ήδη 7.000 άτομα έχουν δεσμευτεί να βοηθήσουν στη συγκομιδή, παρότι προέρχονται από άλλους κλάδους. «Καλώ κυρίως όλους τους νέους ανθρώπους που δεν εργάζονται αυτή τη στιγμή και δεν έχουν να φροντίσουν παιδιά ή παππούδες. Εχουμε ανάγκη από κάθε βοήθεια», ανήρτησε στην ιστοσελίδα της αυστριακής κυβέρνησης η Κριστίν Ασμπαχερ, υπουργός Εργασίας της χώρας.

Βέβαια, η ανταπόκριση των πολιτών ήταν μικρή, δεδομένου ότι οι περισσότεροι ζουν στις πόλεις και συνεισώς μακριά από τις αγροτικές περιοχές. Εκτός αυτού, σύμφωνα με τον Τζακ Γουάρντ, επικεφαλής της British Growers, ένωσης Βρετανών παραγωγών, η πρόσληψη εργατών με λιγότερη εμπειρία σε συνδυασμό με τα μέτρα περιορισμού λόγω κορωνοϊού ενδέχεται να αυξήσουν το κόστος της συγκομιδής και να καθυστερήσουν την παραγωγή.

Η Μόσχα εκτιμά ότι η στήριξη των τιμών του «μαύρου χρυσού» είναι απαραίτητη για την ανασύσταση της παγκόσμιας οικονομίας.

Expertise Solutions Value

www.pwc.com.cy

Βαρύ πλήγμα στην απασχόληση στις χώρες της Σκανδιναβίας

Σε αναγκαστική αργία 630.000 εργαζόμενοι, ενώ απολύθηκαν 105.000 εξαιτίας της πανδημίας

Σε κατάσταση σοκ βρίσκονται εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι στις πλούσιες και με οικονομική σταθερότητα σκανδιναβικές χώρες, οι οποίες σχεδόν εν μια νυκτί έχασαν την δουλειά τους εξαιτίας της επέλασης της πανδημίας. Σήμερα, σχεδόν 750.000 άνδρες και γυναίκες σε Σουηδία, Νορβηγία, Φινλανδία, Ισλανδία και Δανία βρίσκονται εκτός παραγωγικής διαδικασίας, διότι πολλοί κλάδοι κατέβασαν ρολά.

Οι εν λόγω χώρες έχουν συνολικό πληθυσμό σχεδόν 27 εκατομμυρίων ανθρώπων και εξ αυτών περίπου 630.000 πήραν προσωρινή άδεια από την εργασία τους τις τελευταίες εβδομάδες, εκ των οποίων πολλοί άνευ αποδοκών. Ακόμα, άλλοι 105.000 απολύθηκαν, σύμφωνα με τους υπολογισμούς του ειδησεογραφικού πρακτορείου Bloomberg και βάσει των στοιχείων από επιμέρους εταιρείες και εθνικές αρχές στις αντίστοιχες χώρες. Ειδικότερα, όπως ανέφερε ο πρόεδρος της Συνομοσπονδίας Νορβηγικών Βιομηχανιών, Ολε Ερικ Αλμλιντ, «πρόκειται για ένα τσουνάμι, που σάρωσε τις επιχειρηματικές δραστηριότητες της χώρας, και η κατάσταση επιδεινώνεται». Ο ανώτατος οικονομολόγος στη σουηδική τράπεζα Swedbank, δήλωσε ότι σε όλη τη ζώνη των σκανδιναβικών χωρών η κατάσταση είναι οξεία. Να θυμηθούμε ότι επί σειρά δεκαετιών οι πολίτες εκεί χρηματοδοτούσαν και καλύπτονταν από ένα γενναιοδωρο σύστημα προνοίας, το οποίο τους παρείχε υψηλής ποιότητας υπηρεσίες από τη γέννηση μέχρι τον θάνατό τους. Και σήμερα υπό τις παρούσες συνθήκες όσοι εξέρχονται της παραγωγής, λαμβάνουν ένα είδος μηνιαίου επιδόματος, ενώ το σύστημα καθολικής περίθαλψης και δωρεάν καθολικής εκπαίδευσης λειτουργούν ως ένα πρόσθετο δίκτυ ασφαλείας. Εντούτοις, το μεγάλο σοκ αυτών των μαζικών απολύσεων ή της προσωρινής διακοπής εργασίας παραμένει επώδυνο. Λόγου χάριν, στη Νορβηγία απολύθηκαν προσωρινά 279.000 άτομα και στη Φινλανδία 281.000, στην Ισλανδία 17.500 εργαζόμενοι εγκατέλει-

Όπως ανέφερε ο πρόεδρος της Συνομοσπονδίας Νορβηγικών Βιομηχανιών, Ολε Ερικ Αλμλιντ, «πρόκειται για ένα τσουνάμι, που σάρωσε τις επιχειρηματικές δραστηριότητες της χώρας και η κατάσταση επιδεινώνεται».

Η σουηδική κυβέρνηση προβλέπει για φέτος συρρίκνωση του ΑΕΠ που μπορεί να κινηθεί από 4% έως 8%.

ψαν την πλήρη απασχόληση και μπήκαν σε καθεστώς ημιαπασχόλησης και 4.500 απολύθηκαν, ενώ στη Δανία οι μισθοί σχεδόν 70.000 ανθρώπων καταβάλλονται εν μέρει από το κράτος.

Επιπλέον, θα πρέπει να αναφερθεί στο σημείο αυτό, ότι η Σουηδία, η μεγαλύτερη οικονομία της περιφέρειας ενδέχεται να περιπέσει στη χειρότερη ύφεση της Ιστορίας της – ενδεχομένως η πανδημία

του κορωνοϊού να της επιφέρει σοβαρότερα πλήγματα από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Κατά τους οικονομολόγους της Swedbank, το ΑΕΠ της χώρας εκτιμάται πως θα υποχωρήσει σχεδόν 4% μέσα στο 2020, χωρίς να αποκλείεται να φθάσει και στο 8%, εάν οι κραδασμοί στο οικονομικό οικοδόμημα οδηγήσουν σε σωρεία πτωχεύσεων. Η δε ανεργία, όπως προσέθεσε η τράπεζα, αναμένεται να ξεπεράσει το 10% τους προσεχείς μήνες, ανεξαρτήτως του τεράστιου και πρωτοφανούς πακέτου στήριξης από την κυβέρνηση. Συνολικά, οι κυβερνήσεις των σκανδιναβικών χωρών διοχετεύουν ρευστό στην οικονομία, αποπειρώμενες να παράσχουν βοήθεια και ανά περίπτωση να καλύψουν έως και το 75% των απο-

δοχών όσων βρέθηκαν προσωρινά χωρίς εργασία – στόχος τους να μη γίνουν αυτές οι απολύσεις μόνιμες.

Ορισμένες από τις μεγαλύτερες σκανδιναβικές επιχειρήσεις υφίστανται ήδη ισχυρές πιέσεις. Η αυτοκινητοβιομηχανία της Volvo έχει προσωρινά απολύσει το σύνολο των 20.000 εργαζομένων της, η αεροπορική σουηδική SAS τους έχει δώσει άδεια, όπως και η φινλανδική Finnair και η νορβηγική Norwegian Air. Ο ξενοδοχειακός όμιλος Scandic Hotels, τέλος, διέκοψε τη λειτουργία 60 ξενοδοχείων και άνω, ενώ μεγάλες επιχειρήσεις στο λιανεμπόριο, όπως εκείνη της H&M είπαν στο προσωπικό τους να μείνει στο σπίτι του.

BLOOMBERG

Διακόπτει τις πτήσεις και η βρετανική easyJet

Η μία μετά την άλλη οι αεροπορικές εταιρείες γονατίζουν λόγω της πανδημίας, με τελευταίο το παράδειγμα της easyJet, η οποία αποφάσισε να καθλώσει ολόκληρο τον στόλο της και να θέσει σε διαθεσιμότητα 4.000 υπαλλήλους της έως το τέλος του Μαΐου. Στη βρετανική αεροπορική χαμπλού κόστους επικρατεί μια διάχυτη αβεβαιότητα σχετικά με τη διάρκεια διατήρησης των μέτρων, αφού κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί ότι θα μπορέσει να επιστρέψει σε κανονικούς ρυθμούς μέχρι τότε. Το μόνο σίγουρο είναι ότι οι εργαζόμενοι της θα εξακολουθήσουν να παίρνουν το 80% των μισθών αποδοκών τους μέσω κρατικού προγράμματος.

«Πιστεύουμε ότι ο όμιλος έχει αρκετή ρευστότητα ώστε να διαχειριστεί μια σύντομη αναστολή αεροπορικών ταξιδιών στην Ευρώπη, εάν όμως η αναστάτωση διαρκέσει περισσότερο ή εάν καθυστερήσει η ανάκαμψη, τότε η easyJet θα δυσκολευτεί πραγματικά», σχολίασε στο Reuters ο Γουίλιαμ Ράιντερ, αναλυτής της βρετανικής εταιρείας συμβούλων Hargreaves Lansdown.

Παράλληλα, ο Στέλιος Χατζιωάννου, ο μεγαλύτερος μέτοχος της easyJet, ασκεί πιέσεις στο διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας προκειμένου να προχωρήσει σε ακύρωση ή αναδιαπραγμάτευση μιας κοστοβόρου για τη συγκεκριμένη περίοδο συμφωνίας με την Airbus. Η easyJet έχει παραγγείλει 107 αεροσκάφη από την Airbus έναντι 5,6 δισεκατομμυρίων δολαρίων, τα οποία οφείλει να αποπληρώσει το αργότερο έως το 2023. Σε επιστολή του προς τον πρόεδρο της εταιρείας ο κ. Χατζιωάννου υποστήριξε ότι η παραγγελία των επιπλέον αεροσκαφών θα οδηγήσει σε κατάρρευση της μετοχικής αξίας της.

Η βρετανική αεροπορική ανακοίνωσε ότι θα προσπαθήσει να μειώσει τις δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων όσων προορίζονται για τα αεροσκάφη. Επιπλέον, δήλωσε ότι επικεντρώνεται στην εξασφάλιση της βραχυπρόθεσμης ρευστότητας, μεταξύ άλλων μειώνοντας τις δαπάνες στις επιχειρηματικές δραστηριότητες της και προχωρώντας σε διαπραγματεύσεις με τους προμηθευτές της. Ο Στέλιος Χατζιωάννου πρότεινε στην αεροπορική να συγκεντρώσει χρήματα από τους μετόχους της και δήλωσε

Ο μεγαλομέτοχος της εταιρείας Στέλιος Χατζιωάννου πιέζει το διοικητικό συμβούλιο για την ακύρωση παραγγελίας 107 Airbus αξίας 5,6 δισ. δολαρίων.

Τίθενται σε διαθεσιμότητα έως το τέλος του Μαΐου 4.000 εργαζόμενοι της εταιρείας.

ότι είναι διατεθειμένος να την ενισχύσει. Αντίστοιχες εκκλήσεις για βοήθεια απευθύνουν οι αεροπορικές εταιρείες σε ολόκληρο τον κόσμο. Σύμφωνα με υπολογισμούς του Bloomberg, οι αεροπορικές εταιρείες έχουν δανειστεί από τις τράπεζες περισσότερα από 17 δισ. δολάρια, εκ των οποίων τα 12,5 δισ. προορίζονται σε όσες εδρεύουν στις ΗΠΑ. Παράλληλα, οι αμερικανικές United Airlines και Delta Air Lines δέχθηκαν συνολικά 50 δισ. δολάρια από το πακέτο στήριξης που εγκρίθηκε από το αμερικανικό Κογκρέσο την προηγούμενη εβδομάδα.

Η GoGordian θέτει στην αγορά επτά οικιστικά οικόπεδα σε προνομιακή περιοχή

Επτά νέα οικιστικά οικόπεδα σε προνομιακή περιοχή στη Λευκωσία έχει θέσει προς πώληση η GoGordian, για όλους τους ενδιαφερόμενους αγοραστές.

Συγκεκριμένα, τα εν λόγω οικόπεδα βρίσκονται στην ίδια περιοχή και εμπίπτουν στα δημοτικά όρια του Στροβόλου, ενώ η τοποθεσία τους είναι πολύ κοντά, τόσο στο κέντρο της Λευκωσίας όσο και στην έξοδο της πρωτεύουσας προς τον αυτοκινητόδρομο. Η τοποθεσία τους είναι προνομιακή αφού βρίσκονται σε απόσταση αναπνοής από την περιφημη οδό Σταυρού και διάφορες υπηρεσίες όπως σχολείο, πάρκο, εμπορικά καταστήματα και καφεσιτιστόρια και πολλά άλλα. Τα προνομιάκα οικιστικά οικόπεδα διατίθενται σε εύρος τιμών που κυμαίνεται από τις €235,000 μέχρι τις €535,000 ανάλογα με τα τετραγωνικά τους μέτρα.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλουν τις προσφορές τους για τα οικόπεδα με αριθμούς αναφοράς 5401, 5402, 5403, 5404, 5405, 5406 και 5407 μέχρι τις 30 Μαρτίου 2020 μέσω της ιστοσελίδας της GoGordian.

Η GoGordian κατέχει ηγετική θέση στην Κύπρο στον τομέα διαχείρισης ακινήτων και διαθέτει μια ευρεία γκάμα ευκαιριών και τιμών σε όλη την Κύπρο.

Για περαιτέρω πληροφορίες μπορείτε να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της εταιρείας στη διεύθυνση www.gogordian.com. Επίσης μπορείτε να επικοινωνήσετε στο τηλέφωνο 7777 5656 ή μέσω email στη διεύθυνση enquiries@gordianholdings.com.

Απομόνωση σε ιδιωτικά νησιά και γιοι εξαιτίας της πανδημίας του ιού

Εύποροι Αμερικανοί αναζητούν τώρα απομακρυσμένα καταλύματα

Εναλλακτικά και πολυτελή καταλύματα επιλέγει μία μικρή μερίδα του πληθυσμού σε όλο τον κόσμο, προκειμένου να περάσει εκεί την περίοδο απομόνωσης λόγω κορωνοϊού. Τον τελευταίο μήνα έχει συνεπώς αυξηθεί κατακόρυφα η ζήτηση για ιδιωτικά νησιά και για καταλύματα σε απομονωμένες περιοχές.

Ενδεικτικά, η ζήτηση στην αμερικανική κατασκευαστική Rising S Company έχει πενταπλασιαστεί σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρυσι, όπως σχολίασε στο αμερικανικό δίκτυο CNBC ο διευθύνων σύμβουλος Κλάιντ Σκοτ. Εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι η συγκεκριμένη επιχείρηση δέχεται πλέον κλήσεις και από άλλες χώρες εκτός από τις ΗΠΑ. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μέση τιμή ενός καταλύματος ανέρχεται στις 150.000 δολάρια. Αντίστοιχη άνοδο στη ζήτηση έχει παρατηρήσει και η αμερικανική Survival Condo. Ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Λάρι Χολ, τόνισε «συνήθως προσπαθούμε λίγο για να πείσουμε τους ενδιαφερόμενους να έρθουν εδώ για μία ξενάγηση, αλλά τώρα οι πελάτες δείχνουν μια βιασύνη να αγοράσουν». Μιλώντας στο CNBC, ο Χολ ανέφερε μία χαρακτηριστική περίπτωση ενός πελάτη, ο οποίος αγόρασε ένα κατάλυμα της εταιρείας χωρίς προηγούμενως να το δει. Η τιμή των σπιτιών κυμαίνεται μεταξύ 500.000 δολαρίων και 2,4 εκατομμυρίων δολαρίων, ενώ τα περισσότερα σπίτια προσφέρουν ανέσεις, όπως εσωτερικά πισίνα, γυμναστήριο ή τοίχο αναρρίχησης.

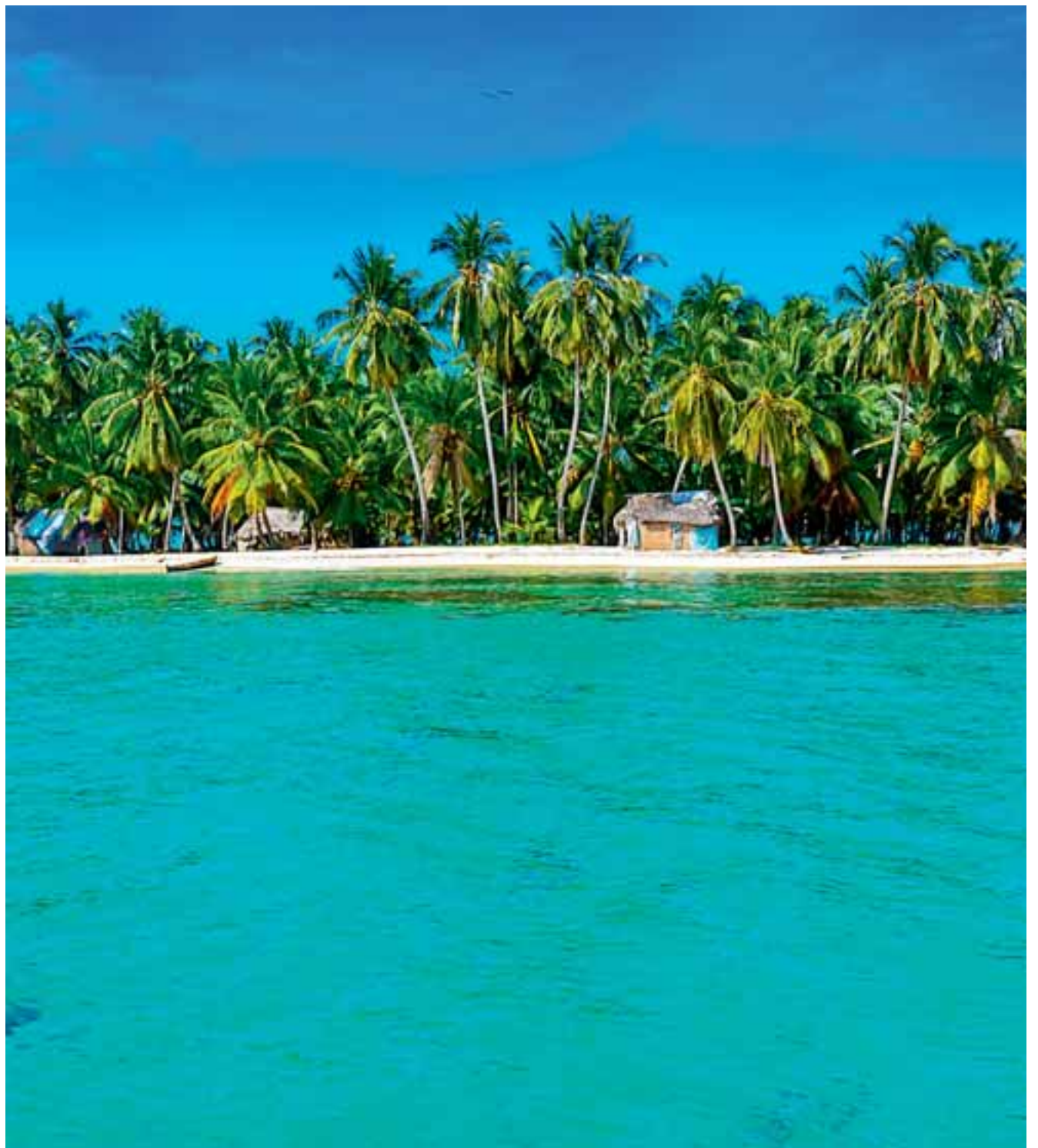
Στο νησί Γκλάντεν της Καραϊβικής, η διαμονή κοστίζει 1.950 δολάρια η διανυκτέρευση για δύο άτομα.

Αυξημένο είναι το ενδιαφέρον και για τα ιδιωτικά νησιά και ιδίως στην Καραϊβική. «Είναι πιθανότατα το ασφαλέστερο μέρος στον πλανήτη για όποιον θέλει να ξεφύγει από τον κορωνοϊό, διότι βρίσκεται 30 χιλιόμετρα από την ακτή», δήλωσε στο CNBC ο Κρις Κρόλοου, επικεφαλής της πλατφόρμας ενοικίασης ιδιωτικών νησιών Private Islands. Ο Κρόλοου αναφερόταν συγκεκριμένα στο νησί Γκλάντεν της Καραϊβικής, στο οποίο η διαμονή κοστίζει 1.950 δολάρια η διανυκτέρευση για δύο άτομα. Πολλοί ενδιαφέρονται και για απομόνωση στο Blue Island στις Μπαχάμες, διότι προσφέρει δικό του αεροδιάδρομο. Σύμφωνα με το CNBC, ο Κρόλοου δέχθηκε πολλές κλήσεις την περασμένη εβδομάδα από ενδιαφερόμενους, που βρίσκονταν κοντά στο νησί σε γιοι και «προσπαθούσαν να βρουν ένα ασφαλές μέρος, ενώ ήταν διατεθειμένοι να πληρώσουν περισσότερα».

Ορισμένοι αποφασίζουν να απομονωθούν στη θάλασσα και συνεπώς προχωρούν σε ενοικίαση σκαφών. Ο Τζόνθαν Μπέκετ, διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας γιοι Burgess Yachts, δήλωσε στο αμερικανικό δίκτυο CNBC ότι τις τελευταίες

ημέρες εκμίσθωσε ένα σκάφος για τέσσερις εβδομάδες και ένα άλλο σκάφος για επτά εβδομάδες σε οικογένειες που θέλουν να βρίσκονται στη θάλασσα μέχρι να κατασταλεί ο ιός. Οι συγκεκριμένες οικογένειες φρόντισαν, ώστε τα παιδιά τους να συνεχίσουν τις διδασκαλίες μαθημάτων εν πλώ. Επίσης, τα παιδιά θα μπορούν να κάνουν μαθήματα μαγειρικής με τον σεφ του πλοίου και θα περνούν χρόνο στον χώρο των μηχανών, προκειμένου να μάθουν πώς λειτουργεί το σκάφος.

Στα μέσα του Φεβρουαρίου άρχισε να αυξάνεται η ζήτηση και για τα ιδιωτικά τζετ. Όπως δήλωσε στο CNBC ο Κρίστοφερ Γουίλιαμς Μάρτιν, επικεφαλής της εταιρείας FlyEliteJets, που δραστηριοποιείται στον σχετικό κλάδο, τότε «έξσπασε η φήμη ότι έρχεται κάτι μεγάλο, το οποίο θα επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό τις εμπορικές πτήσεις». Η ζήτηση για τα ιδιωτικά τζετ αυξήθηκε ελαφρώς και εκτοξεύθηκε στις αρχές Μαρτίου. Συγκεκριμένα, η FlyEliteJets είχε 270 αιτήματα για ιδιωτικά τζετ μέσα σε πέντε ημέρες, ενώ προηγουμένως λάμβανε περίπου 30 την εβδομάδα. Τις επόμενες τρεις με τέσσερις ημέρες έλαβε 300 επιπλέον αιτήματα. Σύμφωνα με τον Γουίλιαμς-Μάρτιν, στις αρχές Μαρτίου η τιμή των αεροπορικών εισιτηρίων είχε αυξηθεί κατακόρυφα και «χαφνικά η τιμή ενοικίασης ιδιωτικών τζετ δεν φαινόταν τόσο απίλησαστη». Ο ίδιος σχολίασε ότι εάν γέμισε το τζετ, η τιμή ανά επιβάτη μπορούσε να συγκριθεί με ένα εισιτήριο θέσης business.

Αυξημένο είναι το ενδιαφέρον και για τα ιδιωτικά νησιά, ιδίως στην Καραϊβική. Μεγάλη είναι η ζήτηση για το Blue Island στις Μπαχάμες, διότι προσφέρει δικό του αεροδιάδρομο.

Κινδυνεύουν να χαθούν 25 εκατομμύρια θέσεις εργασίας

Σε 3,4 τρισ. δολ. υπολογίζει τις απώλειες εισοδημάτων παγκοσμίως η ILO

Ξεκάθαρο είναι ήδη το αποτύπωμα του κορωνοϊού στην παγκόσμια αγορά εργασίας, καθώς οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αδυνατώντας να ανταποκριθούν στην οικονομική πίεση, προχωρούν σε μαζικές απολύσεις, ενώ οι μεγάλες εταιρείες ανακόπτουν τις προγραμματισμένες προσλήψεις. Χαρακτηριστικότερο είναι το παράδειγμα των ΗΠΑ, που ανακοίνωσαν χθες ότι 3,28 εκατομμύρια Αμερικανοί έκαναν αίτηση για το επίδομα ανεργίας, ενώ μια εβδομάδα νωρίτερα ο αριθμός ανερχόταν σε 282.000!

Δεδομένου ότι ΗΠΑ και Ευρώπη βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της εξάπλωσης του κορωνοϊού και υπολογίζεται ότι οι οικονομίες τους θα ανακάμψουν ύστερα από πολλούς μήνες, προβλέπεται με βεβαιότητα ότι ο αριθμός των ανέργων σε ολόκληρο τον κόσμο θα αυξηθεί δραματικά. Οι πρώτες εκτιμήσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) δείχνουν ότι ο κορωνοϊός θα σαρώσει περίπου 25 εκατομμύρια θέσεις εργασίας, ενώ η περίοδος της χρηματοπιστωτικής κρίσης μετρούσε 22 εκατομμύρια ανέργους. Επιπλέον, υπολογίζει ότι οι εργαζόμενοι θα χάσουν συνολικά περίπου 3,4 τρισεκατομμύρια δολάρια σε εισοδήματα λόγω ανεργίας ή μειωμένων ωραρίων.

Ιστορικό ρεκόρ στις ΗΠΑ, με 3,28 εκατομμύρια καταγεγραμμένους ανέργους την προηγούμενη εβδομάδα.

Βέβαια, ο αντίκτυπος θα είναι πολύ εντονότερος σε ορισμένους τομείς, όπως για παράδειγμα ο ευρύτερος κλάδος του τουρισμού. Ενδεικτικά, οι αεροπορικές εταιρείες Air Canada, Scandinavian Airlines και Norwegian Air ανακοίνωσαν ότι θα προχωρήσουν συνολικά σε 20.000 απολύσεις και η Singapore Airlines δήλωσε προχθές ότι θα θέσει σε διαθεσιμότητα έως και 10.000 υπαλλήλους. Α-ντίστοιχα θα κινηθούν και οι αλυσίδες ξενοδοχείων Marriot, Hilton και Hyatt. Η μεγαλύτερη αλυσίδα ξενοδοχείων της Σουηδίας, Scandic, ανακοίνωσε ότι θα απολύσει 2.000 εργαζομένους.

Από την άλλη πλευρά, οι τεχνολογικές εταιρείες που εν μέσω της πανδημίας θεωρούνται κερδισμένες σε σύγκριση με άλλους κλάδους προσλαμβάνουν πυρετωδώς. Τη δεύτερη εβδομάδα του Μαρτίου, οι εταιρείες τεχνολογίας με έδρα την Καλιφόρνια προχώρησαν σε 15.852

Οι αεροπορικές εταιρείες Air Canada, Scandinavian Airlines και Norwegian Air ανακοίνωσαν ότι θα προχωρήσουν συνολικά σε 20.000 απολύσεις και η Singapore Airlines δήλωσε προχθές ότι θα θέσει σε διαθεσιμότητα έως και 10.000 υπαλλήλους.

προσλήψεις. Ωστόσο, εάν η οικονομική αναταραχή διαρκέσει από έξι έως 12 μήνες, ακόμη και οι τεχνολογικές πρόκειται να δεχθούν ισχυρά πλήγματα. Πάντοτε όσον αφορά το εργατικό δυναμικό, ορισμένοι κλάδοι θεωρούνται σε γενικές γραμμές ασφαλείς από τον κορωνοϊό, όπως οι επιχειρήσεις τροφίμων, επικοινωνίας και, φυσικά, όσες δραστηριοποιούνται στον ιατροφαρμακευτικό τομέα.

Ηνωμένες Πολιτείες

Τρομακτικά ήταν τα αποτελέσματα σχετικά με τον κλάδο της απασχόλησης των ΗΠΑ, με τις αιτήσεις για επίδομα ανεργίας να σκαρφάζουν στα 3,28 εκατομμύρια την προηγούμενη εβδομάδα, σύμφωνα με το αμερικανικό υπουργείο Εργασίας. Ο αριθμός ξεπερνάει το προηγούμενο –και πολύ χαμηλότερο– ρεκόρ

των 695.000 ανέργων που είχε σημειωθεί τον Οκτώβριο του 1982. Μέσα σε επτά ημέρες, οι αιτήσεις για επίδομα ανεργίας αυξήθηκαν σε όλες τις πολιτείες των ΗΠΑ και συγκεκριμένα σε εννέα από αυτές οι αιτήσεις ξεπέρασαν τις 100.000. Στο πλαίσιο του γενναιόδωρου πακέτου αξίας 2 τρισ. δολαρίων που ενέκρινε το αμερικανικό Κογκρέσο για την υποστήριξη της οικονομίας θα περιλαμβάνεται και η κάλυψη των ανέργων. «Φαίνεται η αφύσικη πορεία αυτής της ύφεσης – πρόκειται για μια αιφνίδια είσοδο σε ύφεση σε αντίθεση με προηγούμενες κρίσεις, όπου η αναταραχή εντεινόταν για αρκετό καιρό. Ενδέχεται να δούμε τα ποσοστά ανεργίας να αυξάνονται πολύ τις επόμενες εβδομάδες», σχολίασε στο Bloomberg η Μισέλ Μέγες, υψηλόβαθμο στέλεχος της Bank of America.

Η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώζωνς ελπίζει ότι θα μπορέσει να καταστείλει την άνοδο της ανεργίας με το δοκιμασμένο μέτρο του «kurzarbeit» ή σύντομου ωραρίου, στο οποίο και οφείλει τη γρήγορη ανάκαμψη μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση. Το «kurzarbeit» επιτρέπει στις πληγείσες επιχειρήσεις να δώσουν άδεια στους εργαζομένους τους ή να μειώσουν σε πολύ μεγάλο βαθμό τα ωράριά τους και το κράτος φροντίζει για την κάλυψη ενός μεγάλου μέρους από τα χαμένα εισοδήματά τους.

Η Δανία, η Σουηδία και η Νορβηγία ακολουθούν πλέον αντίστοιχο πρόγραμμα. Αντιθέτως, «σε χώρες όπως η Ισπανία, όπου γενικά η αγορά εργασίας αντιδρά άμεσα σε περιόδους έντονων κρίσης», είναι πιθανό πως το ποσοστό της ανεργίας θα ανέβει αισθητά, δήλωσε στη γερμανική

εφημερίδα Deutsche Welle ο Εϊντζέλ Ταλαβέρα της Oxford Economics.

Βρετανία

Μολονότι η Βρετανία καθυστέρει σε σχέση με πολλές ευρωπαϊκές χώρες να επιβάλει αυστηρά μέτρα περιορισμού, ήδη ο αριθμός των αιτήσεων για επίδομα ανεργίας έχει αυξηθεί σημαντικά. Σύμφωνα με το βρετανικό υπουργείο Εργασίας και Συντάξεων, τις τελευταίες δέκα ημέρες υποβλήθηκαν 477.000 αιτήσεις, με αποτέλεσμα η αρμόδια υπηρεσία να προχωρήσει σε μεταθέσεις προσωπικού ώστε να μπορέσει να τις επεξεργαστεί. Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι η πλειονότητα των αιτήσεων (σχεδόν τα τρία τέταρτα αυτών) δεν ήταν επείγουσες και συνεπώς οι πληρωμές στους αιτούντες δεν χρειάζεται να γίνουν άμεσα.

“BDO. *What matters to you, matters to us*”

Audit | Tax | Compliance | Restructuring and insolvency | Fund Services

Σε χαμηλό 18 ετών, στα 20 δολάρια, υποχώρησε η τιμή του πετρελαίου

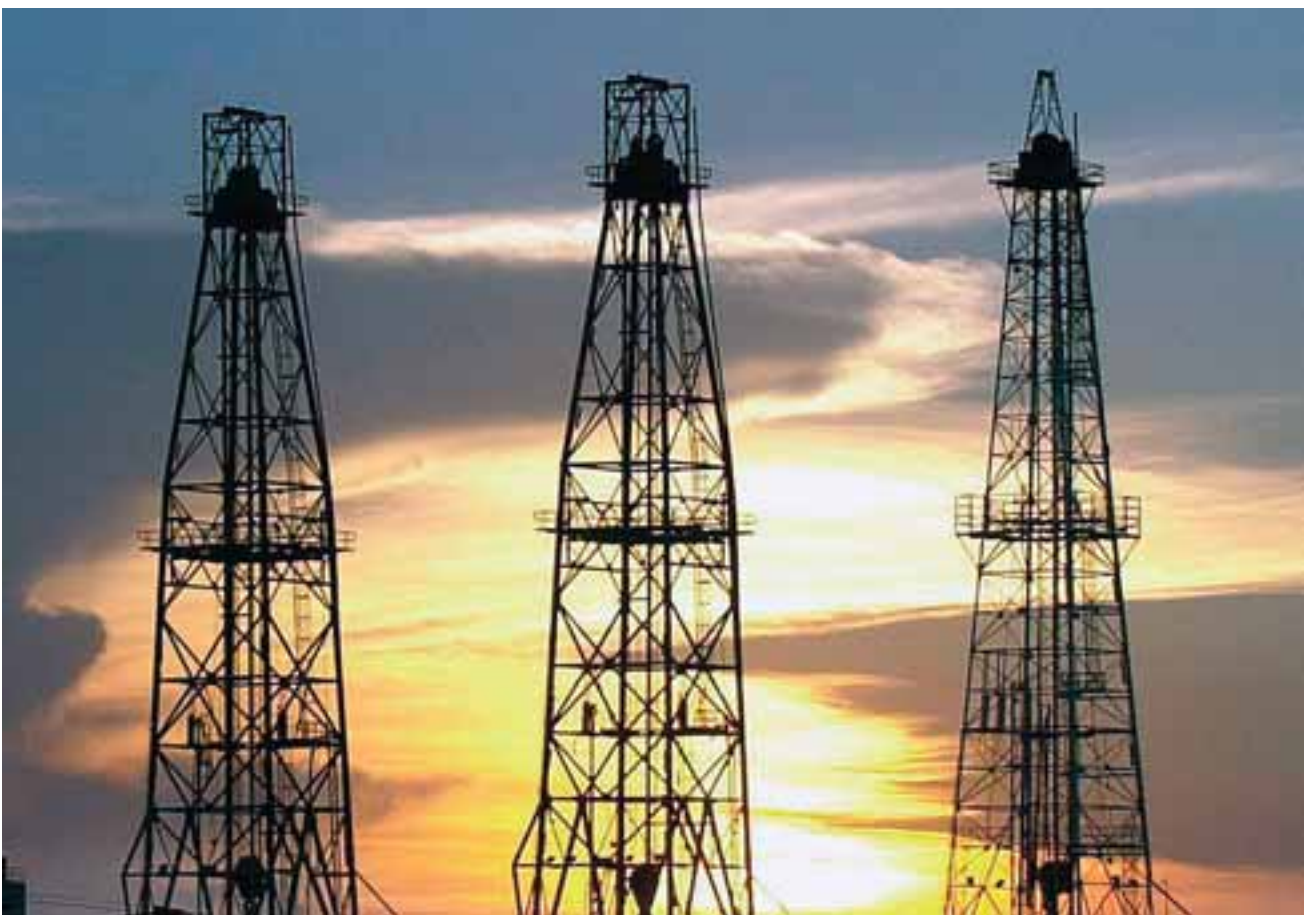
Σε δυσχερή θέση οι αμερικανικοί όμιλοι, μειώνουν δραστικά την παραγωγή τους

Καθώς συνεχίζεται η επέλαση της πανδημίας του κορωνοϊού και οι βιομπτανίες κλείνουν μέχρι νεωτέρας, η ζήτηση για πετρέλαιο υποχωρεί και μαζί με αυτήν και οι τιμές του «μαύρου χρυσού». Κι ενώ μαινεται ο πόλεμος τιμών του πετρελαίου ανάμεσα στη Σαουδική Αραβία και στη Ρωσία, εντείνεται η ανησυχία πως η αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας θα παραταθεί για μήνες και θα εξανεμισθεί η ήδη μειωμένη ζήτηση για πετρέλαιο, οδηγώντας σε διειρήνη θέση τις βιομπτανίες του κλάδου.

Οι τιμές υποχώρησαν περαιτέρω, στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 18 ετών, με το αργό να βρίσκεται για λίγη ώρα έως και κάτω από τα 20 δολάρια το βαρέλι και συγκεκριμένα στα 19,92 δολάρια. Την ίδια ώρα, το Brent έκανε πράξεις μόλις στα 23,03 δολάρια το βαρέλι στην αγορά της Νέας Υόρκης. Σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους οι τιμές του «μαύρου χρυσού» έχουν μειωθεί κατά 65% και τείνουν να καταγράφουν, έτσι, τη χειρότερη πτώση στην ιστορία.

Τα προγνωστικά είναι άλλωστε ιδιαίτερα αρνητικά, με την Goldman Sachs να προβλέπει πως η κατανάλωση πετρελαίου θα μειωθεί αυτή την εβδομάδα κατά 26 εκατ. βαρέλια την ημέρα. Άλλοι αναλυτές της αγοράς προεξοφλούν πως η παγκόσμια ζήτηση θα μειωθεί κατά 20% φέτος σε σύγκριση με το περασμένο έτος. Την ίδια στιγμή, το Ριάντ και η Μόσχα δεν δείχνουν καμία διάθεση συνεννόησης, ενώ η Σαουδική Αραβία ανακοινώνει ότι σχεδιάζει να αυξήσει τις εξαγωγές της μέσα στους επόμενους μήνες. «Ακόμη κι αν γεφυρωθούν οι διαφορές ανάμεσα στον ΟΠΕΚ, στη Σαουδική Αραβία και στη Ρωσία, είναι λίγα αυτά που μπορούν να κάνουν», επισημαίνει ο Λάκλαν Σο, επικεφαλής του τομέα εμπορεμάτων στην κεντρική τράπεζα της Αυστραλίας.

Η θεματική πτώση των τιμών έχει ήδη προλάβει να γονατίσει τις αμερικανικές βιομπτανίες οξιστολιθικών υδρογονανθράκων, που μειώνουν δραστικά την παραγωγή τους. Αναλυτές του κλάδου προεξοφλούν πως οι ΗΠΑ θα χάσουν εκ των πραγμάτων την πρώτη θέση στην παγκόσμια παραγωγή πετρελαίου και φτάνουν στο σημείο να πιθανολογούν και μια συνεπακόλουθη αλλαγή στην εξωτερική πολιτική της υπερδύναμης.

Αναλυτές εκτιμούν πως οι ΗΠΑ θα χάσουν εκ των πραγμάτων την πρώτη θέση στην παγκόσμια παραγωγή πετρελαίου και πιθανολογούν μια συνεπακόλουθη αλλαγή στην εξωτερική πολιτική της υπερδύναμης.

Οι τιμές του «μαύρου χρυσού» έχουν μειωθεί κατά 65% σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο.

«Αν συνεχιστεί η κατάσταση ως έχει, με τόσο χαμηλές τιμές, θα είναι θεαματική η μείωση της παραγωγής αμερικανικού πετρελαίου και οι ΗΠΑ δεν θα είναι πρώτη δύναμη», σχολίασε στο αμερικανικό δίκτυο CNBC ο Νταν Γερκχίν, ειδικός σε θέματα ενέργειας και αντιπρόεδρος της IHS Markit.

Η κατάσταση φαίνεται να έχει ανησυχήσει τον Αμερικανό πρόεδρο, ο οποίος χθες πήρε την πρωτοβουλία να επικοινωνήσει με τον Ρώσο πρόεδρο και συζητήσει μαζί του την κατάσταση στην

αγορά πετρελαίου. Νωρίτερα ο Ντόναλντ Τραμπ είχε δηλώσει πως δεν θέλει να δει να συνθλίβεται ο τομέας της ενέργειας επειδή η Σαουδική Αραβία και η Ρωσία «και οι δύο τρελάθηκαν» και επιδόθηκαν σε μια αντιπαράθεση που έχει συμπέσει τις τιμές του πετρελαίου. Το περιεχόμενο της συνομιλίας των δύο προέδρων δεν έγινε γνωστό, ωστόσο η είδηση οδήγησε σε ελαφρά ανάκαμψη των τιμών του «μαύρου χρυσού», με το αργό ΗΠΑ να επανέρχεται σε επίπεδα άνω των 20 δολαρίων το βαρέλι. Η κίνηση του προέδρου Τραμπ αποτελεί για μια ακόμη φορά αλλαγή στάσης, δεδομένου ότι στις αρχές του μηνός είχε εκφράσει ουσιαστικά ικανοποίηση για την υποχώρηση του πετρελαίου, όταν τη χαρακτήρισε κάτι σαν «φοροαπαλλαγές» για τους Αμερικανούς.

Σημειώτουν ότι η κυβέρνηση Τραμπ επιχείρησε προ ημερών να στηρίξει την

αμερικανική βιομπτανία οξιστολιθικών τροφοδοτώντας τις δεξαμενές του αμερικανικού κράτους με αγορές πετρελαίου από μικρές αμερικανικές βιομπτανίες. Είχε, άλλωστε, ζητήσει και 3 δισ. δολάρια για τη στήριξη του κλάδου στο πλαίσιο του πακέτου μέτρων άνω των 2 τρις. δολαρίων που ενέκρινε προ ημερών το Κογκρέσο. Το αίτημά του όμως αυτό απορρίφθηκε, με αποτέλεσμα να επιδεινωθεί η κατάσταση στην αμερικανική βιομπτανία οξιστολιθικών και μόνο κατά τις δύο τελευταίες εβδομάδες να διακόψουν κάθε δραστηριότητα 59 γεωτρήματα στις ΗΠΑ. Να σημειωθεί ότι το 2018 οι ΗΠΑ αναδείχθηκαν πρώτη δύναμη στον κόσμο σε παραγωγή πετρελαίου, υπερβαίνοντας τη Σαουδική Αραβία και τη Ρωσία, χάρη στην εκρηκτική ανάπτυξη που σημείωσε η αμερικανική βιομπτανία οξιστολιθικών υδρογονανθράκων.

Το Πεκίνο διαθέτει 400 δισ. δολάρια για διανομή επιταγών σε κάθε νοικοκυριό

Με επιταγές που θα σταλούν απευθείας στους Κινέζους πολίτες, εκτεταμένες φοροαπαλλαγές αλλά και δωρεάν παροχές στα φτωχά νοικοκυριά ετοιμάζεται το Πεκίνο να τονώσει την ιδιωτική κατανάλωση και μέσω αυτής την οικονομία της Κίνας. Έχοντας ήδη επιστρατεύσει μεγάλες δαπάνες για να τονώσει την οικονομία της που επιβραδύνεται, η δεύτερη οικονομία στον κόσμο –και η πρώτη που επλήγη καιρία από την επιδημία του κορωνοϊού– καταφεύγει σε πιο αντισυμβατικά μέτρα.

Μέχρι στιγμής οι επιταγές και οι φοροαπαλλαγές είναι κυρίως τα κοινά στοιχεία ανάμεσα στην αντίδραση της Κίνας και σε εκείνη των άλλων μεγάλων οικονομιών. Έχει μεν ανακοινώσει δέσμη μέτρων ύψους 15,9 δισ. δολαρίων, όμως, σε αντίθεση με τις κεντρικές τράπεζες των άλλων μεγάλων οικονομιών, η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας δεν έσπευσε να μειώσει τα επιτόκια δανεισμού, που παραμένουν στο επίπεδο του 4,05%.

Προτίμησε, αντιθέτως, να διασφαλίσει άφθονη ρευστότητα στο τραπεζικό σύστημα της χώρας μειώνοντας το ποσοστό των αποθεματικών κεφαλαίων που οφείλουν να διατηρούν οι κινεζικές τράπεζες.

Προσφάτως έθεσε σε εφαρμογή δέσμη μέτρων ύψους 2,8 τρις. γουάν, ποσό αντιστοιχεί των 400 δισ. δολαρίων, που αντιπροσωπεύει το 3% του κινεζικού ΑΕΠ. Εξίσου αντισυμβατικά είναι, άλλωστε, τα μέτρα που λαμβάνει για να στηρίξει τις χρεωζόμενες αυτοκινητοβιομπτανίες της, που βλέπουν τις πωλήσεις τους να έχουν κατακρημνιστεί κατά 80%. Αντί για επιδοτήσεις ή άλλη ευθεία στήριξη, το Πεκίνο παρατείνει το χρονοδιάγραμμα μέσα στο οποίο οφείλουν να μειώσουν τις εκπομπές ρύπων. Από τη στιγμή, άλλωστε, που άρχισε να ανακάμπτει η οικονομική δραστηριότητα, καθώς η επιδημία έχει τηθεί υπό έλεγχο, το Πεκίνο ενθαρρύνει τους κρατικούς αξιωματούχους να δειπνούν έξω και να δαπανούν χρήματα.

Οι προβλέψεις, πάντως, είναι αρκετά δυσόιωνες. Αναλυτές από 17 τράπεζες, μεταξύ των οποίων και η Goldman Sachs, εκτιμούν ότι το πρώτο τρίμηνο η κινεζική οικονομία θα συρρικνωθεί κατά 6% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Προεξοφλούν μάλιστα πως στο σύνολο του

Με εκτεταμένες φοροαπαλλαγές αλλά και παροχές στα φτωχά νοικοκυριά ετοιμάζεται το Πεκίνο να τονώσει την ιδιωτική κατανάλωση.

Η κυβέρνηση εξασφαλίζει ρευστότητα στο τραπεζικό σύστημα μειώνοντας τα αποθεματικά κεφάλαια.

τρέχοντος έτους η ανάπτυξη της δεύτερης οικονομίας στον κόσμο θα περιοριστεί στο 2,9%. Όπως τονίζουν οικονομικοί αναλυτές, πρόκειται για τον ρυθμό ανάπτυξης που σημείωσε η Κίνα το 1976. Τότε η χώρα βίωνε ακόμη την τραυματική εμπειρία της Πολιτιστικής Επανάστασης, που κατέστρεψε την οικονομία της και άφησε βαθιές πληγές στην κοινωνία της.

Τα τελευταία στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα την περασμένη εβδομάδα προδίδουν, το δίμηνο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου, οριζόντια πτώση σε όλους τους τομείς της οικονομίας της, στη μεταποίηση, στις πωλήσεις και στις επενδύσεις. Και μολονότι έχει ανακόψει την επέκτασή της επιδημίας και η οικονομική δραστηριότητα έχει αρχίσει να ανακάμπτει, δέχεται νέο πλήγμα, καθώς μπαίνουν οι άλλες χώρες σε καραντίνα και μειώνεται η εξωτερική ζήτηση για τα προϊόντα της.

Γυμναστική και μαθήματα γιόγκα μέσω... υπολογιστή

Σε προπονήσεις επί πληρωμή μέσω Διαδικτύου κατέφυγαν πολλοί γυμναστές μετά το κλείσιμο των γυμναστηρίων λόγω της πανδημίας

Μια νέα επιχειρηματική δραστηριότητα φαίνεται πως γεννιέται χάρη στην πανδημία και στα αυστηρά γεννημένα μέτρα αυτοπεριορισμού και απαγόρευσης της κυκλοφορίας, τα οποία υποχρεώνουν γυμναστές και δασκάλους γιόγκα, προσωπικούς προπονητές και λοιπούς του κλάδου να μεταφέρουν τα μαθήματά τους στο Διαδίκτυο. Μια τέτοια περίπτωση είναι της Βαλερί Σίνιορ, στο Μαϊάμι, η οποία έχει συνδεθεί με την τάξη της στο MacBook της και ετοιμάζεται να τους διδάξει αερόβιες ασκήσεις στην μπάρα – οι μαθητές / μαθήτριές της είναι διάσπαρτοι στη Νέα Υόρκη, στο Πουέρτο Ρίκο, στην Ιταλία, ακόμα και στην Αυστραλία. Σύμφωνα με τα στελέχη της εταιρείας ερευνών αγοράς IBISWorld, ο κλάδος εξοπλισμού οργάνων εκγύμνασης και παροχής υπηρεσιών γυμναστικής και ευεξίας αποτιμάται στα 38 δισεκατομμύρια δολάρια μόνον στις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά υπέστη καιριο πλήγμα εξαιτίας του κορωνοϊού.

Ωστόσο, μέρος του μπορεί να μετατοπισθεί στον εικονικό κόσμο. Οι συνδρομές στα γυμναστήρια κόπηκαν ξαφνικά, όπως και η παρακολούθηση των μαθημάτων σε αυτά και στα στούντιο γιόγκα ή στις αίθουσες με την διαλειμματική προπόνηση και τα ποδήλατα, αφότου η κυβέρνηση

έδωσε εντολή στον κόσμο να μείνει στο σπίτι, ώστε να ανασχεθεί η εξάπλωση της ασθένειας. Χιλιάδες άνθρωποι απολύθηκαν ήδη, όπως ήταν αναμενόμενο. Τα εισοδήματα επαγγελματιών, όπως της Βαλερί Σίνιορ, μέσα σε ελάχιστες ημέρες εξανεμίστηκαν, με κλειστό το γυμναστήριο όπου απασχολούνταν. Κι εκείνη ανησύχησε μήπως δεν θα είναι πλέον σε θέση να πληρώνει το ενοίκιο, τη δόση του φοιτητικού δανείου ή ακόμα και το φαγητό της. Και στράφηκε στο Διαδίκτυο και στα τεράστια κοινωνικά δίκτυα.

Την προηγούμενη εβδομάδα πρόσφερε το πρώτο ζωντανό μάθημά της στο Instagram, αποδέκτες του οποίου ήταν

Την ίδια πρακτική υιοθέτησε και η Nike στην Κίνα προκειμένου να παραμείνει σε επαφή με τους πελάτες της.

οι σχεδόν 3.000 ακόλουθοί της. Δήλωσαν συμμετοχή με απευθείας μήνυμα στη Βαλερί Σίνιορ, κατέβαλαν 15 ευρώ το μάθημα ή 50 για έναν κύκλο πέντε μαθημάτων και τους έστειλε τον αντίστοιχο

Στο πλαίσιο των μέτρων για τον κορωνοϊό, τα γυμναστήρια έκλεισαν, με αποτέλεσμα οι γυμναστές που εργάζονται σε αυτά να μην πληρώνονται. Πολλοί στράφηκαν στο Διαδίκτυο και από ό,τι φαίνεται αυτοί που θέλουν να γυμναστούν ενόσω παραμένουν σπίτι τους δεν είναι λίγοι.

σύνδεσμο για μια τηλεσυνάντηση μέσω της πλατφόρμας Zoom. Η Βαλερί Σίνιορ θέλει όσοι την παρακολουθούν να μην δυσανασχετούν. Ακόμα κι αν δεν έχουν συμβατικά βαράκια, τους συστήνει να

χρησιμοποιήσουν ό,τι συναφές βρουν στο σπίτι τους, ακόμα και κονσέρβες φασιολιών. Τα σχόλια στον Instagram μετά το μάθημα είναι πολύ θετικά και μιλούν για «φοβερό κάψιμο θερμίδων». Ο περιο-

ρισμός εντός σπιτιού έχει τονώσει και τη ζήτηση για όργανα και αξεσουάρ γυμναστικής, όπως εκείνα της Peloton Interactive. Ο κολοσσός της Nike κατόρθωσε να διατηρήσει την παρουσία του

στην Κίνα όταν ξέσπασε ο κορωνοϊός, προσφέροντας στους πελάτες του εφαρμογές γυμναστικής και εξάσκησης στα κινητά τηλέφωνα τους. Τα στούντιο γυμναστικής Fitting Room σε τρία σημεία του Μανχάταν προσπαθούν να προσαρμοστούν και αυτά στα νέα δεδομένα. Όπως εξηγεί ο διευθύνων σύμβουλος της αλυσίδας, το σύνολο των εσόδων προέρχεται από τις συνδρομές, οπότε τώρα προσφέρεται μια συνδρομή 10 δολαρίων τον μήνα για απεριόριστα μαθήματα μέσω εφαρμογών και της πλατφόρμας Roku, ενώ μόλις την περασμένη εβδομάδα ξεκίνησαν τα μαθήματα ζωντανά στο Zoom αντί 20 δολαρίων έκαστο.

Ακόμα και ο πολύ παλιός οργανισμός της XEN, που ιδρύθηκε στις ΗΠΑ το 1844, μετακίνησε δραστηριότητές του στο Διαδίκτυο, παρέχοντας στους ενδιαφερομένους μαθήματα γιόγκα και εντατικές ασκήσεις εκγύμνασης, αλλά και πιλάτες και συνεδρίες διαλογισμού. Το πόσο θα διαρκέσει αυτό το σύστημα είναι άγνωστο, διότι δεν είναι βέβαιο ότι οι άνθρωποι θα εξακολουθούν να πληρώνουν συνδρομή σε γυμναστήρια ενόσω είναι κλειστά. Ούτε κανείς γνωρίζει εάν θα συνεχίσουν να πληρώνουν για ψηφιακά μαθήματα τόσα χρήματα όσα και για τα συμβατικά.

Μαζί στην ανάπτυξη της επιχείρησής σας

- Επιχειρηματικά Δάνεια
- Χρηματοδότηση Έργων

- Χρηματοδότηση Εμπορίου
- Ψηφιακή Τραπεζική

- Υπηρεσίες Αποδοχής Καρτών
- Καταθέσεις

800 00 722 | www.rcbcy.com

RCB Bank Ltd. Ιδιωτική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη έδρα: Λεωφόρος 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

«Πάρκινγκ» αεροσκαφών τα ελληνικά αεροδρόμια

Πτώση της κίνησης κατά 97% – Μειώνουν το προσωπικό οι εταιρείες handling

Των **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΝ** και **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Τη δυσκολότερη, ίσως, στην ιστορία τους άσκηση καλούνται, αυτές τις ημέρες, να λύσουν οι εταιρείες διαχείρισης αεροδρομίων, όπως και οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της επίγειας εξυπηρέτησης (handling) αεροσκαφών. Πώς δηλαδή θα καταφέρουν να παραμείνουν βιώσιμες, όταν οι αφίξεις και οι αναχωρήσεις έχουν μειωθεί σε ποσοστό που αγγίζει το 97% λόγω της πανδημίας, χωρίς να χρειαστεί να απολύσουν εργαζόμενους. Πρόκειται για δυσπίλυτη εξίσωση, όπως εξηγεί στην «Κ» έμπειρο στέλεχος του κλάδου, εάν ληφθεί υπόψη ότι στις εταιρείες handling το μισθολογικό κόστος υπερβαίνει το 70%, την ίδια στιγμή που δεν χρειάζονται παρά μερικές δεκάδες εργαζόμενοι για την παροχή υπηρεσιών επιβατών, αεροσκαφών και εμπορευμάτων στο σύνολο των ελληνικών αεροδρομίων.

Αντίστοιχα, οι εταιρείες διαχείρισης αεροδρομίων, η «Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών» και η Fraport Greece που διαχειρίζεται τους 14 μεγαλύτερους περιφερειακούς αερολιμένες, καλούνται να επλύσουν τον δικό τους, εξίσου δύσκολο, γρίφο. Με τη χαμηλότερη από ποτέ επιβατική κίνηση –την Τρίτη 24 Μαρτίου διαμορφώθηκε στο «Ελ. Βενιζέλος» σε μόλις 1.728 άτομα– θα πρέπει να διατηρούν τα αεροδρόμια σε λειτουργία με αποτέλεσμα το κόστος να καθίσταται ανελαστικό. Υπολογίζεται ότι σε έναν αερολιμένα το 80% των λειτουργικών δαπανών αντιστοιχεί αποκλειστικά στην υποδομή, τη συντήρηση, τη διαχείριση και την εύρυθμη λειτουργία τους. Όπως δηλώνει στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος της Fraport Greece Αλεξάντερ Τσινέλ (Alexander Zinell), εάν η κρίση, που έχει ήδη οδηγήσει σε κατάρρευση εσόδων, συνεχιστεί επί μακρόν, θα εκδηλωθεί

πρόβλημα βιωσιμότητας. Υπολογίζεται ότι ακόμη και σε περίπτωση που υλοποιούνταν το καλό σενάριο, δηλαδή η απαγόρευση πτήσεων να αρθεί τέλος Απριλίου και να ακολουθήσει η σταδιακή ανάκαμψη της ζήτησης, οι ευρωπαϊκοί αερολιμένες θα έχουν χάσει περισσότερους από 700 εκατ. επιβάτες το 2020, μέγεθος που αντιστοιχεί σε πτώση επιβατικής κίνησης 28% και σε απώλεια εσόδων της τάξης των 14 δισ. ευρώ.

Με όλα αυτά τα δεδομένα, το πλάνο διαχείρισης κρίσης των εταιρειών διαχείρισης αεροδρομίων και επίγειας εξυπηρέτησης αποτελεί συνδυασμό της αβιοποίησης υφιστάμενης και νέας ρευστότητας, της υιοθέτησης μοντέλου εκ περιτροπής απασχόλησης και της υπαγωγής στα κυβερνητικά μέτρα στήριξης.

Όπως σημειώνει ο Καλλίνικος Καλλίνικος, εκτελεστικός αντιπρόεδρος του ομίλου Goldair, που παρέχει υπηρεσίες σε 26 αεροδρόμια σε όλη την Ελλάδα και διαθέτει προσωπικό 2.200 ατόμων, η διαχείριση της κρίσης είναι εξαιρετικά δύσκολη για τις εταιρείες επίγειας εξυπηρέτησης, όπου η μισθολογική δαπάνη αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο τμήμα του λειτουργικού κόστους. Για την Goldair κυμαίνεται από 68% έως 72%.

«Για το προσωπικό μας αξιοποιούμε τα εργαλεία που προβλέπει ο νόμος. Ως εκ τούτου, καταλήξαμε, ύστερα από διαβούλευση με το σώμα της εταιρείας μας, στην υιοθέτηση, κατ' αρχάς, του μοντέλου της εκ περιτροπής εργασίας με στόχο κανέναν από τους εργαζόμενους μας να μη μείνει χωρίς εργασία. Σε δεύτερη φάση, για τον Απρίλιο θα κάνουμε χρήση της ρύθμισης για την αναστολή των συμβάσεων εργασίας, διατηρώντας προσωρινό ασφαλείας. Όσον αφορά τους εργαζόμενους με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, αποφασίσαμε τη διατήρησή τους στην εταιρεία, ώστε να είναι δυνατόν να λάβουν την αποζημίωση των 800

Στις 24 Μαρτίου το μεγαλύτερο αεροδρόμιο της χώρας, το «Ελ. Βενιζέλος», κατέγραψε τη χαμηλότερη επιβατική κίνηση, μόλις 1.728 άτομα.

Ο Αλεξάντερ Τσινέλ, διευθύνων σύμβουλος της Fraport Greece.

ευρώ. Η Goldair διαθέτει την απαιτούμενη ρευστότητα για να διαχειριστεί την κρίση μέχρι το τέλος της χρονιάς», σημειώνει.

Σε ορισμένες –μεμονωμένες για την ώρα– περιπτώσεις, για τις εταιρείες οι απολύσεις αποτελούν αναγκαίο μέτρο περικοπής κόστους, όπως συνέβη με τις

Δυσοίωνες οι προβλέψεις

Μιλώντας αποκλειστικά στην «Κ», ο διευθύνων σύμβουλος της Fraport Greece Αλεξάντερ Τσινέλ, που διαχειρίζεται τα 14 μεγαλύτερα περιφερειακά αεροδρόμια της χώρας, δεν αφήνει καμία αμφιβολία ότι η διαχείριση της κρίσης αποτελεί πρόκληση τόσο για την εταιρεία όσο και για την κοινωνία. Η πανδημία επισης αποτελεί για όλους τους επιχειρηματικούς κλάδους μια τεράστια απειλή, πόσο δε μάλλον για εμάς που στον τομέα των αερομεταφορών είμαστε συγχωνευμένοι δοχεία με τον τουρισμό σε παγκόσμιο επίπεδο. Όσο καλά θεωρημένη και αν είναι μια εταιρεία, όσο σκληρά και αν έχει δουλέψει πάνω στα χειρότερα σενάρια, οι εξελίξεις δεν μας επιτρέπουν παρά να δούμε τις δυσοίωνες για την οικονομία, τον τουρισμό και την ταξιδιωτική κίνηση προβλέψεις. Σήμερα, τα αεροδρόμια μας δοκιμάζονται, καταγράφοντας -95% στην επιβατική κίνηση σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρυσι. Η λειτουργία των αεροδρομίων χαρακτηρίζεται κυρίως από ανελαστικό κόστος και αυτό γιατί, καθώς αποτελούν κρίσιμες υποδομές για τη χώρα, πρέπει να λειτουργούν αδιάλειπτα 365 ημέρες τον χρόνο ανεξαρτήτως της επιβατικής κίνησης. Εύκολα μπορεί κάποιος να διαπιστώσει ότι η συνέχιση της κατάστασης που σήμερα έχει διαμορφωθεί, και που έχει ήδη ως αποτέλεσμα την απόλυτη κατάρρευση των εσόδων, θα καταστήσει την προσπάθεια αυτή επιχειρησιακά αδύνατη», σημειώνει.

Skyserv και Swissport, όπου 300 συμβάσεις ορισμένου χρόνου δεν ανανεώθηκαν. «Δίνουμε έναν τεράστιο αγώνα για να διαχειριστούμε την κρίση με τον λιγότερο επώδυνο τρόπο, ώστε να μπορέσουμε να διασφαλίσουμε τη λειτουργικότητα της εταιρείας καλύπτοντας όσες ανάγκες

υπάρχουν και κυρίως προστατεύοντας σε βάθος χρόνου τις θέσεις εργασίας», σημειώνει ο Γιάννης Ζέρβας, γενικός διευθυντής της Swissport.

Ο διευθύνων σύμβουλος της Skyserv, Γιώργος Βαρδαμής, αναφέρει ότι προτεραιότητα της εταιρείας είναι «να διασφα-

λιστεί η ομαλή λειτουργία της –ιδίως σε τομείς όπως η εφοδιαστική αλυσίδα και η εξυπηρέτηση των άγονων γραμμών– και φυσικά να διασωθούν οι θέσεις εργασίας με επιμέρους ρυθμίσεις για όσο διαρκεί η κρίση».

Τα ΚΑΕ

Από την πλευρά τους τα «Καταστήματα Φορολογικών Ειδών» (ΚΑΕ), που διαθέτουν ισχυρή παρουσία στα ελληνικά αεροδρόμια, αναφέρουν στην «Κ» ότι θα προχωρήσει στην πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν τα μέτρα στήριξης των επιχειρήσεων, χωρίς να προβούν σε μείωση του μόνιμου προσωπικού. Όπως αναφέρουν πηγές προσκείμενες στη διοίκηση της εταιρείας, το πιθανότερο σενάριο είναι η υιοθέτηση της εκ περιτροπής εργασίας, με μέλημα της ΚΑΕ να είναι η στήριξη των 1.500 εργαζομένων της. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η εταιρεία το 2019 σημείωσε διψήφιο ποσοστό αύξησης του κύκλου εργασιών από τη δραστηριότητα σε αεροδρόμια και λιμάνια, ενώ ο τζίρος το πρώτο δίμηνο της χρονιάς αυξήθηκε κατά 20%, σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα. Τα ΚΑΕ έχουν μόνενο δανεισμό και υψηλά ταμειακά διαθέσιμα και ευελπιστούν ότι εφόσον η κρίση ολοκληρωθεί το πρώτο εξάμηνο θα μπορέσουν να ανακάμψουν κατά το β' εξάμηνο, αναπληρώνοντας μεγάλο μέρος των απωλειών.

Τζίρο 500 εκατ. έκαναν σε 20 ημέρες τα σουπερ μάρκετ

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Χρειάστηκαν μόλις είκοσι ημέρες για να κάνουν τζίρο περίπου μισού δισεκατομμυρίου τα σουπερ μάρκετ, ενώ τους πρώτους 2,5 μήνες του 2020 οι πωλήσεις τους έχουν αυξηθεί κατά 9,8% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2019. Με βάση τους αριθμούς, λοιπόν, εύκολα καταλήγει κάποιος στο συμπέρασμα ότι εάν υπάρχει ένας κλάδος που έχει ευνοηθεί από την πανδημία του κορωνοϊού, αυτός είναι ο κλάδος των σουπερ μάρκετ. Λένε όμως οι αριθμοί την αλήθεια;

Στην πραγματικότητα λένε ένα μέρος της αλήθειας, καθώς αυτό που έχουν μάθει καλά τα τελευταία χρόνια οι επιχειρήσεις των αλυσίδων είναι να μη χαιρόνται ιδιαίτερος με την ξαφνική άνοδο της καμπύλης πωλήσεων, καθώς αυτή συνοδεύεται από πολύ υψηλό κόστος διαχείρισης και το κυριότερο από μια μεγάλη και διαρκή μείωση των πωλήσεων στη συνέχεια.

Οι επιχειρήσεις το γνωρίζουν καλά με τις μνήμες να είναι νοσηρές ακόμη από τα όσα έγιναν πριν και μετά την επιβολή των capital controls, με καταναλωτές που είχαν στοκάρε μεγάλες ποσότητες ζυμαρικών να ζητούν έπιτα από μήνες από το σουπερ μάρκετ να επιστρέψουν πακέτα με μακαρόνια....

«Μην απορρίψετε εάν στο τέλος του χρόνου ο ρυθμός ανάπτυξης των σουπερ μάρκετ συνολικά για το 2020 έχει διαμορφωθεί σε μόλις 2%», εκτιμά, μιλώντας στην «Κ», ο κ. Κωνσταντίνος Μαχαίρας, επιχειρηματίας επί σειράν ετών της αλυσίδας σουπερ μάρκετ «ΑΒ Βασιλόπουλος». Το πολύπειρο στέλεχος της αγοράς, μάλιστα, εκτιμά ότι στις αρχές του καλοκαιριού αναμένεται μείωση της κατανάλωσης, ενώ ταυτόχρονα θα υπάρχουν απώλειες στον κλάδο από τον μειωμένο τουρισμό. Αξίζει, άλλωστε να σημειωθεί, ότι ήδη την εβδομάδα που πέρασε η αγοραστική κίνηση ήταν εξαιρετικά μειωμένη στα σουπερ μάρκετ, αποτέλεσμα της υπεραποθεματοποίησης των προηγούμενων εβδομάδων και της επιβολής περιοριστικών μέτρων στις μετακινήσεις.

Ο ίδιος βάζει στην εξίσωση κι έναν ακόμη παράγοντα: πολλοί καταναλωτές προχώρησαν σε μεγάλες αγορές από τα σουπερ μάρκετ το προηγούμενο διάστημα χρησιμοποιώντας πιστωτικές κάρτες και

Την εβδομάδα που πέρασε, η αγοραστική κίνηση ήταν μειωμένη, αποτέλεσμα της υπεραποθεματοποίησης των προηγούμενων ημερών.

Ο ρυθμός αύξησης των πωλήσεων θα περιοριστεί στο 2% στο τέλος της χρονιάς, εκτιμά η αγορά.

όχι απλώς χρεωστικές, κάτι που σημαίνει ότι σε λίγο καιρό θα είναι αναγκαστικά πιο συγκρατημένοι στις αγορές τους, διότι θα πρέπει να πληρώσουν τον λογαριασμό.

«Οι καταναλωτές σε καταστάσεις αβεβαιότητας αναπτύσσουν και αμυντική συμπεριφορά. Μετά δηλαδή από την επίθεση των προηγούμενων ημερών στα σουπερ μάρκετ θα αρχίσουν να σκέφτονται εάν θα έχουν και αύριο χρήματα για να ψωνίσουν», υποστηρίζει από την πλευρά του ο κ. Στέφανος Κομνηνός, πρώην γενικός γραμματέας Εμπορίου και ιδρυτικός εταίρος της Netrino, εταιρείας συμβούλων με ειδίκευση στον κλάδο του λιανεμπορίου.

Απώλειες

Η κατηγορία που ήδη μετράει απώλειες λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού είναι αυτή του cash & carry. Αν και η εν λόγω κατηγορία γνώριζε προ κορωνοϊού ση-

μαντικό ρυθμό ανάπτυξης, μετά μια μακρά περίοδο ύφεσης, και είχε προοπτική για ανάπτυξη του 8%, πλάττεται από την αναστολή της λειτουργίας των επιχειρήσεων εστίασης, αλλά και από το κλείσιμο των τουριστικών καταλυμάτων.

«Οι μόνοι έχουν μειωθεί οι παραγγελίες, αλλά υπάρχει και ακύρωση παραγγελιών που είχαν γίνει», αναφέρει στην «Κ» υψηλόβαθμο στέλεχος αλυσίδας που διαθέτει μεγάλο δίκτυο cash & carry. Ο λόγος είναι ότι έχει χαθεί για την αγορά η πασχολική περίοδος, ενώ έντονη είναι η ανησυχία ότι θα καθυστερήσει και η έναρξη της θερινής τουριστικής περιόδου. «Ο Μάιος είναι ο μήνας με τις περισσότερες πωλήσεις για το cash & carry, διότι προετοιμάζονται για τη θερινή περίοδο τόσο οι επιχειρήσεις εστίασης όσο και οι τουριστικές μονάδες. Φοβόμαστε ότι φέτος δεν θα γίνει αυτό», δηλώνει το ίδιο στέλεχος. Για την ώρα υπάρχει μερική αντιστάθμιση των απωλειών από τις αγορές που κάνει από το κανάλι του cash & carry η κατηγορία της μικρής λιανικής (μίνι μάρκετ, καταστήματα ψιλικών κ.ά.), όμως αναμένεται σταδιακή μείωση των πωλήσεων και σε αυτή την κατηγορία καταστημάτων.

Οι αλυσίδες σουπερ μάρκετ αντιμετωπίζουν κι ένα άλλο πρόβλημα: καλούνται να αντιμετωγίσουν σε συνθήκες υπερβο-

λικής επισκεψιμότητας με λιγότερο κατά 15% περίπου προσωπικό, ενώ υπάρχουν καταστήματα, όπου το προσωπικό είναι λιγότερο ακόμη και κατά 25%. Ο λόγος είναι ότι αρκετοί υπάλληλοι έχουν λάβει άδεια ειδικού σκοπού για τη φύλαξη των παιδιών τους, κάποιος είναι ασθενείς, ενώ κάποιος, οι οποίοι ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες, επίσης δεν εργάζονται. Οι περισσότερες από τις αλυσίδες («Σκλαβερίνης», «ΑΒ Βασιλόπουλος», My Market, Lidl) προχωρούν σε προσλήψεις νέων υπαλλήλων, όμως δεν υπάρχει ο απαιτούμενος χρόνος για την εκπαίδευσή τους. «Η εκπαίδευση νέων υπαλλήλων ειδικά για τα ταμεία απαιτεί αρκετούς μήνες», επισημαίνει ο κ. Κομνηνός, προσθέτοντας ότι τώρα δεν υπάρχει ούτε ο χρόνος ούτε τα άτομα για να εκπαιδευθούν τους καινούργιους. Δεδομένου δε ότι το εργατικό κόστος αποτελεί πάνω από το 20% του κόστους λειτουργίας των σουπερ μάρκετ, ο κ. Μαχαίρας υποστηρίζει ότι η αύξηση του προσωπικού θα επηρεάσει αρνητικά την κερδοφορία του κλάδου, ενός κλάδου που έτσι κι αλλιώς δούλεψε με χαμηλά περιθώρια κέρδους.

Αποθέματα

Σύμφωνα με υπολογισμούς της αγοράς, η πλειονότητα των καταναλωτών έχει αυτήν τη στιγμή στο σπίτι αποθέματα για 24 ημέρες, γεγονός που εξηγεί αφενός τη σημαντική πτώση της κίνησης στα καταστήματα την τελευταία εβδομάδα και αφετέρου το γεγονός ότι μέσα μόλις σε είκοσι ημέρες τα σουπερ μάρκετ έκαναν τζίρο μισό δισεκατομμύριο ευρώ. Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας ερευνών αγοράς IRI Hellas, την εβδομάδα από τις 9 έως τις 15 Μαρτίου, την τρίτη δηλαδή εβδομάδα κορωνοϊού στην Ελλάδα, κατά την οποία ανακοινώθηκε το κλείσιμο των σχολείων, οι πωλήσεις των σουπερ μάρκετ σε σύγκριση με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2019 αυξήθηκαν κατά 95,7%. Τις τρεις πρώτες εβδομάδες κορωνοϊού, δηλαδή το διάστημα από τις 24 Φεβρουαρίου έως τις 15 Μαρτίου 2020, οι πωλήσεις των σουπερ μάρκετ κατέγραψαν αύξηση 35,7% σε σύγκριση με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2019, με τον τζίρο από 340 βασικές κατηγορίες προϊόντων να πλησιάζει το μισό δισεκατομμύριο, στα 464,76 εκατ. ευρώ από 341,95 εκατ. ευρώ το 2019.

Ευάλωτη η Ελλάδα σε ένα υγειονομικό και οικονομικό σοκ

Η Ελλάδα μαζί με την Ιταλία, την Πορτογαλία και την Ισπανία είναι οι πιο ευάλωτες χώρες στην Ευρώπη (καθώς και από τις πιο ευάλωτες διεθνώς) σε ένα σοκ στην οικονομία και στο υγειονομικό τους σύστημα λόγω της κρίσης που προκαλεί η εξάπλωση του κορωνοϊού, προειδοποιεί ο οίκος αξιολόγησης Scope Ratings.

Ειδικότερα, σε ανάλυση την οποία πραγματοποίησε ο οίκος σε 31 χώρες διεθνώς (τις 27 της Ε.Ε., το Ηνωμένο Βασίλειο, τις ΗΠΑ, την Ιαπωνία και την Κίνα), οι χώρες της περιφέρειας της Ευρωζώνης εμφανίζονται να είναι οι πιο ευάλωτες σε σοβαρά υγειονομική και οικονομική κρίση λόγω του νέου ιού. Η μικρή ανθεκτικότητα που εμφανίζουν οι οικονομίες τους οφείλεται στο σχετικά υψηλό ποσοστό των μικρών επιχειρήσεων –οι οποίες συνήθως έχουν χαμηλότερη ρευστότητα σε σύγκριση με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις– και στον μεγάλο αριθμό ατόμων που είναι είτε αυτοαπασχολούμενοι είτε απασχολούμενοι με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, και διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο απώλειας εισοδήματος.

Επιπλέον, όπως αναφέρει η Scope, οι οικονομίες της Ελλάδας, της Ιταλίας, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό και τις ταξιδιωτικές υπηρεσίες, με μέσο συμβολή της τάξης του 17% του ΑΕΠ περίπου, που σήμερα αποτελούν τους κλάδους που πλήττονται περισσότερο από τα παράλληλα σοκ στην προσφορά και στη ζήτηση.

Όπως προσθέτει ο οίκος, οι αντοχές των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης σε αυτές τις χώρες –όπως α-ντικατοπτρίζεται στον αριθμό του νοσηλευτικού και ιατρικού προσωπικού και στις νοσοκομειακές κλίνες ανά 1.000 άτομα– δεν είναι μόνο χαμηλότερες από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά μπορεί επίσης να κινδυνεύουν να υποστούν σημαντική πίεση λόγω του πιο γερασμένου πληθυ-

Οι αντοχές των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης σε Ελλάδα, Ιταλία, Πορτογαλία και Ισπανία, σύμφωνα με την Scope Ratings, είναι χαμηλότερες από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

σμού σε σύγκριση με άλλες χώρες.

Αξίζει να σημειωθεί πιας στην ανάλυση της η Scope συγκρίνει διάφορους εξωτερικούς και εσωτερικούς οικονομικούς δείκτες, όπως το μερίδιο του ΑΕΠ που προέρχεται από τα ταξίδια και τον τουρισμό, η απασχόληση από τις μικρές επιχειρήσεις, καθώς και κρίσιμες παραμέτρους του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης –νοσοκομειακές κλίνες και το ιατρικό προσωπικό ανά 1.000 κατοίκους– έτσι ώστε να καταλήξει στο πόσο ευάλωτη είναι η κάθε χώρα στο σοκ του COVID-19.

Σύμφωνα πάντως με τα συμπεράσματα του οίκου, στη Δυτική Ευρώπη, η Γερμανία, η Γαλλία, το Λουξεμβούργο και η Αυστρία είναι οι πιο ισχυρές χώρες οικονομικά και υγειονομικά έναντι της κρίσης, οι ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο, αν και δεν έχουν τόσο ανθεκτικά υγειονομικά συστήματα, έχουν πιο ανθεκτικές οικονομίες, ενώ η Κίνα είναι ιδιαίτερα ευάλωτη οικονομικά.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Μετρούν ζημίες οι εταιρείες τυχερών παιγνίων

Σε καθημερινή βάση χάνονται πονταρίσματα 40 εκατ. και ακαθάριστα έσοδα άνω των 6 εκατ. - Λιγότερο χαμένοι οι πάροχοι μέσω Διαδικτύου

Του ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ

Μεγάλη είναι η ζημία που έχουν υποστεί οι εταιρείες τυχερών παιγνίων από τα περιοριστικά μέτρα μετακίνησης λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού. Το κλείσιμο των καταστημάτων του ΟΠΑΠ, αλλά και η απαγόρευση των αθλητικών διοργανώσεων, που επηρεάζει τις πωλήσεις του αθλητικού στοιχήματος, έχει οδηγήσει σε ραγδαία μείωση των εσόδων και των κερδών. Σε καθημερινή βάση εκτιμάται ότι χάνονται πονταρίσματα της τάξεως των 40 εκατ. ευρώ και ακαθάριστα έσοδα ύψους άνω των 6 εκατ. ευρώ. Παράλληλα, το ελληνικό Δημόσιο χάνει καθημερινά φόρους ύψους περίπου 2 εκατ. ευρώ.

Ο ΟΠΑΠ προωθεί τα διαδικτυακά παιχνίδια «Πάμε Στοίχημα» και «Τζόκερ», αλλά είναι δύσκολο οι πωλήσεις αυτές να αναπληρώσουν εκείνες των περίπου 4.000 πρακτορείων του οργανισμού και των περίπου 370 καταστημάτων Οραρ Play.

Δύσκολη είναι η κατάσταση στα καζίνο. Ο τζίρος (TGR) έχει εκμηνειστεί, όπως

Δύσκολη είναι η κατάσταση στα καζίνο, που ήδη αντιμετωπίζουν προβλήματα. Εκτιμάται ότι χάνουν σε καθημερινή βάση πονταρίσματα ύψους 4,6 εκατ. ευρώ.

Το κλείσιμο των καταστημάτων του ΟΠΑΠ και η απαγόρευση όλων των αθλητικών διοργανώσεων μείωσε δραστικά τον στοιχηματισμό.

επίσης τα ακαθάριστα έσοδα GGR. Τα καζίνο, τα περισσότερα από τα οποία ήδη αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα, χάνουν σε καθημερινή βάση πονταρίσματα ύψους 4,6 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων προκύπτουν ακαθάριστα έσοδα GGR ύψους 680.000 ευρώ και φόροι 240.000 ευρώ. Η μεγαλύτερη ζημία βεβαίως είναι για τα τρία μεγάλα της χώρας, που βρίσκονται σε Πάρνηθα, Θεσσαλονίκη και Λουτράκι.

Οι λιγότερο χαμένοι είναι οι πάροχοι τυχερών παιγνίων μέσω Διαδικτύου. Οι τελευταίοι έχουν υποστεί σημαντική μείωση των δραστηριοτήτων τους λόγω διακοπής των αθλητικών διοργανώσεων. Η περίοδος μάλιστα που διανύουμε περιλάμβανε μεγάλα αθλητικά γεγονότα, από τώρα και μέχρι το τέλος

του καλοκαιριού, που θεωρητικά θα ολοκληρώνονταν οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Η πανδημία ακύρωσε σημαντικές αθλητικές συναντήσεις τόσο σε επίπεδο εγχώριου πρωταθλήματος (Super League) όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Σε δεύτερο επίπεδο ακυρώθηκαν οι προημιτελικοί, οι ημιτελικοί και οι τελικοί αγώνες του Champions League, του Europa League, της Euroleague (μπάσκετ), όλοι οι αγώνες του Euro 2020 και, τέλος, οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Πρόκειται για δημοφιλή αθλητικά γεγονότα που, σύμφωνα με στελέχη της αγοράς, η ακύρωσή τους σημαίνει και την ακύρωση πονταρισμάτων ύψους δισεκατομμυρίων ευρώ στην Ελλάδα, τόσο στα πρακτορεία του ΟΠΑΠ όσο και στο Διαδίκτυο.

Οι προσωρινά αδειοδοτημένοι πάροχοι, ωστόσο, θα είναι κερδισμένοι από την κρίση. Κατ' αρχάς είναι οι μόνοι πάροχοι τυχερών παιγνίων αυτή τη στιγμή στη χώρα μας. Επίσης, καθώς δεν υπάρχει μεγάλος στοιχηματισμός, έχουν εστιαστεί στα εικονικά τυχερά παιχνίδια (virtual games) και στα παιχνίδια online καζίνο. Στην πρώτη περίπτωση υπάρχει ο στοιχηματισμός πάνω σε εικονικά γεγονότα, όπως ποδοσφαιρικοί αγώνες, ιπποδρομίες, κυνοδρομίες κ.ο.κ., και στη δεύτερη περίπτωση, πραγματικά ή εικονικά παιχνίδια καζίνο, όπως κουλοχέρηδες, ρουλέτες, πόκερ κ.ά.

Οι πολίτες γίνονται κοινωνοί της μεταστροφής αυτής των παρόχων Διαδικτύου με την υπέρογκη διαφημιστική καμπάνια

που πραγματοποιείται καθημερινά στους τηλεοπτικούς δέκτες. Οι εταιρείες καλούν τους παίκτες να εισέλθουν σε εικονικά καζίνο, σε εικονικές ρουλέτες, σε εικονικούς ποδοσφαιρικούς αγώνες κ.ά. ποντάροντας χρήματα «με ασφάλεια και χωρίς τον κίνδυνο της μόλυνσης από τον κορωνοϊό».

Επιπλέον, το κλείσιμο των πρακτορείων του ΟΠΑΠ και των καζίνο λειτουργεί θετικά για τους διαδικτυακούς παρόχους και προς μια δεύτερη κατεύθυνση. «Εκπαιδεύει» μια νέα γενιά παικτών, οι οποίοι στο παρελθόν, είτε λόγω εμπειρίας είτε λόγω μικρής εξοικείωσης με τη νέα τεχνολογία, αρνούνταν να δοκιμάσουν την τύχη τους μέσα από μια οθόνη. Τώρα η ικανοποίηση του πάθους τους περνάει

ως μονόδρομος από τις οθόνες και, σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, ο τζίρος στη συγκεκριμένη κατηγορία ήδη έχει αυξηθεί κατά 15% έως 20% στις λίγες ημέρες ισχύος των μέτρων περιορισμού μετακίνησης.

Πολλοί εκτιμούν ότι η «εκπαίδευση» που λαμβάνουν οι Έλληνες στα τυχερά παιχνίδια από απόσταση αυτή την περίοδο της πανδημίας θα συνεχιστεί και μετά –έστω και σε μικρότερο βαθμό–, όταν ανοίξουν τα καζίνο και τα πρακτορεία του ΟΠΑΠ. Ούτως ή άλλως η δραστηριότητα αυτή ήταν έντονα ανοδική και πριν από την πανδημία. Απλώς τώρα εκτιμάται ότι θα πάρει ένα επιπλέον μερίδιο από τα επίγεια τυχερά παιχνίδια, καθιστώντας τη συγκεκριμένη αγορά ακόμη πιο σημαντική.

Οι νέες άδειες

Τέσσερις εταιρείες είχαν καταθέσει μέχρι την προηγούμενη Πέμπτη αιτήσεις για την ανάληψη οριστικής άδειας διενέργειας τυχερών παιγνίων μέσω Διαδικτύου. Πρόκειται για κατόχους προσωρινών αδειών παροχής τυχερών παιγνίων μέσω Διαδικτύου, οι οποίοι αδειοδοτήθηκαν το 2012. Ο νόμος ορίζει ότι μέχρι 31 Μαρτίου 2020 οι προσωρινά αδειοδοτημένοι πάροχοι πρέπει να υποβάλουν τις αιτήσεις ένταξης στο νέο αδειοδοτικό καθεστώς. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή Εποπτείας & Ελέγχου Παιγνίων (ΕΕΕΠ) απέστειλε επιστολή στο τέλος Φεβρουαρίου σε όσους δήλωσαν την πρόθεση να συμμετάσχουν στο νέο καθεστώς. Σύμφωνα με πληροφορίες, 11 εταιρείες από τις 24 που κατέχουν προσωρινή άδεια, εμφανίστηκαν να ενδιαφέρονται να ενταχθούν στο νέο καθεστώς. Οι τέσσερις από αυτές μάλιστα ήδη απέστειλαν τις σχετικές αιτήσεις. Πληροφορίες αναφέρουν ότι και οι τέσσερις επιχειρήσεις ζητούν να λάβουν και τους δύο τύπους αδειών, δηλαδή εκείνη του τύπου Α που επιτρέπει την παροχή αθλητικού στοιχηματισμού και του τύπου Β που επιτρέπει όλα τα υπόλοιπα διαδικτυακά παιχνίδια (online καζίνο, φρουτάκια κ.λπ.). Το αντίτιμο για μία άδεια τύπου Α είναι 3 εκατ. ευρώ και για μία τύπου Β είναι 2 εκατ. ευρώ. Εκτιμάται πως τις δύο άδειες θα διεκδικήσουν και οι υπόλοιποι επτά πάροχοι που ήδη παρέχουν υπηρεσίες σήμερα μέσω του Διαδικτύου.

Medical Genetics (MSc & Phd)

Molecular Medicine (MSc & Phd)

Neuroscience (MSc & Phd)

Biomedical Research (MSc)

Cyprus School of Molecular Medicine
The Cyprus Institute of Neurology and Genetics
 6 Iroon Avenue, 2371 Ayios Dhometios, Nicosia, Cyprus, P.O.Box 23462, 1683 Nicosia

www.cing.ac.cy/csmm/
csmm@cing.ac.cy
 +357 22392840

Από ρεκόρ σε ρεκόρ η κίνηση στο Διαδίκτυο

Αυξήθηκε κατά 50% τις τελευταίες μέρες – Αντέχουν προς το παρόν τα δίκτυα

Του **ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Τεράστια είναι η αύξηση της κίνησης του Internet στην Ελλάδα κατά τις τελευταίες ημέρες που ισχύουν τα μέτρα περιορισμού της κίνησης λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού.

Σύμφωνα με στελέχη του υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, η αύξηση αυτή ανέρχεται σε τουλάχιστον 50% και είναι ανάλογη με εκείνη που καταγράφεται σε άλλες χώρες του πλανήτη που υιοθετούν αντίστοιχα μέτρα περιορισμού της

Η μετάβαση στην ψηφιακή εποχή γίνεται μαζικά και απότομα λόγω της πανδημίας.

κίνησης των πολιτών. Επιπλέον, οι ίδιες πηγές σημειώνουν ότι τα εθνικά τηλεπικοινωνιακά δίκτυα ανταποκρίθηκαν μέχρι τώρα ικανοποιητικά στην αύξηση της ζήτησης. Εκφράζουν δε αισιοδοξία ότι αυτό θα συνεχίσει να συμβαίνει και στο μέλλον.

Τα δεδομένα αυτά προκύπτουν από τα στοιχεία που διαθέτουν σε καθημερινή βάση οι εταιρείες τηλεπικοινωνιών της χώρας (και όχι μόνο) στις Αρχές της Ελλάδας, η οποία αναγνωρίζει μέρα με τη μέρα τη σημαντικότητα του Διαδικτύου στο να κρατηθεί η χώρα όρθια. Μάλιστα, οι επικεφαλής των τεσσάρων εταιρειών, ΟΤΕ, Vodafone, Wind και Forthnet, βρίσκονται σε τακτική επαφή με τη ηγεσία του υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνη-

σης καθώς η κίνηση διογκώνεται συνεχώς.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ελληνικού κόμβου διαδικτύου GR-IX (Greek Internet Exchange), η μέγιστη κίνηση τις τελευταίες ημέρες ξεπέρασε τα 180 Gbps, από 140 Gbps που ήταν την περασμένη εβδομάδα και 120 Gbps που ήταν πριν από την εφαρμογή του μέτρου του περιορισμού της κίνησης των πολιτών, πριν από περίπου 10 ημέρες. Μάλιστα χθες το απόγευμα η κίνηση στον κόμβο GR-IX εκτινάχθηκε στα 210 Gbps ή περίπου 75% περισσότερο από τη μέγιστη κίνηση που σημειωνόταν τις ημέρες προ των μέτρων περιορισμού της κίνησης.

Είναι η πρώτη φορά που η κίνηση στο ελληνικό κόμβο του GR-IX ξεπερνάει τα 200 Gbps. Επίσης, είναι από τις λίγες φορές που, σε μια εργάσιμη ημέρα, η τηλεπικοινωνιακή κίνηση κατά τις απογευματινές ώρες είναι μεγαλύτερη από εκείνη που σημειώνεται τις πρωινές ώρες. Επισημαίνεται ότι το GR-IX δεν παρουσιάζει το σύνολο της κίνησης του Διαδικτύου, αλλά σίγουρα αποτελεί ένα πολύ καλό «βαρόμετρο» του τι συμβαίνει στο ελληνικό Διαδίκτυο, δεδομένου ότι συνδέει μεταξύ τους όλους τους εγχώριους παρόχους.

Η τηλεπικοινωνιακή κίνηση πάντως αυξάνεται, καθώς μια σειρά δραστηριοτήτων εισάγεται στο Internet και, μάλιστα, όπως δείχνουν και οι μεταβολές, αυτό συμβαίνει «βίαια». Καθώς πλέον απουσιάζει η αμεσότητα στη διαπροσωπική επικοινωνία, αυξάνεται διαρκώς η κίνηση και σε email και στην τηλεφωνία.

Στα θρανία online

Η μεγάλη πρόκληση ωστόσο, εκτός

Η μεγάλη πρόκληση, εκτός από την τηλεργασία και την (τηλε)ψυχαγωγία, είναι η διαδικασία της εκπαίδευσης που εισάγεται στο Διαδίκτυο. Ήδη, πανεπιστήμια, σχολεία κ.λπ. μπαίνουν το ένα μετά το άλλο στη διαδικασία της εκπαίδευσης από απόσταση.

από την τηλεργασία και την (τηλε)ψυχαγωγία, είναι η διαδικασία της εκπαίδευσης που εισάγεται στο Διαδίκτυο. Ήδη, πανεπιστήμια, σχολεία κ.λπ. μπαίνουν το ένα μετά το άλλο στη διαδικασία της εκπαίδευσης από απόσταση, μια υπηρεσία η οποία μέχρι σήμερα παρέχόταν κατά κύριο λόγο μόνον από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Σύμφωνα με στελέχη του υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, αυτή η διαδικασία δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης μάλιστα έχει αποστείλει στο υπουργείο

Παιδείας, αλλά και σε άλλους φορείς, συστάσεις για την ορθή χρήση του Διαδικτύου κατά τη διάρκεια της τηλεεκπαίδευσης. Μεταξύ των συστάσεων που έχει απευθύνει είναι η ανταλλαγή μεγάλων αρχείων εκπαιδευτικού υλικού να γίνεται στις ώρες μη αιχμής, ενώ η μετάδοση εικόνων να πραγματοποιείται σε χαμηλή ανάλυση (SD) και όχι υψηλή ανάλυση (HD). Επίσης, έχει συστήσει τα μαθήματα στα σχολεία να μην ξεκινούν ταυτόχρονα το πρωί, π.χ. στις 08.00, αλλά σταδιακά και σε διάφορες ώρες μέσα στην ημέρα.

Εκτακτη χρέωση από τις εταιρείες ταχυμεταφορών

Καπέλο στις χρεώσεις των εταιρειών ταχυμεταφορών από το αεροδρόμιο «Ελ. Βενιζέλος» φαίνεται ότι «επιβάλλει» η πανδημία, καθώς, όπως επισημαίνουν οι εκπρόσωποί τους, είναι ο μοναδικός τρόπος να συνεχίσουν να εκτελούν έργο. Το βασικότερο πρόβλημα των εταιρειών είναι ο περιορισμός της χωρητικότητας, καθώς εκτός από τα ιδιόκτητα αεροσκάφη οι εταιρείες έκαναν χρήση και επιβατικών πτήσεων για την παροχή των υπηρεσιών τους, οι οποίες όμως είναι σημαντικά περιορισμένες.

Ταυτόχρονα, οι επιχειρησιακές ανάγκες των εταιρειών είναι ενισχυμένες,

Το μέτρο θα αποσυρθεί μόλις ομαλοποιηθεί η κατάσταση, λένε εκπρόσωποι των εταιρειών.

με αποτέλεσμα ο αυξημένος αριθμός βαρδίων για παράδειγμα που απαιτείται από το ανθρώπινο δυναμικό να πρέπει να καλύπτεται με κάποιο τρόπο. Το σύνολο του κλάδου έχει εφαρμόσει μια πρακτική επιβολής πάγιας χρέωσης ανά

κιλό σε κάθε αποστολή, με το ελάχιστο πρόσθετο κόστος να διαμορφώνεται περίπου στα 2,5 ευρώ, το οποίο αυξάνεται ανάλογα με το βάρος του αντικειμένου. «Σαφώς πρόκειται για έκτακτο μέτρο το οποίο θα αποσυρθεί μόλις ομαλοποιηθεί η κατάσταση», δηλώνει στην «Κ» η Ζωή Πέτρου, υπεύθυνη μάρκετινγκ και επικοινωνίας της DHL, η οποία εξηγεί ότι οι όγκοι έχουν επηρεαστεί μεν, ωστόσο στην παρούσα φάση η εταιρεία επιλέγει να δίνει προτεραιότητα σε υγειονομικό υλικό.

Η έκτακτη επιβολή του «καπέλου» στις χρεώσεις των εταιρειών φαίνεται

ότι αποτελεί κοινή πρακτική των TNT, UPS και της DHL σε διεθνές επίπεδο.

Ενθαρρυντικό, κατά τις ίδιες εταιρείες, στην παρούσα φάση είναι το γεγονός ότι έχει αρχίσει να ομαλοποιείται η αγορά της Κίνας, με τους όγκους που διακινούνται να αυξάνονται σταδιακά.

Ωστόσο, η εν λόγω αγορά δεν είναι σε θέση να γνawρίζει τι θα συμβεί την επόμενη ημέρα, καθώς από τη μία η αεροπορική αγορά έχει καθηλωθεί, από την άλλη τα περιοριστικά μέτρα έχουν δυσχεράνει σημαντικά τη δυνατότητα μεταφοράς από χώρα σε χώρα.

Πάνω από 70% μειώθηκε η επιβατική κίνηση στον ΔΑΑ

Της **ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΑΣΣΙΜΗ**

Μία από τις μεγαλύτερες κρίσεις της ιστορίας της βιώνει η αεροπορική αγορά λόγω της πανδημίας, με τις επιπτώσεις να καταγράφονται σχεδόν αυτόματα σε επίπεδο εσόδων τόσο για τους αερομεταφορείς όσο και στο σύνολο των κλάδων που συνοδεύουν την αεροπορική δραστηριότητα. Είναι χαρακτηριστικό ότι η κίνηση στα μεγαλύτερα αεροδρόμια της Ευρώπης έχει μειωθεί σε ποσοστό που αγγίζει ακόμη και το 92%. Η ημερήσια διακύμανση της κυκλοφορίας σε σύγκριση με το 2019, σύμφωνα με το eucontrol, καταδεικνύει το «πάγωμα» του κλάδου. Στην Ελλάδα, από τις 10 Μαρτίου και μετά, παρατηρείται πτώση στην κίνηση, η οποία συνεχίζει να έχει καθοδική πορεία μέχρι και τις 24 Μαρτίου. Ειδικότερα, στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών η μείωση της επιβατικής κίνησης άγγιξε στις 24 Μαρτίου το 72%, ενώ η μεγαλύτερη μείωση παρατηρείται στο αεροδρόμιο του Παρισιού «Charles de Gaulle», η οποία φτάνει το 92%. Σε Ζυρίχη, Μόναχο, Ντίσελντορφ και Βιέννη, το ποσοστό της πτώσης της επιβατικής κίνησης είναι μεγαλύτερο του 90% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Αποτέλεσμα είναι οι εταιρείες επίγειας εξυπηρέτησης να έχουν επηρεαστεί άμεσα και ταχύτατα από την κατάσταση, γεγονός το οποίο έχει αντίκτυπο και στο εργατικό δυναμικό τους. Η μείωση του έργου, που σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπερνάει το 90%, οδήγησε στην απόφαση για μη ανανέωση συμβάσεων ορισμένου χρόνου σε σημαντική μερίδα εργαζομένων, ενώ αξιοποιώντας τις προβλέψεις της σχετικής πράξης νομοθετικού περιεχομένου οι εταιρείες επίγειας εξυπηρέτησης μετατρέπουν σε μερικής απασχόλησης μεγάλο αριθμό συμβάσεων αορίστου χρόνου, που μέχρι

πρότινος ήταν πλήρους απασχόλησης.

Μάλιστα, η Swissport ανακοίνωσε το βράδυ της Πέμπτης την αναστολή των εργασιών της για τα αεροδρόμια Αθηνών και Θεσσαλονίκης. «Το κόστος για όλους είναι τεράστιο και υποχρεώνει όλες τις εταιρείες του κλάδου να προχωρήσουν σε δύσκολες αποφάσεις, ώστε να μπορέσουν σε βάθος χρόνου να διασφαλίσουν τη λειτουργικότητά τους και τις θέσεις εργασίας των εργαζομένων τους. Μέχρι την ομαλοποίηση της όλης

Την αναστολή των εργασιών της για τα αεροδρόμια Αθηνών και Θεσσαλονίκης ανακοίνωσε η Swissport.

κατάστασης θα εξυπηρετούνται βασικές ανάγκες, όπως η συντήρηση της εφοδιαστικής αλυσίδας και έκτακτα περιστατικά, οι οποίες θα καλυφθούν από την εκ περιτροπής εργασία του 10% του προσωπικού».

Πριν από λίγες ημέρες, οι εργαζόμενοι της Swissport και της SkyServ (οι δύο τελευταίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο), όπως και αυτοί της η Goldair, ενημερώθηκαν για τις αλλαγές στο εργασιακό καθεστώς τους.

Η Goldair, στη σχετική ανακοίνωση προς τους εργαζομένους, σημειώνει ότι «λόγω του σημαντικού περιορισμού της δραστηριότητας της εταιρείας και κατόπιν σχετικής ενημέρωσης και διαβούλευσης με τον Σύλλογο Προσωπικού, αποφασίστηκε η εφαρμογή του συστήματος της εκ περιτροπής απασχόλησης στο σύνολο των εργαζομένων από μία έως τέσσερις ημέρες εργασίας εβδομαδιαίως με κυλιόμενες βάρδιες, ανάλογα με τις επιχειρησιακές ανάγκες».

Από τις 10 Μαρτίου και μετά η μείωση της κίνησης στο «Ελ. Βενιζέλος» είναι ραγδαία. Στα αεροδρόμια της Ζυρίχης, του Μονάχου, του Ντίσελντορφ και της Βιέννης η πτώση, σε σχέση με πέρυσι, είναι μεγαλύτερη του 90%.

Μεγάλο ενδιαφέρον για τον πλωτό σταθμό φυσικού αερίου στην Αλεξανδρούπολη

Της **ΧΡΥΣΕΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Επιτυχώς ολοκληρώθηκε στις 24 Μαρτίου 2020 η δεύτερη, δεσμεινική φάση του market test για τη δέσμευση δυναμικότητας στον πλωτό τερματικό σταθμό υδροποιημένου φυσικού αερίου της Αλεξανδρούπολης, έργο που αναπτύσσεται από την ελληνική εταιρεία κοινής ωφελείας Gastrade A.E., όπως αναφέρει σχετική ανακοίνωσή της.

Με δεσμεινικές προσφορές που στο σύνολό τους έφθασαν μέχρι και τα 2,6 δισ. κυβικά μέτρα ανά έτος, τόσο ελληνικές όσο και διεθνείς εταιρείες εμπορίας φυσικού αερίου, αλλά και τελικοί κατα-

Ποσότητες αερίου έχουν δεσμεύσει η ΔΕΠΑ, η ΔΕΗ, η βουλγαρική Bulgartransgaz και η Σερβία.

Οι δεσμεινικές προσφορές ανήλθαν στα 2,6 δισ. κυβικά μέτρα ανά έτος.

ναλωτές, σφράγισαν το ενδιαφέρον τους για τη δέσμευση δυναμικότητας επανεραιοποίησης στον πλωτό τερματικό σταθμό. Οι ποσότητες αυτές θα παραδίδονται στο Ελληνικό Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Φυσικού Αερίου και θα διοχετεύονται στις αγορές της Ελλάδας και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Από ελληνικής πλευράς, σύμφωνα με πληροφορίες, ποσότητες έχουν δεσμεύσει

η ΔΕΠΑ και η ΔΕΗ, και μάλιστα για μακρύ χρονικό διάστημα. Τις προθέσεις της επιβεβαίωσε και η βουλγαρική Bulgartransgaz, αλλά και η Σερβία, δεσμεύοντας ποσότητες φυσικού αερίου. Αντιθέτως, κατά τις ίδιες πάντα πληροφορίες, δεν προσήλθε τελικά για δεσμευτικές ποσότητες η ρουμανική Romgaz, αν και το προηγούμενο διάστημα είχε εκφράσει ενδιαφέρον. Από ρουμανικής

πλευράς πάντως, ποσότητες φέρονται να έχουν δεσμεύσει δύο ιδιωτικές εταιρείες trading.

Η ανταπόκριση της αγοράς στο market test του LNG Αλεξανδρούπολης υπήρξε άκρως ικανοποιητική και ξεπέρασε κατά πολύ εκείνη που εκδηλώθηκε σε πρόσφατες αντίστοιχες περιπτώσεις νέων έργων στην περιοχή μας, αναφέρει η ανακοίνωση της Gastrade.

«Το εξαιρετικά επιτυχημένο αποτέλεσμα της δεύτερης, δεσμεινικής φάσης του market test για το έργο της Αλεξανδρούπολης και η συμμετοχή πολύ σημαντικών ενεργειακών ομίλων της αγοράς φυσικού αερίου στην Ελλάδα και στη ΝΑ Ευρώπη αποτελεί το πλέον ουσιαστικό βήμα για την υλοποίηση του έργου και εντέλει για την ενεργειακή αναβάθμιση, την ασφάλεια και τον ενεργειακό πλουραλισμό στην Ελλάδα, στα Βαλκάνια και στη Νοτιοανατολική Ευρώπη συνολικά και αποδεικνύει με τον πλέον εμφαντικό τρόπο τις σταθερές βάσεις πάνω στις οποίες έχει δομηθεί η συγκεκριμένη επένδυση», δήλωσε ο Κωνσταντίνος Σπυρόπουλος, διευθύνων σύμβουλος της Gastrade.

Υπενθυμίζεται ότι η διαδικασία του market test διεξήχθη υπό την εποπτεία της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ) και σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχείριση και την κατανομή της δυναμικότητας που εγκρίθηκαν από τη ΡΑΕ, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 36 της ευρωπαϊκής οδηγίας 2009/73/ΕΚ.

Το έργο του FSRU Αλεξανδρούπολης προχωράει τόσο με τη στήριξη των ΗΠΑ όσο και της Ε.Ε., η οποία το έχει εντάξει από το 2013 στα έργα κοινού ενδιαφέροντος, αφού αποτελεί υποδομή που μπορεί να διασφαλίσει διαφοροποίηση πηγών φυσικού αερίου για τις χώρες των Βαλκανίων.

Με 2,8 δισ. ενισχύουν το ΑΕΠ της χώρας οι φαρμακευτικές

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Στήριγμα για την ελληνική οικονομία αποδείχθηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης οι ελληνικές φαρμακοβιομηχανίες, με τη συνεισφορά τους στο ΑΕΠ να αγγίζει τα 2,8 δισ. ευρώ ετησίως. Σύμφωνα με ευρήματα της πανελλαδικής έρευνας που διενήργησε η New Times, υπολογίζεται ότι για κάθε 1.000 ευρώ που δαπανώνται για την αγορά φαρμάκων τα οποία παράγονται στην χώρα μας, το ελληνικό ΑΕΠ ενισχύεται κατά 3.420 ευρώ. Σήμερα βέβαια η έξαρση του κορωνοϊού δημιουργεί εύλογη αβεβαιότητα σχετικά με το κατά πόσον θα συνεχιστεί η αναπτυξιακή πορεία ορισμένων επιχειρήσεων, δεδομένου ότι αναμένεται συρρίκνωση της ελληνικής οικονομίας.

Οι δε φαρμακευτικές εταιρείες έχουν τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίσει δυσκολίες λόγω και των περικοπών του ορίου της φαρμακευτικής δαπάνης κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Συνεπώς, τότε αρκετές βρήκαν καταφύγιο και στις αγορές του εξωτερικού, αυξάνοντας τις εξαγωγές τους και καθιστώντας το ελληνικό φάρμακο το δεύτερο εξαγωγικό προϊόν μετά και τα πετρελαιαείδη.

Αύξηση τζίρου

Οι 53 ελληνικές φαρμακοβιομηχανίες και παραγωγικές επιχειρήσεις σημείωσαν, σύμφωνα με τη New Times, αύξηση 9,4% στον κύκλο εργασιών τους το 2018 σε σύγκριση με το 2017. Έτσι, από 1,73

δισ. ευρώ το 2017, ο συνολικός κύκλος εργασιών των 53 φαρμακευτικών εταιρειών αυξήθηκε το 2018 σε 1,89 δισ. ευρώ. Επίσης, τα αντίστοιχα κέρδη τους αυξήθηκαν από 79,8 εκατ. ευρώ το 2017 σε 101,6 εκατ. ευρώ το 2018. Λαμβάνοντας υπόψη τον τζίρο των εταιρειών για το 2018, σε επίπεδο μητρικής και όχι ομίλων, η εταιρεία Boehringer Ingelheim Hellas που διατηρεί παραγωγική μονάδα στο Κορωπί, βρίσκεται στην κορυφή της λίστας.

Ο τζίρος της διαμορφώθηκε το 2018 στα 325,9 εκατ. ευρώ έναντι 228,4 εκατ. ευρώ τη χρονιά που προηγήθηκε, σημειώνοντας αύξηση 43%. Στη δεύτερη θέση κατατάσσεται η εταιρεία BIANEE με τζίρο που αγγίζει τα 241,5 εκατ. ευρώ έναντι 220,1 εκατ. ευρώ το 2017, ενώ ακολουθεί η Pharmathen, με έσοδα κοντά στα 179 εκατ. ευρώ έναντι 176,1 εκατ. ευρώ το 2017.

Στην 4η θέση βρίσκεται η εταιρεία Demo με έσοδα που αγγίζουν τα 138,2 εκατ. ευρώ έναντι 135,9 εκατ. το 2017, ενώ την πεντάδα ολοκληρώνει η Φαμάρ της οποίας οι δραστηριότητες σε Ελλάδα, Ιταλία και Ισπανία περιήλθαν πριν από μία εβδομάδα στον έλεγχο των δύο fund York Capital Management και Elements Capital Management έναντι ποσού που φαίνεται ότι υπερβαίνει κατά πολύ τα 40 εκατ. ευρώ.

Ο κύκλος εργασιών της Φαμάρ διαμορφώθηκε στα 131,2 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 4% σε σχέση με το 2017, όταν αυτός ανήλθε στα 125,6 εκατ. ευρώ.

«Τρύπα» 5 δισ. τον μήνα στον προϋπολογισμό λόγω κορωνοϊού

Φόβοι για ταμειακό πρόβλημα

εάν η επιδημία διαρκέσει αρκετό καιρό

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Τα μεγέθη είναι καταθλιπτικά. Μέσα σε ένα μήνα, ο προϋπολογισμός του 2020 έχει κυριολεκτικά τινάχτει στον αέρα καθώς οι δαπάνες αυξάνονται με τα επιδόματα σε εργαζομένους και ελεύθερους επαγγελματίες, και τα έσοδα καταρρέουν λόγω των αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων σε επιχειρήσεις. Κι ακόμη δεν έκλεισε ο κύκλος στήριξης της οικονομίας λόγω κορωνοϊού. Στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους αυτή τη στιγμή υπολογίζουν, σύμφωνα με πληροφορίες, ότι μόνο για την περίοδο ως το τέλος Απριλίου βρίσκονται αντιμετώπι με μια «τρύπα» της τάξης των 5-6 δισ. ευρώ. Τα μαθηματικά είναι απλά. Περίπου από 6 δισ. ευρώ είναι κάθε μήνα τα έσοδα και οι δαπάνες του Δημοσίου. Από τα έσοδα υπολογίζεται ότι θα χαθούν ίσως και πάνω από τα μισά τον Απρίλιο και ένα μέρος τον Μάρτιο. Τα προσωρινά στοιχεία δείχνουν ότι τις τελευταίες 15 ημέρες του Μαρτίου χάθηκε το 1/3 περίπου. Συνολικά, για Μάρτιο και Απρίλιο οι απώλειες μπορεί να φτάσουν τα 3-4 δισ. ευρώ. Η υπέρβαση των δαπανών, από την άλλη, είχε ήδη φτάσει το 1,4 δισ. ευρώ πριν από τη διεύρυνση των δικαιούχων επιδόματος. Συνολικά, ίσως ξεπεράσει τα 2 δισ. ευρώ.

Για αργότερα, ούτε θέλουν να το σκέφτονται στο υπουργείο Οικονομικών. Για να πιαστεί από κάπου να διαμορφώσει προβλέψεις, ο υπουργός Χρήστος Σταϊκούρας προσφεύγει, κατά τις πληροφορίες, ακόμη και στον καθηγητή

λοιμωξιολόγο Σωτήρη Τσιόδρα, προκειμένου να ενημερωθεί για την εξέλιξη της επιδημίας. Ωστόσο, το τοπίο είναι θολό. Είναι προφανές, πάντως, ότι αν χρειάζονται 5 δισ. ευρώ κάθε μήνα για μερικούς μήνες ακόμη, ο λογαριασμός δεν βγαίνει. Στο σημείο εκείνο είναι που ανακλύπτουν τα σενάρια για περικοπές στους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων. Ο κ. Σταϊκούρας είπε ότι με τα σημερινά δεδομένα δεν έχει κάτι να ανακοινώσει, αλλά είναι προφανές πως, αν τα πράγματα προχωρήσουν με το δυσμενές σενάριο, σε 2-3 μήνες το θέμα θα επανεξετασθεί.

Οι εναλλακτικές

Άλλες πηγές στο υπουργείο Οικονομικών κάνουν αναφορά ακόμη και σε έξοδο στις αγορές, αλλά η ατυχήσ απόπειρα της Ισπανίας την περασμένη εβδομάδα αποθάρρυνε τις σκέψεις αυτές. Τη λύση θα δώσει ίσως προσεχώς το «μαξιλάρι» ασφαλείας. Από τα 31 δισ. ευρώ, περίπου, των ταμειακών διαθεσίμων του Δημοσίου μόνο τα 15 δισ. ευρώ του ESM είναι δεσμευμένα και προϋποθέτουν άδεια των δανειστών για να χρησιμοποιηθούν. Τα υπόλοιπα είναι ελεύθερα προς χρήση από το ελληνικό Δημόσιο, αν και ένα μέρος τους είναι κατατεθειμένο σε τράπεζες, οι οποίες ίσως υποφέρουν εάν αποσυρθούν. Σε κάθε περίπτωση, το «μαξιλάρι» είναι μια λύση. Το υπουργείο αναζητεί προφανώς και άλλες. Μεταξύ άλλων, προβλέπει στην κάλυψη ενός μέρους των δαπανών από τα κονδύλια της Ε.Ε. Και

Για να πιαστεί από κάπου ώστε να διαμορφώσει προβλέψεις, ο υπουργός Χρήστος Σταϊκούρας προσφεύγει, κατά τις πληροφορίες, ακόμη και στον καθηγητή λοιμωξιολόγο Σωτήρη Τσιόδρα προκειμένου να ενημερωθεί για την εξέλιξη της επιδημίας, δεδομένου ότι η διάρκεια της είναι καθοριστικός παράγον τόσο για το πλήγμα στην οικονομία όσο και για τα μέτρα που πρέπει να σχεδιαστούν.

Η υπέρβαση των δαπανών για το δίμηνο Μαρτίου - Απριλίου έχει ήδη φτάσει το 1,4 δισ. ευρώ.

φυσικά, ευελπιστεί ότι θα προχωρήσει η λύση του ευρωομολόγου.

Σε διαφορετική περίπτωση, η προληπτική πιστωτική γραμμή του ESM (ECCL) θα είναι ίσως και αυτή μια αναπόφευκτη λύση, εφόσον η συμφωνία των ηγετών της Ε.Ε. καταλήξει σε αυτό τον χαμηλό παρονομαστή. Πάντως, προς το παρόν, στο υπουργείο διαμνύουν ότι «μακάρι να μη χρειαστεί να μπουμέ» σε αυτήν, καθώς θα σηματοδοτήσει μια οπισθοδρόμηση, με την αποδοχή νέου μνημονίου που απαιτείται. Σίγουρα, δεν θα είμαστε επισπεύδοντες, λένε, δείχνοντας προς την Ιταλία και την Ισπανία, που αυτή τη στιγμή φάινεται να αντιμετωπίζουν το μεγαλύτερο

πρόβλημα. Όμως, η μεγάλη εξάρτηση της χώρας από τον τουρισμό και το ενδεχόμενο να χαθεί εξ ολοκλήρου η καλοκαιρινή σεζόν δεν επιτρέπουν να αποκλειστεί αυτό το ενδεχόμενο.

Αύξηση αποθεματικού

Το υπουργείο Οικονομικών θα καταθέσει τις επόμενες ημέρες συμπληρωματικό προϋπολογισμό. Στην πραγματικότητα, θα είναι μία μόνο διάταξη, που θα προβλέπει αύξηση του αποθεματικού κατά 4-5 δισ. ευρώ. Αρκητή, ίσως, για να καλύψει τις ανάγκες του κράτους μόνο για δαπάνες αυτή την περίοδο (Απρίλιος - Μάιος).

Από και πέρα, όπως αναφέρουν πηγές του υπουργείου Οικονομικών, η συνολική αναμόρφωση του προϋπολογισμού, με εκτιμήσεις για τελικό ισόζυγιο, θα γίνει όταν θα διαφανεί μια ασφαλής εκτίμηση. Το σίγουρο είναι ότι η εποχή των πρωτογενών πλεονασμάτων και υπερπλεονασμάτων δείχνει πολύ μακρινή. Ειδικά τον Απρίλιο η πορεία

προβλέπεται καταστροφική. Το θέμα, βεβαίως, δεν είναι δημοσιονομικό, όπως επισημαίνει με κάθε ευκαιρία ο κ. Σταϊκούρας. Από τη στιγμή που δόθηκε η δυνατότητα στην Ελλάδα να ενταχθεί στους γενικούς κανόνες ευελξίας που ισχύουν για τα υπόλοιπα κράτη, δεν έχει σημασία αν θα έχει πρωτογενές πλεόνασμα ή έλλειμμα και πόσο θα είναι αυτό. Γεγονός παραμένει ότι πρέπει να λύσει το ταμειακό πρόβλημα.

Σημειωτέον ότι σημαντική παράμετρο του προβλήματος θα αποτελέσει το μέγεθος στο οποίο θα διαμορφωθεί τελικά η ύφεση της οικονομίας. Ο υπουργός Οικονομικών μίλησε ήδη για υποχώρηση του ΑΕΠ κατά 3%, όταν ο προϋπολογισμός προέβλεπε ανάπτυξη 2,8%. Μέσα σε ένα μήνα βυθίστηκε η πρόβλεψη για το ΑΕΠ κατά 5,8%, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τα έσοδα. Στο υπουργείο Οικονομικών έχουν, σύμφωνα με πληροφορίες, εκτιμήσεις για ύφεση ακόμη και 4%, όχι όμως μεγαλύτερη.

Υπό σκληρούς όρους η... ασπирίνη του ESM

Η ιδέα ενός νέου μνημονίου για να ενταχθεί η χώρα στην προληπτική πιστωτική γραμμή του (ESM), προκειμένου να αντιμετωπίσει τις συνέπειες του κορωνοϊού, φέρνει στο προσκήνιο εφιάλτες από το παρελθόν. Στο υπουργείο Οικονομικών θέλουν να αποφύγουν με κάθε τρόπο αυτή την προοπτική. Αλλωστε, το ποσό, κάπου 4 δισ. ευρώ για την Ελλάδα, δεν είναι τόσο μεγάλο ώστε να αγνοήσει κανείς τις προϋποθέσεις με τις οποίες εξασφαλίζεται. Η Ελλάδα, όμως, τάχθηκε υπέρ του ευρωομολόγου –σε αντιδιαστολή με την προληπτική πιστωτική γραμμή– για μια σειρά από λόγους που δεν αφορούν μόνο την ίδια και τη σκληρή εμπειρία της από τα μνημόνια του παρελθόντος. Όπως υποστήριξε ο πρώτος υπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης στη Σύνοδο Κορυφής της Πέμπτης, «η ΕΚΤ δεν μπορεί να κάνει τα πάντα. Και ο ESM δεν σχεδιάστηκε για να αντιμετωπίζει τέτοιες πρωτόγνωρες κρίσεις». Πηγές από το οικονομικό επιτελείο υποστηρίζουν πως τα 240 δισ. ευρώ που προτείνεται από τις βόρειες χώρες, κυρίως Γερμανία, Φινλανδία, Ολλανδία, Αυστρία, να δοθούν από τον ESM προφανώς δεν είναι αρκετά για να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα. Συγκρίνουν, μάλιστα, το ποσό με τα 2 τρις. ευρώ της δημοσιονομικής στήριξης των ΗΠΑ.

Για να καλυφθεί το κενό, συνεχίζουν οι ίδιες πηγές, θα χρειαστεί να επιστρατευθεί το «μπαζούκα» του Μάριο Ντράγκι, το OMT (outright monetary transactions), πλέον του 1,1 τρις. που έχει διαθέσει ήδη η ΕΚΤ. Αυτό, κατά την άποψη των πηγών, θα θέσει σε κίνδυνο τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, καθώς θα προκαλέσει «φούσκες» σε τιμές ομολόγων και μετοχών, δημιουργώντας έτσι τις προϋποθέσεις για μια πιθανή επόμενη κρίση. Επίσης, είναι πιθανό να δημιουργήσει πληθωριστικές πιέσεις και στα αγαθά. Αντίθετα, το ευρωομολόγο, από τη στιγμή που θα είναι μεγάλης διάρκειας και θα υποστηρίχεται από ισχυρές οικονομίες, θα το χρηματοδοτήσει ο ιδιωτικός τομέας, από κεφάλαια που ήδη υπάρχουν και δεν θα προκαλέσει πληθωριστικές πιέσεις, υποστηρίζουν. Γι' αυτό, άλλωστε, η Κριστιν Λαγκάρντ τάχθηκε με ενθουσιασμό υπέρ του ευρωομολόγου.

Καθώς η ιστορία δείχνει ότι η Ευρώπη προχωρεί πάντα με συμβιβασμούς, τα σενάρια μιας πιθανής λύσης με ομολόγο, αλλά υπό «μνημονιακές» κατά κάποιον τρόπο προϋποθέσεις, ήδη κυκλοφορούν.

Τα πλεονεκτήματα της εργασίας από το σπίτι και μετά την κρίση του κορωνοϊού

Από την έμπειρη ομάδα της Moebius Software Ltd

Η εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού έχει υποχρεώσει αρκετές επιχειρήσεις να υιοθετήσουν ένα σύγχρονο μοντέλο εργασίας για την ασφάλεια των υπαλλήλων και των οικογενειών τους, αυτό της εργασίας από το σπίτι. Εν μέρους της κρίσης που έχει δημιουργηθεί στο επιχειρηματικό περιβάλλον καθώς η χώρα βρίσκεται σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, είναι σημαντικό οι εταιρείες συνεχίσουν κανονικά τις εργασίες τους, να παραμείνουν ενεργές για να επιβιώσουν.

Κατά την προ-κορωνοϊού εποχή, υπήρξε σκεπτικισμός από τους εργοδότες για την αποτελεσματικότητα της εργασίας από το σπίτι, φοβούμενοι ότι οι υπάλληλοι θα καταχραστούν την ελευθερία που τους προσφέρεται. Έρευνες όμως έχουν δείξει ότι άτομα που εργάζονται από το σπίτι τείνουν να είναι πιο παραγωγικοί, καθώς νιώθουν μεγαλύτερη αυτονομία και μπορούν να συγκεντρωθούν καλύτερα με λιγότερες παρεμβολές και διακοπές από ότι θα είχαν σε ένα παραδοσιακό εργασιακό περιβάλλον. Επιπρόσθετα, εργαζόμενοι με ευέλικτο ωράριο καλλιεργούν υψηλότερο εργασιακό ήθος, πράγμα που ενισχύει την ποιότητα της δουλειάς τους και την παραγωγικότητά τους.

Όλα αυτά σαφέστατα προσφέρουν σημαντικά πλεονεκτήματα στην κερδοφορία της εταιρείας, συμπε-

ριλαμβανομένων των χαμηλότερων λειτουργικών εξόδων, της απλοποίησης και της επιτάχυνσης των διαδικασιών, αλλά και της μείωσης της εναλλαγής και αντικατάστασης του προσωπικού. Επιπλέον, χάρη στο γεγονός ότι η επικοινωνία γίνεται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, chat ή/και τηλεδιάσκεψης, μειώνονται σημαντικά οι μετακινήσεις βοηθώντας την εταιρεία να μειώσει την επίδρασή της προς το περιβάλλον

και να τοποθετηθεί ως περιβαλλοντικά ευσυνειδητές και υπόδειγμα καλής εταιρικής πρακτικής.

Η αξιοποίηση της τεχνολογίας και ιδιαίτερα των εργαλείων που προσφέρουν ολοκληρωμένα συστήματα υψηλής απόδοσης αποτελεί το νούμερο ένα σύμμαχο των εταιρειών για να διασφαλιστεί η παραγωγικότητα και η αποδοτικότητα κατά την εργασία από το σπίτι. Αυτό καθώς όλες οι δραστηριότητες μπορούν να γίνουν ηλεκτρονικά μέσω ενός λογισμικού διαδικτυακά,

χωρίς να χρειάζεται φυσική παρουσία του υπαλλήλου στο γραφείο, επιτρέποντας ταυτόχρονα σε προϊστάμενους και project managers να παρακολουθούν τη ροή των εργασιών σε πραγματικό χρόνο και να αξιολογούν την απόδοση και τις δυνατότητες της ομάδας τους για βελτιστή αξιοποίηση του χρόνου τους.

Σε γενικές γραμμές, η περίοδος κρίσης που διανύουμε μας αναγκάζει να δοκιμάσουμε και να υιοθετήσουμε νέους τρόπους και μεθόδους, για τους οποίους παλαιότερα δεν είχαμε χρόνο ή δεν θέλαμε να επενδύσουμε σε αυτούς. Η υποχρεωτική εργασία από το σπίτι μας βοηθά να δούμε ξεκάθαρα το μέλλον του εργασιακού κόσμου, να αντιληφθούμε τις ανάγκες του προσωπικού και της εταιρείας, να αξιολογήσουμε σε ποιο επίπεδο ψηφιακής μεταρρύθμισης βρίσκεται η επιχείρησή μας και να θέσουμε τα θεμέλια για βελτίωση των μέχρι σήμερα πρακτικών μας και εφαρμογή νέων που συμβαδίζουν καλύτερα με την εποχή. Ας μην ξεχνάμε άλλωστε ότι αυτό είναι και βασικό συστατικό μιας επιτυχημένης επιχείρησης: η εύκολη προσαρμογή ανάλογα με τους καιρούς και η αξιοποίηση των ευκαιριών σε περίοδο κρίσης.

* Η Moebius Ltd είναι εταιρεία ανάπτυξης λογισμικού που απευθύνεται σε Εταιρείες Παροχής Διοικητικών Υπηρεσιών, Λογιστές, Διαγνώστους και οποιαδήποτε εταιρεία χειρίζεται αρχεία. Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.moebiussoftware.com/>

«Βυθίζεται» η αγορά καυσίμων, ανησυχούν οι εταιρείες ηλεκτρισμού

Καθίζηση ζήτησης για βενζίνη – Φόβοι για απλήρωτους λογαριασμούς ρεύματος

Της ΧΡΥΣΕΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Ιδιαίτερα αρνητικά μηνύματα εκπέμπουν οι δείκτες ζήτησης σε ηλεκτρισμό και καύσιμα για το βάθος της ύφεσης της ελληνικής οικονομίας από την επέλαση του κορωνοϊού. Κάθε εβδομάδα, ο ρυθμός μείωσης της ζήτησης βενζίνης αυξάνεται ακολουθώντας την πορεία των περιοριστικών μέτρων μετακίνησης.

Από τις αρχές Μαρτίου μέχρι και τις 23 η ζήτηση βενζίνης υποχώρησε σε ποσοστό 25%, με τη μεγαλύτερη πτώση να παρατηρείται εύλογα τις τελευταίες δύο εβδομάδες.

Στο ποσοστό αυτό δεν περιλαμβάνεται ολόκληρη η εβδομάδα της πλήρους απαγόρευσης μετακινήσεων που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της αγοράς θα μειώσει δραστικά τις πωλήσεις βενζίνης. Ο Μάρτιος εκτιμάται ότι θα κλείσει για τη βενζίνη στο -30%, ενώ ο Απρίλιος, ελλείψει και της αναμενόμενης μετακίνησης λόγω Πάσχα, εκτιμάται ότι θα κλείσει στο -60%.

Λίγο καλύτερα είναι τα πράγματα για το πετρέλαιο κίνησης, λόγω των μεταφορών για την τροφοδοσία της αγοράς τροφίμων αλλά και τις αγροτικές καλλιέργειες το δίμηνο Φεβρουαρίου - Μαρτίου. Οι πωλήσεις πετρελαίου κίνησης μέχρι και τις 23 Μαρτίου μειώθηκαν κοντά στο 20%. Εκτίμηση παραγόντων της αγοράς είναι ότι εάν δεν υπάρξει

Εάν τα μέτρα παραταθούν και τον Μάιο, δεν θα αντέξουμε, προειδοποιούν τα πρατήρια.

ολική απαγόρευση, η μείωση των πωλήσεων στο πετρέλαιο κίνησης θα περιοριστεί τον Απρίλιο στο 35%-40%.

Επί του παρόντος, η αγορά κρατιέται από το πετρέλαιο θέρμανσης, οι πωλήσεις του οποίου είναι αυξημένες κατά 42% σε σχέση με πέρυσι, εξέλιξη στην οποία έχει συμβάλει τόσο ο παράγοντας των χαμηλών τιμών όσο και των καιρικών συνθηκών κυρίως στη Β. Ελλάδα σε συνδυασμό φυσικά με την παραμονή στο σπίτι.

Για «βαθιά κρίση του κλάδου, που δεν έχει προλάβει να συνέλθει ακόμη από τη δεκαετή κρίση της ελληνικής οικονομίας» κάνει λόγο ο πρόεδρος του Συνδέσμου Εταιρειών Εμπορίας Πετρελαιοειδών (ΣΕ-ΕΠΕ) κ. Γιάννης Αληγιζάνης.

Με δηλώσεις του στην «Κ» μεταφέρει τη γενικότερη αγωνία του κλάδου για τις αντοχές πρατηρίων και εταιρειών εάν

Η ζήτηση για βενζίνη τον Μάρτιο εκτιμάται ότι θα είναι μειωμένη κατά 30%, ενώ ο Απρίλιος, ελλείψει και της αναμενόμενης μετακίνησης λόγω Πάσχα, προβλέπεται ότι θα κλείσει με πώση 60%.

τα περιοριστικά μέτρα παραμένουν σε ισχύ πέραν του Μαΐου. «Τα πρατήρια που πουλάνε μόνο βενζίνη και πετρέλαιο κίνησης δεν θα αντέξουν, οι οφειλές από ξενοδοχεία και επιχειρήσεις θα μεταφερθούν στις εταιρείες εμπορίας οι περισσότερες εκ των οποίων δύσκολα θα αντέξουν τον συνδυασμό μηδενικών πωλήσεων και αυξημένων επισφαλειών», τονίζει ο κ. Αληγιζάνης.

Ανησυχία για την πορεία της ζήτησης επικρατεί και στο επιχειρηματικό κομμάτι της αγοράς ηλεκτρισμού. Το γεγονός ότι μέχρι σήμερα, κλάδοι με υψηλή κατανάλωση, όπως η βιομηχανία υψηλής και μέσης τάσης δεν έχουν περιορίσει την παραγωγή τους ενώ παράλληλα η παραμονή στο σπίτι έχει αυξήσει την κατανάλωση των νοικοκυριών έχει συγκρατήσει τα επίπεδα της ζήτησης στο -3%, ποσοστό που οφείλεται κυρίως στους

κλάδους εστίασης και ξενοδοχείων αλλά και μικρών επιχειρήσεων που έκλεισαν ή υπολειπόμενοι.

Ο ρυθμός μείωσης της ζήτησης σε ηλεκτρική ενέργεια θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την απόρροια λειτουργία της βιομηχανικής παραγωγής αλλά και το κατά πόσον θα επιβεβαιωθούν τα δυσμενή σενάρια για τον τουρισμό το καλοκαίρι.

Σε βάθος τριμήνου η πτώση της ζήτησης εκτιμάται σε ένα καλό σενάριο στο 10% και στο δυσμενές σε πολύ παραπάνω.

Η Ιταλία και η Γαλλία

Η αγορά παρακολουθεί με αγωνία την εξέλιξη της ζήτησης σε ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Ιταλία και η Γαλλία που βρέθηκαν αντιμέτωπες με τον κορωνοϊό νωρίτερα από εμάς. Στη Γαλλία η ζήτηση υποχώ-

ρησε κατά 17% και στην Ιταλία ενώ κυμαίνονταν στο 20%, χθες έκανε «βουτιά» στο 30%.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα, ωστόσο, για τις εταιρείες ηλεκτρισμού είναι η εισπραξιμότητα των λογαριασμών ρεύματος λόγω της αδυναμίας επιχειρήσεων και νοικοκυριών που έχουν πληγεί από τα μέτρα για τον κορωνοϊό να αποπληρώσουν τους λογαριασμούς ρεύματος και το ασφυκτικό πρόβλημα ρευστότητας που δημιουργείται.

Η εισπραξιμότητα της ΔΕΗ έχει μειωθεί ήδη κατά 50%, ενώ στο 30% έχει υποχωρήσει και η εισπραξιμότητα των ιδιωτών παρόχων. ΔΕΗ και ιδιώτες πάροχοι αναμένουν τη σύσταση Ταμείου Εγγυοδοσίας που προωθεί το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας για να διασφαλίσουν ρευστότητα μέσω δανείων με εγγύηση του Δημοσίου.

Μέτρα - ασπίδα στον κορωνοϊό από τη Viva Wallet

Με γνώμονα την προστασία των επιχειρήσεων και των καταναλωτών έναντι της εξάπλωσης του κορωνοϊού (COVID 19), η Viva Wallet ενεργεί αποτελεσματικά για να δώσει άμεσες λύσεις στις ανάγκες της αγοράς, εξασφαλίζοντας στους πελάτες της αξιόπιστες πληρωμές αλλά και προφυλάσσοντας τη δημόσια υγεία. Στο πλαίσιο αυτό αυξάνει τα όρια ανέπαφων συναλλαγών και αναβαθμίζει τις υπηρεσίες της για να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις στην αγορά από τον COVID 19. Συγκεκριμένα η Viva Wallet:

- Έχει ήδη ενεργοποιήσει από τις 23 Μαρτίου την αύξηση ορίου ανέπαφων συναλλαγών στα 50 ευρώ σε όλα τα τερματικά της στην Ελλάδα. Αυτό έγινε και σε όλα τα τερματικά στις άλλες 5 χώρες, όπου επιτράπη το συγκεκριμένο μέτρο, δηλαδή Πορτογαλία, Μάλτα και Ιρλανδία στα 50 ευρώ, Πολωνία στα 100 ζλότι και στο Ηνωμένο Βασίλειο στις 45 λίρες.
- Περιορίζει τη διάθεση όλων των τερματικών αποδοχής καρτών με πληκτρολόγιο.
- Εξασφαλίζει τη διαθεσιμότητα για τα Contactless τερματικά αποδοχής καρτών χωρίς πληκτρολόγιο, που απολυμαίνονται εύκολα μετά κάθε χρήση.
- Διαθέτει για όλες τις υπηρεσίες Delivery και Courier, το Mini Card Reader για ανέπαφες πληρωμές κατά την παράδοση της παραγγελίας.
- Δίνει τη δυνατότητα αποστολής ηλεκτρονικής απόδειξης (sms/email) σε όλα τα τερματικά αποδοχής καρτών της, ελαχιστοποιώντας την επαφή με τον πελάτη.

• Δημιουργεί την ειδική υπηρεσία «Ειδοποίηση Πληρωμής» που επιτρέπει τη χρέωση καρτών σε ασφαλές περιβάλλον με ένα απλό email για όσους δουλεύουν από το σπίτι με τηλεργασία.

• Δίνει δωρεάν όλα τα απαραίτητα εργαλεία χρέωσης καρτών σε 20 δημοφιλείς έτοιμες πλατφόρμες e-commerce (Shopify, Woo-commerce κ.λπ.) για να στηρίξει την ευκολότερη μετάβαση των εμπόρων στο ηλεκτρονικό εμπόριο.

Παράλληλα, η Viva Wallet έχει το

Από τις 23 Μαρτίου έχει αυξήσει το όριο ανέπαφων συναλλαγών στα 50 ευρώ σε όλα τα τερματικά της στην Ελλάδα.

σύνολο των υποδομών της στο Microsoft Azure Cloud, εξασφαλίζοντας έτσι την απρόσκοπτη λειτουργία των υπηρεσιών της και τη συνεχιζόμενη εξυπηρέτηση των πελατών της.

Όπως ανακοίνωσε, επίσης, η εταιρεία το σύνολο του προσωπικού της Viva Wallet εργάζεται αποκλειστικά από το σπίτι με τηλεργασία από τη Δευτέρα 16.03.2020 για τη μέγιστη ασφάλεια των ανθρώπων της, εξασφαλίζοντας «την ομαλή λειτουργία και υποστήριξη πελατών της Viva Wallet, στις 16 χώρες που δραστηριοποιείται στην Ευρώπη».

Η εταιρεία περιορίζει τη διάθεση όλων των τερματικών αποδοχής καρτών με πληκτρολόγιο.

Απώλειες 1,8 εκατ. εβδομαδιαίως μετρούν οι ιχθυοκαλλιέργειες

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Σε δυσχερή θέση έχει περιέλθει ο κλάδος των ιχθυοκαλλιεργειών. Οι εγχώριες εταιρείες μετρούν απώλειες οι οποίες υπολογίζεται ότι φτάνουν το 1,8 εκατ. ευρώ εβδομαδιαίως, με την πρόβλεψη ότι θα είναι ακόμη μεγαλύτερες το επόμενο διάστημα. Η δραστική μείωση των εξαγωγών προς την Ιταλία, τον κύριο προορισμό μέχρι πρόταως για τα ελληνικά ψάρια, αλλά σταδιακά και η υποχώρηση των εξαγωγών προς τις άλλες μεγάλες αγορές του κλάδου, όπως είναι η Ισπανία και η Γαλλία, θέτουν ακόμη και θέμα επιβίωσης για ορισμένες εταιρείες, που πλέον δεν λαμβάνουν καθόλου παραγγελίες από το εξωτερικό.

Η εξαιρετικά αυτή δυσμενής εξέλιξη έρχεται σε μια κρίσιμη καμπή για τον πολυπαθο εδώ και περίπου μία δεκαετία κλάδο των ιχθυοκαλλιεργειών, έναν κλάδο που ταλαιπωρήθηκε ήδη από την υπερχρέωση, τις πολύ χαμηλές τιμές, ειδικά την τελευταία διετία, και τον ανταγωνισμό –στην ουσία άνισο– από την Τουρκία. Και μπορεί πλέον η «Σελόντα» και η «Νηρέυς» να βρίσκονται στο σχετικά ασφαλές καταφύγιο του ομίλου «Ανδρομέδα» και τις στήριξης από τα funds Amerita και Mubadala, δεν ισχύει όμως το ίδιο για δεκάδες άλλες εταιρείες του κλάδου, οι οποίες είναι άγνωστο εάν θα υπάρχουν πια όταν περάσει η πρωτοφανής κρίση του κορωνοϊού.

Για ποιο λόγο ο κλάδος των ελληνικών ιχθυοκαλλιεργειών, ένας κλάδος που η αξία των πωλήσεών του σε ετήσια βάση υπερβαίνει το μισό δισεκατομμύριο ευρώ, βρίσκεται στη δίνη αυτής της κρίσης; Διότι το μεγαλύτερο πλεονέκτημά του μέχρι τις αρχές του έτους, και βασικό ζητούμενο για πολλούς ακόμη κλάδους της ελληνικής οικονομίας, η εξωστρέφεια δηλαδή, μετατρέπεται στο μεγαλύτερο μειονέκτημά του. Το 80% της ελληνικής παραγωγής ψαριών ιχθυοκαλλιεργείας

εξάγεται, με τους κυριότερους προορισμούς αυτών να είναι κυρίως χώρες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κάποιες άλλες τρίτες χώρες, με πιο σημαντικές τις ΗΠΑ.

Πιο συγκεκριμένα, η μεγαλύτερη αγορά για τα ελληνικά ψάρια είναι η Ιταλία, η χώρα που έχει χτυπηθεί περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη από την πανδημία του κορωνοϊού. Το 2019 οι εξαγωγές ψαριών ιχθυοκαλλιεργείας από την Ελλάδα στην Ιταλία ήταν 42.000 τόνοι, αξίας 200 εκατ. ευρώ, με περίπου το 50% των πωλήσεων να κατευθύνεται στο κανάλι της μαζικής εστίασης.

Το δυστύχημα είναι ότι η μείωση των παραγγελιών από την Ιταλία ξεκίνησε ήδη από τα τέλη Ιανουαρίου, πριν δηλαδή εμφανισθούν κρούσματα κορωνοϊού στη χώρα. Ο λόγος; Η απουσία τουριστών από Κίνα και Ιαπωνία, όπου ήδη είχε εμφανισθεί η επιδημία, καθώς και η αποφυγή και αρκετών άλλων καταναλωτών των εστιατορίων κινεζικής και ιαπωνικής κουζίνας. Τα εστιατόρια αυτού του είδους στην Ιταλία χρησιμοποιούν σε πολύ μεγάλο βαθμό ελληνικά ψάρια, με το λαβράκι να αποτελεί βασικό συστατικό για την

Ακύρωση παραγγελιών από την Ιταλία, που αποτελεί τη μεγαλύτερη αγορά για τα ελληνικά ψάρια.

παρασκευή σουσι στην γείτονα. Τα όσα ακολούθησαν στην Ιταλία οδήγησαν ακόμη και σε ακύρωση παραγγελιών που είχαν γίνει και ενώ τα ψάρια είχαν αφαιρεθεί από τους κλωβούς και ήταν έτοιμα προς φόρτωση.

Η Ισπανία αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή αγορά για τα ψάρια ελληνικής ιχθυοκαλλιεργείας, καθώς α-

Το 80% της ελληνικής παραγωγής ψαριών ιχθυοκαλλιεργείας εξάγεται, με τους κυριότερους προορισμούς αυτών να είναι κυρίως χώρες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κάποιες άλλες τρίτες χώρες, με πιο σημαντικές τις ΗΠΑ.

πορροφά σχεδόν το 12,6% της ελληνικής παραγωγής και αντιπροσωπεύει το 15,5% των συνολικών εξαγωγών ελληνικής σσιπούρας και λαβρακιού, ενώ στη Γαλλία γίνεται περίπου το 12% των ελληνικών εξαγωγών.

Η απαγόρευση που επέβαλε η κυβέρνηση των ΗΠΑ στις πτήσεις από Ευρωπαϊκή Ένωση δημιουργεί ένα ακόμη πρό-

βλημα: Ο πιο σύντομος τρόπος να φτάσουν τα ελληνικά ψάρια στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού είναι η Turkish Airlines. Η τελευταία, όμως, επιβάλλει υπερβολικά υψηλούς ναύλους, 6 ευρώ / κιλό, αντί για 2,5 ευρώ / κιλό που πληρώναν οι ελληνικές εταιρείες, καθιστώντας ουσιαστικά τις εξαγωγές απαγορευτικές. «Εάν επιχειρήσεις να πουλήσεις πάνω από το κόστος,

δεν θα τα αγοράσει κανείς. Εάν πουλήσεις κάτω από το κόστος, θα είναι αυτοκτονία», δήλωσε χαρακτηριστικά στην «Κ» παράγοντας του κλάδου, περιγράφοντας στην ουσία μια διέξοδο κατάστασης. Το πρόβλημα έχει τρεις ακόμη διαστάσεις: Οι πελάτες των εταιρειών, κυρίως από Ιταλία, έχουν καθυστερήσει τις πληρωμές, το κόστος εκτροφής των ψαριών

αυξάνεται, καθώς αυτά παραμένουν για μεγαλύτερο χρόνο στους κλωβούς, ενώ εάν παραταθεί η μείωση των εξαλιεύσεων (δηλαδή η αφαίρεση των ψαριών από τους κλωβούς για να οδηγηθούν στην κατανάλωση) και συνεχισθεί έως τους θερινούς μήνες, τότε θα χρειαστεί περισσότερος χώρος για τη διαχείριση των ιχθύων.

Αξίζει να σημειωθεί αφενός ότι οι ιχθυοτρόφες αποτελούν περίπου το 65% του κόστους εκτροφής των ψαριών και αφετέρου ότι το καλοκαίρι ο πληθυσμός τους αυξάνεται με ταχύτερους ρυθμούς. Κάποιες από τις μεγάλες εταιρείες διαθέτουν καθετοποιημένη παραγωγή και παράγουν ιχθυοτρόφες, αυτό όμως δεν ισχύει για τις δεκάδες μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις ιχθυοκαλλιεργείας. Συνολικά στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται στον κλάδο περί τις 63 επιχειρήσεις με 320 μονάδες εκτροφής, ενώ οι άμεσες και έμμεσες θέσεις εργασίας αγγίζουν τις 12.000.

Μια άλλη συνέπεια, τέλος, μεσομακροπρόθεσμη ίσως, αλλά ιδιαίτερως σημαντική για τον κλάδο από την εξάπλωση του κορωνοϊού, είναι το πιθανό «πάγωμα» επενδύσεων.

Οι θεσμικοί φορείς του κλάδου στην Ελλάδα έχουν ζητήσει από την κυβέρνηση τη λήψη μέτρων, τα οποία ξεκινούν, σύμφωνα με πληροφορίες, από το αίτημα για την ένταξη των εταιρειών ιχθυοκαλλιεργείας στα οριζόντια μέτρα στήριξης των επιχειρήσεων που έχουν ήδη ανακοινωθεί, έως πιο ειδικά μέτρα, όπως η πρόβλεψη για χορήγηση αποζημιώσεων σε εταιρείες υδατοκαλλιεργείας για λόγους δημόσιας υγείας.

Εως τώρα, αποζημιώσεις στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας προβλέπονταν σε περίπτωσης περιβαλλοντικών ατυχημάτων. Η προσθήκη των λόγων δημόσιας υγείας έχει προταθεί, σημειωτέον, και από την Κομισιόν και από το Ευρωκοινοβούλιο.

Εχουμε ανοσία εφόσον νοσήσουμε;

Γιατί πεθαίνουν περισσότεροι άνδρες από ό,τι γυναίκες που έχουν προσβληθεί από τον COVID-19

Πολλά είναι τα επιστημονικά ερωτήματα για τον νέο κορωνοϊό, που προκαλούν πραγματικό πονοκέφαλο στους επιστήμονες. Αποκτάμε, άραγε, ανοσία εφόσον νοσήσουμε και γιατί πεθαίνουν περισσότεροι άνδρες από ό,τι γυναίκες από COVID-19. Στο πρώτο ερώτημα οι επιστήμονες, επί του παρόντος, αδυνατούν να απαντήσουν σαφώς. Ο καθηγητής Περιβαλλοντικής Υγείας, Τζέφρι Σαμάν, του πανεπιστημίου Κολούμπια της Νέας Υόρκης, τονίζει ότι κάποιες περιπτώσεις επαναλοίμωξης σε Κίνα και Ιαπωνία, μπορεί απλώς να οφείλονται σε αναξιοπίστες διαγνωστικές εξετάσεις, ένα συνυψισμένο πρόβλημα με τις αναπνευστικές λοιμώξεις. Έρευνα της Ιατρικής Ακαδημίας του Πεκίνου, άλλου, έδειξε ότι πιθανοί που προσβλήθηκαν από τον νέο κορωνοϊό, αφού ασθένησαν και ανέρρωσαν, δεν κατέστη δυνατό να επαναμολυνθούν.

Όμως, αυτό δεν μαρτυρά πολλά για το πόσο θα διαρκεί αυτή η ανοσία. Άλλοι κορωνοϊοί που προσβάλλουν τον άνθρωπο,

Επιστημονικά ερωτήματα για τον νέο κορωνοϊό, που προκαλούν πραγματικό πονοκέφαλο στους ειδικούς.

όπως του κοινού κρυολογήματος, προκαλούν βραχύβια ανοσία, που δεν ξεπερνά τους τρεις μήνες, επισημαίνει ο Πίτερ Οπενσο, καθηγητής Προληπτικής Ιατρικής στο Imperial College του Λονδίνου. Την άποψή του συμμερίζονται πολλοί άλλοι λοιμωξιολόγοι, μεταξύ των οποίων και ο δρ Ιρα Λοντζίνι, καθηγητής βιοστατιστικής στο κολλέγιο Δημόσιας Υγείας του πανεπιστημίου της Φλόριντα. «Άλλες λοιμώξεις από κορωνοϊούς δεν χαρίζουν μακροχρόνια

Ζευγάρι τραβάει σέλφι φορώντας μάσκες μπροστά στις Βερσαλλίες, δυτικώς του Παρισιού, στη Γαλλία. Ο ιός πλήττει πιο σκληρά τους άνδρες από τις γυναίκες, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις επιστημόνων.

ανοσία. Αντιθέτως, μπορείς να νοσήεις ξανά και ξανά. Στην πραγματικότητα δεν γνωρίζουμε αν αυτό ισχύει και για τον νέο κορωνοϊό», επισημαίνει ο Αμερικανός καθηγητής.

Πιο αισιόδοξος είναι ο δρ Μάρτιν Χιμπερντ της Σχολής Υγείνης και Τροπικών Ασθενειών του Λονδίνου, ο οποίος εκτιμά ότι από τα στοιχεία που έχουμε συγκεντρώσει φαίνεται πιθανό ο νέος κορωνοϊός να προσφέρει ισόβια ανοσία.

Ενα άλλο ερώτημα που απασχολεί τους ερευνητές είναι γιατί οι άνδρες που έχουν προσβληθεί από κορωνοϊό διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο θανάτου, περίπου κατά 50%, από τις γυναίκες. Οι ερευνητές εκτιμούν ότι η διαφορά οφείλεται κυρίως σε συμπεριφορικούς παράγοντες, που συνδέονται με το φύλο, αλλά και σε βιολογικούς. Στοιχεία από έξι κράτη υποδεικνύουν ότι οι άνδρες ήταν πιθανότερο να έχουν υποκείμενα νοσήματα (υπέρταση, καρ-

διαγγειακά νοσήματα και χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια), γεγονός που ενίσχυε τις πιθανότητες επικίνδυνων επιπλοκών. Επίσης, οι άνδρες καπνίζουν σε πολύ μεγαλύτερο ποσοστό συγκριτικά με τις γυναίκες και έτσι κατά πάσα πιθανότητα πάσχουν από χρόνια αναπνευστικά προβλήματα, αλλά και καταναλώνουν περισσότερο αλκοόλ, χωρίς, να αποκλείονται βιολογικοί παράγοντες όπως η εντονότερη ανοσοποιητική αντίδραση στις γυναίκες.

Στη θρησκεία στρέφονται δισεκατομμύρια άνθρωποι

«**Ο Ιησούς** είναι η προστασία μου», είπε Λιβανέζος μαρωνίτης ιερέας, όταν ρωτήθηκε αν έχει μαζί του μάσκα και απολυμαντικό χεριών. Ο πατέρας Λιάουι είχε μόλις ολοκληρώσει υπερήχηση της χώρας με μικρό αεροσκάφος, κατά τη διάρκεια της οποίας ευλόγησε όλο τον Λίβανο με το θυμιάμά του. Στη θρησκεία στρέφονται δισεκατομμύρια άνθρωποι που αντιμετωπίζουν την πανδημία, την ώρα κατά την οποία οι κοσμικές αρχές και ο ιατρικός κόσμος αδυνατούν να δώσουν πειστικές απαντήσεις. Αυτό που ευνοεί, όμως, την ψυχή δεν είναι απαραίτητα ωφέλιμο για το σώμα. Οι πιστοί σε όλο τον κόσμο παραβιάζουν τις εντολές των υγειονομικών υπηρεσιών, που απαγορεύουν τις συναθροίσεις, θεμέλιος λίθος κάθε θρησκευτικής τελετουργίας. Σε κάποιες περιπτώσεις, ο

Οι πιστοί σε όλο τον κόσμο παραβιάζουν τις εντολές των υγειονομικών υπηρεσιών, που απαγορεύουν συναθροίσεις.

θρησκευτικός ζήλος έστρεψε πιστούς σε ανίσχυρες ή ακόμη και βλαβερές δίδην θεραπείες και λειτουργήσε ως μαγνήτης, οδηγώντας τους σε πολυσύχναστους χώρους λατρείας, επιταχύνοντας τη μετάδοση. Στη Μιανμάρ, βουδιστής μοναχός ανακοίνωσε ότι μία δόση λεμονιού και τρεις σπόροι φοίνικα προσφέρουν ανοσία στον κορωνοϊό. Στο Ιράν, σίτες πιστοί καταγράφκαν να γλείφουν ιερά κειμήλια σε τεμένη για να προστατευθούν από τον ιό. Στο Τέξας, ιεροκάρικας μαγνητοσκόπησε εκπομπή, κατά τη διάρκεια της οποίας ισχυρίστηκε ότι μπορούσε να γιατρέψει αρρώστους μέσα από την οθόνη της τηλεόρασης.

Εργάτες απολυμαίνουν εκκλησία για να αποτρέψουν την εξάπλωση του ιού COVID-19.

Τα αυστηρά μέτρα που λαμβάνονται για σε όλο τον κόσμο βρίσκουν σύμφωνες ακόμη και τις αυστηρότερες θρησκευτικές αρχές, καθώς η μετάδοση του ιού στη Νότια Κορέα ευνοήθηκε καθοριστικά από χριστιανική αίρεση που δεν υπάκουσε στους κανόνες κοινωνικής απομάκρυνσης, από συγκέντρωση 16.000 πιστών σε μουσουλμανικό τέμενος στη Μαλαισία και από την άρνηση ορθόδοξης εβραϊκής κοινότητας στη Νέα Υόρκη να υποθετήσει μέτρα ασφαλείας.

Οι θρησκευτικές αρχές προσπαθούν τώρα να επινοήσουν νέες, υγειονομικά υπεύθυνες μεθόδους προσέγγισης των πι-

στών, παρότι ορισμένες υποκύντουν στις πιέσεις των πιστών. Ο ραββίνος Ντέιβιντ Λάου, πνευματικός επικεφαλής των Ασkenάζι του Ισραήλ, κάλεσε τους ομοδόξους του να απαγγέλλουν 100 προσευχές ημερησίως, όπως έκανε και ο βασιλιάς Δαβίδ όταν αντιμετώπιζε την πανούκλα. Ο κόπτης πατριάρχης Θεόδωρος Β΄ χαρακτήρισε την πανδημία ευκαιρία μετάνοιας, καλώντας όμως τους πιστούς στη Θεία Κοινωνία. Η τοπική κυβερνηση αρνήθηκε, μέχρι στιγμής, να ακυρώσει τη διεξαγωγή της γιορτής προς τιμήν της γέννησης του Θεού Ράμα, που προεξέκυψε ένα και πλέον εκατομμύριο πιστούς στην πόλη Αγιόντια στο

κρατίδιο του Ουτάρ Πραντές, παρότι η επιδημία κερδίζει έδαφος στη χώρα.

Πολλές θρησκείες προσαρμόζονται, όμως, στη νέα πραγματικότητα. Εκκλησίες, τεμένη και άλλοι χώροι λατρείας απέκλεισαν τους πιστούς, με τις λειτουργίες να μεταδίδονται via μέσω βίντεο. Η προσευχή της Παρασκευής ακυρώθηκε σε όλη τη Μέση Ανατολή, ενώ ο μουτζίνης καλεί πιστούς πιστούς να μείνουν στα σπίτια τους. Η Ιταλία βιώνει την τέταρτη εβδομάδα της χωρίς λειτουργίες, αν και το σπύλαιο της Αγίας Ροζαλίας, που φέρεται να έσωσε το Παλέρμιο από τον λοιμό το 1625, συνεχίζει το ποιμαντικό έργο του.

Κόκκινα μάτια με κνησμό, ανοσμία, αγευσία, άγχος

Νέα συμπτώματα αναγνωρίζονται στα κρούσματα του κορωνοϊού, αν και οι ειδικοί εμμένουν ότι τα «τυπικά» και πιο συνήθη, παραμένουν ο υψηλός πυρετός, ο βήχας και η δύσπνοια. Σε κάποια ιδιαίτερα βαριά περιστατικά, οι ασθενείς ανέφεραν ότι ένωσαν διανοητική σύγχυση και έντονο άγχος. Πρόσφατα, ομάδα Βρετανών ΩΡΑ διαπίστωσε την ύπαρξη δύο ακόμη ατυπικών συμπτωμάτων, κυρίως σε ασυμπτωματικούς ασθενείς: την ανοσμία, την ολοκληρωτική απώλεια ή ελάττωση της όσφρησης και την αγευσία, την αδυναμία γεύσης.

Η δρ Κλερ Χόπκινς, πρόεδρος της Βρετανικής Ριнологικής Εταιρείας, τόνισε ότι στοιχεία ασθενών στη Νότια Κορέα, στο Ιράν, στην Ιταλία και στην Κίνα δείχνουν ότι ένας σημαντικός αριθμός επιβεβαιωμένων κρουσμάτων του νέου κορωνοϊού εμφανίζει ανοσμία, υποσμία ή αγευσία. Στη Γερμανία, για παράδειγμα, περισσότερα από τα δύο τρίτα των επιβεβαιωμένων κρουσμάτων έχασαν την όσφρησή τους, ενώ στη Νότια Κορέα, όπου πραγματοποιούνται εξαιρετικά εκτενείς διαγνωστικές

Ένας άνδρας μεταφέρει φρούτα με καλυμμένα τα μάτια και το στόμα του σε γόνδολα στη Βενετία.

Νέα συμπτώματα αναγνωρίζονται στα κρούσματα του ιού – Υψηλός πυρετός, βήχας και δύσπνοια τα πιο συνήθη.

εξετάσεις, το 30% των επιβεβαιωμένων κρουσμάτων εμφανίζει ως κυρίαρχο σύμπτωμα την ανοσμία.

Η δρ Χόπκινς επισημαίνει τη σπουδαιότητα της αναγνώρισης των νέων συμπτωμάτων επειδή η ανοσμία και η αγευσία ήταν τα μοναδικά συμπτώματα που εμφανίζαν ασυμπτωματικοί ασθενείς. «Η νέα επιστημονική διαπίστωση θα μας βοηθήσει στον καλύτερο εντοπισμό ασυμπτωματικών κρουσμάτων, όπως ήταν η συνηθισμένη πλειονότητα των ασθενών που εξέτασα», λέει η δρ Χόπκινς, υπογραμμίζοντας την επιτακτική ανάγκη άτομα με αγευσία και αοσμία, που δεν πάσχουν από αλλεργίες, ρινίτιδα ή ιγμορίτιδα, να τίθενται σε προληπτική καραντίνα.

Επίσης, η Μαρία Βαν Κερόβ, επικεφαλής

του τμήματος Ζωνόνων και Αναδυόμενων Ασθενειών του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας επισημαίνει ότι ο Οργανισμός συγκεντρώνει στοιχεία για τα νέα πιθανά συμπτώματα, αλλά τα χαρακτηριστικά της ασθένειας παραμένουν ο πυρετός, ο ξηρός βήχας, η δύσπνοια, γενικευμένες μυαλγίες και πόνοι στα κόκαλα.

Στο πλήθος των νέων στοιχείων για τα συμπτώματα του νέου κορωνοϊού η Αμερικανική Ακαδημία Οφθαλμολογίας προτείνει ότι τα ερεθισμένα, κόκκινα μάτια, με κνησμό ή εκκρίσεις πιθανώς να είναι ακόμα ένα πρώιμο σύμπτωμα της λοίμωξης COVID-19 και εξέδωσε προειδοποίηση προς τους Αμερικανούς οφθαλμιάτρους να λαμβάνουν ειδικά μέτρα για ασθενείς που εμφανίζονται με επιπεφυκίτιδα, πυρετό και βήχα. Τέλος, κινεζική μελέτη σε 37 ασθενείς COVID-19 έδειξε ότι μικρό ικό φορτίο απομονώθηκε ακόμα και στις οφθαλμικές εκκρίσεις ασθενών και οι οφθαλμίατροι οφείλουν να είναι εξαιρετικά προσεκτικοί κατά τη διάρκεια της εξέτασης, και να φορούν προστατευτικά γυαλιά και γάντια.

Διαπόμευση όσων παραβιάζουν όρους της καραντίνας

Ένα νέο φαινόμενο, αυτό της διαδικτυακής διαπόμευσης ανθρώπων που θεωρείται ότι δεν τηρούν τους κανόνες για τήρηση αποστάσεων εξαιτίας του κορωνοϊού, αναπτύσσεται τις τελευταίες ημέρες στη Βρετανία αλλά και τις ΗΠΑ. Αυτό οφείλεται, εν μέρει, στο γεγονός ότι καλούμαστε να εφαρμόσουμε δύο φαινομενικά αντιφατικά πράγματα: να μένουμε στο σπίτι αλλά και να κάνουμε περιπάτους και ασκήσεις έξω ώστε να διατηρήσουμε τη φυσική και ψυχική μας υγεία και να ενισχύσουμε το ανοσοποιητικό μας σύστημα. Στο Ιντερνετ έχει εμφανιστεί τις τελευταίες ημέρες ακόμη και το hashtag #COVIDIOTS, ενώ κοινωνιολόγοι επισημαίνουν πως η δημόσια διαπόμευση έχει σημαντικό ρόλο στην επιβολή των κοινωνικών κανόνων, ιδίως σε εποχή κατά την οποία αυτοί αλλάζουν γρήγορα. Το BBC σκέφτηκε ορισμένους εξύπνους τρόπους ώστε να μπορέσει κανείς και τον περίπατό του να κάνει και να είναι ασφαλής και να μη διαπομπευθεί ιντερνετικά. Το πρώτο μέτρο είναι να διατηρεί κανείς την απόσταση των δύο μέτρων από τους άλλους. Γι' αυτό η επιλογή διαδρομών κοντά στο σπίτι του καθενός που είναι πιθανότερο να έχουν λιγότερο κόσμο από δημοφιλή πάρκα είναι ασφαλέστερη. «Αν είσαι έξω βαδίζοντας μόνος σου, δεν είσαι εκτεθειμένος (σε κίνδυνο)». Αν έχεις βγάλε βόλτα τον σκύλο σου μόνος, δεν υπάρχει κίνδυνος... πρέπει να ανησυχήσεις όταν έχεις επαφή με άλλους ανθρώπους», λέει στο BBC ο Μπράιαν Λάμπους, καθηγητής δημόσιας υγείας στο Πανεπιστήμιο της Νεβάδας. Όταν, λοιπόν, λαμβάνει κανείς αυτά τα μέτρα, τότε ο κίνδυνος είναι μηδενικός, ε-ξηγεί. Η επιλογή μέρους που δεν είναι πολυσύχναστο περιορίζει τις πιθανότητες επαφής με κάποιον. Οσον αφορά το ασανσέρ, θα πρέπει κανείς να είναι μόνος του, οπότε μην μπαίνετε στο ασανσέρ όταν υπάρχει άλλος. Η Τζένιφερ Ζακέ, κα-

Στο Ιντερνετ έχει εμφανιστεί τις τελευταίες ημέρες ακόμη και το hashtag #COVIDIOTS.

θηγία περιβαλλοντικών σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης, η οποία έχει γράψει βιβλίο για τη χρήση της δημόσιας διαπόμευσης, θεωρεί ότι αυτή μπορεί να υπερπηδήσει το δημόσιο συμφέρον. Ωστόσο, ο Ντάνιελ Σνίσερ, ψυχολόγος στο Πανεπιστήμιο του Μόντρεάλ, επισημαίνει ότι η δημόσια διαπόμευση μπορεί να περιορίσει συγκεκριμένη συμπεριφορά, αλλά μόνο όταν αυτή λαμβάνει χώρα δημόσια, όπως η μη τήρηση αποστάσεων.

Η πανδημία έχει προκαλέσει ένα σωρό νέα κοινωνικά διλήμματα. Αν συναντήσεις κάποιον στον δρόμο, πώς τον χαιρετάς; Τι κάνεις αν το πεζοδρόμιο είναι στενό; Και τι γίνεται αν κάποιος θέλει να μπει στο ίδιο ασανσέρ μαζί σου; Η Λίζι Ποστ είναι πρόεδρος του Ινστιτούτου Εμιλ Ποστ, που εξέδωσε πρόσφατα νέες οδηγίες συμπεριφοράς για τη διατήρηση αποστάσεων στην εποχή του κορωνοϊού. «Οι τρόποι μας μοιάζουν πολύ διαφορετικοί αυτήν τη στιγμή, αλλά είναι κοινές οι βασικές αρχές, που βασίζονται στον σεβασμό, στην ειλικρίνεια και στη φροντίδα για τους άλλους. «Όταν βγάω βόλτα τον σκύλο μου στη γειτονιά, αν κάποιος έρχονται προς το μέρος μου και δεν τους βλέπω να κινούνται, φεύγω από τη γρασίδι ή περπατάω στην άκρη να περάσουν», εξηγεί. «Ένας τρόπος να εξηγήσεις ότι δεν προσπαθείς να γίνεις αγενής, είναι να χαμογελάς, να τους κοιτάς στα μάτια ή απλώς να εξηγήσεις ότι κρατάς τις απαραίτητες αποστάσεις». Στα στενά πεζοδρόμια, καλό είναι να στρέφεις το πρόσωπό σου προς την άλλη πλευρά ή να περιμένεις να περάσει ο άλλος και στη συνέχεια να το διασχίσεις εσύ.

Πινάκida σε συγκρότημα διαμερισμάτων στο Κέιν Τάουν της Νότιας Αφρικής προτρέπει τους πολίτες να μείνουν σπίτι, αν μπορούν.

Μπορεί ο ιός να σκοτώσει όσους και ο καρκίνος;

Παρότι είναι αδύνατο να γνωρίζουμε πόσοι Αμερικανοί θα πεθάνουν από τον κορωνοϊό, οι περισσότεροι υπολογισμοί κάνουν λόγο για μεγάλο αριθμό, που ίσως να φθάσει τις εκατοντάδες χιλιάδες. Ο ερευνητής του Πανεπιστημίου της Νεμπράσκα, δρ Τζέιμς Λόλερ εκτιμά τον αριθμό θανάτων στις 480.000. Κάθε υπολογισμός, όμως, εξαρτάται από δύο βασικά ερωτήματα: Πόσοι Αμερικανοί θα μολυνθούν με τον ιό και πόσοι από αυτούς θα υποκύψουν; Οι υπολογισμοί των επιδημιολόγων δείχνουν ότι χωρίς εντατικές προσπάθειες αντιμετώπισης του COVID-19, 200.000 με 1,7 εκατομμύριο Αμερικανοί θα χάσουν τη ζωή τους, αν και η εκτίμηση αυτή βασίζεται στην υπόθεση ότι η επιδημία θα διαρκέσει ένα χρόνο και όχι περισσότερο.

Η εκτίμηση του δρος Λόλερ για 480.000 νεκρούς είναι υψηλότερη από τον ετήσιο συνολικό αριθμό θανάτων Αμερικανών από εμφύσηση, άνοια, εγκεφαλικά και διαβήτη. Μόνο δύο αίτια θανάτου σκοτώνουν κάθε χρόνο περισσότερους Αμερικανούς: ο καρκίνος (600.000 τον χρόνο) και η καρδιοπάθεια (650.000). Η απαιτούμενη εκτίμηση για 1,7 εκατ. θανάτους από κορωνοϊό θα σημάνει ότι η ασθένεια αυτή θα σκοτώσει περισσότερους από ό,τι ο καρκίνος και η καρδιοπάθεια μαζί. Ο επιδημιολόγος του Χάρβαρντ Μαρκ Λίπας, εκτιμά ότι η μόλυνση ποσοστού 20% του πληθυσμού είναι μία συντηρητική εκτίμηση, ενώ οι κυβερνήσεις Γερμανίας και Βρετανίας εκιάζουν ότι το ποσοστό μόλυνσης θα είναι μεταξύ 60% και 70% του συνολικού πληθυσμού. Πολλοί ειδικοί, που μελετούν τον κορωνοϊό αναμένουν θνησιμότητα της τάξεως του 1% για τους ασθενείς, αν και τα μέχρι στιγμής πο-

σοστά είναι υψηλότερα. Στην Κορέα, η οποία επέβαλε το τεστ σε μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού, το ποσοστό θνησιμότητας είναι 0,8%, ενώ στην κινεζική επαρχία Χουμπέι, λιγότερο από 20% των κατοίκων μολύνθηκαν, εν μέρει χάρη στα δραστικότερα μέτρα απομόνωσης και απαγόρευσης κυκλοφορίας. Οι περισσότεροι θάνατοι αναμένεται να σημειωθούν μεταξύ των ηλικιωμένων ασθενών, αν και οι νέοι κινδυνεύουν και αυτοί. Οι εκτιμήσεις θνησιμότητας ανάλογα με την ηλικία είναι ατελείς, ενώ οι συγκρίσεις μεταξύ κρατών δεν λαμβάνουν υπόψη κριτήριους παράγοντες. Τα ποσοστά καπνιστών ανδρών στην Κίνα είναι πολύ μεγαλύτερα από αυτά στις ΗΠΑ, με τους ηλικιωμένους Κινέζους ασθενείς να έχουν μεγαλύτερα ποσοστά πνευμονικών ασθενειών από ό,τι οι Αμερικανοί συναμψλικοί τους. Αγνωστό παραμένει, επίσης, εάν οι ηλικιωμένοι κινδυνεύουν περισσότερο να μολυνθούν με τον κορωνοϊό, όπως δείχνουν τα κινεζικά στοιχεία, ή εάν είναι πιθανότερο να έχουν υποβληθεί σε τεστ από ό,τι οι νέοι. Μόνο με την επέκταση των τεστ στον γενικό πληθυσμό θα μπορούν οι ΗΠΑ να αποκτήσουν σαφή εικόνα της κατάστασης και του ανθρώπινου κόστους της πανδημίας.

Ανοδος 1,43%, αλλά με πολύ χαμηλό τζίρο, στο Χρηματιστήριο

Ο τραπεζικός δείκτης ενισχύθηκε κατά 5,03% λόγω της στήριξης από την ΕΚΤ

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Με «καύσιμα» από τις τράπεζες, το Χρηματιστήριο Αθηνών κατάφερε να κινηθεί κόντρα στις μεικτές διαθάρσεις που κυριάρχησαν στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια και να κλείσει με σημαντικά κέρδη πάνω από τις 555 μονάδες.

Αν και η συνεδρίαση στη λεωφόρο Αθηνών ξεκίνησε με επιφυλακτικότητα και με τον Γενικό Δείκτη να δέχεται πιέσεις έως και 2%, η κινητικότητα των αγοραστών στις τραπεζικές μετοχές οι οποίες και έχουν πληγεί περισσότερο στο sell-off που μετράει πάνω από ένα μήνα, ώθησαν γρήγορα την αγορά σε θετικό έδαφος, με την άνοδο να ενισχύεται ελαφρώς κοντά στο κλείσιμιο χάρη και στα ισχυρά κέρδη που κατέγραψε η Wall Street στο άνοιγμα. Παράλληλα, τα πρόσθετα μέτρα στήριξης που ανακοίνωσε η ελληνική κυβέρνηση επέδρασαν επίσης θετικά στην αγορά.

Ετσι, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με κέρδη 1,43% στις 558,70 μονάδες, ενώ ενδοσυνεδριακά κινήθηκε μεταξύ των 539,84 μονάδων με πτώση 2% και των 560,02 μονάδων με κέρδη 1,66%, και ο τζίρος διαμορφώθηκε σε αρκετά χαμηλά επίπεδα και στα 48,01 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης σημείωσε άνοδο 1,78% στις 1.348,96 μονάδες, ενώ ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιο-

Τα πρόσθετα μέτρα στήριξηςπου ανακοίνωσηελληνική κυβέρνηση επέδρασαν θετικά στην αγορά.

ποίησης έκλεισε με οριακές απώλειες 0,20% στις 751,88 μονάδες. Από τα μη τραπεζικά blue chips, ανοδικά ξεχώρισαν οι ΕΧΑΕ (+5,97%), Jumbo (+4,96%), Motor Oil (+3,31%), Τέρνα Ενέργειακή (+2,79%) και ΟΠΑΠ (+2,45%).

Ο τραπεζικός δείκτης ενισχύθηκε κατά 5,03% στις 352,84 μονάδες, με την Alpha Bank να κλείνει στο +3,85%, την Εθνική στο +8,31%, την Eurobank στο +4,79% και την Πειραιώς στο +3,09%.

Σταθεροποιητικές τάσεις και μικρή συναλλακτική δραστηριότητα σημειώθηκαν στα ελληνικά ομόλογα, μετά το ισχυρό ράλι λόγω ΕΚΤ της περασμένης εβδομάδας, με την απόδοση του 10ετούς να κλείνει στο 1,6%.

Η παροχή ευελιξίας που ανακοίνωσε η ΕΒΑ την περασμένη εβδομάδα, στο υφιστάμενο πλαίσιο κανόνων για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, σε συνδυασμό με τα νέα μέτρα της ΕΚΤ, έδωσαν ανάσα στις ελληνικές τραπεζικές μετοχές ανακουφίζοντας τους επενδυτές, μετά και τις ανησυχίες που δημιουργήθηκαν το τελευταίο διάστημα για νέα γενιά κόκκινων δανείων λόγω της πανδημίας, καθώς και για εμποδία στην επίτευξη των στόχων για τα ΝΡΕΣ.

Εν τω μεταξύ, σταθεροποιητικές τάσεις και μικρή συναλλακτική δραστηριότητα σημειώθηκαν στα ελληνικά ομόλογα μετά το ισχυρό ράλι λόγω ΕΚΤ της περασμένης εβδομάδας, με την απόδοση του 10ετούς να κλείνει στο 1,6% και το spread να διαμορφώνεται στις 214 μ.β.

Οι επενδυτές πλέον αφήνουν τον πανικό πίσω τους και η λογική επιστρέφει στο ταμπλό με την ανάλογη φυσικά μεταβλητότητα, σημειώνει ο Ηλίας Ζαχαράκης

της Fast Finance. Η κυβέρνηση κάνει προσπάθεια με τα μέτρα που παίρνει να αποτρέψει όσο μπορεί κλείσιμο επιχειρήσεων ή απολύσεις εργαζομένων.

Η Ευρώπη ταυτόχρονα ψάχνει για μία νέα συμφωνία που θα μπορέσει να ανακόψει την ύφεση. Ο ελληνικός τραπεζικός κλάδος απέκτησε ενδιαφέρον, όπως προσθέτει, χωρίς ακόμα να έχει καταφέρει να περάσει πάνω από το παλιό ιστορικό του χαμηλό.

Κέρδη στο φινάλε για τις ευρωπαϊκές αγορές

Με άνοδο έκλεισαν χθες οι αγορές στην Ευρώπη, σημειώνοντας κέρδη λίγο πριν από το τέλος της συνεδρίασης, καθώς την εντεινόμενη ανησυχία για τη μετάδοση της πανδημίας φάνηκε να εξισορροπεί η προσδοκία πως θα αποδώσουν καρπούς οι συντονισμένες προσπάθειες για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού.

Οι πανευρωπαϊκοί δείκτες Stoxx 600 έκλεισε με κέρδη 1,1%, αν και στη διάρκεια της συνεδρίασης είχε υποχωρήσει κατά 1%. Ο δείκτης Xetra DAX της Φρανκφούρτης έκλεισε στο +1,90% και ο FTSE 100 του Λονδίνου με κέρδη 0,97%.

Οι μετοχές των εταιρειών του κλάδου υγείας ήταν αυτές που έδωσαν τη μεγαλύτερη ώθηση στον δείκτη Stoxx 600. Ο κλαδικός δείκτης υγείας SXDP έκλεισε με άνοδο περίπου 3%. Παράλληλα, οι μετοχές των εταιρειών ενέργειας δεν ακολούθησαν την πτώση του πετρελαίου, με τον δείκτη που ακολουθεί τον κλάδο να σημειώνει άνοδο 3%.

Η άνοδος ήταν, ωστόσο, μικρή για να ισοσκελίσει τις απώλειες που έχουν σημειωθεί στη διάρκεια του τελευταίου μήνα.

Στον αντίποδα οι τραπεζικές μετοχές, που υποχώρησαν χθες, με τον τραπεζικό δείκτη να έχει απώλειες 3,1%, καθώς οι τράπεζες συμμορφώθηκαν με τη σύσταση της ΕΚΤ να «παγώσουν» τα μερίσματα προκειμένου να αυξήσουν τις πιστώσεις στην πραγματική οικονομία. Τη μεγαλύτερη υποχώρηση σημείωσαν

χθες οι μετοχές των εταιρειών ταξιδιών και ψυχαγωγίας.

Η Γουόλ Στριτ κινείτο ανοδικά από την αρχή της συνεδρίασης, με τον δείκτη S&P 500 να καταγράφει κέρδη 2,22% αργά το βράδυ, στην τέταρτη συνεδρίαση ανόδου του από τις πέντε τελευταίες.

Παράλληλα, ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης Dow Jones σημειώνει

Ωθηση στα χρηματιστήρια έδωσε η ανοδική κίνηση άνω του 3% των εταιρειών του κλάδου υγείας.

αργά το βράδυ άνοδο 2,05%. Κατέγραψε, άλλωστε, κέρδη 3% ο δείκτης εταιρειών Nasdaq 100 χάρη στη μεγάλη άνοδο των εταιρειών του κλάδου υγείας.

Πρωτικά κινήθηκε ο χρυσός, που αργά το βράδυ κυμαινόταν στα 1.618,25 δολάρια η ουγκιά, σημειώνοντας υποχώρηση 0,61%. Είχε προηγηθεί η είδηση ότι η Ρωσία θα διακόψει τις αγορές του πολύτιμου μετάλλου.

Η Ρωσία αγόραζε χρυσό συστηματικά επί πολλά έτη και αποτελούσε ισχυρό παράγοντα τόνωσης των τιμών του μετάλλου. Ο χρυσός καταλαμβάνει μάλιστα το 20% των διαθεσίμων της χώρας, τα οποία όμως βρίσκονται σε πτωτική πορεία.

Ο δείκτης Xetra DAX της Φρανκφούρτης έκλεισε με κέρδη 1,90%.

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

(Τιμήν: Reuters)

New York/Νέα Υόρκη

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ. %
3M COMPANY	134	0.5704
ALCOA CORP	6.07	-7.3282
ALLEGHANY GRP	544.36	-0.628
ALTRIA GROUP	37.19	1.5011
AMAZON COM	1960.0001	3.1525
AMER EXPRESS C	89.21	0.541
AMER INTL GROU	24.95	-2.1952
AMGEN	204.6345	3.21
APPLE INC	251.7203	1.0606
BANK OF AMERIC	22.255	3.0324
BAXTER INTL IN	81.11	1.6543
BOEING CO	148.79	-8.1543
BRISTOL MYERS	54.01	2.311
CAMPBELL SOUP	46.14	4.4128
CATERPILLAR IN	109.5899	3.9358
CIGNA CORP	173.37	7.4896
CHEVRON	72.73	5.7429
CISCO SYSTEMS	39.83	2.6018
CITIGROUP	43.41	-0.8904
CERVECERIAS	13.11	-0.3042
COCA-COLA CO	44.4569	3.847
COLGATE PALMOL	65.49	1.6224
DANAOS CORP	4.14	5.6122
DIANA SHIPPING	1.45	3.5714
DOW INC	28.58	0.07
DUPONT DE NMOU	33.175	-1.9362
ENTERGY CP	97.46	0.1233
EXXON MOBIL	37.515	1.5291
FEDEX CORP	122.59	1.6669
FORD MOTOR CO	5.015	-3.3719
INTL BUS MACHI	111.29	3.0177
GENERAL DYNAMI	128.78	-0.9933
GENERAL ELEC C	7.83	2.7559
GOLDM SACHS GR	159.01	0.4231
HALLIBURTON CO	6.535	2.6292
HARTFORD FINL	34.41	-2.0495
HP INC	17.065	1.2159
HOME DEPOT INC	193.93	1.7738
HONEYWELL INTL	131.105	-0.1257
INTEL CORP	55.735	6.4254
JOHNSON JOHNSO	132.035	7.2061
JPMORGAN CHASE	93.1101	2.1728
LAZARD	24.22	-0.5339
MCDONALD'S COR	168.325	2.6309
MERCK & CO	75.71	5.5486
MICROSOFT CP	158.01	5.5511
3M COMPANY	134.03	0.5929
MORGAN STANLEY	34.91	2.6463
NIKE INC CL B	84.49	1.5139
NORFOLK SOUTHE	147.18	2.6646
PFIZER INC	31.6	2.2654
PROCTER & GAMB	112.12	1.77
RAYTHEON CO	141.99	-0.0211
ROCKWELL AUTOM	152.34	0.581
SCHLUMBERGER L	13.435	-2.3619
SOUTHERN	58.09	3.7136
STEALTH GAS	1.9	-0.5236
TSAKOS ENERGY	3.28	2.5
UNISYS CORP	12.02	2.4723
UNITED TECH CP	98.8262	1.7254
UNITEDHEALTH G	248.03	2.3015
US BANCORP	34.88	-1.3296
VERIZON COMMS	53.565	1.5065

WALT DISNEY CO	97.03	0.6535
WELLS FARGO & W	29.5099	-2.5433
WALMART INC	112.99	3.1119

London/Λονδίνο

Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ. %
ANGLO AMERICAN	1323.779	-1.05
A.B.FOOD	1743	-3.462
ADMIRAL GROUP	2201	-1.916
ASSTEAD GRP	1565.0586	-2.971
ANTOFASTA	718.50707	-1.375
AVIVA PLC	266.45234	-0.261
ASTRAZENCA	7103	4.379
BABCOCK INTL	358	-1.648
BAE SYSTEMS	506.2534	-1.511
BARCLAYS	94	-3.461
BRIT AM TOBACC	2580.2449	1.816
BARRATT DEVLPM	438.52	-1.656
BERKELEY GRP	3556.1409	-1.207
BL LAND CO	325.2	-4.912
BUNZL	1521.3696	2.709
BP	323.6	5.925
BURBERRY GRP	1273.16263	-1.169
BT GROUP	119.3799	0.017
COCACOLA HBCA	1646	1.106
CARNIVAL	909.2	-7.376
CENTRICA	38.38	-3.978
COMPASS GROUP	1217.40217	-0.957
CAPITA PLC	32.89263	5.096
CRH	2078	0.435
DIXONS CARPHO	70.34	-12.708
DCC	4987.8026	3.559
DIAGEO	2571.51015	2.468
DIRECT LINE	278.24576	-3.079
EXPERIAN	2348	2.399
EASVJET	553.9215	-7.196
FRESNILLO	709.54574	-3.793
GLENCORE	119.97	-4.032
GLAXOSMITHKLIN	1482	2.703
HMKMA	1967.9579	0.025
HAMMERSON H	66.64	-22.058
HARGREAVES LS	1363	0.442
HSBC HOLDINGS	462.65	-0.836
INTL CONSOL AI	205.26408	-4.44
INTERCONT HOTEL	3383.5372	-1.737
3I GROUP	743.588	2.112
IMPBRANDS	1325.29315	0.786
INTU PROPRIETE	4.499	-0.022
INTERTEK GROUP	4564.0288	-1.718
ITV	63.09245	-6.84
JOHNSON MATTHE	1787	1.621
KINGFISHER	142.55	-1.247
LAND SECS.	544.5836	-4.87
LEGAL & GENERA	203.37735	-8.19
LYDDOS BNK GRP	33.5	-2.602
MARKS & SP	7318.06163	5.383
MONDI	937	-0.222
NATIONAL GRID	1317.5006	0.867
NEXT	954.1	1.825
COMMERTZBANK	3964	-1.098
PROVIDENT FINC	202.4	-8.125
PRUDENTIAL	1002.5	-2.811
PRISIMMON	1824.5	-1.378
PEARSON	538.13	8.096
RECKIT BNCSR G	5898.413	3.161

ROYAL BANK SCO	117.4	-2.289
RDS 'A	1325.2	3.305
RDS 'B	1262	2.552
RELX	1727	1.978
RIO TINTO	3674	4.138
ROYAL MAIL R	126	-5.638
ROLLS ROYCE PL	319.59812	-1.19
RSA INSURANCE G	421.82967	-2.516
SAINSBURY(U)	210.2	0.095
SCHRODERS	2520	1.736
SAGE GROUP	5823131	1.695
ST JAMES'S PLAC	743.12938	-2.001
SMITHS GROUP	1115.5	1.133
SMITH&NEPHEW	1439.5	0.841
SSE PLC	1264	0.238
STANDRO CHART	456.7758	-2.4
SEVERN TRENT	2302.47374	4.435
TRAVIS PERKINS	864.8	-8.293
TESCO	233.1	0.215
TUI AG	365.8	-0.544
TAYLOR WIMPEY	117.3	-2.128
UNILEVER	3892.36111	2.149
UTD. UTILITIES	940.2	5.501
VODAFONE GROUP	1152.22209	-1.499
WPP PLC	515.8	-0.425
WHITBREAD	2968	-0.168

Zurich/Ζυρίχην

Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ. %
ABB LTD N	16.64	-5.78
RICHEMONT N	52.1	-1.51
GERBERT NI	424.1	-0.33
LAFARGEHOLCIM	34.25	0.033
DIRECT LINE	278.24576	-3.079
NOVARTIS N	77.8	2.37
ROCHE HOLDING	308.8	4.1
SGS N	2250	1.558
SWATCH GROUP I	188.65	1.18
ADECCO N	36.78	-0.51
JULIUS BAER N	33.01	-2.68
CS GROUP AG	7.998	-0.67
GIVAUDAN N	2975	3.84
NESTLE SA	99.8	2.82
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	536	4.08
SWISS RE N	70.3	-0.54
UBS GROUP N	9.064	-0.07
ZURICH NSURAN	32.4	2.78

Frankfurt/Φρανκφούρτη

Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ. %
ADIDAS N	206.8	-2.15
ALLIANZ SE	152.84	-0.98
BASF SE	42.455	1.37
BAY MOT WERKE	45.73	0.215
BEIERSDORF	93.62	2.06
BAYER N AG	52.68	2.201
COMMERZBANK	3.338	-2.047
CONTINENTAL AG	64.03	-0.067
DAIMLER AG N	27.205	0.005
DEUTSCHE BANK	5.824	-0.073
DEUTSCHE POST	24.56	1.965
DT BOERSEN	125.5	7.85

DT LUFTHANSA A	8.682	-0.366
DT TELEKOM N	11.986	0.284
E.ON SE NA	9.547	0.381
FRESENIUS MEDI	58.58	0.82
FRESENIUS SE	33.885	-0.99
HEIDELBERGCEME	36.93	-1.6
HENKEL AG&CO V	71.28	-0.36
INFINEON TECH	13.536	0.144
K+S AG NA	5.414	0.004
MERCK KGAA	89.5	-1.18
MUENCH. RUECK	181.4	-1.1
RWE AG	23.09	-0.03
THYSSENKRUPP A	4.635	-0.018
VOLKSWAGEN VZ	105.02	-0.4
VONOVIA SE	45.01	2.25
SIEMENS N	75.26	2.31
SAP SE	102.18	2.31

Amsterdam/Αμστερνταμ

Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ. %
AALBERTS	20.62	-3.96
AEGON	2.336	-1.1
ABN AMRO BANK	7.34	-9.94
AKZO NOBEL	61.8	6.75
ALITICE EUROPE	3.436	-1.29
ARCELOMITTAL	7.975	-4.34
ASML HOLDING	244.75	6.64
BOSKALIS WESTM	15.215	-0.85
GALAPAGOS	174.45	6.5
HEINEKEN	73.02	1.22
ING GROEP	4.9925	-8.88
KONINKLIJKE DS	103.8	5.42
KPN KON	2.145	1.8
NN GROUP	24.43	1.2
KONINKLIJKE DS	103.8	5.42
IMCO	62.7	0.4
RANDSTAD	31.08	-0.67
RELX	19.42	2.56
ROYAL DUTCH SH	15.15	3.92
UNIBAIL RODAM	49.06	-8.78
VOPAK	46.76	1.48
WOLTERS KLUWER	62.36	4.6

Milano/Μιλάνο

Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ. %
AZA SPA	1.13	1.09
ATLANTIA	10.66	11.41
AZIMUT HLDO	12.66	13.22
ENEL	6.39	6.22
ENI	46.73	47.42
EXOR	8.59	8.22
GENERALI ASS	12.37	12.32
GEOX	0.72	0.73
INTESA SANPAOL	1.4708	-6.12
MEDIASET	1.93	1.88
MEDIOBANCA	5.16	5.16
RCS MEDIAGROUP	0.71	0.70
PRYSMIAN	15.32	15.68
SNAM	4.14	3.93
STMICROELEC.N	19.41	18.47
TELECOM ITALIA	0.36	0.36

TENARIS	5.54	5.57
TERRA	5.77	5.74
UNICREDIT	7.274	-7.46

Τοκιο/Τόκιο

Η ΚΡΙΣΗ ΘΕΛΕΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΑΞΙΟΠΙΣΤΑ

ΨΥΧΡΑΙΜΑ

ΑΜΕΣΑ

**SPP
MEDIA**

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

24SPORTS

must

γαστρονόμος

24NEWS

ADS BY

adstore.

NETWORK

www.ad-store.net

*Στοιχεία από google analytics/ firebase/ pushbots εβδομάδα 9 – 15 Μαρτίου

Ο κορωνοϊός επιφέρει βλάβες και στην καρδιά

Νέα έρευνα επιβεβαιώνει ότι μπορεί να προκαλέσει επιπλοκές

Βλάβες και στην καρδιά μπορεί να προκαλέσει ο νέος κορωνοϊός, σύμφωνα με μελέτη Κινέζων επιστημόνων, εξανερμίζοντας τις ελπίδες όσων νοσούν βαριά για ταχεία και απρόσκοπτη ανάρρωση. Η πρώτη έρευνα, από τους επιστήμονες του πανεπιστημίου και του νοσοκομείου Ρενμίν της Γουχάν, η οποία δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση JAMA Cardiology, επιβεβαιώνει ότι ο νέος ιός μπορεί να προκαλέσει καρδιακές επιπλοκές, όπως αρρυθμία, υπέρταση, έμφραγμα του μυοκαρδίου και καρδιακή ανακοπή.

Η μελέτη εκπονήθηκε σε 416 ασθενείς, με μέση ηλικία 64 ετών, και διαπίστωσε ότι στη διάρκεια της νοσηλείας τους για COVID-19 ο ένας στους πέντε (20%) εμφάνισε καρδιολογικό πρόβλημα που ενίσχυε τον κίνδυνο θανάτου. Οι ασθενείς που εμφάνισαν πρόβλημα στην καρδιά ήταν συνήθως μεγαλύτερης ηλικίας και με υποκείμενο νόσημα, κυρίως υπέρταση (το 60%), και οι περισσότεροι διασωληνώθηκαν.

Ταυτόχρονα, Αμερικανοί ερευνητές του νοσοκομείου Brigham and Women's της Βοστώνης, που δημοσίευσαν τη μελέτη τους στην επιθεώρηση JAMA

Αμερικανοί ερευνητές διαπίστωσαν ότι δεν υπάρχουν ικανές ενδείξεις για την επιβάρυνση που προκαλούν δύο αντιυπερτασικά φάρμακα.

Network Open, διαπίστωσαν ότι δεν υπάρχουν ικανές ενδείξεις για την επιβάρυνση που προκαλούν δύο αντιυπερτασικά φάρμακα, οι αναστολείς μετατρεπτικού ενζύμου αγγειοτενσίνης (ACEI) και οι ανταγωνιστές υποδοχέων αγγειοτενσίνης (ARB), σε άτομα που τα λαμβάνουν και προσβάλλονται από τον κορωνοϊό. Κινέζοι επιστήμονες εκτιμούν ότι αυτά τα σκευάσματα αυξάνουν τον κίνδυνο λοίμωξης από τον νέο ιό, κάτι που δεν επαληθεύθηκε από την αμερικανική μελέτη. Οι Αμερικανοί ερευνητές υπογράμμισαν ότι οι γιατροί πρέπει να συνεχίσουν τη χορήγηση των φαρμάκων στους υπερτασικούς.

Η Ευρωπαϊκή Εταιρεία Καρδιολογίας,

το Αμερικανικό Κολέγιο Καρδιολογίας και άλλοι επιστημονικοί φορείς, με ανακοινώσεις τους, υπογραμμίζουν ότι δεν υπάρχουν κλινικά ή επιστημονικά στοιχεία που να δικαιολογούν τη διακοπή της αντιυπερτασικής θεραπείας λόγω της λοίμωξης COVID-19.

Ανάλογοι φόβοι είχαν διατυπωθεί και για την ιμωυπροφένη και κάποια άλλα μη στεροειδή αντιφλεγμονώδη σκευάσματα, που συνήθως χορηγούνται και ως αντιπυρετικά.

Μελέτες είχαν δείξει ότι φάρμακα της κατηγορίας μπορούσαν να επιδεινώσουν την κατάσταση ασθενών που έπασχαν από βήχα, πονόλαιμο ή είχαν κρυώσει, ενώ διαπιστώθηκε ότι επιβάρυναν και την κατάσταση της υγείας ασθενών που έπασχαν από πνευμονία. Σύμφωνα με τον Πολ Λιτλ, καθηγητή της ιατρικής σχολής του πανεπιστημίου Σαουθάμπτον, αυτή η δυσμενής δράση των φαρμάκων, ίσως οφείλεται στο γεγονός ότι η φλεγμονή είναι μέρος της φυσικής αντίδρασης του οργανισμού να οργανισμού να αντιμετωπίσει τη λοίμωξη» εξηγεί.

Στιγμιότυπο από την εντατική του νοσοκομείου Σαν Ματέο στη βόρεια Ιταλία, όπου νοσηλεύθηκε ο πρώτος ασθενής που βρέθηκε θετικός στον ιό COVID-19.

Οδηγίες για ομαλό ύπνο, την εποχή της πανδημίας

Σίγουρα, πολλοί παραμένουν κάθε νύχτα άγρυπνοι στα κρεβάτια τους, ανικανοί να σταματήσουν τη διαρκή ενημέρωση για την πανδημία του νέου κορωνοϊού. Αν και δεν υπάρχει τρόπος για να γίνει άτρωτοι στην ασθένεια, γνωρίζουμε ότι ο ύπνος συμβάλλει σημαντικά στη διατήρησή μας σε καλή υγεία. Όπως επισημαίνει ο δρ Ντάγκλας Κιρς, νευρολόγος και πρόων πρόεδρος της αμερικανικής Ακαδημίας Ιατρικής Ύπνου, «ο ύπνος είναι σημαντικό μέρος της προστασίας και της αντίδρασής μας στις λοιμώξεις. Προφανώς, όμως, έρχεται δύσκολο όταν μας καταλαμβάνει το άγχος της πανδημίας».

• Τι μπορείτε να κάνετε για να βελτιώσετε τον ύπνο σας υπό τις παρούσες ακραίες συνθήκες; Δημιουργήστε και διατηρήστε ένα σταθερό πρόγραμμα ύπνου που σας βολεύει. Όσο πιο σταθερή είναι η ώρα που ξυπνάτε, τόσο πιο ομαλές θα είναι και οι λειτουργίες του οργανισμού σας. Μπορείτε να το επιτύχετε εύκολα, αρκεί να καθορίσετε την ώρα που θα πέσετε στο κρεβάτι. Φορέστε μάσκα ύπνου, εάν σας βοηθήσει, ωτασπίδες, αλλά πάντα από όλα κάντε το υπνωδωμάτιό σας πολύ σκοτεινό και άνετο. Αν πετάγεστε από τον ύπνο εύκολα, χρησιμοποιήστε κάποια συσκευή λευκού θορύβου. Αν, όμως, νιώθετε κουρασμένους, κατά τη διάρκεια της ημέρας, κοιμηθείτε όποτε μπορείτε, επί 10 ή 20 λεπτά.

• Κλείστε τις ηλεκτρονικές συσκευές. Καθορίστε την ώρα που όλες οι ηλεκτρονικές συσκευές (κινητό, κομπιούτερ, τηλεόραση) θα απενεργοποιούνται, π.χ. 90 λεπτά πριν από την ώρα του ύπνου. Αν δεν μπορείτε να αντέξετε τόσο, κλείστε τις συσκευές 15 λεπτά πριν από το κρεβάτι.

• Ενυμερωθείτε, αλλά όχι απαραίτητως, πριν πέσετε για ύπνο. Προσπαθήστε να αποφύγετε ό,τι σας προκαλεί υπέρμετρο άγχος, από το άπογευμα. Μπορεί να είναι δύσκολο, αλλά είναι μια πραγματικά σοφή συμβουλή. Ο δρ Κιρς τονίζει ότι αν μπορείτε, να ενυμερώνεστε για την πανδημία μία φορά την ημέρα και όχι κοντά στην ώρα του ύπνου. «Η απομύθωση αυξάνει την επιθυμία μας να παραμείνουμε ηλεκτρονικά συνδεδεμένοι», εξηγεί η Λίζα Μεντάλιε, ειδικός στα θέματα ύπνου στο Πανεπιστήμιο του Σικάγο. Μπορείτε, όσο πλησιάζει η ώρα που θα πέσετε στο κρεβάτι, να κάνετε άλλα πράγματα, όπως να προγραμμα-

Ταξιδιώτες προσπαθούν να κοιμηθούν καθώς περιμένουν στο αεροδρόμιο του Ρίο στη Βραζιλία. Αυτές τις ημέρες ο ύπνος είναι πολύτιμος.

«Η ανάπαυση αποτελεί σημαντικό μέρος της προστασίας και της αντίδρασής μας στις λοιμώξεις», επισημαίνει ο νευρολόγος δρ Ντάγκλας Κιρς.

τίσετε την επόμενη ημέρα, για εσάς και τα παιδιά σας. Συνήθως κρύβουμε τους φόβους μας κατά τη διάρκεια της ημέρας, αλλά έχουν την τάση να σπάνε τα δεσμά τους όταν κοιμόμαστε. Προσπαθήστε όσο μπορείτε να «καθαρίσετε» τις σκέψεις σας πριν πέσετε στο κρεβάτι.

• Κινηθείτε και ανεβάστε παλμούς. Η σωματική άσκηση είναι απαραίτητη επειδή σας κουράζει και σας ετοιμάζει για το κρεβάτι και ταυτόχρονα δίνει διέξοδο στην ενέργεια του άγχους. Κάντε ένα μικρό περίπατο, παραμένοντας δύο μέτρα μακριά από οποιονδήποτε συναντήσετε ή ασκηθείτε με κάποιο βίντεο.

• Μην τρώτε πριν το κρεβάτι και σίγουρα μην πίνετε. Μπορεί το σιρόπνευμα να σας προκαλεί νύστα, αλλά στην πραγματικότητα διαταράσσει τον ύπνο σας. Μην τσιμπάτε πριν πέσετε για ύπνο. Οι καούρες και η γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση είναι πολύ δυσάρεστες και μπορεί να εκληφθούν ως άγχος, αυξάνοντας την υπάρκτου ψυχική σας ένταση. Κάνετε ένα ζεστό μπάνιο 90 λεπτά πριν πέσετε στο κρεβάτι, καθώς αυτό θα σας πρεμπίσει.

Δεν ευθύνονται οι παγκολίνοι για τη μετάδοση

ΠΕΚΙΝΟ. Αδίκως κατηγορήθηκαν οι σιμπαθέστατοι παγκολίνοι ως ξενιστές του νέου κορωνοϊού. Δεν είναι αυτοί που τον μετέδωσαν στους ανθρώπους, υποστηρίζουν Κινέζοι επιστήμονες, οι οποίοι εκτιμούν ότι η έρευνα για τον ξενιστή του επικίνδυνου ιού πρέπει να εστιαστεί στα άγρια ζώα που μοιράζονται τον βιότοπό τους.

Σειρά μελετών είχε υποδείξει τους παγκολίνους ως πιθανούς ενδιάμεσους ξενιστές, επειδή είχαν εντοπιστεί μεγάλες ομοιότητες ανάμεσα στον νέο κορωνοϊό και παρόμοιους που ανιχνεύονται στα φοιιδωτά θηλαστικά. Ωστόσο, η ερευνητική ομάδα του δρος Ζανγκ Ζιγκάνγκ, του πανεπιστημίου Γιουνάν, στη μελέτη που δημοσιεύθηκε στην κινεζική επιστημονική επιθεώρηση Science Daily, τονίζει ότι η γενετική ανάλυση που πραγματοποιήσαν δείχνει ότι αυτές οι γενετικές ομοιότητες δεν ζετηρονούν το όριο του 99% που απαιτείται ώστε ο κορωνοϊός να έχει μεταδοθεί σε εμάς από τους παγκολίνους. Ο Ζανγκ, επίσης, επισημαίνει ότι ήταν γνωστό πως οι νυκτερίδες και οι παγκολίνοι ήταν φυσικοί ξενιστές παθογόνων παραγόντων σαν τον νέο κορωνοϊό. Το ενδιαφέρον των επιστημόνων, τους τελευταίους μήνες, έχει εστιαστεί

Ομοιότητες είχαν εντοπιστεί ανάμεσα στον κορωνοϊό και σε παρόμοιους που ανιχνεύονται στους παγκολίνους.

Κινέζοι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι η έρευνα για τον ξενιστή πρέπει να εστιαστεί στα άγρια ζώα.

σε αυτά τα δύο είδη. Τον Ιανουάριο, επιστήμονες του Ινστιτούτου Ιολογίας της Γουχάν είχαν διαπιστώσει ότι ο νέος

κορωνοϊός είναι κατά 96% γενετικά όμοιος με έναν άλλο που ανιχνεύεται στις νυκτερίδες *Rhinolophus affinis*, είδος που ζει στα σπήλαια της επαρχίας Γιουνάν. Οι ίδιοι ερευνητές είχαν απομονώσει σε μαλαισιανούς παγκολίνους έναν κορωνοϊό με γενετική ομοιότητα 91,2% με αυτόν που προκαλεί την πανδημία.

Ωστόσο, ο Ζανγκ πιστεύει ότι οι ερευνητές οφείλουν να πραγματοποιήσουν μεγαλύτερες έρευνες στα οικοσυστήματα που μοιράζονται οι παγκολίνοι και οι νυκτερίδες, προκειμένου να εντοπίσουν τον ξενιστή που ευθύνεται για τη μετάδοση του φοινικού κορωνοϊού στον άνθρωπο. Όπως τονίζει, είναι πολύ σημαντικό τώρα να αναγνωρίσουμε ποιος ήταν ο ενδιάμεσος ξενιστής του κορωνοϊού και πού συνέβη η πρώτη μετάδοση από τα ζώα στον άνθρωπο, όπως τον λόγο που η επιδημία έγινε αντιληπτή, αρχικά στη Γουχάν. Αυτά τα ερωτήματα πρέπει να αποτελέσουν τους άξονες για τις μελλοντικές επιστημονικές έρευνες. Οι νυκτερίδες *Rhinolophus affinis* ζουν σε ολόκληρη τη νότια Ασία, νότια και κεντρική Κίνα, και νοτιοανατολική Ασία. Ενώ οι μαλαισιανοί παγκολίνοι ζουν σε ολόκληρη τη νοτιοανατολική Ασία.

Η «μυϊκή μνήμη» μας διατηρεί σε φόρμα

Ενθαρρυντικά νέα για όσους ζουν κάτω από καθεστώς καραντίνας και κοινωνικής απομόκρυνσης προσφέρει νέα επιστημονική έρευνα, που έδειξε ότι μυϊκές ομάδες που έχουν γυμναστεί στο παρελθόν αναπτύσσουν μοριακή μνήμη της άσκησης, που διατηρείται ακόμη και ύστερα από μεγάλο χρονικό διάστημα απραξίας. Μόλις αρχίσουμε πάλι να ασκούμεθα, η μυϊκή αυτή μνήμη αφυπνίζεται και επιταχύνει τη διαδικασία ανάκτησης της αρχικής μυϊκής μας μάζας.

Η κοινή αντίληψη για τη μυϊκή μνήμη αφορά την ικανότητα του ανθρώπου να αποκτή δεξιότητες, τις οποίες δεν ξεχνάει ποτέ, όπως το βάδισμα, το ποδόσφαιρο και το κολύμπι. Οι επαναλαμβανόμενες κινήσεις των δραστηριοτήτων αυτών εντυπώνονται μόνιμα στους νευρώνες μας και αποθηκεύονται στον εγκέφαλο για μελλοντική χρήση. Οι ερευνητές προσπαθούν τώρα να διαπιστώσουν εάν οι μνήμες της σωματικής άσκησης παραμένουν και στους μυς, επηρεάζοντας θετικά την αποτελεσματικότητα της γυμναστικής που θα κάνουμε στο μέλλον. Πρόσφατη έ-

ρευνα έδειξε ότι ηλικιωμένοι άνδρες που δεν γυμνάζονταν και ολοκλήρωσαν 12 εβδομάδες γυμναστικής με βάρη, ενίσχυσαν σημαντικά τη μυϊκή τους μάζα.

Ο όγκος αυτός εξαφανίσθηκε όταν διέκοψαν τη γυμναστική, για να επανέλθει ταχύτερα όταν άρχισαν πάλι την άσκηση. Σε πειραματόζωα, μυϊκά κύτταρα ποντικών και αρουραίων ανιχνεύσαν επιπλέον πυρήνες όταν τα ζώα ασκούσαν τακτικά. Τμήματα των νέων αυτών πυρήνων παρέμειναν ενεργά ακόμη και όταν τα πειραματόζωα διέκοψαν την άσκηση. Οι επιπλέον πυρήνες ενδέχεται να προετοιμαζόντουσ για ταχεία επανάκτηση όγκου και ισχύος όταν τα ζώα αρχίσουν πάλι να γυμνάζονται. Η ανάπτυξη επιπλέον πυρήνων δεν παρατηρείται, όμως, στον άνθρωπο.

Συνδυοί ερευνητές εστίασαν τη μελέτη τους στο ενδεχόμενο η δραστηριότητα γονιδίων και πρωτεϊνών στο εσωτερικό των μυών να εξηγεί το φαινόμενο της μυϊκής μνήμης. Οι ερευνητές μελέτησαν 19 νέους άνδρες και γυναίκες, οι οποίοι δεν είχαν ιστορικό

γυμναστικής ή σπορ και τους ζήτησαν να γυμνάσουν ένα μόνο πόδι ο καθένας. Η γυμναστική αυτή διάρκεσε 10 εβδομάδες, ενώ οι εθελοντές διέκοψαν εντελώς κάθε άσκηση για 20 εβδομάδες. Οι επιστήμονες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η γενετική δραστηριότητα των γυμνασμένων ποδιών επέτρεψε στους μυς να είναι γενετικά και μεταβολικά πιο έτοιμοι για ενίσχυση και διόγκωση, παρά οι μύες των ποδιών που δεν είχαν ασκηθεί. «Η μελέτη επιρρίζει την άποψη ότι η μυϊκή μνήμη μπορεί να εντοπίζεται σε γονιδιακό και πρωτεϊνικό επίπεδο», λέει ο επικεφαλής της μελέτης, δρ Μάρκος Μόμπεργκ.

Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι, έτσι, ιδιαίτερα ενθαρρυντικά για όσους είναι υποκερωμένοι να παραμείνουν έγκλειστοι στα σπίτια τους εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού. Όταν λοιπόν ανοίξουν ξανά τα γυμναστήρια, η μυϊκή μας μάζα αναμένεται να αποκατασταθεί ταχύτερα, σύμφωνα με τον δρ Μόμπεργκ. Στο μεταξύ, όλοι μας μπορούμε να διατηρηθούμε σε φόρμα με καλή άσκηση ακόμη και μέσα στο σπίτι μας.

Εργάτης του δήμου καθαρίζει τον δρόμο μπροστά από γκράφιτι που εικονίζει τον πρόεδρο Μπολσονάρo, στο Ρίο.

Οι συμμορίες παίρνουν μέτρα στις φαβέλες

ΡΙΟ ΝΤΕ ΤΖΑΝΕΪΡΟ. Τα μεγάλα υπαίθρια πάρτι έχουν διακοπεί, ορισμένες «πάτσες» διακινύσιν ναρκωτικών έχουν κλείσει, ενώ ένοπλες συμμορίες διακινύσιν επάβελαν αυστηρούς περιορισμούς στην κυκλοφορία σε παραγκουπόλεις του Ρίο, εξαιτίας της πανδημίας κορωνοϊού.

Στη φαβέλα Πόλη του Θεού, που έγινε διάσημη χάρη στην ομώνυμη κινηματογραφική ταινία του 2002, καταγράφηκε το πρώτο θετικό κρούσμα, το περασμένο Σαββατοκύριακο. Οι δραστηκές περικοπές κρατικών δαπανών της κυβέρνησης Μπολσονάρo και η σκανδαλωδώς καθυστερημένη αντίδραση της προεδρίας στο

Υγειονομική δράση στις παραγκουπόλεις του Ρίο αναλαμβάνουν οι διακινυτές ναρκωτικών, καθώς η κρής απουσιάζει.

ξέσπασμα της επιδημίας έπεισαν τις συμμορίες να αναλάβουν τον ρόλο των υγειονομικών υπηρεσιών.

Σε ηχογραφημένο μήνυμά τους, που μεταδιδόταν μέσω μεγαφώνων στις φα-

βέλες, οι συμμορίες ανακοίνωσαν: «Η περιοχή βρίσκεται σε καραντίνα, αφού κανείς δεν πήρε στα σοβαρά τις προειδοποιήσεις μας. Οποίος βρεθεί να χαζεύει στον δρόμο θα ξυλοκοπείται για παραδειγματισμό. Καλύτερα να καθίσετε σπίτι σας και να μην κάνετε τίποτα. Το μήνυμα εστάλη».

Η ανησυχία των συμμοριών για την τύχη των 15 εκατ. κατοίκων στις φαβέλες της Βραζιλίας βασίζεται στην ταχύτητα μετάδοσης του ιού στη χώρα. Ο κορωνοϊός χαρακτηρίστηκε από την αρχή στη Βραζιλία «ασθένεια των πλουσίων», καθώς εισήχθη στη χώρα από εύπορους ταξί-

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΣΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ

Το αλάτι βλάπτει το ανοσοποιητικό

ΒΟΝΝΗ. Η κατανάλωση υπερβολικού αλατιού δεν είναι βλαβερή μόνο για την αρτηριακή πίεση, αλλά και για το ανοσοποιητικό σύστημα, σύμφωνα με μελέτη που πανεπιστημιακού νοσοκομείου της Βόννης, στη Γερμανία. Ανθρωποι που συμμετείχαν στην έρευνα και κατανάλωναν επιπλέον έξι γραμμάρια αλατιού την ημέρα εμφάνισαν προβλήματα στο ανοσοποιητικό σύστημα. Σύμφωνα με τον ΠΟΥ, οι ενήλικοι δεν θα πρέπει να λαμβάνουν περισσότερα από πέντε γραμμάρια αλατιού την ημέρα.

ΚΟΡΑΛΛΙΟΓΕΝΗΣ ΥΦΑΛΟΣ

Η εκτεταμένη λεύκανση επανήλθε

ΜΕΛΒΟΥΡΝΗ. Ακόμη ένα επεισόδιο εκτεταμένης λεύκανσης καταγράφηκε στην Μεγάλη Κοραλλιογενή Υφαλο της Αυστραλίας. Πρόκειται για το τρίτο μέσα στην τελευταία πενταετία, επισημαίνει η υπηρεσία θαλάσσιου πάρκου του Μεγάλου Κοραλλιογενούς Υφάλου, τονίζοντας ότι αυτή τη φορά φαίνεται ότι έχουν καταστραφεί μεγαλύτερα τμήματα του υφάλου από ό,τι στο παρελθόν.

Ειδικότερα, ο επικεφαλής επιστήμονας της υπηρεσίας Ντέιβιντ Ουάτσονεφελντ εξήγησε ότι «ο υφάλος είχε μόλις αρχίσει να αποκαθίσταται, μετά τα επεισόδια λεύκανσης του 2016 και 2017, αλλά, δυστυχώς, για ακόμα μία φορά αντιμετωπίζει πρόβλημα». Σύμφωνα με τους ειδικούς, για τη λεύκανση ευθύνονται οι υπερβολικά υψηλές θερμοκρασίες των νερών της περιοχής.

ΧΕΖΜΠΟΛΑΧ

Με 25.000 μέλη στη μάχη κατά του ιού

ΒΗΝΥΤΟΣ. Η σπιτική φιλοϊρανική οργάνωση του Λιβάνου Χεζμπολάχ κινητοποιεί 25.000 μέλη της προκειμένου να συνδράμουν την κυβέρνηση της χώρας στη μάχη εναντίον του κορωνοϊού. Η μαχητική οργάνωση, που συμμετέχει στην κυβέρνηση και ελέγχει το υπουργείο Υγείας, θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών 1.500 γιατρούς, 3.000 νοσηλευτές και 20.000 εθελοντές. Ήδη, η Χεζμπολάχ είχε μετατρέψει ιδιόκτητο νοσοκομείο στη Βηρυτό σε κέντρο περιθάλψης ασθενών που έχουν προσβληθεί, ενώ νοίκιασε άλλα τέσσερα νοσοκομεία που δεν λειτουργούσαν, έστισε 32 ιατρικά κέντρα σε διάφορες περιοχές της χώρας και δήλωσε ότι είναι έτοιμη να στήσει νοσοκομεία εκστρατείας, εφόσον χρειαστεί. Ο Λιβάνος εκστράτευσε μέχρι χθες 333 κρούσματα και έξι νεκρούς από τον κορωνοϊό.

ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΜΕΤΡΩΝ

Νοίκιαζε σκύλους για «βόλτες»

ΜΑΔΡΙΤΗ. Με χρηματικό πρόστιμο από 500 έως 5.000 ευρώ κινδυνεύει να καταδικαστεί Ισπανός που προσέφερε σκύλους προς ενοίκιο σε πόλη της Γαλικίας σε πελάτες του, στην προσπάθειά τους να αποφύγουν την αυστηρή απαγόρευση κυκλοφορίας που έχει επιβάλει η Ισπανία. Φιλοζωική οργάνωση ειδοποίησε τις Αρχές της πόλης Λα Κορούνια για σχετική διαφήμιση σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Ο δρόσ της χρέωνε τους πελάτες του δύο ευρώ την ώρα για τη «χρήση» σκύλου, τον οποίο θα μπορούσαν να εμφανίζουν ως δικό τους για τη διάρκεια της «βόλτας». Η αστυνομική άσκηση διώγει κατά του εμπορικού Ισπανού για παραβίαση της νομοθεσίας περί προστασίας των ζώων.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Υποχώρηση αποδόσεων στα ομόλογα, απώλειες για δολάριο

Πτωτικά κινήθηκαν οι ευρωπαϊκές χρηματιστηριακές αγορές την Παρασκευή, με τους επενδυτές να προχωρούν σε κινήσεις κατοχύρωσης κερδών, έπειτα από τρεις συνεχόμενες ανοδικές συνεδριάσεις, εν μέσω αισιοδοξίας ότι η συντονισμένη προσπάθεια των κυβερνήσεων και των κεντρικών τραπεζών διεθνώς θα αντισταθμίσει σε κάποιο βαθμό την αρνητική επίδραση της πανδημίας του κορωνοϊού στην παγκόσμια οικονομία. Στο θετικό κλίμα των τελευταίων ημερών συνέβαλε και η ομόφωνη απόφαση της Γερουσίας για την ολοκλήρωση του προγράμματος στήριξης της αμερικανικής οικονομίας ύψους 2 τρις. δολ. (αναμένεται άμεσα η έγκριση του εν λόγω πακέτου από τη Βουλή των Αντιπροσώπων), αλλά και η πρόθεση των ηγετών των χωρών του G20 να ενισχύσουν με περισσότερα από 5 τρις. δολ. την παγκόσμια οικονομία και να κάνουν ό,τι χρειαστεί για να αντιμετωπιστεί η πανδημία του κορωνοϊού. Εντούτοις, το θετικό αυτό κλίμα ανετράπη την Παρασκευή, καθώς η προσοχή των επενδυτών στράφηκε στη συνεχιζόμενη ραγδαία εξέλιξη του ιού, με τον ΠΟΥ να προειδοποιεί ότι οι ΗΠΑ ενδέχεται να αποτελέσουν το νέο επίκεντρο της πανδημίας το επόμενο διάστημα. Παράλληλα, η αγορά εξέλαβε αρνητικά το γεγονός ότι οι 27 ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν κατάφεραν να καταλήξουν –έπειτα από εξάωρη τηλεδιάσκεψη– σε κοινή απόφαση για το μέγεθος της στήριξης που θα δοθεί στις ευρωπαϊκές οικονομίες που πλήττονται από τον κορωνοϊό, ανακοινώνοντας παράταση δύο εβδομάδων για τους υπ. Οικονομικών, ώστε να επεξεργαστούν ένα σχέδιο διάσωσης και να γεφυρώσουν το χάσμα ανάμεσα στον Νότο και τον Βορρά. Στις αγορές κυβερνητικών ομολόγων, οι αποδόσεις των 10ετών ευρωπαϊκών τίτλων μειώθηκαν σημαντικά μετά την απόφαση της ΕΚΤ να άρει τα όρια αγοράς ομολόγων ανά χώρα στο πλαίσιο του νέου έκτακτου προγράμματος αγοράς ομολόγων ύψους 750 δις. ευρώ (δεν θα υφίσταται πλέον ο περιορισμός αγοράς από την ΕΚΤ ως το 33% μιας έκδοσης ή του συνολικού χρέους ενός εκδότη). Τα μεγαλύτερη υποχώρηση σημείωσαν οι αποδόσεις των ιταλικών και ελληνικών ομολόγων στις αγορές της Ευρώπης την Παρασκευή (στο 1,32% και 1,59%, αντίστοιχα, την ώρα συγγραφής του άρθρου), ενώ η απόδοση των αντίστοιχων γερμανικών τίτλων υποχωρούσε κατά 9 μ.β. σε σχέση με την προηγούμενη ημέρα σε χαμηλό 10 ημερών -0,46%. Ανάλογη πορεία ακολούθησε και η απόδοση των 10ετών κυβερνητικών ομολόγων στις ΗΠΑ, υποχωρώντας σε χαμηλό 4 ημερών 0,75% και καταγράφοντας εβδομαδιαία πτώση περίπου 18 μ.β. μετά τα νομισματικά και δημοσιονομικά μέτρα που ανακοινώθηκαν για την ενίσχυση της οικονομίας. Στις αγορές συναλλάγματος, το δολάριο σημείωσε τη μεγαλύτερη εβδομαδιαία πτώση της τελευταίας δεκαετίας την Παρασκευή, με την ισοτιμία ευρώ/δολάριο να ανέρχεται σε υψηλό 10 ημερών 1,1087 ενδοσυνεδριακά, προτού υποχωρήσει μερικώς στην περιοχή του 1,1005, σημειώνοντας εβδομαδιαία κέρδη της τάξεως του 3,0%.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Έρευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Επιθετική κίνηση από τη Fed με αγορές και εταιρικών ομολόγων

Με 300 δις. δολ. θα διασφαλίσει πιστώσεις σε επιχειρήσεις και καταναλωτές

Η δέση μέτρων ύψους άνω του ενός τρις. δολαρίων που προωθεί η κυβέρνηση Τραμπ φαίνεται να έχει «σκαλώσει» στην αμερικανική Γερουσία, όμως η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ επανέρχεται δριμύτερη ανακοινώνοντας ότι θα διοχετεύσει απεριόριστη ρευστότητα για την τόνωση της αμερικανικής οικονομίας και την ενίσχυση των χειμαζόμενων επιχειρήσεων. Θα προχωρήσει σε αγορές απεριόριστων όχι μόνον κρατικών αλλά και εταιρικών ομολόγων, με στόχο να παραμείνει χαμηλό το κόστος δανεισμού, ενώ θα ενεργοποιήσει ή και θα θεσπίσει προγράμματα που θα διασφαλίσουν πιστώσεις προς επιχειρήσεις και τοπικές αρχές.

Στη σχετική ανακοίνωσή της τονίζει πως θα προχωρήσει σε αγορές ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου αλλά και τίτλους στεγαστικών δανείων «σε όποια ποσά απαιτούνται για να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και για να έχει αντίκτυπο η νομισματική πολιτική στην οικονομία και στους όρους χρηματοδότησης». Προσθέτει, επίσης, πως θα μεριμνήσει για να διασφαλίσει «πι-

Οι επιθετικές κινήσεις της Fed αντανakλούν την κλίμακα και το εύρος των προβλημάτων που έχει προκαλέσει στην αμερικανική οικονομία η επιδημία του κορωνοϊού, καθώς έχει επιβάλει εν μια νυκτί την αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας σε μεγάλο μέρος της μεγαλύτερης οικονομίας στον πλανήτη. «Είναι μεγάλο βήμα μπροστά» τόνισε αναφορικά με τις νέες αποφάσεις της Fed η Τζούλια Κορονάντο, επικεφαλής της MacroPolicy Perspectives, και επισήμανε πως ήταν σημαντικό «να διευκρινιστεί ότι το πρόγραμμα ποσοτικών χαλάρωσης δεν θα συνοδεύεται από περιορισμούς». Οι πρωτοβουλίες της Fed είναι πράγματι καταγνητικές, δεδομένου ότι μόλις προ μιας εβδομάδας ανακοίνωσε το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης ύψους 700 δις. δολαρίων και δεμευθήκε να διασφαλίσει ρευστότητα στο τραπεζικό σύστημα διοχετεύοντας 1,5 τρις. δολάρια στη διατραπεζική αγορά.

Μέχρι στιγμής δεν φαίνεται πάντως να επαναφέρει ηρεμία στα χρηματιστήρια, καθώς η πτώση της Wall Street ανεκόπη για λίγο μόνον, όταν ανακοινώθηκαν οι αποφάσεις της ομοσπονδιακής τράπεζας, για να συνεχιστεί όμως λίγο αργότερα.

Στο μεταξύ και μέχρι τη στιγμή που συντασσόταν το παρόν, συνεχιζόταν η διαμάχη στους κόλπους της Γερουσίας, με τους Δημοκρατικούς να προβάλλουν αντιρρήσεις στα μέτρα ύψους άνω του ενός τρις. δολαρίων, με το επίκεντρο ότι εξυπηρετούν σε δυσανάλογα μεγάλο βαθμό τα συμφέροντα των επιχειρήσεων εις βάρος των εργαζομένων στις υπηρεσίες υγείας, στα νοσοκομεία, καθώς και των υπαλλήλων τοπικών και ομοσπονδιακών αρχών.

Και βέβαια οι Ρεπουμπλικανοί τους κατηγορούν ότι εμποδίζουν την έγκριση μέτρων απολύτως απαραίτητων, δεδομένου ότι η χώρα βρίσκεται σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης. Σημειωτέον ότι η επίμαχη δέση μέτρων ανακοινώθηκε την περασμένη εβδομάδα και προβλέπει μεταξύ άλλων 500 δις. δολάρια που θα διατεθούν για επιταγές 1.000 δολαρίων για κάθε Αμερικανό. Προβλέπει, επίσης, 50 δις. δολάρια για τη στήριξη των αεροπορικών εταιρειών που έχουν καθλώσει τον στόλο τους μετά την πτώση της ζήτησης και την επιβολή περιοριστικών μέτρων στα ταξίδια.

Οι κινήσεις της Fed αντανakλούν την κλίμακα και το εύρος των προβλημάτων που έχει προκαλέσει στις ΗΠΑη επιδημία του κορωνοϊού, καθώς έχει επιβάλει εν μια νυκτί την αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας.

Υφεση έως 8% στην Ελλάδα το 2020

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΑΗ**

Η εξέλιξη και άρα οι ακριβείς επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού στην ελληνική οικονομία σίγουρα είναι δύσκολο να προβλεφθούν προς το παρόν, ωστόσο, όπως επιστημαίνουν αναλυτές και οικονομολόγοι στην «Κ», η ύφεση της ελληνικής οικονομίας φέτος μοιάζει αναπόφευκτη, ειδικά στο α΄ εξάμηνο λόγω και του «βάρους» του τουρισμού.

Οι προβλέψεις κυμαίνονται από συρρίκνωση της τάξεως του 1% έως και 8% για την ελληνική οικονομία φέτος, ωστόσο η Ελλάδα σίγουρα δεν θα είναι μόνη της σε αυτή την «καταχνίδα», καθώς βαθιά αναμένεται η συρρίκνωση των περισσότερων οικονομιών. Πολλά θα εξαρτηθούν και από τα εθνικά και διεθνή δημοσιονομικά και νομισματικά μέτρα που λαμβάνονται, ωστόσο όταν επιστρέψει η «κανονικότητα», προβλέπεται σημαντική ριμπαούντ στην ελληνική οικονομία.

Τα νέα δεδομένα που δημιουργεί η ραγδαία εξέλιξη του κορωνοϊού σίγουρα αλλάζουν το «πακνίδι» για τις οικονομίες διεθνώς, με τους αναλυτές να θεωρούν ότι οι αναβαθμίσεις της Ελλάδας –καθώς και όλων των χωρών– βγαίνουν πλέον από το «τραπέζι».

Πάντως, η ένταξη της χώρας στο έκτακτο QE της ΕΚΤ αμβλύνει τις αρνητικές επιπτώσεις, καθώς «εξασφαλίζει» τη διατήρηση του κόστους δανεισμού σε χαμηλά επίπεδα, «προστατεύοντας» έτσι τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του ελληνικού χρέους.

Ιδιαίτερα απαισιόδοξοι εμφανίζονται οικονομολόγοι και αναλυτές που μιλούν στην «Κ».

Αν και το βασικό σενάριο της Τράπεζας της Ελλάδος εκτιμά μηδενική ανάπτυξη φέτος, λόγω του δύσκολου πρώτου εξαμήνου, οικονομολόγοι και αναλυτές που μιλούν στην «Κ» εμφανίζονται πιο απαισιόδοξοι. Όπως σημειώνει στην «Κ» η Μέλανι Ντεμπόν, οικονομολόγος της Capital Economics, αναμένει ότι η οικονομία της Ευρωζώνης θα συρρικνωθεί απότομα το β΄ τρίμηνο. Με δεδομένο ότι η ελληνική οικονομία συρρικνώθηκε κατά 0,7% το δ΄ τρίμηνο του 2019, η Ελλάδα οδεύει σε ύφεση ήδη από το πρώτο τρίμηνο το 2020, καθώς είναι από τις οικονομίες που θα έχουν τις μεγαλύτερες αρνητικές επιπτώσεις, λόγω του μεγάλου βάρους του τουρισμού.

Αν και η όποια πρόβλεψη είναι πρόωρη, οι εκτιμήσεις της Capital Economics τοποθετούν την ύφεση στο 3,5% σε τρίμηνια βάση το α΄ τρίμηνο και κοντά στο 12% στο β΄ τρίμηνο, που είναι και η βαθύτερη ιστορικά, τονίζει. Η ανάκαμψη που θα ακολουθήσει θα είναι σχετικά πιο αργή από ό,τι στην Ευρωζώνη, δεδομένης της επιβράδυνσης στα τέλη του 2019, και έτσι εκτιμά πως στο γ΄ και στο δ΄ τρίμηνο η ανάπτυξη της Ελλάδας θα κινηθεί στο 6,5% περίπου.

Ετσι, η ελληνική οικονομία στο σύνολο του 2020 αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 8% που συγκρίνεται με τη συρρίκνωση 9,2% το 2011 στο ζενίθ της κρίσης χρέους.

Κατά τον Σερμπάστιεν Γκάλι, στρατηγικό αναλυτή της Nordea Asset Management, οι φόβοι για ύφεση και οι ανησυχίες για τα δημοσιονομικά της χώρας, άσκησαν σημαντικές πιέσεις στην ελληνική καμπίλη αποδόσεων το τελευταίο διάστημα πριν το «σωσίβιο» της ΕΚΤ. «Είναι μία πολύ δυσάρεστη εξέλιξη για μία οικονομία που είχε καταφέρει να ανακάμψει πολύ ισχυρά από την κρίση χρέους, τονίζει στην «Κ». Ο χρόνος, η σωστή διαχείριση και ο ευρωπαϊκός συντονισμός αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες σε αυτήν την ιστορική κρίση, όπως τονίζει, επιστημαίνοντας πως μία πρώτη πρόβλεψη είναι ότι η ύφεση στην Ελλάδα μπορεί να αγγίζει το 5% (ή και το 15% εάν τα πράγματα επιδεινωθούν) το 2020. Εάν η πανδημία περιοριστεί έως το καλοκαίρι, η ύφεση της ελληνικής οικονομίας στο σύνολο του 2020 θα κινηθεί κοντά στο 1%, σημειώνει ο Τζέικομπ Σουάλσι, αναλυτής του οίκου αξιολόγησης Scope Ratings. Ωστόσο, υπάρχει κίνδυνος για νέο κύμα της πανδημίας το φθινόπωρο ή τον χειμώνα. Η πρόβλεψη του 1% βασίζεται στο ότι η ιδιωτική κατανάλωση –λόγω και των φορολογικών ελαφρύνσεων– θα κινηθεί σε σταθερά επίπεδα, οι επενδύσεις θα ενισχυθούν σε σχέση με το 2019 και οι εξαγωγές θα ανακάμψουν στο γ΄ εξάμηνο, ενώ οι εισαγωγές θα σταθεροποιηθούν.

Στα κέρδη επέστρεψε το ΧΑΚ την Τρίτη

Στα κέρδη επέστρεψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 48,62 μονάδες, παρουσιάζοντας κέρδη σε ποσοστό 1,84%, ενώ ο δείκτης FTSE/CySE κατέγραψε άνοδο 1,90%, κλείνοντας στις 28,98 μονάδες. Ο όγκος συναλλαγών ανήλθε στα € 329.623,12 από τις οποίες οι 77.831 ήταν προσυμφωνημένες συναλλαγές. Από τους επιμετρώς χρηματιστηριακούς δείκτες, κέρδη σημείωσαν οι Επενδυτικές σε ποσοστό 5,15%, η Κύρια Αγορά σε ποσοστό 2,18% και η Εναλλακτική Αγορά κατά 0,96%. Αντίθετα πτώση κατά 3,20% κατέγραψαν τα Ξενοδοχεία. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσε οι τίτλοι της Ελληνικής Τράπεζας με €138.634 (άνοδος 1,01% - τιμή κλεισίματος €0,60). Ακολούθησαν οι μετοχές της Δήμητρας Επενδυτικές με €39.418 (άνοδος 5,56% - τιμή κλεισίματος €0,41), της Ellinas Finance με €36.739 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €0,32), της Τράπεζας Κύπρου με €34.634 (άνοδος 2,94% - τιμή κλεισίματος €0,70), και της Τρίαινα Επενδύσεις με €21.298 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €1,80). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεων, 7 κινήθηκαν ανοδικά, 8 πτωτικά και 4 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 181.

Εξάλλου το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, κατά την πρόσφατη αξιολόγηση στην οποία έχει προβεί, αναφορικά με τη συμμόρφωση των εισηγμένων εταιρειών Κύριας και Εναλλακτικής Αγοράς, για τήρηση της ελάχιστης χρηματιστι-

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 48,62 μονάδες, παρουσιάζοντας κέρδη σε ποσοστό 1,84%.

ριακής αξίας (προϋπόθεση εισαγωγής και συνεχής υποχρέωση), ανακοίνωσε τα ακόλουθα:

Α. Οι τίτλοι της εταιρείας Δασικές Βιομηχανίες Κύπρου Δημόσια Λτδ θα διαπραγματεύονται χωρίς σήμανση (Σ) στους πίνακες διαπραγμάτευσης και στο ημερήσιο δελτίο τιμών από τις 3 Απριλίου 2020, με βάση την Παράγραφο 2.2.7 της ΚΔΠ 379/2014 (ως έχει τροποποιηθεί), εφόσον ο λόγος παρουσιασής της σήμανσης έχει εκλείψει, μετά και τη συμμόρφωση της με την πιο πάνω ειδική προϋπόθεση εισαγωγής/ συνεχής υποχρέωση.

Β. Οι τίτλοι των πιο κάτω εκδοτών θα συνεχίσουν να παρουσιάζονται με σήμανση (Σ) στους πίνακες διαπραγμάτευσης και στα δελτία τιμών στην Αγορά τους [πρόνοια 2.2.6(α) της ΚΔΠ 379/2014 (ως τροποποιήθηκε)], λόγω μη συμμόρφωσης τους με την πιο πάνω ειδική προϋπόθεση εισαγωγής/ συνεχής υποχρέωση:

- LCP Holdings and Investments Public Ltd – Κύρια Αγορά

- Ch. Charilaou Group Plc – Εναλλακτική Αγορά

- Εξέλιξη Επενδυτική Δημόσια Λτδ – Εναλλακτική Αγορά

- Top Kinisis Travel Public Ltd – Εναλλακτική Αγορά

- Τοξότης Επενδύσεις Δημόσια Λτδ – Εναλλακτική Αγορά

- Display Art Plc – Εναλλακτική Αγορά

- CLR Investment Fund Public Ltd – Εναλλακτική Αγορά

- Unifast Finance & Investments Public Company Ltd – Εναλλακτική Αγορά

- Chris Joannou Public Ltd – Εναλλακτική Αγορά

- Unigrowth Investments Public Ltd – Εναλλακτική Αγορά

- A.L. Prochoice Group Public Ltd – Εναλλακτική Αγορά

Γ. Οι ακόλουθες εταιρείες, οι τίτλοι των οποίων τελούν υπό αναστολή διαπραγμάτευσης στην Αγορά Επιτήρησης, δεν τηρούν επίσης την ειδική προϋπόθεση εισαγωγής και συνεχής υποχρέωσης της ελάχιστης χρηματιστηριακής αξίας:

- Jupiter Portfolio Investments Public Company Ltd

- Harvest Capital Management Public Lt

- Elma Holdings Public Company Ltd

- Ιοχύς Επενδυτική Δημόσια Λτδ

- Δωδώνη Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου Δημόσια Εταιρεία Λτδ

- Αιαντας Επενδυτική Δημόσια Λτδ

- Regallia Holdings & Investments Public Ltd

Το Συμβούλιο του ΧΑΚ θα αφαιρέσει τη σήμανση (Σ) από τους τίτλους των πιο πάνω εταιρειών, όταν διαπιστωθεί ότι οι λόγοι που οδήγησαν στην παρουσίαση της σήμανσης έχουν εκλείψει.

Deloitte

Αντιμετωπίζοντας τον COVID-19 με ανθεκτικότητα

Οι αρχές λαμβάνουν αποφασιστικά μέτρα που οδηγούν τις επιχειρήσεις στην επανεξέταση της επάρκειας των μέτρων ετοιμότητάς τους. Στόχος μας είναι να βοηθάμε τις επιχειρήσεις να διαχειριστούν τους επιχειρηματικούς κινδύνους από την έξαρση του COVID-19.

www.deloitte.com/COVID-19

